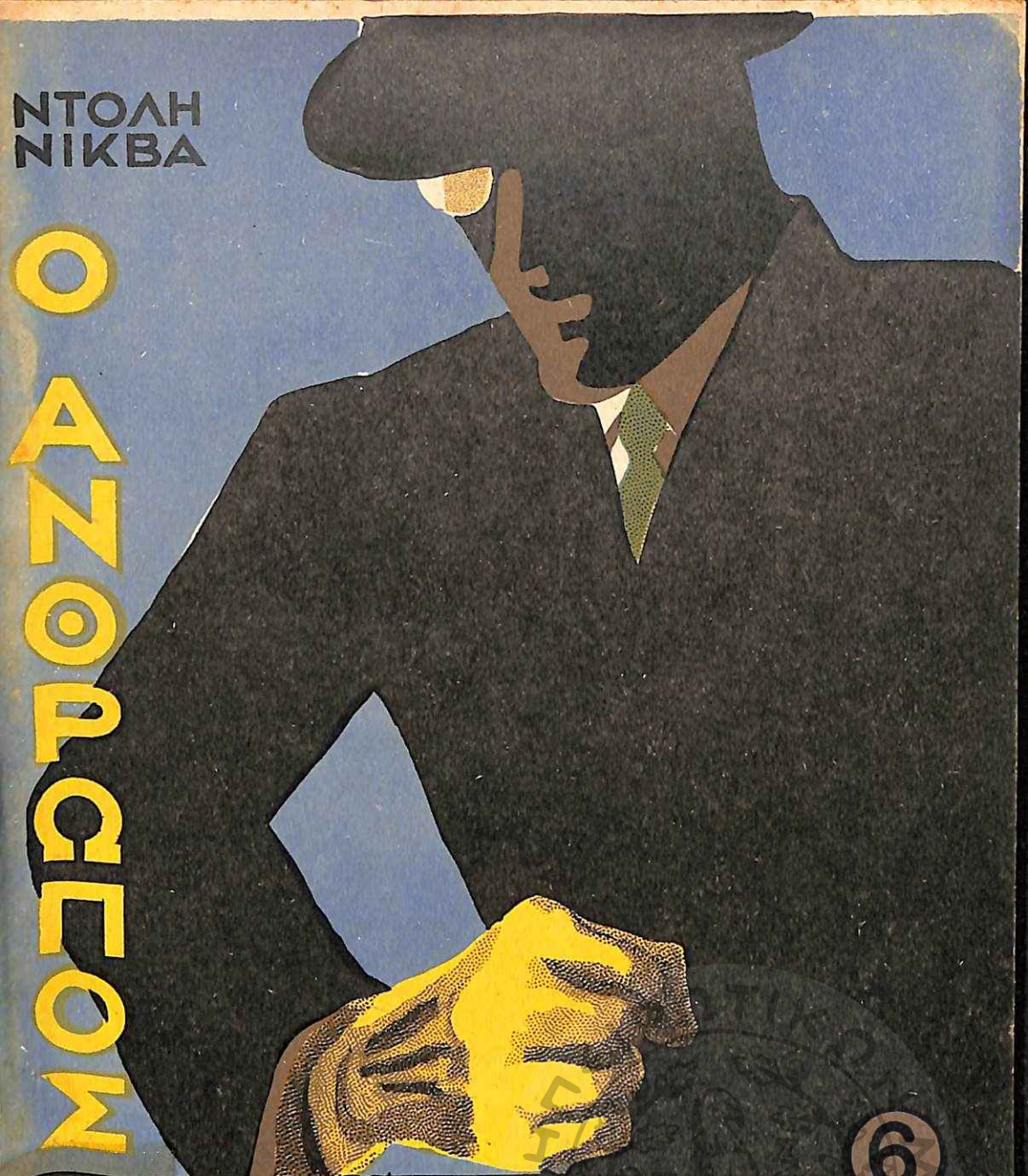

ΝΤΟΛΗ
ΝΙΚΒΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ

6

ΕΤΑ ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΟΥ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ"

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ

"ΕΛΛΗΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,"

ΙΟΥΝΙΟΣ 1935

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΖΟΓΙΑΣ

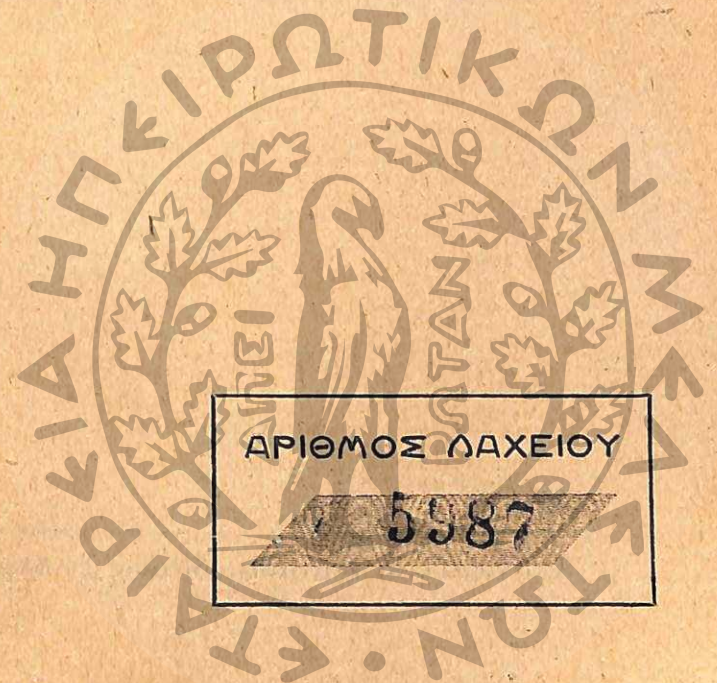
ΙΑΤΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕ ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

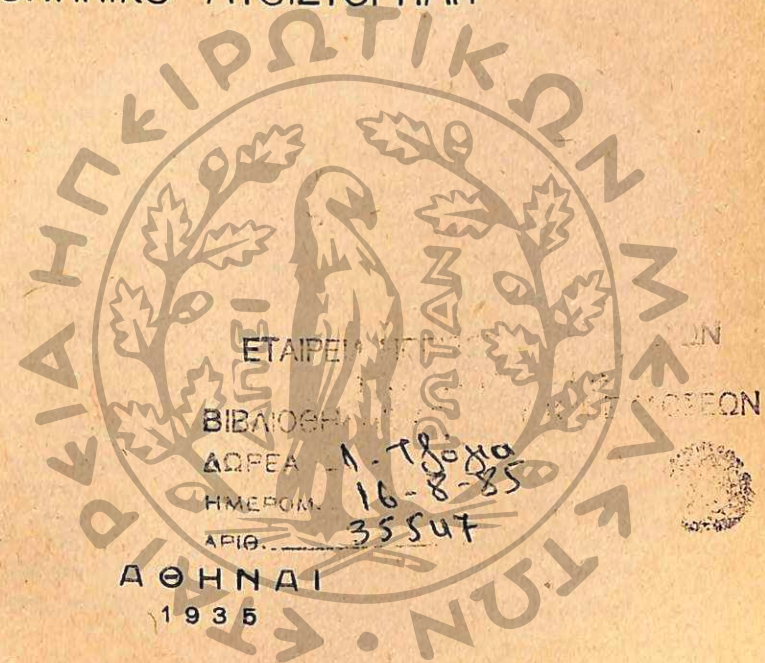
ΝΤΟΛΗ ΝΙΚΒΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΜΕ ΤΑ
ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΖΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΩΜΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΩΣΤΕ ΦΑΝΤΑΖΕΣΑΙ, είπε ή Ζαΐρα στή φιληνάδα της, πού ξαπλωμένη πάνω στο ντιβάνι, ξεφύλλιζε νευρικά ένα κομψοδεμένο βιβλίο, πώς θαρρη απόψε και πώς...

— Δεν το φαντάζομαι μόνο, τή διέκοψε αυτή, μά το πιστεύω. Είμαι απόλυτα βέβαιη γι' αυτό...

‘Η Ζαΐρα δέν έπεχείρησε ν’ άντιμιλήση. ‘Ο τόνος τής φωνής τής φιληνάδας της ήταν τόσο κατηγορηματικός, πού δέν τής άφηνε καμμιά άμφιβολία, ούτε για τήν εκτέλεση τής αποφάσεως πού είχε πάρει, ούτε και για τήν πραγματοποίηση τής επίσκεψης πού περίμενε. Κι’ ύστερα, τι τήν έμελε αυτήν; Για ποιο λόγο νά έπιμείνη παραπάνω; Σάν φιληνάδα τής Τζέλλας προσπάθησε νά τής δείξη, πόσο επικίνδυνο μπορούσε νάταν το παιχνίδι αυτό, πού πήγαινε νά κάνη και θέλησε νά τήν έμποδίση έστω και τήν τελευταία στιγμή. Γι’ αυτόν, άλλωστε, τόν λόγο βρισκότανε και τώρα στο σπίτι της. Μά μιá κι’ ή Τζέλλα δέν τήν άκουγε, τι μπορούσε περισσότερο νά κάνη; Τίποτα!

‘Ολες αυτές οι σκέψεις, άφοϋ στριφογύριζαν μέσ’ το μυαλό της, τήν έπεισαν νά προτιμήση νά σωπάση. ‘Εμεινε λίγο κυτάζοντάς την, κι’ ύστερα σηκώθηκε και τήν πλησίασε. ‘Η Τζέλλα εξακολουθοϋσε νά γυρίζη νευρικά τις σελίδες τοϋ μικροϋ βιβλίου, χωρίς νά δείχνη πώς έδινε προσοχή στή φιλη-

ΤΥΠΟΙΣ : Γ. Π. ΞΕΝΟΥ
ΒΙΡΓΙΝ. ΜΠΕΝΑΚΗ 9· ΑΘΗΝΑΙ

νάδα της. Έσκυψε τότε ή Ζαΐρα καί απλώνοντας τὸ χέρι της τῆς χάϊδεψε τὰ μαλλιά.

— Ἀκουσέ με, Τζέλλα τῆς εἶπε μὲ στοργικὴ φωνή, ἀκουσέ με καί δὲν θὰ μετανοιώσης...

— Τί θές νὰ πῆς, τῇ διέκοψε ἐκείνη, στρέφοντας ἀπότομα τὸ πρόσωπό της πρὸς τὸ μέρος της.

— Νά, συνέχισε πιὸ ἡρεμα ἀκόμα ή Ζαΐρα καί κάθησε πλάι της στὴν ἀκρία τοῦ ντιβανιοῦ. Νά, ἀκουσέ με, Τζέλλα... Μπορεῖ νά ναι σωστά ὅλα αὐτὰ πού μοῦ πες... Δὲν σοῦ δίνω, ἄλλωστε, ἄδικο, μὰ αὐτὸ πού σκέφτεσαι νὰ κάνης δὲν στέκει στὴ θέση σου... Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ... Δὲν ταιριάζει σὲ σένα...

— Γιατί; ρώτησε αὐτή. Ποῦ βρίσκεις τὸ παράξενο;

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, πρόσθεσε ή Ζαΐρα μὲ ζωερὴ φωνή, ἀκούγοντάς σε κανέναν θάλεγε πὼς ἔχει νὰ κάνη μὲ κανένα κοριτσάκι, πού μόλις ἔσκασε ἀπ' τ' αὐγὸ κι' ὄχι μὲ μιὰ γυναῖκα παντρεμένη.

— Χμ! παντρεμένη... θαυμάσια ἀγαπητὴ μου... Ὡστε φαντάζεσαι πὼς μιὰ παντρεμένη παύει νὰ εἶναι κι' ἀνθρώπος, παύει νάχη ἐγωῖσμούς, φιλότιμο, πὼς ή μοναδική της ὑποχρέωση ή σκοπὸς σβύνει κάτω ἀπ' τὴν ἀστεία αὐτὴ κοινωνικὴ διατύπωση!

— Δὲν εἶπα αὐτό, ἔκανε ζωερὰ ή Ζαΐρα, ὄχι. Δὲν ἀπέκλεισα κανένα δικαίωμα ἀπὸ μιὰ γυναῖκα παντρεμένη, μὰ πιστεψέ με ὑπάρχουν ὀρισμένα πράγματα, πού δὲν μπορεῖ καί πού δὲν πρέπει νὰ τὰ σκέφτεται σὰν κοριτσάκι οὔτε καί σὰν κοπέλλα ἀκόμα, πού στὰ τελευταῖα-τελευταῖα, μὲ τίς σημερινές συνθήκες δὲν θάχε νὰ δώση λόγο σὲ κανέναν ἄλλον ἐξὸν ἀπ' τὸν ἴδιο της τὸν ἑαυτό.

— Ὡστε λοιπόν, μ' ἄλλα λόγια θάθελες νὰ πῆς πὼς μιὰ παντρεμένη δὲν μπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν προσβλημένο, τυχόν, ἐγωῖσμό της, γιατί... γιατί...

— Γιατί, πρόσθεσε ή Ζαΐρα ἡρεμα, γιατί ἀκριβῶς εἶναι παντρεμένη.

Ἡ Τζέλλα στὴν τελευταία αὐτὴ ἀπάντηση τῆς Ζαΐρας πε-

τάχτηκε ὀρθή κι' ἄρχισε νὰ βηματίζῃ πάνω-κάτω στὸ μικροῦλι σαλονάκι, ἐνῶ τὸ στηθάκι της ἀνεβοκατέβαινε ἄτακτα καί στὸ πρόσωπό της εἶχε ἀπλωθῇ ἓνα σατανικὸ χαμόγελο. Ἡ Ζαΐρα σῶπασε ξανά, καί στρέφοντας τὸ πρόσωπο ἄφησε τὸ βλέμμα της ν' ἀγκαλιάσῃ, ὅτι βρισκότανε μέσα στὸ κομψὸ κι' ἡσυχο ἐκεῖνο σαλονάκι τοῦ σπιτοῦ τῆς φιληνάδας της.

Ὅλα ἐκεῖ μέσα — κι' αὐτὰ τὰ ἄψυχα ἀκόμα πράγματα — πρόσδιναν μιὰ νευρικότητα ἀναμονῆς. Ναί! ὅλα θαρρεῖς κι' ἦταν ἔτοιμα νὰ φωνάξουν πὼς κάποιον περίμεναν, πὼς εἶχαν προετοιμαστῇ γι' αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψη κι' ἀδημονοῦσαν, ὅσο αὐτὸς πού περίμεναν δὲν φαινόταν.

Τὰ λουλούδια ξεχύνουνταν προκλητικὰ ἀπ' τὰ πολύχρωμα κρυστάλλινα βάζα, τὸ χλωμὸ φῶς τῆς μικρούλικης λαμπτήρας, ποῦταν χωμένη στὴ γωνιά, μόλις φώτιζε τὸ δωμάτιο, σὰν νὰ ξεψυχοῦσε, δυὸ-τρία χρυσοδεμένα βιβλία μισανοιγμένα, βρισκότανε πεταγμένα πάνω στὸ χνουδωτὸ χαλί, ἓνα τσιγάρο κάπνιζε λησμονημένο μέσα σὲ μιὰ ἀσημένια σκακτοθήκη κι' ἓνα μπουκάλι βενεντικτίνης, μὲ τὸ κόκκινο ἀπὸ βουλοκέρι σταυρό, ἔμενε ξεβούλωτο πλάι σ' ἓνα κρυστάλλινο μισογεμᾶτο ποτηράκι...

Ἡ Τζέλλα ἀφοῦ βημάτισε λίγα λεπτά, ἦρθε καί στάθηκε μπροστὰ στὴ Ζαΐρα.

— Ἐ! ὄχι, λοιπόν, ἀγαπητὴ μου... Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ μὲ κάνη νὰ ὑποχωρήσω. Ἦταν καλὰ νὰ μὴν ἄρχιζε αὐτὸς ὁ πόλεμος, μὰ μιὰ πού ἔτσι ἦρθαν τὰ πράγματα, ἔ! τότε θὰ πολεμήσω μ' ὅλα τὰ ὅπλα μου καί μ' ὅλες μου τίς δυνάμεις...

Σῶπασε λίγο κι' ὕστερα πρόσθεσε μὲ μιὰ συριστικὴ φωνή:

— Καί πιστεψέ με, στὸ τέλος ἐγὼ θάβγω νικητής...

Ἡ Ζαΐρα ἐξακολουθοῦσε νὰ τὴν κυττάζῃ χωρὶς νὰ μιλά. Ἀλήθεια, σκεφτότανε, θάταν πραγματικὴ ματαιοπονία νὰ προσπαθοῦσε νὰ τὴν κάνη ν' ἀλλάξῃ γνώμη. Ἐβλεπε ὀλοφάνερα πὼς εἶχε νὰ κάνη μὲ ἀνθρώπο πού τάχε ὅλα ἀποφασίσει καί πού τίποτα δὲν θάταν ἱκανὸ νὰ τὸν κάνη νὰ ὑποχωρήσῃ.

— Ἐστῶ, μурμούρισε, ὁ Θεὸς ἂς σὲ φωτίσῃ...

— Εὐχαριστῶ, ἀπάντησε ξερά ἡ Τζέλλα καὶ στρέφοντας, ἄρχισε πάλι τὸ νευρικό βηματισμό της.

Σχεδὸν ταυτόχρονα ἀκούστηκε τὸ κουδοῦνι. Στάθηκε κι' ἔστρεψε πρὸς τὴ Ζαῖρα κυττάζοντάς την. Τὸ στήθος της ἀνεβοκατέβαινε τώρα πὶὸ ἄτακτα.

— Αὐτὸς εἶναι, μουρμούρισε.

Ἡ Ζαῖρα σηκώθηκε.

— Αὐτὸς εἶναι, ἐπανελάβε μηχανικά ἡ Τζέλλα κυττάζοντας τὸ ρολόι τοῦ χεριοῦ της... "Ὡστε βλέπεις ἦρθε, κι' ἦρθε μάλιστα πὶὸ νωρὶς ἀπ' ὅτι τοῦ εἶπα... Θαυμάσια λοιπόν... θαυμάσια... Τώρα θὰ δοῦμε ἂν τὰ γούστα μου τοῦ θυμίζουν τὰ γούστα μιᾶς γρηᾶς μαγείρισσας, πού εἶχε στὶς Ἰνδίες... Τώρα θὰ δοῦμε ποιὰ διαφορὰ ὑπάρχει μεταξύ μου καὶ τῆς γρηᾶς μαγείρισσάς του...

Ἡ Ζαῖρα τὴν ἄφησε νὰ τελειώσῃ κι' ὕστερα προχώρησε στὴν καρέκλα, πού πρὶν καθόντανε, πῆρε τὸ τσαντάκι της καὶ πλησίασε τὴν πόρτα.

— Τζέλλα, μουρμούρισε, σὲ παρακαλῶ γιὰ τελευταία φορά, σκέψου τί πᾶς νὰ κάνῃς, σκέψου τὸν ἄντρα σου, τὴ θέση σου...

— Τὸν ἄνδρα μου, σάρκασε αὐτή, τὸν ἄνδρα μου τὸν σκέφτουμαι τόσο, ὅσο μὲ σκέφτεται κι' αὐτός. "Αλλωστε τί σχέση ἔχει ὁ ἄνδρας μου μὲ μένα καὶ μὲ τὴ μαγείρισσα.

Ἡ Ζαῖρα κάτι θέλησε νὰ πῇ, μὰ δὲν τῆς δόθηκε καιρὸς. Ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ μπῆκε μέσα ἡ ὑπηρέτρια.

— Κυρία, εἶπε, ὁ κ. Στέφανος Πάργας περιμένει στὸ σαλόνι.

— Νὰ τὸν περάσῃς ἐδῶ Μαρία, ἀπάντησε ἡ Τζέλλα καὶ πλησιάζοντας τὴ Ζαῖρα, τῆς ἄρπαξε τὸ χέρι καὶ σφίγγοντάς το, μουρμούρισε: Γειά σου Ζαῖρα, θὰ τὰ ποῦμε τὸ βράδυ στοὺς Μπουφέτηδες. Θᾶσαι καὶ σὺ βέβαια ἐκεῖ, δὲν εἶναι ἔτσι;

— Augenoig, ψέλλισε αὐτὴ καὶ βγῆκε ἔξω.

Ἡ Τζέλλα ἔμεινε λίγο ἀκίνητη στὴ θέση της κι' ὕστερα προχώρησε καὶ ξάπλωσε στὸ ντιβάνι. Τὰ μάτια της λαμποκοπούσαν κι' ἀναπνοή της ἔβγαине βαρειά.

— Καὶ τώρα, κύριε, οἱ δύο μας, μουρμούρισε μὲ σφιγμένα δόντια καὶ παίρνοντας ἓνα βιβλίο τ' ἄνοιξε τυχαῖα σὲ μιὰ σελίδα καὶ προσποιήθηκε πὼς διάβαζε κάτι.

Ἡ πόρτα ξανάνοιξε καὶ φάνηκε στὸ κατῶφλι της ἡ ὑπηρέτρια.

— Ὁ κύριος Στέφανος Πάργας, εἶπε καὶ τραβήχθηκε γιὰ νὰ περάσῃ κάποιος κύριος.

ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΕΚΕΙΝΟ στὸ σπῖτι τῶν Μπουφέτηδων δίδονταν μεγάλη χορευτικὴ δεξίωση. Χρόνια πολλὰ εἶχαν νὰ δεχτοῦν οἱ Μπουφέτηδες. Τὸ πλούσιο ἀρχοντικό τους ἔμενε κλεισμένο, ὅσο καιρὸ ὁ μονάκριβος γυιὸς τους ἔλειπε στὴν Εὐρώπῃ γιὰ τίς σπουδές του. Κι' ἀλήθεια, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ στάθηκαν πολὺ ἄτυχοι. Πλημμυρισμένοι ἀπὸ πλοῦτη, πέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, ἀπ' τὸν πρῶτο χρόνον πού παντρεύθηκαν ἴσαμε σήμερα, μέσα σὲ μιὰ ξακολουθητικὴ ἀνησυχία γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ πού τοὺς χάρισε ὁ Θεός. Ἀποτραβήχτηκαν ἀπ' τὸν κόσμον, ἔκλεισαν τίς πόρτες τοῦ σπιτιοῦ τους, κι' ἀφοσιώθηκαν ὁλοτέλῃ στὴν ἀνατροφή του. Ὁ Ρένος ἀποτελοῦσε γι' αὐτοὺς τὸ μοναδικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς των. Καὶ νὰ πού σήμερα γιόρταζαν τὴν ἐπιστροφή τοῦ Ρένου, πού γύρισε πίσω σωστός ἄνδρας—καὶ τί ἄνδρας! ἓνα ὁμορφὸ ξανθὸ παλληκάρι—μ' ἓνα πελώριο διπλωμα καὶ μὲ κομποτυπωμένα ἐπισκεπτήρια πού τὰ στόλιζε πλάϊ-πλάϊ ἀπ' τ' ὄνομά του ὁ τίτλος τοῦ «Διδάκτορος τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν».

Οἱ πελώριες σάλλες τοῦ ἀρχοντικοῦ τῶν Μπουφέτηδων, μὲ τὰ γυαλιστερά παρκέττα, τίς βαθύχρωμες βελούδινες κουρτίνες μὲ τὰ μεταξωτὰ κρόσια, τὰ βαρεῖα καρυδένια ἔπιπλα καὶ τοὺς ἠλεκτρικοὺς πολυέλαιους φάνταζαν τὸ βράδυ ἐκεῖνο στὰ μάτια τῆς γρηᾶς Μπουφέταινας—προπαντὸς—πολὺ μικρές γιὰ νὰ χωρέσουν τὴ χαρὰ πού τὴν πλημμύριζε.

Ἀπὸ τίς δέκα ἄρχισαν ν' ἄρχωνται οἱ προσκαλεσμένοι—

όλη ή αφρόκρεμα της Ἀθήνας, ὅλοι οἱ ἀντιπροσωπευτικοὶ τύποι τῶν κοσμικῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων.

Κυρίες μὲ βαρύτιμες ἔξωμες τουαλέττες, κύριοι μὲ φράκα, ἀξιωματικοὶ μὲ τὶς μπλὲ στολές, τὶς γεμάτες χρυσάφι, γέροι, νέοι, ἓνα ἀνακάτωμα ἀπὸ ἡλικίες, στολές, ἐπαγγέλματα.

Κι' ἀνάμεσα ἀπ' ὅλον αὐτὸν τὸν ἀνακατωμένο κόσμον ἡ κυρία Μπουφέτη, χωμένη μέσ' τὰ μεταξωτὰ καὶ τὶς βαλεντζιάνικες νταντέλλες καὶ στολισμένη μὲ διπλὲς σειρὲς μαργαριταριῶν καὶ πολύχρωμες γυαλιστερές πέτρες, πρότεινε κάθε τόσο τὸ χέρι της γιὰ νὰ τῆς τὸ φιλήσουν οἱ κύριοι, ἅπλωνε τὰ μάγουλά της στὶς κυρίες προσεκτικὰ γιὰ νὰ μὴ σβύσουν πάνω τους οἱ ποῦδρες καὶ τὰ κραγιόνια. Τὸ γηρασμένο πρόσωπό της, ποὺ πλαισιώνονταν ἀπὸ τ' ἀσημένια της μαλλιά, ἀστραφτε ἀπὸ χαρά. Καὶ τὴν χαρά της αὐτὴ λὲς κι' ἤθελε νὰ τὴ μεταδώσῃ σ' ὅλους τοὺς προσκαλεσμένους της.

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ στρέφοντας ρωτοῦσε μιὰ δεσποινίδα — ἓνα χλωμὸ κορίτσι μ' ὁμορφα μαῦρα μάτια, μιὰν ἀνεψιά της, ποὺ τὴ μεγάλωσε αὐτὴ καὶ τὴν κρατοῦσε γιὰ συντροφιά σπῆτι της— ἂν εἶχαν ἔρθει ὅλοι καὶ ποιοὶ ἀργοῦσαν. Κι' αὐτὴ, ποὺ κρατοῦσε ἓνα χαρτάκι στὸ χέρι της κι' ἔσβυνε κάθε τόσο προσεκτικὰ τὰ ὀνόματα ὅσων ἐρχόντανε, τῆς σιγανοψιθύριζε τοὺς καθυστερημένους.

— Ποιοὶ λείπουν ἀκόμα, Λένα; ρώτησε ἡ Μπουφέταινα γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος τῆς χλωμῆς κοπέλλας, ποὺ τὰ μάτια της δὲν ξεκολλοῦσαν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ρένο, ποὺ λίγα μέτρα μακρύτερά της χαριεντίζονταν μὲ τὴν κόρη τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, τὴν Πέρλη Κοζάλη, ἓνα ξερακιανὸ κορίτσι ποὺ σπούδασε κι' αὐτὴ σ' ἓνα οἰκοτροφεῖο τῆς Ἑλβετίας.

— Ὅχι καὶ πολλοὶ, θεία, ἀπάντησε αὐτὴ, καὶ ρίχνοντας μιὰ ματιὰ στὸν κατάλογο ποὺ κρατοῦσε συνέχισε προφέροντας ἓνα-ἓνα τὰ ὀνόματα: Λεῖπει ἡ δνὶς Ζαῖρα Δημητριάδου...

— Ἡ Ζαῖρα; τὴ διέκοψε ἡ Μπουφέταινα, θὰ κάνῃς λάθος. Δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἔχῃ ἔρθῃ. Σήμερα τὸ πρῶτ' ποὺ τὴν εἶδα στὴν ράφτρα, μοῦ εἶπε πὼς θάρχόντανε πρώτη-πρῶτη...

— Κι' ὅμως, μουρμούρισε ἡ Λένα, ρίχνοντας μιὰ γρήγορη ματιὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ρένου, νὰ ποὺ δὲν ἦρθε.

— Περίεργο! ἔκανε ἡ Μπουφέταινα. Ὡστόσο ὅμως, μιὰ καὶ τὸ λὲς, ἔτσι θάναί. ... Λέγε μου, Λένα, παρακάτω... Ποιοὶ ἄλλοι μένουν ἀκόμα;

Ἡ Λένα ξανακτύταξε τὸν κατάλογο καὶ συνέχισε:

— Λείπουν ἀκόμα οἱ Πετρίδηδες, οἱ Καστέληδες καί...

— Καί; ρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Μπουφέταινα.

Ἡ Λένα δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Προσπαθοῦσε νὰ διακρίνῃ μέσα στὸν κατάλογο ποὺ κρατοῦσε κανένα ἄσβυστο ὄνομα.

— Καί; ἐπανελάβε ἡ Μπουφέταινα, νευρικώτερα τὴ φορὰ αὐτὴ.

— Ὁ Στέφανος Πάργας, συλλάβισε ἡ Λένα, καὶ οἱ Περίδηδες.

— Μπᾶ γιατί; ἀναρωτήθηκε ἑκπληκτὰ ἡ Μπουφέταινα, γιατί νὰ μὴν ἔρθῃ ἀκόμα ἡ Τζέλλα; Τί νὰ τῆς συμβαίνει, ἄρα γε;...

Μὰ δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράση της καὶ μπῆκε μέσα στὸ σαλόνι μιὰ ψηλὴ, ὁμορφὴ, μελαχροινὴ γυναῖκα, ποὺ τὸ περπάτημά της πρόδιδε κάτι τὸ ἀγέρωχο καὶ τὸ περήφανο. Προχώρησε ἴσια σ' αὐτήν.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην ποὺ ἄργησα, ἀγαπητὴ κυρία Μπουφέτη, τῆς εἶπε, σφίγγοντάς της τὸ χέρι.

— Καλὲ τί λὲς Τζέλλα, τὴ διέκοψε ἡ Μπουφέταινα. Ἄς εἶναι ποῦρθες, γιατί θ' ἀνησυχοῦσα χρυσή μου...

Ἡ Τζέλλα ἄφησε ν' ἀνθίσῃ ἓνα χαριτωμένο χαμόγελο στὰ χεῖλη της.

— Κι' ὁ ἄντρας σου; Ποῦ εἶναι ἀλήθεια ὁ Ντέμης; συνέχισε ἡ Μπουφέταινα φέρνοντας τὰ φασαμέν' ὀφθαλμοὺς της, σὰν νὰ προσπαθοῦσε νὰ διακρίνῃ τὸ Ντέμη.

Ἡ Τζέλλα προσποιήθηκε στὴν ἀρχὴ πὼς δὲν ἄκουσε, μὰ δταν ἡ Μπουφέταινα ξαναεπανελάβε τὴν ἐρώτησή της, ἀπάντησε στενοχωρημένα καὶ ξερά:

— Δὲν ἦρθε... Εἶχε πονοκέφαλο... Δὲν ἦταν καλά...

Καὶ σὲ λίγο προσπαθώντας ν' ἀλλάξῃ κουβέντα πρόσθεσε:

— Μὰ σεις κυρία Μπουφέτη ἔχετε προσκαλέσει ἀπόψε ὅλη τὴν Ἀθήνα.

— Τί λές ἐκεῖ, μόνο οἱ καλοὶ φίλοι μας καὶ οἱ γνωστοὶ εἶναι ἀπόψε. . . Ἀλλωστε ἡ ἀποψινὴ βραδυὰ, ξέρεις ἐσύ, πῶς. . .

Κάποια κυρία τοὺς πλησίασε κι' ἡ Μπουφέταινα ἔεχασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράση της. Ζήτησε συγγνώμην ἀπ' τὴν Τζέλλα καὶ κάνοντας λίγα βήματα πὶο κεῖ ἄρχισε νὰ μιᾷ μὲ τὴν ἄλλην.

Ταυτόχρονα πλησίασαν τὴν Τζέλλα ἓνα σωρὸ φρακοφορεμένοι κύριοι κι' ἓνας ἀξιωματικὸς μὲ μπλε στολὴ καὶ μὲ γυαλιστερὰ κουμπιά. Τῆς ζητοῦσαν ὅλοι μαζί νὰ τοὺς ὑποσχεθῇ ἓνα χορὸ κι' ἡ Τζέλλα δὲν πρόφτανε νὰ χαμογελᾷ καὶ νὰ δίνῃ ὑποσχέσεις. Κι' ἐνῶ τὰ χεῖλη της ἀνοιγόκλειναν μηχανικὰ, τὰ μάτια της ἔψαχναν ἐπίμονα σ' ὅλες τὶς διευθύνσεις τῆς πελώριας σάλλας, σὰν νὰ ζητοῦσαν νὰ βεβαιωθοῦν γιὰ τὴν παρουσία κάποιου προσώπου. Ἡ μουσικὴ ἄρχισε κι' ἡ Τζέλλα ἄφησε τὸ κορμί της ἐλεύθερο νὰ τὸ συνεπάρουν, στὸ στριφογύρισμα ἑνὸς ταγκό, τὰ δυνατὰ μπράτσα ἑνὸς ἀπ' τοὺς κυρίους ποὺ τὴν εἶχαν πολιορκήσει.

Ὁ καβαλλιέρος της σ' ὅλη τὴν διάρκεια τοῦ χοροῦ ὅλο καὶ κάτι τῆς ἔλεγε, μὰ ἡ Τζέλλα δὲν πρόσεχε. Νανουρισμένη καθὼς ἦταν ἀπ' τοὺς μεθυστικοὺς σκοποὺς τοῦ χοροῦ, κρατοῦσε μισόκλειστες τὶς βλεφαρίδες της καὶ τὰ λεπτὰ ρουθουνάκια ἀνοιγόκλειναν ἄτακτα καὶ νευρικὰ.

Ὁ χορὸς τέλειωσε κι' ὁ κόσμος ἄρχισε πάλι νὰ κυκλοφορῇ σ' ὅλες τὶς αἴθουσες. Σὲ μιὰ στιγμή κάποιον χέρι τὴν κράτησε. Γύρισε φοβισμένη. Ἦταν μιὰ ἀπ' τὶς καλλιτερές της φιληνάδες, ποὺ εἶχαν ζήσει μαζί ὅλα τὰ χρόνια τοῦ σχολείου, ἡ Μαριάννα Δακόστα. Στὸ πρόσωπο τῆς Τζέλλας ξεχύθηκε μιὰ εὐχάριστη ἔκπληξη στὸ ἀντίκρυσμα τῆς Μαριάννας καὶ περνώντας τὸ χέρι της μέσα στὸ μπράτσο τῆς φιληνάδας της, τὴν τράβηξε καὶ μπήκαν σ' ἓνα μικρὸ σαλονάκι.

— Πότε γύρισες ἀπ' τὸ Παρίσι; εἶπε ἡ Τζέλλα, ἀφήνοντας τὸ κορμί της νὰ πέσῃ πάνω σὲ μιὰ δερμάτινη πολυθρόνα.

— Πρὶν τρεῖς μέρες, ἀπάντησε αὐτῇ.

— Ὠραῖα, μπράβο σου καὶ δὲν ἦρθες νὰ μὲ δῆς.

— Μὴν κακιώνης. . . ἄλλωστε ξέρεις τίς σκοτοῦρες τῶν ταξιδιῶν. Δὲν πρόφταξα ἀκόμα νὰ πάρω ἀναπνοή.

— Δὲν εἶναι λόγος αὐτὸς γιὰ νὰ δικαιολογηθῇς. Θὰ μποροῦσες φαντάζομαι νὰ πετιώσουνά μιὰ στιγμή ἢ τοῦλάχιστο νὰ μοῦ τηλεφωνήσες.

— Τὸ σκέφτηκα μωρομούρισε ἡ Μαριάννα, μὰ πιστεψέ με πῶς οὔτε γι' αὐτὸ δὲν μοῦ δόθηκε καιρὸς. Προχθὲς ἤμασταν στοὺς Κοζάληδες. Χθὲς πήγαμε στὸ Φάληρο—στάθηκε λίγο πῆρε μιὰ ἀνάσα καὶ σὰν κάτι νὰ θυμήθηκε, πρόσθεσε—ἀλήθεια δὲν μοῦ λές ξέρεις ἐσύ κανέναν Στέφανο. . . Στέφανο. . .

— Πάργα, ξέφυγε ἄθελα ἀπ' τὸ στόμα τῆς Τζέλλας.

— Ναί, Στέφανο Πάργα, ἐπανέλαβε ἡ Μαριάννα. . . Τὸν γνώρισα χθὲς τὸ βράδυ γιὰ μιὰ στιγμή. . . Πές μου, λοιπόν, εἶναι ἀλήθεια:

— Τί; ρώτησε ξαφνιασμένη ἡ Τζέλλα.

— Εἶναι ἀλήθεια, συνέχισε ἡ Μαριάννα, πῶς δὲν ξέρείς κι' αὐτὸς τί ἔχει; . . . Πῶς εἶναι ὁ πιδὸ πλούσιος ρωμηός; . . . Ὁ «ἄνθρωπος μὲ τὰ ἑκατομμύρια» ὅπως τὸν ὀνομάζουν.

— Περίεργη εἶσαι Μαριάννα, μωρομούρισε ἡ Τζέλλα ἀναπνέοντας βαθειὰ σὰν νὰ βγαζε πάνω ἀπ' τὸ στήθος της κάποιο βάρος ποὺ τὴν πίεζε, ποῦ θές νὰ ξέρω; . . . Δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ βρεθῶ μέσ' τὸ χρηματοκιβώτιο τοῦ Πάργα. Κι' οὔτε βέβαια ἔχω δοῦναι καὶ λαβεῖν μαζί του.

— Μοῦ φαίνεται, τὴ διέκοψε πειραγμένα κάπως ἡ Μαριάννα, πῶς δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ συμβαίῃ τίποτε ἀπ' αὐτὰ ποὺ λές, γιὰ νὰ ξέρῃ κανένας.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, εἶπε ἡ Τζέλλα, πῶς ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ πρωτοφάνηκε στὴν Ἀθήνα, πᾶνε τρεῖς μῆνες τώρα, ὅλος ὁ κόσμος μιᾷ γι' αὐτόν. Ἐκατομμυριοῦχο τὸν κοιμίζουν, δισεκατομμυριοῦχο τὸν ξυπνοῦν. Μὰ σ' ὅλες αὐτές τίς δουλειές, ἐγὼ ξέρεις δὲν συνηθίζω νὰ πιστεύω ἂν δὲν δῶ. . . Ναί, ξεδεύει ὁ ἄνθρωπος αὐτός. Μὰ τί ἔχει καὶ παραμέσα δὲν μπορῶ βέβαια νὰ ξέρω. . .

— Σ' αυτό έχεις δίκη... παρατήρησε ή Μαριάννα κι' άφοῦ σώπασε λίγο, πρόσθεσε: 'Ωστόσο, μοῦ φαίνεται πῶς ἀρκετά μὰς σκότισε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μὲ τὰ ἑκατομμύριά του καὶ πῶς ἀρκετά μιλῆσαμε γιαυτόν... Τί ἄλλα νέα, λοιπόν; Πῶς πάει ὁ συζυγικός βίος;... Εἶδες... Εἶδες βλακεία νὰ μιλάμε τόση ὥρα καὶ νὰ μὴν σὲ ρωτήσω γιὰ τὸν ἄντρα σου... Εἶναι ἐδῶ· δὲν εἶναι ἔτσι;

— 'Οχι, ἀπάντησε ή Τζέλλα ξερά.

— Πῶς ὄχι; Εἶσαι μονάχη σου ἐδῶ;

— Ναί... σοῦ φαίνεται παράξενο; ἔκανε ή Τζέλλα καὶ στρέφοντας τὴν κύτταξε στὰ μάτια.

— Ναί... δηλαδή ὄχι..., μουρμούρισε ή Μαριάννα.

Τὴν ἴδια στιγμή ξανάρχισε ή μουσική νὰ παίζει καὶ ταυτόχρονα μπῆκαν μέσα στὸ σαλονάκι δυὸ κύριοι.

— Ἐπιτρέπετε; εἶπε ὁ πιὸ νέος πλησιάζοντας τὴ Μαριάννα.

— Εὐχαρίστως, ἀπάντησε αὐτὴ καὶ σηκώθηκε.

— *Au revoir*, λοιπόν, Τζέλλα, εἶπε σφίγγοντας τὸ χέρι της, πιστεύω νὰ σὲ δῶ πρὶν φύγης, μὰ ἂν δὲν σὲ δῶ, τότε αὔριο θάρθω σπῖτι σου.

— Φτάνει νὰ μὴ τὸ ξεχάσης, μουρμούρισε ή Τζέλλα καὶ προχώρησε κι' αὐτὴ στὸν καβαλλιέρο ποὺ τὴν περίμενε.

Λίγα λεπτά ὕστερότερα, ή Τζέλλα καὶ ή Μαριάννα στριφογύριζαν πάνω στὸ γυαλιστερό παρκέτο. Οἱ ἀραπάδες οὔρλιαζαν κι' οἱ μεταλλικοὶ ἤχοι τῆς τζαζ αὐξάνανε τὴν εὐθυμία τοῦ κόσμου ποὺ χόρευε.

Ἡ Μπουφέταινα γύριζε σὰν σβούρα μέσα στὶς πελώριες σάλλες τοῦ ἀρχοντικοῦ της, σκορπίζοντας μειδιάματα καὶ προσπαθώντας νὰ μεταδώσῃ τὴν εὐχαρίστηση καὶ τὴ χαρὰ της σ' ὅλους τοὺς προσκαλεσμένους της—στὶς κυρίες μὲ τίς βαρύντιμες ἔξωμες τουαλέττες, στοὺς κυρίους μὲ τὰ φράκα, στοὺς ἀξιωματικούς μὲ τίς μπλέ στολές, τίς γεμάτες χρυσάφι, στοὺς γέρους, στοὺς νέους, σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ ἀνακάτωμα ἀπὸ ἡλικίες, στολές καὶ ἐπαγγέλματα...

Οἱ μόνοι ποὺ δὲν εἶχαν ἔρθει ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ ἀρχοντι-

κὸ τῶν Μπουφέτηδων ἦταν ή Ζαῖτρα, ὁ Στέφανος Πάργας καὶ ὁ ἄντρας τῆς Τζέλλας.

ΔΕΝ ΗΤΑΝ ὁ πονοκέφαλος ὅπως θέλησε νὰ δικαιολογήσῃ ή Τζέλλα στοὺς Μπουφέτηδες τὴν ἀπουσία τοῦ ἀνδρα της, ποὺ ἀνάγκαζε τὸν Ντέμη Περσιῖδη, νὰ μὴ συνοδεύσῃ τὴ γυναῖκα του ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ χορὸ, μὰ ἕνα ἀναπάντεχο καὶ ἐπείγον τηλεφώνημα ποὺ πῆρε τὴν τελευταία στιγμή ποὺ ἔφευγε ἀπ' τὸ γραφεῖο του.

— Εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ σὲ δῶ ἀπόψε τὸ βράδυ. Δὲν θὰ πάω στὸ χορὸ. Θὰ σὲ περιμένω ἀφεύκτως...

Αὐτὰ τὰ λίγα λόγια, λεγμένα βιαστικά, ξερά καὶ δίχως καμμιά ἐξήγηση, εἶχαν ἀναστατώσει τὴ σκέψη του. Τί μποροῦσε, ἀρά γε, νὰ συμβαίνει; Γιατί τοῦ τηλεφωνοῦσε ή Ζαῖτρα ἐπιμένοντας νὰ τὸν δῇ ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἐνῶ ἤξερε καλὰ πῶς ἦταν προσκαλεσμένος στοὺς Μπουφέτηδες; "Αλλωστε, θὰ πῆγαινε κι' αὐτὴ ἐκεῖ. "Ωστε κάτι τὸ ἔκτακτο θὰ συνέβαινε. Μήπως ἔμαθε κανένας τίποτε; Μήπως;... Ἀλλὰ ὄχι... αὐτὸ ἦταν πολὺ ἀστεία ὑπόθεση. Ποιὸς μποροῦσε νὰ ξέρῃ καὶ τὸ παραμικρό. Οἱ σχέσεις του μὲ τὴν Ζαῖτρα ἦσαν τόσο μυστικές, ποὺ ἦταν ζήτημα ἂν τῷ ξέρε ἄλλος ἄνθρωπος ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ καὶ ἀπ' τὴν γρηῃ οἰκονόμο, ποὺ ἔμενε στὴν βιλλίτσα ποὺ εἶχε νοικιάσει γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ στὴν Κηφισιά. Μὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ή γυναῖκα του θάταν ή τελευταία ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ὑποπτευθῇ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Μὲ τὴν Ζαῖτρα ἦσαν ἀχώριστες φίλες. Αὐτὴ τὴν πρωτογνώρισε ἕνα βράδυ—τίς πρώτες μέρες ποὺ εἶχε ἔρθει ἀπ' τὴν Ἀλεξάνδρεια μὲ τὸν πατέρα της—καὶ τὴν προσκάλεσε σπῖτι τους. Ὑστερα, ὅταν ὁ πατέρας της γύρισε πίσω κι' ή Ζαῖτρα ἔμεινε στὴν Ἀθήνα, γιατί οἱ γιατροὶ τῆς εἶχαν ἀπαγορεύσει νὰ μένῃ στὴν Ἀλεξάνδρεια τὸν χειμῶνα, ἐξ αἰτίας τοῦ ὑγροῦ κλίματος, πάλι ή Τζέλλα ἦταν ἐκεῖνη ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἀφήσῃ νὰ περάσῃ μέρα ποὺ νὰ μὴ

τὴν προσκαλέσῃ νὰ φᾶνε σπίτι τους, πού νὰ μὴ βγοῦν μαζί, πού νὰ μὴ τῆς τηλεφωνήσῃ. Πολλὲς φορὲς μάλιστα, ἀνέθετε σ' αὐτὸν νὰ τῆς τηλεφωνήσῃ, ἢ νὰ περάσῃ ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο τῆς Βρετανίας, πού ἔμενε, καὶ νὰ τὴν πάρῃ μαζί του γιὰ τὸ μεσημεριανό φαῖ. "Ὡστε... ὦ! βέβαια! Μιὰ τέτοια ὑπόθεση δὲν μποροῦσε νὰ σταθῇ... Μὰ τότε πὼς ἐξηγῶνταν ἡ ξαφνικὴ αὐτὴ πρόσκληση τῆς Ζαΐρας κι' ἡ ἐπιμονή της;...

"Ὅλα αὐτὰ στριφογύριζαν μέσ' στὸ μυαλὸ τοῦ Ντέμη, σ' ὅλο τὸ διάστημα, πού τ' αὐτοκίνητο τὸν ἔφερνε σπίτι του.

Καθὼς ἀνοίγε τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ, σκέφτηκε τί πρόφαση θάβρισκε γιὰ νὰ δικαιολογηθῇ στὴ γυναῖκα του. Ἡ προχειρότερη πού τοῦρθε στὸ μυαλὸ ἦταν μιὰ ἐπείγουσα δουλειά, πού θὰ τὸν ἀνάγκαζε νὰ μείνῃ ἔξω ἀργά. Πρόσθεσε, ὅμως, στὴ Τζέλλα πὼς θὰ μποροῦσε νὰ πάῃ μονάχη της—τὸ σπίτι τῶν Μπουφέτηδων ἦταν σὰν δικό τους—κι' ἂν κατόρθωνε νὰ ξεπλέξῃ νωρίτερα κι' ἂν δὲν ἦταν κουρασμένος ἀπ' τὴν συζήτηση, θὰ μποροῦσε νὰ πάῃ κι' αὐτὸς κατὰ τὴν μιὰ-μιάμιση. "Ἀν πάλι δὲν κατόρθωνε νὰ πάῃ, τότε ἡ Τζέλλα θὰ γύριζε μόνη της. Θὰ κρατοῦσε αὐτὴ τ' αὐτοκίνητό τους. Σ' αὐτὸν δὲν χρειαζότανε. "Ὅσο γιὰ τοὺς Μπουφέτηδες, θάλεγε πὼς τὸν ἔπιασε ξαφνικὰ ἕνας δυνατὸς πονοκέφαλος καὶ πὼς ἀδιαθέτησε. "Ὅλα αὐτὰ τῆς τᾶλεγε στὸ τραπέζι, ἀδιάφορα, κρατώντας σκυφτὸ τὸ κεφάλι καὶ ἀλλάζοντας κάθε τόσο κουβέντα.

Ἡ Τζέλλα τὸν ἄκουγε, χωρὶς νὰ λήῃ τίποτε. Στὴν ἀρχή, μόλις ὁ ἄνδρας της τῆς εἶπε πὼς δὲν θὰ πῆγαιναν στοὺς Μπουφέτηδες, κόντεψε ἀπὸ τὸ κακό της νὰ δακρύσῃ, μὰ σὰν βεβαιώθηκε πὼς ὁ Ντέμης θὰ τὴν ἄφηνε νὰ πάῃ ἔστω καὶ μόνη της, προσποιήθηκε πὼς δὲν θὰ τὴν πείραζε διόλου καὶ θέλησε μάλιστα νὰ τοῦ πῇ πὼς οὔτε κι' αὐτὴ εἶχε καμμιά διάθεση γιὰ νὰ πάῃ. Ἦταν λίγο κουρασμένη, εἶπε, κι' ἔπειτα δὲν θᾶταν ἴσως σωστὸ νὰ πῆγαινε μονάχη της. Μὰ ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῆς Τζέλλας ἦταν τέτοιος, πού θαρρεῖς κι' ἤθελε νὰ προκαλέσῃ ἀκόμα μεγαλύτερη τὴν ἐπιμονὴ τοῦ ἀνδρα της. Καὶ στὸ τέλος, ὅταν δέχτηκε, ἔμοιαζε σὰν νᾶκανε κάτι πού θὰ εὐχαρι-

Ἡ πόρτα ξανάνοιξε καὶ φάνηκε στὸ κατῶφλι τῆς ἡ ὑπηρετρία.
—Ὁ κύριος Στέφανος Πάργας, εἶπε καὶ τραβήχθηκε γιὰ νὰ περάσῃ κάποιος κύριος.

στούσε πιο πολύ τόν άνδρα της παρά αυτήν. Μιλούσαν κι' οί δυο άδιάφορα και προσπαθούσαν νά κρύψουν ό ένας άπ' τόν άλλον τή χαρά πού ένοιωθαν και τό φόβο πού θά τους γεννούσε μιá αντίθετη τυχόν λύση. 'Ο Ντέμης, μόλις κατώρθωνε νά συγκεντρώνη τή σκέψη του, γιά νά συνεχίζη τήν κουβέντα του μέ τή Τζέλλα κι' ή Τζέλλα άπ' τήν άλλη μεριά αγωνιζότανε νά μήν καταλάβη ό άνδρας της, τίποτε άπ' τήν άφηρημάδα της.

Μόλις άπόφαγαν, ό Ντέμης προφασίστηκε πώς είχε νά διορθώση κάτι χαρτιά και πέρασε στο γραφείο του. 'Η Τζέλλα πάλι άνέβηκε στήν κάμαρα της γιά νά ντυθής.

Όταν σέ λίγο κατέβηκε, βρήκε τό Ντέμη ξαπλωμένο σέ μιá πολυθρόνα νά διαβάζη τήν έφημερίδα του.

— Μπα, έκανε μπαίνοντας μέσα στο δωμάτιο, δέν έφυγες ακόμα; 'Εγώ νόμιζα πώς δέν θά σεϋρiska έδω.

— Σέ περίμενα, άπάντησε ό Ντέμης, παραμερίζοντας τήν έφημερίδα πού διάβαζε. 'Ηθελα νά σοϋ πω, πώς άν δέν φανώ στούς Μπουφέτηδες ίσαμε τίς δυο-δυόμιση, τότε θά πή πώς δέν θάρθω και άναλόγως πιά κάνεις.

— Τί θές νά κάνω; είπε ή Τζέλλα κάπως νευριασμένα στρέφοντας πρós τó μέρος του, θά γυρίσω πίσω...

— Έστω, άπάντησε αυτός και σηκώθηκε, πλησίασε τή Τζέλλα και τή φίλησε.

— 'Αν δέν σέ δώ, πρόσθεσε, καληνύκτα και καλή διασκέδαση. Και σάν κάτι νά θυμήθηκε: Κι' όπως είπαμε, στούς Μπουφέτηδες λές πώς άδιαθέτησα ξαφνικά και... και τά λοιπά.

— *Au revoir*, μурμουρίσε μέσ' στα δόντια της ή Τζέλλα.

Λίγα λεπτά ύστερώτερα, ένα άγοραίο αυτοκίνητο έφερνε τó Ντέμη στήν Κηφισιά. 'Απ' τó νοϋ του πάλι, σ' όλη τή διαδρομή, περνοϋσαν άνάκατες όλες εκείνες οί σκέψεις πού τοϋ πίεζαν τó μυαλό και πού μ' όλες τίς προσπάθειές του δέν μποροϋσαν νά βροϋν μιá εξήγηση, μιá δικαιολογία. 'Απ' τά μάτια του περνοϋσαν μέ μιá διαβολική ταχύτητα, άνάκατες, μιá ή Τζέλλα, πού τοϋ χαμογελοϋσε παράξενα, μιá ή Ζαΐρα,

πού μέσ' στο βλέμμα της νόμιζε πώς διέκρινε, τó αίνιγμα, τó μυστήριο. Στ' αύτιά του βούϊζαν τά λίγα λόγια πού τοϋ τηλεφώνησε τó άπόγευμα.

— «Είναι άπόλυτη άνάγκη νά σέ δώ άπόψε τó βράδυ... Δέν θά πάω στο χορό... Θά σέ περιμένω άφεύκτως...»

Ένα άπότομο σταμάτημα τοϋ αυτοκινήτου τόν ξανάφερε στόν έαυτό του. 'Ανοιξε τήν πορτίτσα και κατέβηκε. 'Η δροσιά τής νύκτας πειρούνιασε τή ραχοκοκαλιά του και ξεκαθάρισε τó σκοτισμένο του μυαλό. Είπε στο σωφέρ νά περιμένει κι' έστρεψε τó πόμολο τής μικρής σιδερένιας ξώπορτας. 'Η βιλλίτσα είχε φώς. 'Η Ζαΐρα θάταν κι' όλας φερμένη.

Προχώρησε, άνέβηκε τά λίγα μαρμάρινα σκαλιά κι' έβγαλε τά κλειδιά του. Μά δέν τοϋ δόθηκε καιρός. 'Η πόρτα άνοιξε και μιá λουρίδα φώς ξεχύθηκε δξω φωτίζοντάς τον. Ξαναθυμήθηκε τó τηλεφώνημα, ένw ή καρδιά του άρχισε νά κτυπά πάλι άτακτα και νευρικά. Τί νά συνέβαινε δρά γε; Τί τόν ήθελε ή Ζαΐρα; Έκανε μιá τελευταία προσπάθεια, δρασκέλισε τó κατ'ωφλι κι' έκλεισε πίσω του τήν πόρτα. 'Αντίκρυ του στεκόταν ή Ζαΐρα.

— Λοιπόν; έκανε ό Ντέμης πιάνοντάς της τó χέρι. Τί τρέχει Ζαΐρα, πές μου...

— Μά τίποτε τó σπουδαίο, έκανε αυτή άγκαλιάζοντάς τον. 'Ω! χρυσέ μου δέν τ'ώξερα πώς θά σέ κάνω τόσο πολύ νά άνησυχήσης, γιατί άλλοιως θά σοϋ τ'ώλεγα.

— Τί; ρώτησε ό Ντέμης, μη μπορώντας ακόμα νά συνέλθει.

— Αυτό πού σ' έκανε νά φοβηθής τόσο.

Ό Ντέμης άνέπνευσε βαθείά. 'Αν και δέν ήταν ακόμα όλότελα βέβαιος γιά τήν άσημαντότητα αυτοϋ πού θά τοϋλεγε ή Ζαΐρα, ένοιωθε μέσα του μιá σχετική ήρεμία. Προχώρησε κρατώντας άπ' τήν μέση τή Ζαΐρα και μπήκανε μέσα στο σαλόνάκι. Κύτταξε γύρω του. Όλα ήταν εκεί, όπως τ'άχαν αφήσει. Αυτή ή πιστοποίηση, πού μιάν άλλη φορά, σ' άλλες περιστάσεις, θά τοϋ φαινότανε πολύ κουτή, αύξησε τó άίσθημα τής άσφαλείας κι' έδιωξε άπό μέσα του τó φόβο.

Τράβηξε τὴ Ζαῖρα καὶ πῆγαν καὶ κάθησαν στὸ ντιβανάκι τῆς γωνιάς, στὸ μικρούλικο αὐτὸ ντιβανάκι, τὸ σκεπασμένο μ' ἓνα πελώριο δέρμα ἀρκουδάς, ποὺ στάθηκε ὁ μοναδικὸς μάρτυρας τῆς ἀγάπης τους. Χάιδεψε λίγο τὰ μαλλιά τῆς καὶ τὴν φίλησε κάμποσες φορὲς στὰ μάτια, στὸ στόμα, στὰ μάγουλα, στὰ χέρια, παντοῦ...

Κι' ὅταν τέλειωσε κι' αὐτό, ἔβγαλε, ἄναψε τσιγάρο, κι' ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι του πάνω στὰ μαξιλάρια, ἔμεινε κυττάζοντάς την, σὰν νὰ φοβότανε ν' ἀνοίξη αὐτὸς τὴν κουβέντα.

Ἡ Ζαῖρα ἄφησε ἀκόμα νὰ περάσουν λίγα λεπτά κι' ὕστερα γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος του, καὶ βυθίζοντας τὰ μάτια τῆς στὰ δικά του, ἄρχισε νὰ τοῦ λέη:

— Θυμᾶσαι, Ντέμη μου, μιὰ βραδυά, τὴν πρώτη βραδυά ποὺ πῆγαμε μαζί, τί μοῦπες;

Ὁ Ντέμης, ποὺ κάθε ἄλλο περίμενε παρὰ αὐτὴν τὴν ἀρχή, τᾶχασε—ἴσως καὶ νὰ μὴν θυμῶταν αὐτὸ ποὺ τοῦ ζητοῦσε ἡ Ζαῖρα—καὶ μασούλισε λίγες ἀσυνάρτητες λέξεις.

— Πόσο εὐκόλα ξεχνάτε σεῖς οἱ ἄνδρες, μουρμούρισε μὲ θλιμμένη φωνὴ ἡ Ζαῖρα καὶ στὰ μάτια τῆς ξεχύθηκε ἓνα πονεμένο παράπονο. Κι' ὅμως Ντέμη, θάπρεπε νὰ θυμᾶσαι. Ἦταν τὰ πιὸ ὁμορφα λόγια ποὺ μοῦπες ὄλον αὐτὸν τὸν καιρὸ τῆς γνωριμίας μας—λόγια ποὺ κράτησα χαραγμένα βαθειὰ μέσ' στὴν ψυχὴ μου...

Ὁ Ντέμης τὴν κυττοῦσε χωρὶς νὰ μιλά. Πίεζε τὴ σκέψη του νὰ θυμηθῇ κάτι, μὰ ὅλες του οἱ προσπάθειες δὲν εἶχαν κανένα ἄλλο ἀποτέλεσμα, παρὰ ν' αὐξάνουν ἀκόμα τὴν ἀμηχανία τῆς σενερόχωρης θέσης ποὺ βρισκότανε.

— Ἔστω, συνέχισε σὲ λίγο στὸν ἴδιο τόνο ἡ Ζαῖρα. Μὴ κουράζεσαι νὰ θυμηθῇς... Δὲν πειράζει, ἂν τὰ ξέχασες σύ, ἐγὼ χρυσέ μου, τὰ θυμᾶμαι... Μοῦχες πῆ λοιπόν, πὼς ἂν μὲ γνώριζες λεύτερος δὲν θὰ δίσταζες οὔτε στιγμὴ γιὰ νὰ μὲ κάνης γυναῖκα σου... Μοῦχες πῆ πὼς ἐγὼ ἤμουνα γιὰ σένα ἡ γυναῖκα, ἡ μόνη γυναῖκα, ποὺ θὰ μπορούσες ν' ἀγαπήσης μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς σου... Μοῦχες πῆ...

Ἡ Ζαῖρα στάθηκε λίγο καὶ γέρνοντας τὸ κορμὶ τῆς πέρασε τὸ χέρι τῆς γύρω ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ Ντέμη καὶ κόλλησε τὸ μάγουλό της στὸ δικό του. Ὁ Ντέμης ἔνοιωθε τὴ ζεστὴ ἀνάσα τῆς νὰ τοῦ χαϊδεύη τὸ πρόσωπο κι' ἡ μυρωδιά τῆς τὸν εἶχε ζαλίσει. Θέλησε κι' αὐτὸς νὰ πῇ κάτι.

— Ναί, μουρμούρισε, πόσο εὐτυχισμένος θάμουν τότε, πόσο εὐτυχισμένος...

Δὲν πρόφτασε, ὅμως, ν' ἀποτελειώσῃ τὴ φράση του κι' ἡ Ζαῖρα στρέφοντας τὸ κορμὶ τῆς τυλίχτηκε πάνω του σὰν φεῖδι, πιάνοντας μέσ' στὰ δυὸ τῆς χέρια τὸ κεφάλι του. Τὰ μάτια τῆς ἔλαμπαν καὶ τὰ ρουθουνάκια τῆς ἀνοιγόκλειαν γρήγορα καὶ νευρικά. Πρῶτη φορὰ ὁ Ντέμης ἔβλεπε τὴ Ζαῖρα σὲ τέτοια διέγερση. Ξαναθυμήθηκε τὰ τόσο αἰνιγματικά λόγια ποὺ τοῦχε πῆ στὸ τηλέφωνο κι' ὁ φόβος κυρίεψε πάλι τὴν ψυχὴ του.

— Χρυσέ μου, φώναξε ἡ Ζαῖρα, δυνατὰ κι' ὀλότελα κυριευμένη ἀπ' τὸ πάθος τῆς, χρυσέ μου... θὰ γίνω γυναῖκα σου...

Ἦταν τόσο ἀναπάντεχο αὐτὸ ποῦλεγε, ποὺ ἀπ' τὸ στόμα τοῦ Ντέμη ξέφυγε ἀσυναίσθητα μιὰ κραυγὴ. Ἐσπρωξε δυνατὰ τὴ Ζαῖρα ἀναποδογυρίζοντάς την πάνω στὸ ντιβάνι καὶ πετάχτηκε ἀπάνω. Μόλις μπορούσε νὰ σταθῇ στὰ πόδια του. Τὸ σπίτι ὅλο νόμιζε πὼς γύριζε ὀλόγυρά του. Τὸ πρόσωπό του εἶχε γίνει κατακκόκκινο κι' ἡ ἀναπνοὴ ἔβγαине βαρειά ἀπ' τὸ στήθος του. Ἡ Ζαῖρα τὸν κυττοῦσε φοβισμένη. Δὲν μπορούσε ν' ἀρθρώσῃ λέξη.

Πέρασαν λίγα λεπτά σ' ἀπόλυτη σιωπὴ. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Ντέμης παρατηροῦσε σὰν ἀποβλακωμένος ἓνα μικρὸ παληάτσο, ποὺ καθισμένος σ' ἓνα μεταξωτὸ μαξιλλάρι ριγμένο χάμω στὸ πάτωμα τὸν κυττοῦσε σὰν νὰ τὸν κορόιδευε. Οἱ πιὸ ἀλλόκοτες κι' ἐξωφρενικὲς σκέψεις εἶχαν στήσει χορὸ μέσ' στὸ μυαλό του. Ξαφνικά, γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος τῆς Ζαῖρας, πρόφερε βραχνὰ σὰν κάποιος νὰ τὸν ἐπνιγε:

— Πές μου τί τρέχει, Ζαῖρα... Τί θές νὰ πῇς;... Ἡ Τζέλλα...

Δὲν κατάρθωσε νὰ ἀποτελειώσῃ τὴ φράση του. Τὰ μάτια

του φάνταζαν σάν γυαλένια καί ένας κρύος ιδρώτας είχε φανή στο μέτωπό του.

Ἡ Ζαῖρα προτίμησε νά μὴ τοῦ δώσῃ ἀπάντησιν. Σηκώθηκε μόνο, τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν τράβηξε σιγά-σιγά ξαναφέροντάς τον νά καθήσῃ στὸ ντιβάνι. Αὐτὸς τὴν ἄφησε νά κάνῃ ὅ,τι ἤθελε... Τὴν κυττοῦσε μόνο καὶ τὸ βλέμμα του μαρτυροῦσε ὅλην ἐκείνη τὴν ἀγωνία ἀνθρώπου ποὺ περιμένει νά τοῦ ἀναγγείλουν τὴν καταδίκη του σὲ θάνατο ἢ τὴν χάρι ποὺ τοῦ δίδουνταν. Ἡ Ζαῖρα τὸν ἄφησε λίγο νά συνέρθῃ κι' ὕστερα, χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά του, μὲ φωνὴ τρυφερὴ καὶ χαδιάρικη ἄρχισε νά τοῦ μιλά σχεδὸν μурμουριστά :

— Θέλω νά μ' ἀκούσῃς Ντέμη, μὰ πρὶν ἀπ' ὅλα θάθελα νά μοῦ ὑποσχεθῇς πὼς δὲν θὰ νευριάσῃς καὶ πὼς θὰ προσπαθήσῃς νά φερθῇς ψυχραῖμα καὶ λογικά, σάν ἄνδρας...

Ἄνδρας... Ὁ Ντέμης ψέλλισε ἓνα «ναί», κι' ἡ Ζαῖρα ξακολούθησε :

— Βέβαια, δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐχάριστα αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ πῶ, μὰ ἂν δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐχάριστα θὰ μὰς δώσουν ὅμως τὴν εὐτυχία, ναί χρυσέ μου, θὰ σοῦ χαρίσουν τὴν εὐτυχία... Ἡ Τζέλλα...

— Ἡ Τζέλλα, ἐπανελάβε μηχανικὰ ὁ Ντέμης.

— Ἡ Τζέλλα, συνέχισε ἡ Ζαῖρα, δὲν σ' ἀγαπᾷ. Σήμερα τὸ ἀπόγευμα περίμενε, σπίτι της κι' ὅλας, τὸν ἐρωμένο της.

Στάθηκε λίγο γιὰ νά δῇ τί ἐντύπωση θάκαναν στὸ Ντέμη τὰ λόγια της. Αὐτὸς, θαρρεῖς, κι' εἶχε χάσει κάθε συναίσθησιν. Τὴν κυττοῦσε καὶ τὴν ἀκουγε σάν νά μὴν ἦταν ἐκεῖ. Ἦταν τόσο δυνατὸ τὸ χτύπημα, ποὺ τοῦ προξενοῦσε ἡ ξαφνικὴ ἐκείνη ἀποκάλυψιν, ποὺ ἄδικα προσπαθοῦσε νά συγκεντρωθῇ στὸν ἑαυτό του. Κι' αὐτὸ δὲν ξέφυγε ἀπ' τὰ μάτια τῆς Ζαῖρας, ποὺ προτίμησε ν' ἀποτελειώσῃ τὸ σχέδιό της, φθάνοντας ἀμέσως στὸ τέρμα.

— Λοιπὸν, πρόσθεσε, σφίγγοντας τὸ κορμί της πάνω στὸ Ντέμη, νά ἡ εὐκαιρία ποὺ ζητοῦσες... Ἡ εὐκαιρία αὕτη ποὺ ἔρχεται μόνη της νά σοῦ ἀνοίξῃ τὸ δρόμο γιὰ μιὰ καινούρια εὐτυχία. Ἡ εὐκαιρία αὕτη ποὺ σοῦ ἐξασφαλίζει γιὰ πάντα τὴ

γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾷς, τὴ Ζαῖρα σου, αὕτην ποὺ θὰ σοῦ κάνῃ τὴ ζωὴ σου χαρούμενη κι' εὐτυχισμένη.

— Ναί, μурμουρίσε ὁ Ντέμης χωρὶς νά καταλαβαίνει πιά τίποτε, ναί... ἡ Τζέλλα ἔχει ἐρωμένο. Καὶ σάν κάτι νά θυμήθηκε, πρόσθεσε σιγά : ἔχει ἐρωμένο, μὰ ποιόν;

— Τί σὲ νοιάζει ποιόν, ἔκανε ἡ Ζαῖρα φιλῶντας τον. Αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον τὸ ἴδιο κάνει. Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς ἔχει ἐρωμένο, πὼς θὰ χωρίσῃς, πὼς θάχῃς γυναῖκα σου τὴ Ζαῖρα.

— Ποιόν; ἐπανελάβε ὁ Ντέμης χαμένος δλότελα.

— Ποιόν; ποιόν; πρόσθεσε ἡ Ζαῖρα νευριασμένη. Τί σὲ νοιάζει...

— Ποιόν;... Ποιόν; μούγγρισε τὴ φορὰ αὕτη σάν πληγωμένο θηρίο ὁ Ντέμης. Ποιόν;

— Τὸ Στέφανο Πάργα, ἀπάντησε τότε ψυχρὰ ἡ Ζαῖρα κι' ἀποτραβήχτηκε ἀπὸ κοντά του, σάν τὸ φεῖδι ποὺ δαγκώνει κι' ὕστερα κουλουριάζει ἀπὸ φόβο τὸ κορμί του.

Στ' ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὸ πρόσωπο τοῦ Ντέμη πορφύρωσε καὶ τὰ μάτια του λαμπύρισαν παράξενα.

— Εἶσαι τώρα εὐχαριστημένος, εἶπε ἡ Ζαῖρα ξαναφέροντας τὸ μάγουλό της πλάι στὸ πρόσωπο τοῦ Ντέμη, ὀρίστε ποὺ τὰμαθες ὅλα...

Καὶ κάνοντας τὴ φωνή της πιὸ χαδιάρικη καὶ τρυφερή, πρόσθεσε :

— Μὰ ἔλα, λοιπὸν, φίλησέ με, τί κάνεις ἔτσι... Ἐσὺ ἴσα-ἴσα, ἔπρεπε νᾶσαι πιὸ χαρούμενος ἀπὸ μένα... Θάλεγε κανένας πὼς ἐσὺ λυπᾶσαι γι' αὐτό... Ὡστε ἦταν ψέμματα ἐκεῖνα ποὺ μοῦ ἔλεγες;... Ἦταν ψέμματα ἡ ἀγάπη σου, ἦταν ψέμματα ὅταν εὐχόσουνα νά χωρίσῃς;

— Ψέμματα;... ἔκανε ὁ Ντέμης, ἐνῶ στὰ χεῖλη του ἀπλώθηκε ἓνα εἰρωνικὸ χαμόγελο, ψέμματα; Γιατί τὸ λὲς αὐτό;

— Μὰ τότε;

— Τότε... τότε... νά χωρίσω, ἔ;... Πρέπει νά χωρίσω!... Γιατί δὲν χωρίζω;... Μὰ...

— Ξέρω τὸ «μὰ» αὐτό, πρόσθεσε ἡ Ζαῖρα, τὸ ξέρω πολὺ καλά.

Ὁ Ντέμης σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὴν κύτταζε στὰ μάτια, σὰν νὰ θελε νὰ μαντέψῃ τίς σκέψεις της. Τὰ χεῖλη του ἀργοκινήθηκαν μουρμουρίζοντας ἀκατάληπτες φράσεις. Ἡ Ζαῖρα τὸν κύτταξε κι' αὐτὴ καί, σὰν νὰ θελε νὰ τὸν βγάλῃ ἀπ' τὴ στενάχωρη θέσῃ του, βιάστηκε νὰ προσθέσῃ:

— Ξέρω, Ντέμη μου, τί σὲ κάνει, νὰ μιλάς ἔτσι... Μὰ δὲν θάθελα νὰ σκοτίζῃς τὸ κεφάλι σου μ' αὐτά...

— Μὰ πῶς;... Πῶς; τὴ διέκοψε ὁ Ντέμης προσπαθώντας νὰ χαμογελάσῃ.

— Ἀπλούστατα... Μὴ ξεχνᾷς πῶς ὁ πατέρας μου...

— Ἀ! ὄχι! φώναξε αὐτός, ξαναβρίσκοντας γιὰ μιὰ στιγμή τὸν ἑαυτό του, ὄχι, δὲν τὸ θέλω αὐτό... Φτάνει μιὰ φορά...

— Μὴν γίνεσαι παιδί, ἔκανε ἡ Ζαῖρα. Μήπως ὅ,τι ἔχω δὲν εἶναι δικό σου;

— Ὅχι, ὄχι! μονολογοῦσε ὁ Ντέμης. Ἔτσι ἦταν καὶ τὴν ἄλλῃ φορά. Αὐτὴ ἡ σκέψῃ μ' ἔκανε νὰ ῥθω στὴ θέσῃ ποὺ βρίσκουμε σήμερα νὰ κρέμεται ἡ τιμὴ μου, ἡ ὑπαρξή μου, ἀπ' τὰ χεῖρια τοῦ Πάργα, τοῦ σατανᾶ αὐτοῦ...

Στάθηκε λίγο, ἀνάπνευσε βαθεῖα, καὶ μὲ φωνὴ βαρεῖα, ποὺ φανέρωσε τὸν πόνο ποὺ φώλιαζε μέσα του, συνέχισε ἡρεμα, σιγά, σὰν νὰ παραμιλοῦσε:

— Ἄν δὲν ἦταν αὐτός, θάμουνα κιόλας κατεστραμμένος... Ἴσως νάμουνα καὶ στὴ φυλακή... Μὰ βλέπεις, τὴν τελευταία στιγμή φανερώθηκε μπροστά μου, μοῦδωσε λεφτά, μ' ἔκανε διαχειριστὴ τῆς περιουσίας του, ἀντιπρόσωπό του στὸ Χρηματιστήριον...

— Ναί, τὰ ξέρω ὅλα, ὅλα ἔκανε ἡ Ζαῖρα. Μὰ χρυσέ μου, σήμερα κι' ὅλας, ἂν θελήσῃς μ' ἀκοῦς, σήμερα κι' ὅλας, ὅλα διορθώνονται. Ἐνα τηλεγράφημα μου, φτάνει γιὰ νὰ δώσης πίσω στὸν κύριο αὐτὸ καὶ στοὺς ἄλλους ὅτι χρωστᾷς καὶ νὰ ξαναγίνῃς πάλι ἐκεῖνος ποῦσουν...

— Πόσο εὐκόλα τὰ βρίσκεις ὅλα Ζαῖρα... Πιστεψέ με, θάθελα τόσο πολὺ νὰ μποροῦσα νὰ σκέφτωμαι σὰν καὶ σένα...

— Ἀγάπη μου! ἔκανε ἡ Ζαῖρα, καὶ κολλώντας τὰ χεῖλη της

πάνω στὰ δικά του, δὲν τοῦδωσε καιρὸ ν' ἀποτελειώσῃ τὴ φράση του.

Ὁ Ντέμης δέχτηκε τὸ φίλημα τῆς Ζαῖρας σὰν ξεκούρασμα. Ἀπλῶσε τὰ χεῖρια του, κι' ἀγκαλιάζοντάς την, τὴν ἔσφιξε πάνω του μ' ὅλη τὴ δύναμὶ του. Τὸ φειδίσιο κορμί τῆς Ζαῖρας τυλίχτηκε γύρω του, κι' ἐλεύθεροι κι' οἱ δυὸ ἀπὸ κάθε σκέψῃ ἄφηκαν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς στὴν ὁρμὴ τοῦ πάθους, ποὺ τοὺς εἶχε κυριευμένους.

Ὅταν σηκώθηκαν νὰ φύγουν, ἦτανε μιάμιση ὕστερα ἀπ' τὰ μεσάνυχτα. Ὁ σωφὲρ εἶχε ἀποκοιμηθῇ μέσ' στ' αὐτοκίνητο καὶ τὸ σκοτάδι φύλαγε ἐγωϊστικὰ τὸ μυστικὸ τους. Σ' ὅλο τὸ δρόμο δὲν εἶπαν οὔτε μιὰ λέξη. Ὁ καθένας τοὺς ἦταν παραδομένος στὶς σκέψεις ποὺ βάραιναν τὸ κεφάλι του. Μόνο τὴν ὥρα ποὺ ὁ Ντέμης τὴν ἀποχαιρετοῦσε, λίγα μέτρα μακρότερα ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ ξενοδοχείου της, στὴ γωνιά τῆς λεωφόρου Κηφισσίας, ἡ Ζαῖρα, σφίγγοντάς του δυνατὰ τὸ χέρι, ἔσκυψε καὶ τοῦ μουρμούρισε:

— Αὔριο, θὰ περιμένω τηλεφώνημά σου... Μιὰ σου λέξη, καὶ θὰ τηλεγραφήσω ἀμέσως...

Ὁ Ντέμης φίλησε τὸ χέρι της, κι' ὕστερα γυρνώντας ἄφησε τὸ κορμί του νὰ πέσῃ μέσα στὸ αὐτοκίνητο κι' ἔδωσε στὸν σωφὲρ τὴ διεύθυνση τοῦ σπιτοῦ του...

ΑΝ Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ Πάργας δὲν πῆγε ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ χορὸ τῶν Μπουφέτηδων, αὐτὸ γίνηκε γιὰτὶ προσπαθοῦσε, ὅσο τοῦ ἦταν δυνατό, ν' ἀποφεύγῃ τίς κοσμικὲς συγκεντρώσεις, καὶ γιὰτὶ ἤξερε πῶς θάταν ἐκεῖ κι' ἡ Τζέλλα μὲ τὸν ἄνδρα της, καὶ δὲν ἤθελε νὰ τοὺς συναντήσῃ.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἀπογευματινὴ του ἐπίσκεψιν στὸ σπίτι τῆς Τζέλλας, αἰσθανότανε τὴν ἀνάγκη νὰ ταξινομήσῃ μέσ' τὸ μυαλό του ὠρισμένα πράγματα, πρὶν ξαναδῇ τὴν γυναῖκα αὐτὴ, ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ τὸν κἀνῃ νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὸ πρό-

γραμμά του. Κι' αλήθεια, τί στάθηκε γι' αυτόν τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο; Μιά καλοσκηνοθετημένη παγίδα, ἓνα καλοκρυμμένο δόκανο, ὅπου θὰ μπορούσε νὰ πιασθῇ κι' ὁ πιὸ ἔξυπνος κι' ὁ πιὸ πονηρεμένος ἄνθρωπος. Εὐτυχῶς γι' αὐτόν, κατῶρθωσε νὰ ξεγλυστρήσῃ. Κατάλαβε, ὅμως, πὼς θάπρεπε νὰ προετοιμασθῇ πολὺ πιὸ προσεκτικὰ γιὰ μιὰ δεύτερη ἐπανάληψη, ἀλλοιώτικα δὲν θάταν ἀπίθανο νά... "Α! ὅχι αὐτὸ δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ. Δὲν θάπρεπε νὰ γίνῃ...

"Ὅλα αὐτὰ ἔκαναν τὸν Στέφανο Πάργα ν' ἀποφύγῃ νὰ πάῃ στὸ χορὸ τῶν Μπουφέτηδων. Φεύγοντας ἀπ' τὸ σπίτι τῆς Τζέλλας, τράβηξε στὸ «μικρὸ τοῦ ἀνάκτορο»—ὅπως ἀποκαλοῦσαν τὸ μέγαρο ποὺ ἀγόρασε στὴν ἀρχὴ τῆς λεωφόρου Κηφησιῶς—καὶ κλείστηκε μέσα στὸ γραφεῖο του.

Τὸ μέγαρο αὐτὸ κι' ὁ ἰδιοκτήτης του, ἀποτελοῦσαν γιὰ τοὺς Ἀθηναίους δυὸ πράγματα συνυφασμένα μὲ τὸ μυστήριό. Οἱ πιὸ παράξενες ἱστορίες, οἱ πιὸ φανταστικὲς ἐκδοχές, κυκλοφοροῦσαν γύρω ἀπ' τὴν ὑπαρξὴ καὶ τὴν καταγωγὴ τοῦ Στέφανου Πάργα, γύρω ἀπ' ὅ,τι κρύβονταν πίσω ἀπ' τοὺς σταχτιοὺς τετραγωνισμένους τοίχους τοῦ μεγάρου του, μὲ τὰ μεγάλα φαρδεῖα παράθυρα, ποὺ τὰ σκέπαζαν ἀπὸ μέσα πυκνὰ τούλινα στόρ. Ὁ πρῶν ἰδιοκτήτης του εἶχε ἐξαναγκασθῇ, ἀπ' τοὺς περιέργους, νὰ πῇ μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σίγμα ὅλες τὶς ἐσωτερικὲς διαιρέσεις τοῦ σπιτιοῦ, μὰ αὐτὸ δὲν ἱκανοποιοῦσε κανέναν, γιατί ἤξεραν πὼς πρὶν καθήσῃ μέσα ὁ Πάργας εἶχε φέρεῖ ἓναν ξένο μηχανικό, ποὺ διαρρύθμισε τὸ μέγαρο πάνω σ' ἓνα καινούριο σχέδιο. Πολλοί, μάλιστα, λέγανε πὼς δὲν εἶχε μείνει τίποτε ἄλλο ἀπ' τὸ παλὸ κτίριο παρὰ οἱ τέσσερις ἐξωτερικοὶ τοῖχοι. "Ὅλα τ' ἄλλα εἶχαν χαλασθῇ καὶ ξαναφτιαχθῇ...

"Ἄλλοι πάλι, ποὺ θέλανε νὰ κάνουνε τοὺς «καλῶς πληροφορημένους», εἶχαν πολιορκήσῃ τοὺς ὑπαλλήλους, ποὺ εἶχε στὴν ὑπηρεσία τοῦ γραφεῖου του—καμμιὰ εἰκοσαριά—προσπαθώντας νὰ μάθουν ἀπ' αὐτοὺς τίποτε. Μὰ κι' αὐτοὶ στάθηκαν ἄτυχοι. Κανένας δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ τοὺς πῇ τίποτε παραπάνω, ἐκτὸς ἀπ' τὴν περιγραφὴ τῶν γραφείων—ποὺ ἀποτε-

λοῦσαν τὸ ἰσόγειο μέρος τοῦ μεγάρου—καὶ τὸ ἄσανσέρ ποὺ τοὺς ἀνέβαζε—πολὺ σπάνια—σ' ἓνα στενὸ διάδρομο σκοτεινὸ καὶ ποὺ κατέληγε στὴν πόρτα τοῦ γραφεῖου τοῦ Πάργα. "Ὅσο γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ γραφεῖου του, οὔτε γι' αὐτὸ εἶχαν νὰ ποῦν πολλὰ πράγματα: Ἐνα πελώριο γραφεῖο ἀπὸ καρυδιά, μιὰ δερμάτινη πολυθρόνα, μιὰ καλαμαριέρα, μαρμάρινη, ἓνα τηλέφωνο κι' ἓνα μικρὸ τραπεζάκι, ποὺ πάνω βρῖσκονταν καμμιὰ δεκαριά ἡλεκτρικὰ κουμπιά.

Οἱ τοῖχοι γύρω ἦταν θεόγυμνοι. Οὔτε ἓνα κάδρο, οὔτε ἓνας πίνακας. Ἐνα πελώριο παράθυρο κρατοῦσε τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ τοίχου τῆς πρόσοψης καὶ σὲ μιὰ γωνιὰ ὀρθώνονταν ἓνας σιδερένιος χαρτοφύλακας, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς συνηθισμένους χαρτοφύλακες ποὺχουν στὶς Τράπεζες, γιὰ νὰ φυλάνε τὰ διάφορα ἔγγραφα. Τὸ μισὸ ταβάνι, σχηματίζοντας ἓνα τετράγωνο στὴ μέση, ἦταν σκεπασμένο μὲ διάφανο κρύσταλλο, ποὺ ἀπὸ μέσα του ἄναβαν δεκάδες ἡλεκτρικῶν λαμπιονιῶν. Αὐτὰ ἦσαν ὅλα. Κανένα ἄλλο ἐπιπλο. Ἀπολύτως τίποτε.

Στὸ γραφεῖο αὐτὸ ὁ Πάργας, δὲν δεχότανε κανένα, μὰ οὔτε καὶ στὸ σπίτι του δέχτηκε ποτέ. "Ὅσοι θέλανε νὰ τοῦ ποῦν τίποτε τοῦ τηλεφωνοῦσαν, ἢ τὸ ἔλεγαν στὸν κύριο Περικλῆ—αὐτὸς ἀντιπροσώπευε γιὰ ὅλον τὸν κόσμον τὸν Πάργα—ἓναν γεροντάκο καμμιὰ ἑβδομηνταριά χρόνων, κατάλευκο, μὲ χρυσᾶ γυαλιὰ καὶ μὲ μαῦρο μπονζουράκι ἢ προσπαθοῦσαν νὰ τοῦ μιλήσουν οἱ ἴδιοι, ὅταν τὸν πετυχαίνανε καμμιὰ φορὰ στὰ σπύτια ποὺ πήγαινε, τὰ διάφορα γραφεῖα γνωστῶν του καὶ στὸ δρόμο.

Κι' ἡ περιέργεια τοῦ κόσμου αὐξάνε ἀκόμα πιὸ πολὺ. Περισσότερο γιὰ τὶς γυναῖκες, ποὺ γι' αὐτὲς ὁ Πάργας ἀποτελοῦσε ἓνα πρόσωπο σὰν κι' αὐτὰ ποὺ ἄκουσαν κάποτε τὶς παραμύθια, σὰν κι' αὐτὰ ποὺ ὕστερνες τους νὰ τοὺς λένε στὰ παραμύθια, σὰν κι' αὐτὰ ποὺ ὕστερως τους, στὴν ἡλικία, ποὺ ἡ λατρεῖα τοῦ μυστηρίου κρατᾶ κυριευμένο τὸ εἶναι τῶν νεανικῶν ὑπάρξεων, διάβασαν σὲ περιπετειώδη μυθιστορήματα καὶ ἱπποτικὲς ἐπιφυλλίδες.

Κι' ἡ αλήθεια εἶναι πὼς δὲν ἦταν κι' ὁλότελα ἀδικαιολόγητος ὁ θρῆλος αὐτός. Σ' ὅλο τὸ προσωπικὸ τοῦ Πάργα δὲν ὑπῆρχε

ούτε μιὰ γυναίκα. Ἀπὸ τὸν κύριο Περικλῆ ἴσαμε τὸν τελευταῖο ὑπάλληλο καὶ ὑπηρετᾶκο, ὅλοι ἦσαν ἄνδρες. Ὅσες φορές παρουσιάστηκαν γυναῖκες καὶ κορίτσια, δὲ γίνηκαν δεχτές. Λέγανε μάλιστα—αὐτὸ δηλαδὴ δὲν ἦταν κι' ἀπόλυτα ἐξακριβωμένο—πὼς κάποτε μιὰ κοπέλλα τοῦ καλοῦ κόσμου ντύθηκε ἀνδρικά καὶ παρουσιάστηκε μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ὑποψηφίους γιὰ μιὰ θέση δακτυλογράφου. Ὁ κύριος Περικλῆς, ξεγελασμένος, τὴ δέχτηκε στὸ γραφεῖο του, κι' ἀφοῦ ἔμαθε τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς της, τῆς εἶπε νὰ καθήσῃ στὴ γραφομηχανή κι' ἄρχισε νὰ τῆς ὑπαγορεύῃ ἓνα κείμενο. Δὲν εἶχαν, ὅμως, περάσει οὔτε πέντε λεπτά καὶ κτύπησε τὸ κουδοῦνι τοῦ τηλεφώνου. Κάτι εἶπαν στὸν κύριο Περικλῆ πού, ἀμέσως σχεδόν, γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος της, τῆς εἶπε μ' αὐστηρὴ φωνή:

— Δὲν ἦταν σωστὸ αὐτὸ πού κάνατε, δεσποινίς... Θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ φύγετε ἀμέσως.

Αὐτὴ τότε θέλησε νὰ τοῦ ἀντιμιλήσῃ, μὰ δὲν τῆς δόθηκε καιρὸς. Ὁ κύριος Περικλῆς εἶχε πιέσει κιόλας ἓνα κουμπί, πού βρισκότανε πάνω στὸ γραφεῖο του, καὶ στὴν πόρτα παρουσιάστηκε ὁ μικρούλης γκούμ, πού τὴν εἶχε φέρει προτῆτερα μέσα. Ντράπηκε, κοκκίνισε καὶ βγήκε ἔξω. Ὅσοι ἄκουσαν τὴν ἱστορία αὐτή, πού εἶχε διαδοθῇ κι' ἀποτελοῦσε γιὰ πολὺν καιρὸ, σ' ὅλα τὰ σαλόνια, τὸ θέμα τῆς ἡμέρας, λέγανε πὼς ὁ ἄγνωστος πού τηλεφώνησε στὸν κύριο Περικλῆ δὲν μποροῦσε νὰ ταν ἄλλος ἀπ' τὸν Πάργα τὸν ἴδιο. Μὰ πὼς τῶχε μάθει; Ποιὸς τοῦ τῶπε; Ἐ! ἴσαμε αὐτοῦ δὲν ἔφταναν οἱ πληροφορίες κι' οἱ γνώσεις τους.

Κι' ἄλλα πολλὰ λέχτηκαν καὶ λεγόντανε γύρω ἀπ' τὸν Πάργα, μὰ ὅλα στηρίζονταν μόνο σὲ μιὰ πρόθυμη ἐπιθυμία αὐτῶν πού τὰ λέγανε, πού ἤθελαν νὰ ἐπιδείξουν γνώσεις καὶ πληροφορίες γιὰ κάτι πού ἦταν, ἴσως-ἴσως, περισσότερο ἄγνωστο σ' αὐτοὺς παρά στοὺς ἄλλους.

Μόλις ὁ Πάργας μπῆκε στὸ γραφεῖο του κι' ἀναψε τὸ φῶς, τὸ βλέμμα του ἔπεσε πάνω σ' ἓνα ἐπισκεπτήριο πού βρισκόταν ἀφημένο στὴ μέση τοῦ γραφείου του. Προχώρησε καὶ τὸ

πῆρε. Πάνω στὸ λευκὸ χαρτονάκι ἦταν γραμμένο: «Παναγῆς Δακόστας», καὶ λίγο παρακάτω, μὲ μικρότερα: «Διευθυντῆς τῆς Βαλκανικῆς Τραπεζῆς».

Ὁ Πάργας στριφογύρισε λίγο τὸ ἐπισκεπτήριο μέσ' στὰ δάχτυλά του, μισοκλείνοντας τὰ μάτια, σὰν νὰ προσπαθοῦσε νὰ θυμῇ κάτι, κι' ὕστερα τὸ πέταξε πάνω στὸ γραφεῖο του. Ἐκανε λίγα βήματα ἴσαμε τὸ παράθυρο καὶ τραβώντας λίγο τὰ πυκνὰ στόρια πού τὸ σκέπαζαν, κύτταξε ἔξω στὴ λεωφόρο δυὸ-τρεῖς φορές. Οἱ προβολεῖς τῶν αὐτοκινήτων πού περνοῦσαν ἦρθαν νὰ διαγράψουν τὴν σκιά του σὲ πελώριο ὑπερφυσικὸ μέγεθος πάνω στὸ παρκέτο.

Ἐβγαλε, ἀναψε ἓνα τσιγάρο, καὶ γυρνώντας ἦρθε καὶ ξαπλώθηκε στὴν πολυθρόνα τοῦ γραφείου του. Ἀπλώσε τὸ χέρι του, καὶ τὸ δάχτυλό του πῆρε ἓνα ἀπ' τὰ πολλὰ κουμπιά πού βρισκότανε στὸ πλαῖνό του τραπέζακι. Ἀφῆσε τὸ κορμί του νὰ γύρῃ πίσω στὴν πολυθρόνα του, σταύρωσε τὰ χέρια πάνω στὸ στήθος καὶ περίμενε.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε, καὶ στὸ κατώφλι τῆς διαγράφηκε ἡ σιλουέττα τοῦ κυρίου Περικλῆ. Τὸ δυνατό φῶς ἔκανε νὰ γυαλίζουν τὰ χρυσὰ γυαλιά του κι' ἀσήμωνε τὸ κεφάλι του. Στάθηκε λίγο, ὕστερα ἔκλεισε σιγὰ τὴν πόρτα πίσω του καὶ προχώρησε πρὸς τὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα.

— Στάς διαταγὰς σὰς, εἶπε, καὶ βγάζοντας ἀπ' τὴν τσέπη του ἓνα μικρὸ σημειωματάριο, ξεφύλλισε λίγα φύλλα καὶ στάθηκε σὲ μιὰ σελίδα.

Ὁ Πάργας ξακολουθοῦσε νὰ ναι ξαπλωμένος μὲ τὸ βλέμμα προσηλωμένο στὸ ταβάνι, σὰν νὰ μὴν εἶχε ἀντιληφθῇ τὴν εἴσοδο τοῦ κυρίου Περικλῆ. Καὶ μόνο ἀφοῦ πέρασαν κάμποσα λεπτά ἀπόλυτης σιωπῆς, ἔστρεψε τὸ πρόσωπό του σ' αὐτόν, καὶ τὰ χεῖλη του ἀργοκινήθηκαν.

— Λοιπόν;... εἶπε, κι' ἀνακάθησε στὴν καρέκλα του, ἀπλώνοντας τὰ χέρια του πάνω στὸ γραφεῖο.

Ὁ κύριος Περικλῆς ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴν ἀνοιγμένη σελίδα τοῦ σημειωματαρίου κι' ἄρχισε νὰ μιᾷ, σιγὰ, ἤρεμα, σὰν

νά φοβόντανε, θαρρείς, μήπως πη καμμιά λέξη παραπάνω ή μήπως ξεχάση τίποτε.

— Σας ζήτησε τὸ ἀπόγεμα ὁ κ. Δακόστας...

— Ναί, ξέρω! τὸν διέκοψε ὁ Πάργας, ξαναπιάνοντας τὸ ἐπισκεπτήριο ποῦ πετάζει πάνω στὸ γραφεῖο του.

— Εἶναι, ὅπως μοῦ εἶπε, ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ σὰς δῇ σήμερα... Τὴν πρώτη φορά, ἦρθε ὁ ἴδιος. "Υστερα τηλεφώνησε πέντε-ἕξη φορές, ρωτώντας ἂν γυρίσατε.

— Σας εἶπε, τί θέλει;

— "Οχι... Μὲ παρεκάλεσε μόνο νὰ τοῦ τηλεφωνήσω ἀμέσως μόλις ἔρθετε.

— Καλά, ἔκανε ὁ Πάργας, παρακάτω;

— Τί νὰ σημειώσω;... ρώτησε ὁ κ. Περικλῆς, νὰ τοῦ τηλεφωνήσω ἢ ὄχι;

— Θὰ σὰς πῶ ὑστερώτερα... "Εξακολουθήστε!

"Ο κύριος Περικλῆς ξανάρριξε μιὰ ματιὰ στὴν ἀνοιγμένη σελίδα κι' ἐξακολούθησε:

— "Απ' τὸ γραφεῖο τοῦ κ. Περσίδη μᾶς ἔστειλαν τὴν ἐκκαθάριση τοῦ δεκαπενθημέρου...

— "Α! ἔκανε ὁ Πάργας. Κι' ἀμέσως πρόσθεσε: "Αλήθεια, ἤθελα νὰ σὰς ρωτήσω ποῦ βρίσκεται ὁ λογαριασμός μας;

— Τρισήμισι ἑκατομμύρια, ἀπάντησε ἀμέσως ὁ κύριος Περικλῆς. Τὰ δυὸ εἶναι καλυμμένα μὲ ἀξίες τῆς Βαλκανικῆς Τραπεζῆς, οἱ πεντακόσιες χιλιάδες μὲ Λιπάσματα, κι' ἓνα ἑκατομμύριο στ' ἀνοικτά.

— Οἱ ἀξίες αὐτὲς ποῦ βρίσκονται; Τίς ἔχουμε ἐμεῖς ἢ ὁ Περσίδης;

— "Ο Περσίδης.

— Καλά, μουρμούρισε ὁ Πάργας. Αὔριο σὰς παρακαλῶ, μοῦ δίνετε τὴν κατάσταση αὐτὴ νὰ τὴ δῶ.

"Ο κύριος Περικλῆς σημείωσε κάτι στὸ σημειωματάριο ποῦ κρατοῦσε, καὶ συνέχισε:

— Τὸ ταχυδρομεῖο δὲν εἶχε τίποτε, ποῦ μπορεῖ νὰ σὰς ἐνδιαφέρει. "Εγιναν ἤδη οἱ σχετικὲς ἀπαντήσεις κι' ἔφυγαν.

Στάθηκε λίγο, ἔστριψε ἓνα-δυὸ ἀκόμα φύλλα καὶ πρόσθεσε:

— Λουλούδια στάλθηκαν στὴν κ. Μπουφέτη καὶ στὴν δίδα Κοζάλη. Τί νὰ σημειώσω γιὰ αὔριο;

— "Ενα πανέρι, ἀλλὰ προσέξτε, θέλω νᾶναι πολὺ καλὸ, στὴν κ. Περσίδη.

— Μάλιστα, ἔκανε ὁ κύριος Περικλῆς, καὶ σημείωσε ξανά κάτι στὸ καρνὲ ποῦ κρατοῦσε. Ὑστερα τὸ φυλλομέτρησε ἀκόμα μιὰ φορά, σὰν νᾶθελε νὰ βεβαιωθῇ πὼς δὲν εἶχε λησμονήσει τίποτε, τῶκλεισε, τῶβαλε στὴν τσέπη του καὶ στάθηκε κυττάζοντας προσεκτικὰ τὸν Πάργα.

"Απ' τὸ πλσινὸ δωμάτιο ἀκουστικὰ ἀσθενικὰ τὸ κουδούνισμα τοῦ τηλεφώνου. "Ο Πάργας ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι, ἔρριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ στὸ ἀκουστικό, κι' ὕστερα, στρέφοντας πρὸς τὸν κύριο Περικλῆ:

— Θᾶναι ὁ Δακόστας, τοῦπε μὲ σιγανὴ φωνή. Πάρτε σεῖς τὸ τηλέφωνο καὶ πῆτε του πὼς δὲν εἶμαι ἐδῶ.

"Ο κύριος Περικλῆς πλησίασε στὸ γραφεῖο, τράβηξε ἓνα σιδεράκι γιὰ νὰ ἐνώση τὴ γραμμὴ καὶ ξεκρέμασε τὸ ἀκουστικό.

— "Εμπρός... ἐμπρός... Λέγετε... Μάλιστα, ἐδῶ τοῦ κ. Πάργα... Ναί ὁ κ. Περικλῆς... Καλησπέρα σας, κύριε Δακόστα... "Αν γύρισε ὁ κύριος Στέφανος;... "Οχι...

Δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὸ «ὄχι» κι' ὁ Πάργας, ποῦ ἴσαμε ἐκείνη τὴν στιγμή παρακολουθοῦσε ἀδιάφορα τὴ συνομιλία, ἄπλωσε τὸ χέρι του, σὰ νᾶθελε νὰ ἐμποδίσῃ τὸ τέλειωμα τῆς λέξεως τοῦ κυρίου Περικλῆ.

— Πῆτε, πῆτε πὼς γύρισα, καί... καὶ πὼς τὸν περιμένω...

"Ο κύριος Περικλῆς κατέβασε τὸ ἀκουστικό, καὶ κλείνοντας μὲ τὴν παλάμη του τὸν δέκτη, ρώτησε χαμηλόφωνα:

— Ποῦ νὰ τοῦ πῶ πὼς τὸν περιμένετε;

— "Εδῶ, ἀπάντησε ξερὰ ὁ Πάργας.

— "Εδῶ; ρώτησε πάλι ὁ κύριος Περικλῆς καὶ στὸ πρόσωπό του ζωγραφίστηκε ἡ ἔκπληξη ποῦ τοῦ προξενοῦσε ἡ ξαφνικὴ αὐτὴ διαταγή, ποῦ γιὰ πρώτη φορά τόσοις μῆνες τώρα, ἄκουε ἀπ' τὸ στόμα τοῦ Πάργα.

Δέν μπορούσε νά καταλάβη τί ἦταν ἐκεῖνο ποῦ τὸν ἔκανε νά πάρη μιὰ τέτοια ἀπόφαση, κι' ἐτοιμάστηκε νά ρωτήσῃ. Μὰ ὁ Πάργας δέν τοῦδωσε καιρό :

— Ἐμπρός, λοιπόν, κύριε Περικλῆ, πρόσθεσε. Τηλεφωνήστε δ,τι σᾶς εἶπα... Πῆτε του πῶς τὸν περιμένω ἐδῶ...

Ὁ κύριος Περικλῆς ἔκρινε περιττὸ ν' ἀντιμιλήσῃ. Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ Πάργα ἦταν τόσο ἀποφασιστικὸς κι' ἐπιτακτικὸς, ποῦ δέν ἐπέτρεπε καμμιά ἀντιγνώμια. Τράβηξε τὸ χέρι του, καὶ πλησιάζοντας στὸ στόμα του τὸ ἀκουστικό, μετέδωσε στὸ Δακόστα τὴν διαταγὴ τοῦ κυρίου του. Ὑστερα ξανάβαλε στὴ θέση του τὸ τηλέφωνο καὶ στάθηκε κυττάζοντας ἀμήχανα κι' ἀναποφάσιστα τὸν Πάργα.

Πέρασαν ἔτσι ἀρκετὰ λεπτά. Πρῶτος μίλησε ὁ Πάργας.

— Κύριε Περικλῆ εἶπε ἀνάβοντας τσιγάρο, σᾶς παρακαλῶ τώρα ποῦ θάρθῃ ὁ κ. Δακόστας, νά τὸν φέρετε ἀμέσως ἐδῶ. Δέν θέλω νά μ' ἐνοχλήσῃ κανένας σ' ὅλο τὸ διάστημα, ποῦ θά μείνω μαζί του...

Ὁ κ. Περικλῆς, ἀντὶ γιὰ ἄλλην ἀπάντηση, ἀρκέστηκε νά κατεβάσῃ τὸ κεφάλι καὶ προχώρησε στὴν ἔξοδο.

— Κι' ἓνα ἄλλο! πρόσθεσε ὁ Πάργας. Θάθελα νά μοῦ δίνατε τὸν φάκελλο μὲ τὰ γραμμάτια τοῦ γιου τοῦ Δακόστα. Τὰ θέλω, ὅμως, τώρα ἀμέσως πρὶν φτάσῃ ὁ πατέρας του.

Καθὼς τελείωνε, ἄφησε τὸ κορμί του νά γεῖρῃ πίσω στὴν πολυθρόνα τοῦ γραφείου του, καὶ ἀφηρέθηκε, στέλνοντας τὸν καπνὸ σὲ μικρὰ δακτυλιδάκια νά σβύνεται στὴν ὀροφή.

Ὁ κύριος Περικλῆς βγῆκε ὀξω, καὶ σὲ λίγα λεπτά ξαναγύρισε φέρνοντας ἓνα φάκελλο, ποῦ πάνω του ἦταν γραμμένα μὲ χοντρά γράμματα, ἓνα ὄνομα: «Τζώρτζης Δακόστας», λίγα νούμερα καὶ μιὰ ἡμερομηνία. Τίποτε ἄλλο.

— Ὅριστε, εἶπε ἀφήνοντας τὸν πάνω στὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα.

— Εὐχαριστῶ, ἔκανε ὁ Πάργας χωρὶς νά κουνηθῇ ἀπ' τὴν θέσῃ του.

Σχεδὸν ταυτόχρονα ἀκούστηκε τὸ κουδοῦνι, κι' ὁ κύριος Περικλῆς κινήθηκε γιὰ νά βγῇ.

— Ὅπως εἶπαμε! τοῦ φώναξε ὁ Πάργας καθὼς ἔβγαине, κι' ἀφήνοντας τὴν θέσῃ του, προχώρησε πρὸς τὸ παράθυρο, στάθηκε λίγο κι' ὕστερα, ξαναγυρνώντας πίσω, πῆρε τὸν φάκελλο, τὸν κύτταξε, κι' ἀνοίγοντας ἓνα συρτάρι τοῦ γραφείου τὸν πέταξε μέσα.

Τὴν ἴδια στιγμὴ κάποιος χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ γραφείου του. Προχώρησε καὶ τὴν ἄνοιξε μόνος του. Στὸ κατῶφλι τῆς στεκόταν ὁ Δακόστας, καὶ λίγο παραπίσω ὁ κύριος Περικλῆς.

— Ὅριστε, περάστε εἶπε ὁ Πάργας, κι' ἄνοιξε περισσότερο τὴν πόρτα.

— Καλησπέρα σας κύριε Πάργα, μурμουρίσε ὁ Δακόστας... Σᾶς ζητῶ συγγνώμην γιὰ τὴν ἐνόχληση ποῦ σᾶς δίνω, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ τιμὴ ποῦ μοῦ κάνετε νά μὲ δεχτῆτε στὸ γραφεῖο σας.

Μιλοῦσε γρήγορα-γρήγορα σὰν νᾶχε θαρρεῖς ἀποστηθίσει προτῆτερα ὅσα ἔλεγε καὶ φοβόντανε μήπως χάσῃ τὴ σειρὰ τους.

Ὁ Πάργας δέν τοῦδωσε καμμιά ἀπάντηση. Ἀρκέστηκε μόνον νά τοῦ χαμογελάσῃ καὶ τὸν ἄφησε νά περάσῃ μέσα. Κάτι μурμουρίσε στὸν κύριο Περικλῆ, ποῦ ὁ Δακόστας δέν ἄκουσε, κι' ὕστερα κλείνοντας τὴν πόρτα, προχώρησε στὸ γραφεῖο του. Ὁ Δακόστας στεκότανε ἀκίνητος στὴ θέση του, καὶ τὸ βλέμμα του στριφογύριζε γύρω του, προσπαθώντας νά συλλάβῃ βαθεῖα ἐντυπωμένα μέσα του ὅ,τι ἔβλεπε.

Ὁ Πάργας ποῦ κατάλαβε τὴν σατισμάδα του δέν θέλησε νά τὸν ἐνοχλήσῃ. Τὸν ἄφησε πρῶτα νά συνέλθῃ κάπως, κι' ὕστερα τοῦ πρόσφερε μιὰ πολυθρόνα νά καθῆσῃ.

— Ὅριστε, τοῦπε, καθῆστε...

Ἐβγαλε τὴν ταμπακίερά του καὶ τοῦ πρόσφερε τσιγάρο.

— Εὐχαριστῶ, ἔκανε ὁ Δακόστας, κάπνισα πολὺ σήμερα κι' ὁ γιατρός...

— Δέν τοὺς ἀφήνετε, τὸν διέκοψε ὁ Πάργας, ἐγὼ ἂν τοὺς ἄκουα τοὺς κυρίους αὐτοὺς θᾶχα πρὸ πολλοῦ ξοφλήσει...

— Ναί; ρώτησε ὁ Δακόστας. Ὑποφέρετε καὶ σεῖς;

— Ὅπως ὅλος ὁ κόσμος.

— Περίεργο.

— Καί γιατί ;

— Μὰ δὲν σὰς ἄκουσα ποτέ μου νὰ παραπονῆσθε, κι' ἔπειτα φθάνει κανένας νὰ σὰς δῇ γιὰ νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ὑγεία σας...

— Μὴν πιστεύετε ποτέ σ' ὅ,τι βλέπετε... Ξεγελοῦνε τόσο πολὺ τὰ μάτια...

— Ἰσως νὰ μὴν ἔχετε ἄδικο, ἔκανε ὁ Δακόστας· ναί, ἴσως νὰ μὴν ἔχετε ἄδικο, μά...

— Ἀς τ' ἀφήσουμε, ὅμως, αὐτά, τὸν διέκοψε ξανά ὁ Πάργας· οἱ συζητήσεις αὐτὲς θὰ μποροῦσαν νὰ γίνουν κι' ἄλλου, καὶ φαντάζομαι πὼς τὴ στιγμή αὐτὴ ἡ σπουδαιότης των θὰ ὠχρίῃ μπροστὰ στὴ σπουδαιότητα τοῦ πράγματος ποὺ σὰς ἔκανε νὰ θελήσετε νάρθῃτε τέτοια ὥρα σπίτι μου.

Στάθηκε λίγο καὶ πρόσθεσε :

— Λοιπὸν, ἀγαπητὲ κύριε Δακόστα, σὰς ἀκούω...

Ὁ Δακόστας δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Κύτταξε τὸν Πάργα στὰ μάτια καὶ ξεροκατάπιε, προσπαθώντας νὰ βρῇ τὴν ἀρχὴ τῆς φράσης του.

— Κύριε Πάργα, ἄρχισε σὲ λίγο, θὰ προσπαθῶ νὰ φανῶ σύντομος· ἄλλωστε, οὔτε ὁ καιρὸς μᾶς ἐπιτρέπει καμμιά καθυστέρηση, οὔτε ἡ ὥρα εἶναι κατάλληλη.

— Σὰς παρακαλῶ, ἔκανε ὁ Πάργας. Ξέρετε πολὺ καλὰ πὼς ποτέ μου δὲν δέχομαι κανέναν σπίτι μου. Ὡστόσο, ὅμως, ἡ σημερινὴ ἐξαίρεση ποῦκανα γιὰ σὰς—καί, πιστέψτε με, θᾶναι ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία—εἶναι ἀρκετὴ ἀπόδειξη πὼς μπορεῖτε νὰ μεταχειρισθῇτε τίς ὥρες μου ὅπως σὰς φαίνεται καλλίτερο.

— Εὐχαριστῶ, μουρμούρισε ὁ Δακόστας, καὶ προσπάθησε νὰ χαμογελάσῃ.

Ἡ ἀλήθεια ἦταν πὼς ποτέ του δὲν περίμενε μιὰ τόσο φιλικὴ ὑποδοχὴ ἀπὸ τὸν Πάργα, κι' ἡ στάση του αὐτὴ τοῦδινε θάρρος καὶ μεγάλωνε τίς ἐλπίδες του γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ, ποὺ τὸν ἔκανε νὰ ζητήσῃ τόσο ἐπίμονα νὰ δῇ τὸν Πάργα.

— Ξέρω, κύριε Πάργα, πρόσθεσε σὲ λίγο, πὼς σήμερα εἶ-

σθε ἓνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους, ἂν ὄχι ὁ κυριώτερος μέτοχος τῆς Βαλκανικῆς Τραπεζῆς.

— Ναί, ἔκανε ὁ Πάργας, ἔχω μερικὲς μετοχὲς τῆς Τραπεζῆς σας, ἀλλά, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ μοῦ δίνετε καὶ τίτλους ποὺ δὲν ἔχω.

— Δὲν πιστεύω νὰ σοβαρολογῇτε, παρατήρησε ὁ Δακόστας. Μὰ ἂν δὲν εἶναι κυριώτερος μέτοχος μιᾶς ἐταιρίας ἓνας ἄνθρωπος ποὺ ἔχει σήμερα δυὸ-δυόμισυ ἑκατομμυρίων μετοχὲς τῆς, τότε ποιὸς θέλετε νὰ εἶναι ;

— Ἔστω, ἂς τὸ παραδεχτοῦμε κι' αὐτό, μουρμούρισε ὁ Πάργας· λοιπὸν ;

— Λοιπὸν, ἐπανελάβε ὁ Δακόστας μὲ φωνὴ βραχνή, ἡ ζωὴ μου, κύριε Πάργα, ἡ τιμὴ μου, ἡ θέση μου, ἡ ὑπόληψή μου, ἐξαρτῶνται σήμερα ἀπ' τὰ χέρια σας...

Τᾶπε κι' αὐτὰ γρήγορα-γρήγορα, κι' ὕστερα σώπασε καὶ χαμήλωσε τὸ κεφάλι.

— Δὲν σὰς καταλαβαίνω, εἶπε ὁ Πάργας, τί θέλετε νὰ πῆτε ;

— Δὲν εἶναι καὶ τόσο δύσκολο νὰ μὲ καταλάβετε, κύριε Πάργα· ἀρκεῖ νὰ θελήσετε νὰ μὲ βοηθήσετε.

— Ἔχετε τὸν λόγο μου ἀπὸ τώρα, πρόσθεσε ὁ Στέφανος· μιλήστε μου ἐλεύθερα.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ πολὺ, μουρμούρισε ὁ Δακόστας. Σώπασε λίγο καὶ συνέχισε :

— Ξέρετε, κύριε Πάργα, πὼς ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἀνεκαλύφθη ἐκείνη ἡ διαβολεμένη κατάχρηση εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς, οἱ περισσότεροι βρῆκαν τὸ ἄδικο σὲ μένα καὶ μὲ κατηγορήσαν γιὰ τὴν ἀμέλεια καὶ τὴν ἀδιαφορία μου κι' ἴσως-ἴσως κι' ὅλας...

— Ναί, ξέρω, τὸν διέκοψε ξερὰ ὁ Πάργας· ξέρω τὴν ὑπόθεση αὐτὴ... Ἦταν τότε ποὺ κατηγορήσαν καὶ τὸν γιὸ σας, κι' ὕστερα δὲν βρῆκαν στοιχεῖα ἐνοχοποιητικὰ γι' αὐτόν...

— ὦ! θᾶταν γιὰ μένα τὸ κορύφωμα τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς δυστυχίας, ἂν γινόταν ἓνα τέτοιο πρᾶγμα... Φαντασθῇτε τὴ θέση μου! Θ' αὐτοκτονοῦσα... Ὁ Θεός, ὅμως, μὲ λυπήθηκε, λυπήθηκε τὸν γιὸ μου, τὴν κόρη μου, τὸ σπιτικό μου... Παρ'

δλη τήν άθωότητά του, τότε αναγκάστηκα νά τους στείλω καί τους δυό γιά λίγο στήν Εύρώπη... Ήθελα νά ξεχαστή κάπως τό πρᾶγμα· πιό πολύ μ' ένοιαζε γιά τήν Μαριάννα... Φοβόμουνά μήπως πάθῃ τίποτε...

Ή Πάργας τόν ἄφηνε νά μιλά, χωρίς νά θελήσῃ νά τόν διακόψῃ. Κάπνιζε καί παρακολουθοῦσε μέ τήν ἄκρια τοῦ ματιοῦ τῇ σταχτένια γραμμῇ τοῦ τσιγάρου του.

— Στήν ἀρχή νόμισα, ξακολούθησε ὁ Δακόστας, πῶς ὅλα εἶχαν ξεχαστή, μὰ νά, χθές τό βράδυ, κάποιος φίλος μου, μοῦ εἶπε πῶς προχθές στό σπίτι τῶν Κοζάληδων, εἴσασταν καί σεις ἐκεῖ, γίνηκε μιᾶ συνεννόηση καί σκέφτηκαν νά φέρουν τό ζήτημα στήν μεθαιριανή συνέλευση, καί νά ἀλλάξουν τό διοικητικό συμβούλιο, καί φυσικά, πρῶτον ἀπ' ὅλους ἐμένα...

Στάθηκε λίγο, καί πρόσθεσε μουρμουριστά τῇ φορᾷ αὐτή:

— Καταλαβαίνετε, λοιπόν, κύριε Πάργα, τί σημαίνει αὐτό γιά μένα...

Ὁ Πάργας πέταξε τό τσιγάρο του στή στακτοθήκη, σηκώθηκε κι' ἄρχισε νά βηματίζει μέσ' στό δωμάτιο, μέ τὰ χέρια σταυρωμένα πίσω στή μέση του. Ὁ Δακόστας κρατοῦσε τό κεφάλι σκυφτό, καί τὰ δάχτυλά του ἔπαιζαν νευρικά μέ τῇ χρυσῇ ἀλυσιδίτσα τοῦ ρολογιοῦ του.

Ξαφνικά ὁ Πάργας στάθηκε, καί στρέφοντας πρὸς τό μέρος του, τοῦπε ξερά:

— Κύριε Δακόστα, εἶσθε βέβαιος γιά τήν ἀθωότητα τοῦ γυιοῦ σας;

— Τί θέλετε νά πῆτε; μούγγρισε αὐτός, καί πετάχτηκε ὀρθός σάν νά τόν κέντησαν σφήκες.

— Θέλω νά πῶ, πρόσθεσε στόν ἴδιο ξερό τόνο ὁ Πάργας, ἂν εἶστε ἀπολύτως βέβαιος πῶς ὁ Τζῳρτζης Δακόστας ἦταν ἀθῶος στήν κατάχρηση πού γίνηκε εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς.

Τοῦ Δακόστα τὰ μάτια ἄστραφταν. Τό χρῶμα του εἶχε γίνῃ κέρινο, καί τὰ χεῖλη του σιγανότρεμαν σέ μιᾶ μάταιη προσπάθεια νά προφέρουν ἔστω καί μιᾶ λέξη.

— Κύριε Δακόστα, συνέχισε σέ λίγο στόν ἴδιο πάντα ξερό

τόνο ὁ Πάργας, λυποῦμαι πολύ, μὰ ἔχω τήν ἀντίληψη πῶς πρέπει πρῖν ἀπ' ὅλα νά ξέρετε σεις, πῶς ὁ γυιός σας δέν ἦταν ἀμέτοχος στήν κατάχρηση πού γίνηκε στή Τράπεζα.

— Ψέμματα, οὔρλιασε ὁ Δακόστας, ὁλότελα ἔξω ἀπ' τόν ἑαυτό του· ψέμματα! Ὁ γυιός μου δέν ἔκλεψε... Ψέμματα!

Τό πρόσωπό του εἶχε γίνῃ καταπόρφυρο, κι' ἡ ἀναπνοή του ἔβγαине βαρειά ἀπ' τό στήθος του. Δέν ἤξερε κι' ὁ ἴδιος καλά, καλὰ τί ἐνοιῶθε καί τί ἔκανε. Καί γιά μιᾶ στιγμή, ἀφήνοντας τῇ θέσῃ του, ὥρμησε πάνω στό Πάργα καί πιάνοντάς τον ἀπ' τοὺς ὤμους τόν τράνταξε φωνάζοντας:

— Πῆτε μου, λοιπόν, μιλήστε μου!... Πῆτε μου πῶς ὁ Τζῳρτζης ἦταν ἀθῶος... Πῆτε μοῦ τε το... Σᾶς ἰκετεύω μιλήστε μου... Μιᾶ μόνο λέξη...

Ὁ Πάργας δέν θέλησε νά τυραννήσῃ περισσότερο τόν ἄνθρωπο πού ἔβλεπε μπροστά του νά σπαρταρᾷ σάν σφαγμένο ζῶο. Κατέβασε τὰ χέρια τοῦ Δακόστα ἀπ' τόν ὦμο του, καί προχώρησε στό γραφεῖο του. Στάθηκε λίγο, σάν νᾶθελε νά πάρῃ τήν τελειωτικὴ ἀπόφαση, κι' ὕστερα ἀνοίγοντας ἓνα συρτάρι, ἔβγαλε ἀπὸ μέσα τόν φάκελλο πού τοῦχε φέρει, πρῖν λίγη ὥρα ὁ κύριος Περικλῆς.

— Ὅριστε! εἶπε, πετώντας τόν πάνω στό γραφεῖο του. Μέσα ἐδῶ θά βρῆτε ὅλες τίς ἀποδείξεις πού θέλετε καί πού ἀσφαλῶς εἶναι ὑπεραρκετές γιά νά σας πείσουν πῶς ὁ γυιός σας ἦταν ἐξ ἴσου ἐνοχος σάν τοὺς ἄλλους...

Ὁ Δακόστας δέν τολμοῦσε νά πλησιάσῃ. Τὰ μάτια του εἶχαν καρφωθῇ πάνω στό φάκελλο, πού νόμιζε πῶς χόρευε πάνω στό ἀστραφτερό γραφεῖο. Τὰ μεγάλα γράμματα ποῦταν γραμμένα πάνω του φωσφόριζαν στὰ μάτια του λαμπερά, καί γιά μιᾶ στιγμή νόμισε πῶς ἔβλεπε, σάν σέ καθρέφτη, τό πρόσωπο τοῦ γυιοῦ του. Ἐκανε ἓνα βῆμα πρὸς τό γραφεῖο, ἄπλωσε τὰ χέρια του, μὰ δέν βρῆκε τῇ δύναμη νά πλησιάσῃ παραπάνω. Τό δωμάτιο ὅλο γύριζε μέσ' στό κεφάλι του, ἔχασε τήν ἰσορροπία του, τρίκλισε καί τό κορμί του ἔγειρε ἔτοιμο νά πέσῃ. Μόλις πρόφτασε ὁ Πάργας νά τόν πιάσῃ καί νά τόν φέρῃ

κοντά σὲ μιὰ πολυθρόνα. Ὁ Δακόστας ἄφησε τὸ κορμί του νὰ πέση καὶ σηκώνοντας τὸ κεφάλι, βύθισε τὸ βλέμμα του στὸ πρόσωπο τοῦ Πάργα. Τὰ χεῖλη του σιγότερεμαν, προφέροντας ἀκατάληπτες φράσεις, σὰν παραμιλητό. Ἔνοιωθε τὸ κορμί του νὰ καίη καὶ τὰ μηνίγγια του χτυποῦσαν δυνατά, φουσκώνοντας σὲ ἄτακτο ρυθμὸ τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ λαιμοῦ του. Ὁ Πάργας κρατοῦσε τὸ κεφάλι σκυφτό, κι' ἔσφιγγε τὰ δόντια του. Ἡ κατάσταση τοῦ Δακόστα τὸν εἶχε τόσο πολὺ πειράξει, ποὺ δὲν εὗρισκε τὴ δύναμη νὰ πῇ οὔτε μιὰ λέξη. Μ' ὅλη τὴν ἀπόφαση ποὺ εἶχε πάρει πρὶν, μ' ὅλη τὴ σκληρότητα ποὺ εἶχε προφέρει τὶς προηγούμενες φράσεις, ἡ ἀγωνία τοῦ πονεμένου πατέρα τὸν εἶχε τόσο πολὺ κλονίσει, ποὺ αἰσθανότανε μέσα του τύψεις γιὰ τὸ φέρεσίμου. Ὁχι, δὲν θάπρεπε νὰ φτάσῃ ἴσαμε αὐτοῦ. Ἦταν πολὺ ἀπάνθρωπο, ἴσως-ἴσως πολὺ πρόστυχο. Κι' ὁ Πάργας, μ' ὅλη τὴν σκληρότητα ποὺ τοῦχε κληροδοτήσει ἡ ζωὴ ποὺ πέρασε, δὲν ἦταν παληάνθρωπος. Μέσα στὴ ψυχὴ του ὑπῆρχε ἀκόμα ἓνα, ἔστω καὶ μικρούλικο, σημεῖο ποὺ διατηροῦσε τὴν αἰσθηματικότητα καὶ τὴν ἀθωότητα μικροῦ παιδιοῦ. Ὁχι, ὅχι, δὲν θάπρεπε νὰ ἐπιμείνῃ περισσότερο! Μὰ ἦταν πιά ἀργὰ γιὰ κάθε ὑποχώρηση. Ἡ ἀρχὴ—καὶ τί ἀρχὴ—εἶχε γίνει. Δὲν ὑπολείπονταν παρὰ τὸ τέλος. Κι' ὁ Πάργας σκέφτηκε, πῶς μόνο σ' αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ κάνῃ μιὰν ἐπανόρθωση. Μὲ τὴ σκέψη αὐτὴ προχώρησε, πήρε τὸ φάκελλο καὶ γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος τοῦ Δακόστα, εἶπε μὲ ἡρεμὴ κι' ἀποφασιστικὴ φωνή:

— Ἐδῶ μέσα ὑπάρχει ἡ ἐνοχὴ τοῦ γυιοῦ σας. Ὑπάρχουν τὰ γραμμάτια ποὺ ἐξαργύρωσε μεταχειριζόμενος γι' αὐτὸ ὄνομα ποὺ δὲν τοῦ ἀνήκαν, ὀνόματα πελατῶν τῆς Τραπεζῆς σας... Μὴ μὲ ρωτήσετε οὔτε ποῦ τὰ βρῆκα, οὔτε ποῖός μου τᾶδωσε... Ὅλα αὐτὰ εἶναι πράγματα ποὺ δὲν σὰς ἐνδιαφέρουν... Τὰ γραμμάτια αὐτά...

Δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράση του. Ὁ Δακόστας ἀφήνοντας ἓνα μουγκρητό, ὠρθώθηκε πάνω καὶ ἐνῶ ἀπὸ τὰ μάτια του ἔτρεχαν ἀσυγκράτητα τὰ δάκρυα, ὠρμησε πρὸς τὸν

Πάργα καὶ γονατίζοντας μπροστά του, ἄρχισε νὰ μιᾷ ζωρὰ καὶ συγκινημένα:

— Ἐλεος, λυπηθῆτε με... Δώστε μου τὰ γραμμάτια... Θὰ σὰς πληρώσω... Μὴ θελήσετε ν' ἀφήσετε τὰ παιδιὰ μου ὀρφανά...

Ὁ Πάργας ἔσκυψε καὶ θέλησε νὰ τὸν σηκώσῃ. Μὰ δὲν τὸ κατάρθωσε. Ὁ Δακόστας εἶχε ἀγκαλιάσει τὰ πόδια του, καὶ τᾶσφιγγε δυνατά.

— Σηκωθῆτε, ἔκανε ὁ Πάργας, σηκωθῆτε ἀπάνω, κύριε Δακόστα!

— Ὁχι, οὐρλιαζε αὐτός, δώστε μου τὰ γραμμάτια... δώστε μοῦ τε τα...

Τὰ δάκρυα ἔτρεχαν τώρα σὰν ποτάμι ἀπ' τὰ μάτια του, καὶ κυλοῦσαν πάνω στὸ παντελόνι καὶ τὰ παπούτσια τοῦ Πάργα.

— Σηκωθῆτε, ξανάπε ὁ Πάργας, τὰ γραμμάτια αὐτὰ θὰ τᾶχετε...

Τὰ μάτια τοῦ Δακόστα φωτίστηκαν ἀπὸ μιὰ ἀόριστη ἐλπίδα καὶ στὸ πονεμένο πρόσωπό του ξεχύθηκε ἡ χαρά. Πετᾶχτηκε ἀπάνω, κι' ἀρπάζοντάς του τὸ χεῖρι ἄρχισε νὰ τὸ φιλεῖ σὰν τρελλός.

Πέρασαν λίγα λεπτά χωρὶς κανέναν τους νὰ θελήσῃ νὰ ταραξῇ τὴν ἡσυχίαν ποῦταν ἀπλωμένη στὸ μεγάλο δωμάτιο. Ὁ γέρο-τραπεζίτης προσπαθοῦσε νὰ συγκρατήσῃ τὰ δάκρυα ποὺ πλημμύριζαν τὰ μάτια του. Ὁ Πάργας ν' ἀποφύγῃ τὸ ἀνάκατο ἀπὸ ἓνα ἀτέρμονο πόνος κι' ἀπὸ μιὰν ἀπέραντη χαρὰ βλέμμα τοῦ δυστυχημένου ἐκείνου πατέρα.

Σὲ λίγο ὁ ξερὸς θόρυβος χαρτιῶν ποὺ σκιζόντανε ἦρθε νὰ συντροφέψῃ τὰ μουρμουρητὰ τοῦ Δακόστα.

Πάνω στὸ γυαλιστερό γραφεῖο κοίτονταν τώρα ἓνα σωρὸ κομματάκια σκισμένων χαρτιῶν. Ὁ φάκελλος μὲ τὰ γραμμάτια, ποὺ πάνω του ἀναγραφόταν τὸνομα τοῦ Τζῶρτζη Δακόστα εἶχε σκιστῇ.

ΔΥΟ ΩΡΕΣ ύστερότερα τὸ αὐτοκίνητο τοῦ Πάργα ἄφηνε μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του, τὸ Δακόστα. Στὸ πρόσωπο τοῦ τραπεζίτη μποροῦσε κανεὶς νὰ διακρίνῃ, μ' ὅλη τὴ χλωμάδα καὶ τὴν κούραση ποῦδειχνε, μιὰ ἐλπίδα, μιὰ χαρά, μιὰ βεβαιότητα. Κατέβηκε ἀπ' τὸ αὐτοκίνητο καὶ προχωρῶντας ἄνοιξε τὴ σιδερένια πόρτα τοῦ κήπου. Σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὸ βλέμμα του χάϊδεψε γιὰ μιὰ στιγμή τὸ σπίτι του. Πόσο διάφορα φάνταζε τώρα στὰ μάτια του.

Φεύγοντας πρὶν λίγες ὥρες ἀπ' αὐτό, νόμιζε πὼς οἱ τετραγωνισμένοι τοῖχοι του, τὸν ἀποχαιρετοῦσαν ψυχρά, πένθιμα, νεκρικά. Ἀσυναίσθητα τότε σκέφτηκε πὼς ἦταν δυνατὸ νὰ μὴν τὸ ξανάβλεπε καὶ τὰ μάτια του βούρκωσαν. Καὶ στὴ σκέψη αὐτῇ, στὴ σκέψη πὼς ἡ αὐτοκτονία θᾶταν τὸ μόνο ποῦ θὰ τοῦ ὑπολείπονταν νὰ κάνῃ, ἂν ὁ Πάργας, ἀρνιῶτανε τυχὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ, ὁ γέρο-Δακόστας ρίγησε, ὄχι ἀπὸ φόβο, μὰ ἀπὸ ἕναν ἀτέρμονο πόνο...

Μὰ τώρα ὅλα αὐτὰ εἶχαν περάσει. Τὸ σύννεφο διαλύθηκε καὶ κάπου ἐκεῖ, στὴ μαυρίλα ποῦ σκίαζε πρὶν λίγες ὥρες τὴ ψυχὴ του, ἄρχισε νὰ ὑποφώσκῃ μιὰ φωτερὴ ἀχτίδα γεμάτη ἐλπίδες, γεμάτη ὑποσχέσεις, γεμάτη ὄνειρα γιὰ μιὰ καινούργια ζωὴ, μιὰ ζωὴ χαρούμενη.

Κι' ὁ Δακόστας στὶς σκέψεις αὐτὲς χαμογέλασε. Τὸ στηθος του φούσκωσε σὲ μιὰ βαθειὰ ἀναπνοή, καὶ νοιώθοντας μέσα στὶς φλέβες του τὸ αἷμα του νὰ κυκλοφορῇ πιὸ ἐλεύθερο, ἔσπρωξε τὴν πόρτα καὶ μπῆκε μέσα στὸν κήπο. Γιὰ πρώτη φορὰ εἶδε τότε πὼς φωτίζονταν τὰ παράθυρα τῆς τραπεζαρίας.

— Θάχουν γυρίσει τὰ παιδιά, σκέφτηκε ὁ Δακόστας, κι' ἀνοίγοντας τὴν ξώπορτα ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει τὴ μαρμαρένια σκάλα μὲ τὸ πλούσιο χνουδωτὸ χαλί.

Στὸ κεφαλόσκαλο τὸν δέχτηκε ἡ κόρη του. "Εἰτρεξε, κι' ἀγκαλιάζοντάς τον, τὸν φίλησε.

— Καλησπέρα μπαμπά, τοῦπε. Τί ὥρα εἶναι αὐτὴ ποῦ γυρίζεις; Ξέρεις, θὰ σὲ μαλώσω.

Ὁ Δακόστας φίλησε κι' αὐτὸς τὴν κόρη του καὶ προχώρησαν κι' οἱ δυὸ καὶ μπῆκαν στὴ τραπεζαρία.

— Πὼς τὰ περάσατε, Μαριάννα; ρώτησε ὁ τραπεζίτης, κρατώντας πάντα τὴν κόρη του.

— Θαυμάσια! ἔκανε αὐτὴ. Ἐγὼ τοῦλάχιστο εἶμαι κατενθουσιασμένη. Χόρεψα, γλέντησα, εἶδα τὶς παληές μου φιληνάδες. Ὁ Τζώρτζης, ὅμως, φαίνεται πὼς δὲν διασκέδασε καὶ τόσο.

Ὁ Δακόστας ἔρριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ γυιοῦ του, ποῦ ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα κάπνιζε σιγανοσφυρίζοντας ἕνα εὐθυμο μοτίβο χοροῦ. Ἀπ' τὰ μάτια του πέρασε γιὰ μιὰ στιγμή μιὰ εἰκόνα: ὁ φάκελλος μὲ τὰ γραμμάτια καὶ στ' αὐτιά του βούϊσαν τὰ λόγια τοῦ Πάργα: «Εἶσθε βέβαιος γιὰ τὴν ἀθωότητα τοῦ γυιοῦ σας;» Ἐνοιωσε τότε νὰ τοῦ σφίγγῃ κάτι τὸ λαιμὸ καὶ μόλις κατάρθωσε νὰ συγκρατήσῃ μιὰν κραυγὴ. Ἐστρεψε τὸ πρόσωπό του ἀλλοῦ, ἀπὸ φόβο μήπως καταλάβῃ τίποτε ἡ Μαριάννα, καὶ προσπαθώντας νὰ δώσῃ στὴ φωνή του ἕναν ἀδιάφορο τόνο, ρώτησε:

— Καὶ γιατί στεναχωρέθηκε ὁ Τζώρτζης;

— Ξέρω καὶ γώ, ἀπάντησε ἡ Μαριάννα. Αὐτὸ θὰ μᾶς τῷ λεγε καλλίτερα ὁ ἴδιος.

Ὁ Τζώρτζης ἔκανε πὼς δὲν ἄκουσε καὶ σβύνοντας τὸ τοιγάρο του, ἄρχισε νὰ ξεκουμπώνει τὸ γιλέκο τοῦ σμόκιν του.

— Γιατί δὲν ἀπαντᾷς λοιπόν, κύριε; ξαναρώτησε ἡ Μαριάννα πλησιάζοντας τὸν ἀδελφὸ της.

— Οὐφ! καὶ σύ, πολὺ παιδί γίνεσαι... Τί θές νὰ σοῦ πῶ!... Ἀλλωστε ποιὸς σοῦπε πὼς δὲν διασκέδασα...

— ὦ, αὐτὸ φαίνεται ἀπ' τὰ μούτρα σου.

— Τί θές νὰ κάνω; τὴ διέκοψε ὁ Τζώρτζης νευριασμένα, νὰ χορεύω; Σοῦπα μοῦ φαίνεται καὶ προτιήτερα πὼς νυστάζω.

— Τότε, πάω πάσο, μурμουρίσε ἡ Μαριάννα στεναχωρημένη, καὶ πλησιάζοντας τὸν πατέρα της, τὸν φίλησε καληνυκτίζοντάς τον.

Σχεδὸν ταυτόχρονα, ποῦ ἡ Μαριάννα βγῆκε ἔξω, ὁ Τζώρτζης σηκώθηκε ἀπ' τὴν πολυθρόνα ποῦ καθότανε καὶ προχώρησε κι' αὐτὸς πρὸς τὴν πόρτα.

— Καληνύκτα, πατέρα, πρόφερε χωρὶς νὰ γυρίσῃ πρὸς τὸ

μέρος που βρίσκotανε ο Δακόστας κι' έκανε νά δρασκελίση τo κατώφλι της πόρτας.

Μά δέν πρόφταξε νά τελειώση τo βήμα του. 'Ο Δακόστας πετάχτηκε απ' τή θέση του, σάν ήλεκτρισμένος, και μέ δυo βήματα βρέθηκε κοντά του. "Απλωσε τo χέρι του, έκλεισε τήν πόρτα και κυττάζοντας τo γυιό του στὰ μάτια, τοῦπε ξερά:

— Μεῖνε!... Έχω νά σοῦ μιλήσω.

'Ο Τζώρτζης αίσθάνθηκε νά τὸν πλημμυρίζη ένας άόριστος φόβος. Πρώτη φορά στη ζωή του άκουγε τὸν πατέρα του νά τοῦ μιλά έτσι. 'Ο τόνος της φωνής του ήταν κάτι δλότελα άγνωρο σ' αὐτόν. Δέν βρήκε τή δύναμη νά πῇ οὔτε μιὰ λέξη. Χαμήλωσε τo κεφάλι και γυρνώντας πίσω στὰ βήματά του ἤρθε και στάθηκε στη μέση τοῦ δωματίου.

'Ο Δακόστας έμεινε λίγο στη θέση του, άκίνητος, κι' έφερε τo χέρι στο κεφάλι του, πιέζοντας δυνατά τὰ μηνίγγια του, σάν νάθελε ν' αναγκάση τις σκέψεις, που στριφογύριζαν μέσ' στο μυαλό του, νά βγουν μιὰ ώρα αρχήτερα. "Υστερα προχώρησε κι' ἤρθε και στάθηκε άπέναντι στο γυιό του, άκουμπώντας τη μέση του πάνω στη σερβάντα της γωνιάς.

— Δέν μοῦ λές, Τζώρτζη, έκανε σέ λίγο ο Δακόστας, σέ κράτησα γιατί θάθελα νά σέ ρωτήσω τί σκέφτεσαι νά κάνης;

'Ο Τζώρτζης σήκωσε τo κεφάλι και κύτταξε τὸν πατέρα του, λές κι' ἤθελε νά μαντέψη άν ήταν αὐτή μόνο ή σκέψη που τὸν έκανε νά τὸν ρωτήση, ή άν κάτω απ' αὐτήν κρυβόνταν κάτι άλλο.

— Δηλαδή, μουρμούρισε, μή ξεκολλώντας τo βλέμμα του απ' τὸν πατέρα του, ή αλήθεια είναι πώς δέν τo σκέφτηκα ακόμα. "Αλλωστε δέν είναι παρὰ τρεῖς μέρες που γυρίσαμε, κι' έκτός απ' αὐτό μοῦ φαίνεται πώς θά βρίσκotαν και για μένα μιὰ θέση στην Τράπεζα...

— "Οχι, τὸν διέκοψε άπότομα ο Δακόστας, θέση στην Τράπεζα για σένα δέν μπορεί νά βρεθῇ κι' οὔτε πρέπει.

— Γιατί;

— Γιατί, γιατί, εῖπε ο Δακόστας μέ φωνή βραχνή, και τὰ μάτια του λαμπύρισαν, γιατί...

Δέν τελείωσε τήν φράση του. Κάνοντας μιὰ μεγάλη προσπάθεια, κατάρθωσε νά συγκρατήση τὰ λόγια που έρχόνταν άθελά του στο στόμα, και κατεβάζοντας τo κεφάλι, πρόσθεσε όσο μπορούσε πιο άδιάφορα:

— Γιατί δέν θάταν σωστό, μιὰ που έφυγες απ' τήν Τράπεζα, νά ξαναγυρίσης. Δέν θάθελα νά ποῦν, πώς ο γυιός τοῦ Δακόστα δέν είναι ικανός νά βρῇ μιὰ άλλη δουλειά.

— Μά δέν έφυγα απ' τήν Τράπεζα, έκανε ο Τζώρτζης, πήρα μόνο μιάν άδεια. Συνεπώς...

— Τo ίδιο κάνει, εῖπε ξερά ο Δακόστας, έφυγες ή πήρες άδεια, για μένα είναι τo ίδιο... Τo βέβαιο σ' δλην αὐτή τήν υπόθεση είναι πώς δέν θά σοῦ επιτρέψω ποτέ νά γυρίσης.

— Τότε, τί θέλετε νά κάνω;

— Νά βρῇς μιάν άλλη δουλειά.

— 'Ωραῖα, θά φροντίσω τότε νά βρῶ, μουρμούρισε πειραγμένα ο Τζώρτζης κι' έκανε νά χαμογελάση.

Μά τo χαμόγελο σβύστηκε στὰ χείλη του. Τo βλέμμα τοῦ πατέρα του ήταν τόσο σκληρό, που άσυναίσθητα ένιωσε ένα ρίγος νά περνά τήν ραχοκοκκαλιά του.

— Περιττό νά φροντίσης, εῖπε ο Δακόστας, φρόντισα εγώ και γι' αὐτό. Σοῦ βρήκα εγώ μιὰ θέση κι' άμέσως άπό αύριο.

— Θά μπορούσα ἴσως νά μάθω ποιάν;

— Σοῦ βρήκα μιὰ θέση στο γραφείο τοῦ Στέφανου Πάργα.

— Πατέρα, φώναξε ο Τζώρτζης, δέν σοβαρολογεῖς, βέβαια;

— Και γιατί όχι, έκανε ο Δακόστας, κυττάζοντάς τον, τί άντιρρήσεις μπορεί νάχης; Μακάρι νάχαν όλοι οί νέοι τήν τύχη σου.

— Ευχαριστώ, εῖπε ξερά ο Τζώρτζης, αλλά δέν δέχουμαι.

— Γιατί;

— Γιατί άπλούστατα, δέν μπορώ νά γίνω υπάλληλος, — και λέγοντας τη λέξη αὐτή, τήν τόνισε περισσότερο, — στο γραφείο ενός ανθρώπου, που τόσα και τόσα λέγονται γύρω απ' τ' όνομα και τήν καταγωγή του.

— Κι' άν επιμένω... "Αν τo άπαιτήσω, ρώτησε ο Δακόστας.

— Δέν θά δεχτῶ καί πάλι, ἀπάντησε μ' ἀποφασιστική φωνή ὁ Τζώρτζης κι' ἔκανε νά φύγῃ.

Τὴν ἴδια, ὅμως, στιγμή ὁ Δακόστας, δρασκελίζοντας τὴν ἀπόσταση ποὺ τοὺς χώριζε, ἦρθε καί στάθηκε ἀνάμεσα τοῦ γυιοῦ του καί τῆς πόρτας.

— Δέν θά κάνῃς οὔτε ἓνα βῆμα, οὐρλιασε ἔξω φρενῶν τὴ φορά αὐτή, ἂν δέν μοῦ δώσης πρῶτα τὸν λόγο σου, πῶς αὐριο τὸ πρωῒ θά βρίσκεσαι στὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα.

Ὁ Τζώρτζης ἔνοιωσε πάλι τὸ ἴδιο ρῖγος νά περνᾷ τὸ κορμί του κι' ἓνας φόβος πάγωσε τὸ αἷμα στὶς φλέβες του.

— Λοιπόν, ἔκανε ὁ Δακόστας νευριασμένα, περιμένω. Θά πᾶς ἢ ὄχι; Ἀπάντησε μου!...

Πέρασαν λίγα λεπτά χωρὶς νά μιλήσῃ ὁ Τζώρτζης. Στὸ δωμάτιο ἦταν ἀπλωμένη μιὰ νεκρικὴ ἡσυχία, ποὺ τὴ χαλνοῦσε σὲ ἄτακτα διαστήματα ἢ βαρειά ἀνάσα τοῦ Δακόστα. Ἀπ' τὸ μυαλὸ τοῦ Τζώρτζη περνοῦσαν ἀνάκατες ἓνα σωρὸ σκέψεις, ποὺ μάταια προσπαθοῦσαν νά δώσουν μιὰν ἐξήγησι στὴν ἐπιμονὴ τοῦ πατέρα του καί πιὸ πολὺ τὸν τρόπο του. Καταλάβαινε πῶς κάθε ἄρνησή του δέν θᾶχε κανένα ἄλλο ἀποτέλεσμα, παρὰ νά τὸν ἐξαγριώσῃ ἀκόμη περισσότερο καί νά αὐξήσῃ τὴν ἐπιμονή του. Σήκωσε γιὰ μιὰ στιγμή τὸ κεφάλι του καί κύτταξε τὸν πατέρα του στὰ μάτια. Ἦταν κόκκινα, φλογισμένα, καί τὰ ρουθούνια του ἀνοιγόκλειναν ἄτακτα καί νευρικά. Ἡ ταραχὴ του ἦταν ὀλοφάνερη.

— Λοιπόν; ἐπανελάβε γιὰ τρίτη φορά ὁ Δακόστας.

Ὁ Τζώρτζης κύτταξε ἀκόμα λίγο τὸν πατέρα του κι' ὕστερα, χαμηλώνοντας τὸ κεφάλι μουρμούρισε:

— Ἔστω, θά πάω αὐριο.

— Ἐχω τὸν λόγο σου:

— Ναί, ἔκανε ὁ Τζώρτζης, μὲ φωνὴ ποὺ μαρτυροῦσε τὴν ἀπόφασή του.

— Εὐχαριστῶ, μουρμούρισε ὁ Δακόστας καί κάνοντας ἓνα βῆμα ἄφησε τὸ κορμί του νά πέσῃ πάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα.

Ἦταν καιρός. Λίγο ἀκόμα ἂν κρατοῦσε ἡ σκηνὴ αὐτή, δέν

θὰ μπορούσε νά συγκρατήσῃ τίς δυνάμεις του. Ἐννοιωθε τὸ κορμί του πεθαμένο καί τὰ νεῦρα του παραλυμένα. Γιὰ δευτέρη φορά τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ, ὁ Δακόστας κατάρθωσε νά βγῇ νικητὴς ἀπ' τίς δοκιμασίες ποὺ περνοῦσε. Ἐκλείσε τὰ μάτια κι' ἄφηκε τὸ μυαλὸ του νά λειτουργήσῃ γιὰ λίγο ἐλεύθερο ἀπ' τὴν πίεσι κάθε σκέψης. Ἡ καρδιά του ξανάβρισκε τὴν ἡρεμία της καί τὸ στῆθος του εἶχε ἀπαλλαχτῇ ἀπ' τὸν βραχνᾶ ποὺ τὸ πίεζε. Μιὰ ἡδονικὴ ἀνακούφιση εἶχε πλημμυρίσει ὅλο του τὸ εἶναι, ἴδια κι' ἀπαράλλακτα σὰν νά ξυπνοῦσε ἀπὸ κάποιο ἐφιαλτικὸ ὄνειρο.

Ὅταν ἀνοιξε τὰ μάτια του, ὁ Τζώρτζης δέν ἦταν μέσα στὸ δωμάτιο. Τὸ βλέμμα του, καθὼς κυττοῦσε γύρω του, σταμάτησε πάνω σὲ μιὰ μεγάλη ἐλαιογραφία τοῦ τοίχου μὲ χοντρή, βαρειά χρυσοῦ κορνίζα. Ἦταν τὸ πορτραῖτο τῆς γυναίκας του.

Κι' ἡ σκόνη ποὺ σκέπαζε τίς παλῆς θύμησης τῆς ζωῆς τοῦ γέρο-τραπεζίτη τινάχτηκε σιγά-σιγά, κι' ὁ Δακόστας ξανάζησε γιὰ λίγες στιγμὲς μέσα στὸν κόσμον τῶν ἀναμνήσεων. Ξανάδε τὰ νειᾶτα του, τοὺς ἔρωτές του, τὸν γάμο του, τίς εὐτυχισμένες μέρες ποὺ ἀκολούθησαν ὕστερα, τὴ γέννησι τῆς Μαριάννας, τοῦ Τζώρτζη.

Μιὰ ἀνατριχίλα πέρασε ἀπ' τὸ κορμί τοῦ Δακόστα. Ξανάδε μ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τὴ νύχτα ἐκεῖνη ποὺ πέθανε ἡ γυναῖκα του γιὰ νά δώσῃ τὴ ζωὴ στὸ γυιό του... Καί τὰ μάτια του βούρκωσαν. Σηκώθηκε καί μὲ βῆμα ποῦτρεμε ἦρθε καί γονάτισε μπρὸς στὸ πορτραῖτο.

— Ἐλένη, μουρμούρισε, ἐνῶ ἀπ' τὰ μάτια του ἔτρεχαν σὰν ποτάμι τὰ δάκρυα, Ἐλένη...

Δέν μπόρεσε νά πῇ τίποτε ἄλλο. Τὰ δάκρυα ἐπνίξαν τὴ φωνή του καί μέσ' στὴν ἡσυχίαν τῆς νύχτας ἀκούγονταν γιὰ πολλὴν ἀκόμα ὥρα οἱ λυγμοὶ τοῦ γέρο-τραπεζίτη ποῦ κλαιγε, γονατισμένος μπροστὰ στὸ πορτραῖτο τῆς γυναίκας του, σὰν μικρὸ παιδί...

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΡΟΛΟΪ· τοῦ τοίχου ἔδειχνε ἑννῆά καὶ μισή. "Εξω, ἀπ' τὸ δρόμο, ἀκούγονταν κάθε τόσο ὁ θόρυβος ποῦκαναν τὰ κλάξον τῶν αὐτοκινήτων κι' οἱ βραχνιασμένες φωνές ἑνὸς ἑφημεριδᾶ. Ὁ Ντέμης πηγαινοερχότανε πάνω-κάτω, μέσα στὴν τραπεζαρία, καπνίζοντας νευρικά.

Κάθε τόσο σταματοῦσε τὸ περπάτημά του, κι' ἔστρεφε πρὸς τὴν πόρτα τῆς κρεβατοκάμαρας τῆς γυναίκας του, σὰ νᾶθελε νὰ διακρίνῃ κάποιο θόρυβο. Περίμενε λίγο, κι' ἔπειτα ξανάρχιζε πάλι τὸ πηγαινε-ἔλα. Γιὰ μιὰ στιγμή ἄκουσε ἕνα περπάτημα. Προχώρησε, καὶ πλησιάζοντας τὸ τραπέζι, πού πάνω του βρίσκουνταν ἀνέγγιχτα τὰ φλυτζάνια γιὰ τὸ πρόγευμα, στάθηκε, καὶ παίρνοντας ἕνα κουταλάκι ἄρχισε νὰ παίξῃ μ' αὐτό, στριφογυρίζοντάς το μέσ' τὰ δάχτυλά του.

Σχεδὸν ταυτόχρονα ἡ πόρτα ἀνοιξε, καὶ στὸ κατῶφλι τῆς φάνηκε ἡ λεπτὴ σιλουέττα τῆς Τζέλλας. Φοροῦσε ἕνα μεταξωτὸ κιμονό, πού ἄφηνε νὰ διαγράφονται πάνω στὴν ἀραχνοῦφαντη ἐπιφάνειά του οἱ γραμμὲς τοῦ κορμιοῦ της. Τὰ μάτια της μαρτυροῦσαν, πὼς μόλις εἶχε ξυπνήσει, κι' ἡ χλωμάδα τοῦ προσώπου της φανέρωνε τὴν κούρασή της.

Στάθηκε λίγο, τεντώθηκε, σὰν νᾶθελε νὰ διώξῃ ἀπὸ πάνω της τὴν νύστα, κι' ὕστερα προχώρησε πρὸς τὸ στρωμένο τραπέζι.

— Καλημέρα, Ντέμη! εἶπε, καὶ τραβώντας μιὰ καρέκλα κάθησε.

— Καλημέρα, Τζέλλα! μουρμούρισε αὐτός, καὶ πέταξε πάνω στὸ τραπέζι τὸ κουταλάκι πού κρατοῦσε.

— Μπα! δὲν ἔφαγες ἀκόμα; ἔκανε ἡ Τζέλλα βλέποντας γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἀνέγγιχτο σερβίτσιο τοῦ ἀνδρα της.

— "Οχι, ἀπάντησε αὐτὸς στὸν ἴδιο πάντα τόνο· σὲ περίμενα.

— Μὰ δὲν εἶναι ἀργά;

— Ἐννῆά καὶ μισή.

— Ἐννῆά καὶ μισή;... Μὰ τότε δὲν θὰ πᾶς στὸ γραφεῖο σου; ρώτησε πάλι ἡ Τζέλλα κυττάζοντάς τον τὴ φορὰ αὐτὴ μὲ βλέμμα ποῦδειχνε τὴν ἑκπληξή της.

Ὁ Ντέμης ἔκανε πὼς δὲν ἄκουσε τὴν ἐρώτησή της, κι' ἀπέφυγε ν' ἀπαντήσῃ.

— Λοιπὸν; ξαναρώτησε ἡ Τζέλλα, δὲν ἔχεις δουλειὰ σήμερα;

— Θὰ φύγω σὲ λίγο, ἀπάντησε τὴ φορὰ αὐτὴ ὁ Ντέμης. Μὰ ἔμεινα γιὰτὶ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ κάτι.

— Σπουδαῖο; ψιθύρισε ἀδιάφορα ἡ Τζέλλα.

— Καὶ ναὶ καὶ ὄχι.

— Τότε γιὰτὶ δὲν μὲ ξυπνοῦσες;

— Δὲν ἤθελα νὰ σοῦ χαλάσω τὴν ἡσυχία.

— Τί λές ἐκεῖ! ἔκανε ἡ Τζέλλα, κι' ἄρχισε νὰ σερβίρῃ τὸ γάλα.

Ὁ Ντέμης κύτταξε λίγο τὴ γυναῖκα του, χωρὶς νὰ μιλᾷ, κι' ὕστερα, τραβώντας μιὰ καρέκλα, κάθησε ἀντίκρου της.

— Λοιπὸν; ἔκανε ἡ Τζέλλα ρουφώντας μιὰ γουλιὰ γάλα, σ' ἀκούω...

Ὁ Ντέμης σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ κυττάζοντάς τὴν στὰ μάτια, ἄρχισε νὰ μιλᾷ μὲ φωνὴ ἡρεμὴ, ζωερή, σὰν νᾶβγαζε λόγο.

— Ἔστω λοιπὸν, δὲν θέλω νὰ σὲ κάνω νὰ περιμένῃς περισσότερο.

Στάθηκε λίγο, ξεροκατάπιε καὶ συνέχισε:

— Δὲν μοῦ λές, Τζέλλα, χθὲς τὸ ἀπόγευμα ποῖος ἦταν ἐδῶ;

Ἦταν τόσο ἀναπάντεχη μιὰ τέτοια ἐρώτηση, πού ἡ Τζέλλα ἔχασε τὰ λόγια της καὶ δὲν κατάρθωσε ν' ἀπαντήσῃ.

— Δηλαδή; ψέλλισε καὶ στάθηκε.

— Δηλαδή, ἐπανελάβε ὁ Ντέμης στὸν ἴδιο πάντα τόνο, δη-

λαδη σέ ρώτησα ποιός ήταν χθές τὸ ἀπόγευμα ἐδῶ, καὶ γιὰ νὰ σέ βγάλω ἀπ' τὴ δύσκολη θέση, πού θὰ σ' ἔφερνε μιὰ ἀληθινὴ ἀπάντηση, στὸ λέω ἐγώ... Χθές πέρασες τὸ ἀπόγευμά σου μὲ τὸ Στέφανο Πάργα.

— Ὁμολογῶ ναί, ἔκανε ἡ Τζέλλα καὶ προσπάθησε νὰ γελάσει. Δὲν βλέπω μονάχα γιατί πήρες τόσο σοβαρὸ ὕφος γιὰ νὰ μοῦ ἀναγγείλεις κάτι πού θὰ σοῦ τῶλεγα κι' ἐγὼ χωρὶς κανένα κόπο. Ἀλλωστε...

— Τζέλλα, τὴ διέκοψε ἀπτόμα ὁ Ντέμης, μοῦ φαίνεται πὼς φτάνουν οἱ ἀστειότητες! Ἰσαμε σήμερα σ' ἄφηνα νὰ κάνης ὅ,τι θές, νὰ ζῆς ὅπως σοῦ ἀρέσει, νὰ ξεδεύης ὅσα φανταζόσουν περισσότερα, μὰ ἂν ὅλα αὐτὰ γινότανε...

— Γινόντανε γιατί τέτοια ἦταν ἡ συμφωνία μας, τὸν διέκοψε ἡ Τζέλλα μὲ φωνὴ ἀπτόμη κι' αὐστηρή.

— Ἔστω! Γιατί τέτοια ἦταν ἡ συμφωνία μας, ἐπανέλαβε ὁ Ντέμης. Μὰ μὴ ξεχνᾷς πὼς μέσα σ' αὐτὴ τὴν συμφωνία ὑπῆρχε κι' ἓνας ὅρος...

— Δὲν ξεχνῶ τίποτε, πρόφερε νευριασμένα τὴ φορὰ αὐτὴ ἡ Τζέλλα καὶ σηκώθηκε ἀπάνω. Ἐγὼ δὲν ξεχνῶ τίποτε. Κι' αὐτὸ πού ὑπονοεῖς, μοῦ φαίνεται πὼς δὲν θάπρεπε, οὔτε ἔχεις κανένα δικαίωμα νὰ τὸ φαντάζεσαι.

— Δυστυχῶς, Τζέλλα, ἔχω! Δηλαδή ἔχω ἀπὸ χθές τὸ ἀπόγευμα τὸ δικαίωμα αὐτὸ πού λές.

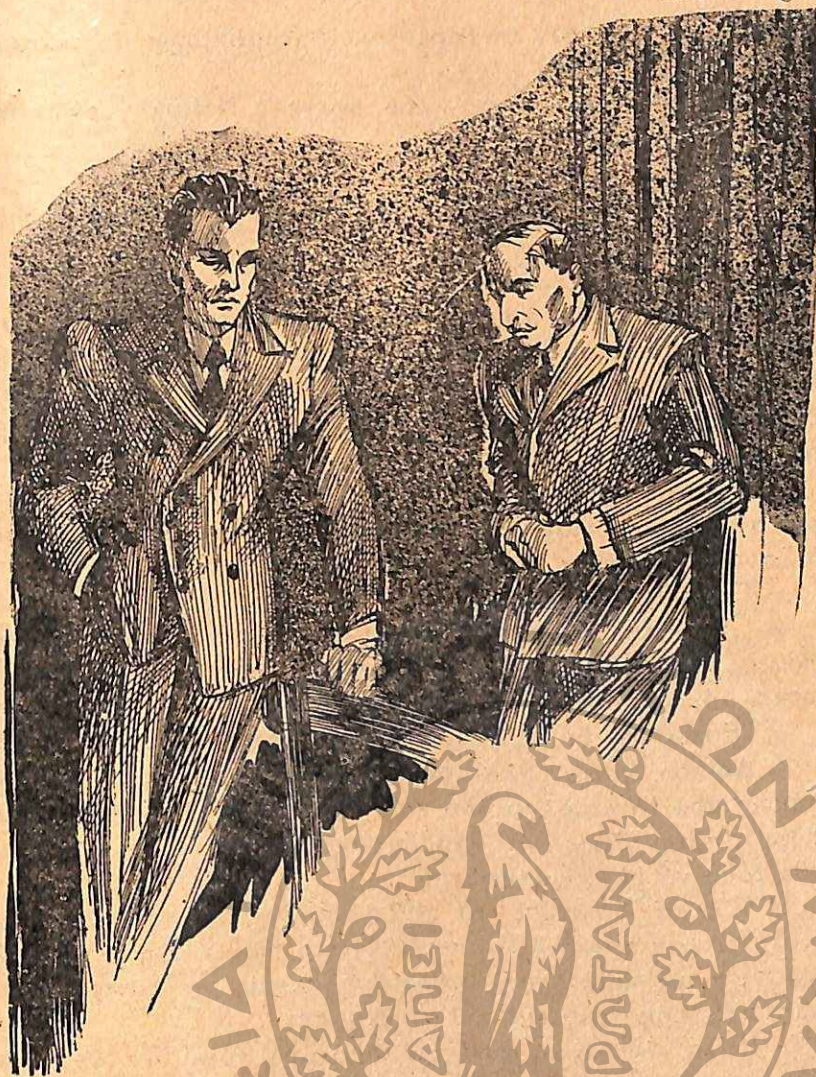
— Τί θές νὰ πῆς; φώναξε ἡ Τζέλλα.

— Θέλω νὰ πῶ, πὼς ἀπὸ χθές τὸ ἀπόγευμα ἔχεις ἐρωμένο, κι' ἐρωμένο πού δέχεσαι μέσα στὸ ἴδιο μας τὸ σπῆτι!

— Ψέμματα! οὐρλιασε ἡ Τζέλλα. Λές ψέμματα!

Ὁ Ντέμης προτίμησε νὰ μὴν τῆς πῇ τίποτε ἄλλο. Ἐβλεπε μπροστά του μιὰ Τζέλλα, τόσο ἔξω ἀπ' τὸν ἑαυτό της, πού φοβήθηκε πὼς ἂν συνέχιζε, θὰ προκαλοῦσε μιὰ σκηνὴ βλαίη κι' αὐτὸ ἤθελε μὲ κάθε τρόπο νὰ τ' ἀποφύγῃ. Ἐβγαλε λοιπὸν τὴ ταμπακέρα του, ἄναψε τσιγάρο, καὶ προχωρῶντας ἦρθε καὶ στάθηκε κοντὰ στὸ παράθυρο.

— Γιατί δὲν μιλάς; ἔκανε σὲ λίγο ἡ Τζέλλα. Γιατί δὲν μοῦ

Ξαφνικὰ ὁ Πάργας στάθηκε καὶ στρέφοντας πρὸς τὸ μέρος του τοῦπε ξερά:

— Κύριε Δακόστα εἰστε βέβαιος γιὰ τὴν ἀθωότητά τοῦ γιου σας;

ΤΑ ΞΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ.
Ἐκδ. ἙΛΛΗΝΙΚΟῦ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

λές τίποτε; Γιατί δὲν ἐπιχειρεῖς νὰ ὑπερασπίσης τίς ψευτιές σου;... Μίλα λοιπόν, μίλα...

— Ὑπὸ ἓνα μόνο, ὅμως, ὄρο, ἔκανε ὁ Ντέμης γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος της.

— Ποιόν;

— Νὰ μ' ἀκούσης χωρὶς νὰ θελήσης νὰ μὲ διακόψης, χωρὶς φωνές καὶ χωρὶς νεῦρα.

— Λέγε... σ' ἀκούω.

Ὁ Ντέμης σῶπασε πάλι λίγο, σὰν νάθελε νὰ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ τακτοποιήσῃ τίς σκέψεις του καὶ γυρνώντας προχώρησε καὶ κάθησε σὲ μιὰ πολυθρόνα. Ἡ Τζέλλα παρακολουθοῦσε τίς κινήσεις του, καὶ τὸ βλέμμα της μαρτυροῦσε ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν, πού τὴν εἶχε κυριεύσει.

— Θυμᾶσαι Τζέλλα, ἄρχισε σὲ λίγο ὁ Ντέμης, τὸ βράδυ ἐκεῖνο τῆς συμφωνίας μας; Θυμᾶσαι τί εἶχαμε πῆ;... Νὰ σοῦ τὰ ξαναθυμίσω ἐγώ... Ἦταν τὸν καιρὸ, πού...

— Πού ἔμαθα πὼς εἶχες ἐρωμένη!

— Ἄν ἐξακολουθήσης νὰ μὲ διακόπτῃς, θὰ πάψω... Μοῦ ἔδωσες τὸ λόγο σου, πὼς θὰ μ' ἀκούσης χωρὶς διακοπὴ· ἄλλωστε, μόνο μ' αὐτὸν τὸν ὄρο δέχτηκα.

— Ἔστω, δὲν θὰ σὲ ξαναδιακόψω, εἶπε ἡ Τζέλλα.

— Λοιπόν, ἦτανε τὸν καιρὸ πού ἔμαθες πὼς εἶχα ἐρωμένη. Βλέπεις πού τὰ λέω ἐγώ ὅλα καί, πιστεψέ με, δὲν θὰ παραλείψω τίποτε, ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη νὰ προσπαθῇς ἐσὺ κάθε τόσο νὰ μὲ συμπληρώνης...

Ἡ Τζέλλα δάγκωσε τὰ χεῖλη της δυνατά, καὶ τὰ μάτια της ἄστραψαν σὰν δυὸ λαμπερὲς πέτρες. Πάνω στὴ μεταξωτὴ ἐπιφάνεια τοῦ κιμονό της, μποροῦσε κανεὶς νὰ διακρίνῃ τὸ ἄτακτο ἀνεβοκατέβασμα τοῦ στήθους της.

— Καλὰ εἶτε κακά, συνέχισε ὁ Ντέμης, τότε δὲν θέλησες ν' ἀκούσης τίποτε. Προτίμησες, ἀντὶ γιὰ κάθε ἄλλη διέξοδο, ἀντὶ γιὰ κάθε ἄλλη λύση, μιὰ ζωὴ πού δὲν θᾶχε τίποτε τὸ κοινὸ γιὰ τοὺς δυὸ μας, ἐκτὸς ἀπ' ὅτι θὰ ξακολουθοῦσαμε νᾶμαστε παντρεμένοι γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου. Κι' ὅμως, κάθε

ἄλλη γυναῖκα στὴ θέση σου, πιστεψέ με, θ' ἀντιμετώπιζε ἄλλοιῶς μιὰ τέτοια κατάσταση. Στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν εἶχα κάνει κανένα θανάσιμο ἔγκλημα· κι' ἔπειτα, κάθε...

Δὲν τέλειωσε τὴ φράση του. Ἡ Τζέλλα, πού ἴσαμε ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ πάλευε μὲ τὸν ἑαυτὸ της, δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατηθῇ περισσότερο. Πετάχτηκε ἀπάνω, καὶ βυθίζοντας τὸ βλέμμα της στὰ μάτια τοῦ Ντέμη, ἄρχισε νὰ μιλᾷ γρήγορα, δυνατά, νευρικά.

— Σὲ ἤξερα γιὰ ἄνθρωπο τιποτένιων αἰσθημάτων, οὐρλιαζε, μὰ ποτέ μου, ἀκοῦς; ποτέ μου, δὲν σὲ φανταζόμουν καὶ τόσο παληάνθρωπο...

— Τζέλλα, πρόσεξε! φώναξε ὁ Ντέμης καὶ σηκώθηκε κι' αὐτός.

— Τί νὰ προσέξω; οὐρλιασε αὐτὴ καὶ ξέσπασε σ' ἓνα δυνατὸ ἤχηρὸ γέλιο γεμᾶτο περιφρόνηση καὶ σαρκασμὸ. Τί νὰ προσέξω; Μήπως σὲ προσβάλλω;... Ὡχ καὶ μένε, δὲν ἀξίζει τὸν κόπο. Σ' ἔχω τόσες πολλὲς φορὲς προσβάλλει χωρὶς νὰ βρῇς τὴ δύναμη ἐκεῖνη, πού θᾶπρεπε νᾶχη ἓνας ἄνδρας, γιὰ νὰ μὴ δέχεται τέτοιες προσβολές, ὥστε δὲν μὲ φοβίζεις τώρα. Θᾶκανες καλλίτερα ἴσως νὰ φοβέριζες ἔτσι τίς φιληνάδες σου· ἴσως σ' αὐτὲς νᾶσαι καλλίτερος ἀπ' ὅτι ἦσουν αὐτὲς σὲ μένα. Κι' ἔπειτα ἂν εἶναι κάποιος ἀπ' τοὺς δυὸ μας, πού μπορεῖ νὰ φοβέριση τὸν ἄλλον... ἔ! αὐτὸς εἶμαι ἐγώ...

— Θές νὰ χωρίσουμε;

— Μοῦ φαίνεται πὼς αὐτὸ ἦταν κι' ἓνας ὅρος τῆς συμφωνίας μας... Ὅταν σοῦ εἶπα, πὼς θὰ ζητοῦσα διαζύγιο, ἐσὺ μὲ παρακάλεσες νὰ μὴ τὸ κάνω, μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ ἦσουν ἀμπερδεμένος μὲ τίς δουλειές σου, γιὰτὶ εἶχες μεταχειριστῇ τὴν προῖκα μου καὶ γιὰτὶ, ἂν ἀναγκαζόσουν νὰ μοῦ δώσης πίσω τὰ λεπτὰ μου, θὰ χρεωκοποῦσες... Μὲ παρακάλεσες τότε νὰ περιμένω λίγο. Ἀλλῶς τε μοῦπες, πὼς μόλις θὰ διορθωνόντανε οἱ δουλειές σου, πρῶτος ἐσὺ θᾶρχόσουν νὰ μοῦ τὸ πῆς καὶ θὰ φρόντιζες νὰ γίνουν ὅσο μποροῦσαν γρηγορώτερα οἱ διατυπώσεις πού χρειαζόντανε γιὰ τὸ διαζύγιό μας... Ἔτσι δὲν εἶναι, ἢ μήπως κάνω λάθος;

‘Ο Ντέμης τὴν κυττοῦσε τώρα σὰν χαζός. Στὸ πρόσωπό του ἦταν ἀπλωμένη μιὰ νεκρική χλωμάδα, καὶ τὰ μάτια του εἶχαν χάσει κάθε ἔκφραση, λές κι’ ἦταν ψεύτικα, γυαλένια...

— Μίλα λοιπόν, ἔκανε πάλι ἡ Τζέλλα, μίλα! Γιατὶ σώπασες τώρα καὶ δὲν μιλάς; Δὲν πιστεύω νὰ σὲ στεναχώρησε τόσο πολὺ γιατί σὲ διέκοψα... Λέγε, κύριε Ντέμη, λέγε!

— Τὶ θές νὰ σοῦ πῶ; μουρμούρισε ὁ Ντέμης κι’ ἄφησε τὸ κορμί του νὰ πέση στὴν πολυθρόνα.

— “Ω! μὴν ἀρχίζης πάλι τὸν ρόλο τοῦ κακομοιριασμένου! Δὲν σοῦ πᾶει, κι’ ἐκτὸς αὐτό, τὸν ἔχω συνηθίσει τόσο πολὺ, ποὺ δὲν μοῦ κάνει πιά καμμιὰ ἐντύπωση. Μιὰ φορὰ κατῶρθωσες νὰ μὲ κάνης νὰ σὲ λυπηθῶ. Φτάνει!...

— Κι’ ὅμως Τζέλλα, ἔκανε ὁ Ντέμης, ἂν ἤξερες...

— Δὲν ἔχω καμμιὰ ἀπολύτως ἐπιθυμία νὰ ξέρω τίποτε. Μοῦ φτάνουν τὰ λόγια ποὺ μοῦπες. Σὲ κατάλαβα τόσο, ὅσο δὲν μπορείς νὰ φαντασθῇς. Κι’ ὅλα αὐτά, ὅλες οἱ προεισαγωγές ποὺ ἄρχισες νὰ μοῦ κάνης, ξέρω καλὰ τί σκοπὸ εἶχαν...

— Ποιόν;

— “Ω! Ποιόν! Τολμάς νὰ ρωτᾷς ἐμένα ποιὸ σκοπὸ εἶχαν. Μὰ καὶ μένε, ρώτα καλλίτερα τὸν ἑαυτὸ σου. Προσπάθησες νὰ μὲ βγάλῃς ἐρωμένη τοῦ Πάργα, ὅπως πρὶν ἕνα μῆνα εἶχες ἐπιχειρήσει τὸ ἴδιο κόλπο μὲ τὸν ἄλλον—θυμᾶσαι, πιστεύω, πολὺ καλά...

— “Ω! ὄχι, δὲν ἔχεις δίκιο. Τότε...

— Ναί, τότε... τότε ἦταν σὰν καὶ τώρα. ‘Ο ἴδιος σκοπός, τὰ ἴδια μέσα. Νὰ μὲ κατηγορήσης γιὰ ἐρωμένη τοῦ “Αλφα ἢ τοῦ Βῆτα, γιὰ νὰ μπορέσης νὰ μὲ ξεφορτωθῇς χωρὶς νὰ μοῦ δώσης τίποτα... καὶ τὸ σπουδαιότερο νὰ φανῇς στὰ μάτια τοῦ κόσμου ὁ ἀδικημένος, τὸ θῦμα...

— Πόσο λίγο μὲ ξέρεις! ἔκανε ὁ Ντέμης.

— Λίγο ἢ πολὺ, φίλε μου, δὲν παίζει καμμιὰ σημασία. Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς, τὸ ὅσο σὲ ξέρω φτάνει γιὰ νὰ μαντέψω τίς σκέψεις σου καὶ γιὰ νὰ νοιώθω κάθε αἴσθημά σου. Κι’ αὐτὸ μοῦ εἶναι ἀρκετό...

Κι’ ἡ Τζέλλα, λέγοντας τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια, προχώρησε πρὸς τὸ παράθυρο, καὶ στρέφοντας τὸ πρόσωπο ἔξω, θέλησε νὰ κρύψῃ ἕνα δάκρυ ποὺ ἀργοκυλοῦσε πάνω στὸ φλογισμένο μάγουλό της.

Πέρασαν λίγα λεπτά σὲ μιὰ ἡρεμῇ, νεκρική ἡσυχία, ποὺ τὴ χαλνοῦσε σὲ ἴσα διαστήματα τὸ «πήγαινε-ἔλα» τοῦ ρολοιοῦ.

‘Ο Ντέμης ξακολουθοῦσε νὰ κάθεται στὴν πολυθρόνα καὶ νὰ κρατᾷ σκυμμένο τὸ κεφάλι. ‘Η ἀναπνοή του μόλις ἔβγαινε ἀπ’ τὸ στήθος του, κι’ οἱ φλέβες διαγράφονταν μιὰ-μιὰ κάτω ἀπ’ τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ προσώπου του. Ξαφνικά, ἔστρεψε καὶ κύτταξε τὴν γυναῖκα του. Μιὰ λάμψη φώτισε τὰ μάτια του, καὶ σχεδὸν ταυτόχρονα πετάχτηκε ἀπάνω, καὶ δρασκελίζοντας τὴ μικρὴ ἀπόσταση ποὺ τοὺς χώριζε, πλησίασε τὴ Τζέλλα καὶ τῆς ἔπιασε σφιχτὰ τὸ χέρι.

— Τζέλλα, μουρμούρισε κι’ ἡ φωνή του σβύστηκε στὸ λαρύγκι του. Τζέλλα σὲ παρακαλῶ, γιὰ τελευταία φορὰ, συγχώρεσέ με...

‘Η Τζέλλα κρατοῦσε ἐπίμονα τὸ πρόσωπό της στραμμένο ἀπ’ τὴν ἄλλη μεριά. Ἐκανε πὼς δὲν τὸν ἄκουσε καὶ θέλησε νὰ τραβήξῃ τὸ χέρι της.

— Τζέλλα, ξανάπε ὁ Ντέμης, Τζέλλα, ἄκουσέ με, σ’ ἀγαπῶ τόσο πολὺ... ‘Ο,τι ἔκανα, τῶκανα ἀπὸ ζήλεια, ναί, πιστεψέ το, μόνο ἀπὸ ζήλεια... ‘Ησουν τόσο κακὴ μαζί μου, μὲ τυράννησες τόσο πολὺ... Τζέλλα, ἄκουσέ με, σοῦ ζητῶ συγγνώμη... Ἐλα, ἄς ξεχάσουμε τὸ κάθε τι ποὺ στάθηκε ἀνάμεσά μας καὶ ποὺ ἔφερε τὴ δυστυχία στὸ σπίτι μας!

‘Απ’ τὰ μάτια τῆς Τζέλλας ἔτρεχαν τώρα ἀσυγκράτητα τὰ δάκρυα. Τὸ κεφάλι της γύριζε, κι’ ἡ μιὰ σκέψη κι’ ἀπόφαση ἐρχότανε ν’ ἀνακατευτῇ μὲ τὴν ἄλλη καὶ νὰ τὴ συγχίση. Τὸ στήθος της ἀνεβοκατέβαινε ἄτακτα κι’ ἡ ζεστὴ ἀναπνοή της, καθὼς ἔβγαινε ἀπ’ τὰ λεπτὰ ρουθουνάκια της, θάμπωνε τὸ τζάμι τοῦ παραθυριοῦ.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκούστηκε τὸ κουδούνισμα τοῦ τηλεφώνου.

— Τζέλλα, μουρμούρισε ὁ Ντέμης σφίγγοντάς της ἀκόμα

περισσότερο τὸ χέρι, πές μου, Τζέλλα μιὰ μόνο λέξη!

Τὸ κουδούνισμα τοῦ τηλεφώνου γίνηκε ἔντονο. Ὁ Ντέμης ἔστρεψε τὸ πρόσωπό του πρὸς τὸ μικρὸ τραπεζάκι, ποῦταν ἀκουμπισμένο τὸ τηλέφωνο, κι' ὕστερα ξανακύτταξε τὴν γυναῖκα του, μὴ ξέροντας τί νὰ κάνῃ.

Ἐνα καινούριο, δυνατώτερο κουδούνισμα ἀνάγκασε τὸ Ντέμη νὰ πάρῃ μιὰν ἀπόφαση. Ἐσκυψε βιαστικά, φίλησε τὸ χέρι τῆς γυναίκας του καὶ προχώρησε πρὸς τὸ τηλέφωνο. Ξεκρέμασε τὸ ἀκουστικό καὶ τῶφερε στ' αὐτί του.

— Ἐμπρός, ἐμπρός, λέγετε! εἶπε μὲ φωνὴ ποῦ μαρτυροῦσε τὴ νευρικότητα ποῦ τὸν κρατοῦσε.

Τὰ πρῶτα λόγια ποῦ ἄκουσε ἔφταξαν γιὰ νὰ ξεχύσουν στὸ πρόσωπό του μιὰν μεγαλύτερη ἀκόμα ὠχρότητα.

— Τί εἶπες, φώναξε, τί εἶπες; Πανικός στὸ χρηματιστήριο; Οἱ μετοχὲς τῆς Βαλκανικῆς ἀναβαίνουν;... Πῶς; Δέκα χιλιάδες;... Ὁ Πάργας! Τί ἔκανε ὁ Πάργας;... Τηλεφώνησε καὶ μὲ γυρεῖ; Τί τοῦπατε;... Δὲν γυρεῖ ἐμένα;... Πῶς;... Ἀ! γύρεψε νὰ τοῦ στείλουμε τίς μετοχὲς του; Καλά! Καλά!... Ἐφθασα τώρα ἀμέσως...

Στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ Τζέλλα εἶχε στρέψει καὶ κυττοῦσε τὸν ἄνδρα τῆς. Εἶχε παρακολουθήσει ὅλη τὴ συνομιλία του, κι' ἀπ' τὰ μάτια τῆς δὲν ξέφυγε ἡ ταραχὴ τοῦ Ντέμη. Τὸ μυαλό τῆς ἄδικα προσπαθοῦσε νὰ δώσῃ μιὰν ἐξήγηση, συναρμολογώντας τίς κομμένες φράσεις ποῦ ἄκουγε. Ἦξερε πῶς ὁ ἄντρας τῆς ἦταν ὁ ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάργα στὸ χρηματιστήριο, ἦξερε πῶς κάθε φορὰ, σὲ κάθε καινούργιο κόλπο χρηματιστηριακό, ὁ πρῶτος ποῦ τῶξερε ἦταν ὁ Ντέμης, ἦξερε ἀκόμα πῶς ὁ Πάργας ἦταν ἓνας ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους μετόχους τῆς Βαλκανικῆς Τραπεζῆς, μὰ τώρα ὅλα αὐτὰ τὰ γνωστὰ γι' αὐτὴν πράγματα ἐρχότανε ν' αὐξήσουν ἀντὶ νὰ ἐλαττώσουν τὸ μεγάλο ἐρωτηματικό, ποῦ ὀρθώνονταν μέσ' στὴ σκέψη τῆς, καὶ ποῦ μ' ὅλες τίς προσπάθειες ποῦ κατέβαλε, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ μιὰν ἐξήγηση, μένανε μάταιες κι' ἄσκοπες. Καὶ πιδὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἐρχότανε τώρα νὰ μεγαλώσῃ τὴν ἐκπληξή τῆς ἡ ταραχὴ τοῦ

Ντέμη κι' ἡ χλωμάδα ποῦ εἶχε ἀπλωθῇ στὸ πρόσωπό του, χλωμάδα νεκρική...

Μόλις ὁ Ντέμης τέλειωσε καὶ κρέμασε τὸ ἀκουστικό, ἔνοιωσε τὰ γόνατά του νὰ λυγίζουν καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ νόμισε πῶς θὰ πέσῃ χάμω. Τὸ κάθε τί γύριζε μπρὸς στὰ μάτια του. Τὸ στρωμένο τραπέζι, τὸ ρολόϊ, τὰ ἐπιπλα, ἡ Τζέλλα. Δάγκωσε τὰ χεῖλη του κι' ἔκανε μιὰ τελευταία προσπάθεια, γιὰ νὰ σταθῇ ὀρθίος. Σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὸ βλέμμα του ἀντίκρυσε τὰ μάτια τῆς Τζέλλας. Ἐκανε ἓνα βῆμα πρὸς τὸ μέρος τῆς.

— Τζέλλα, εἶπε μουρμουριστά, Τζέλλα! Συχώρεσέ με... Ἐγὼ φάνηκα παληάνθρωπος σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ἱστορία... Ἐγὼ φταίω... Συχώρεσέ με!...

Καί, σκύβοντας, ἄρπαξε τὸ χέρι τῆς κι' ἄρχισε νὰ τὸ φιλᾷ σὰν τρελλός. Ἀπ' τὰ μάτια του ἔτρεχαν δάκρυα.

Τὸ ξαφνικὸ αὐτὸ ξέσπασμα ἦταν γιὰ τὴν Τζέλλα κάτι καινούργιο. Ποτὲ τῆς δὲν εἶχε δῆ τὸν ἄντρα τῆς νὰ κλαίῃ, κι' οὔτε ποτὲ ἄκουσε νὰ τῆς μιλᾷ ἔτσι, λὲς κι' ἡ φωνὴ του ἦταν καινούργια. Κάποιος πόνος, κάποιος ἄγνωρος γι' αὐτὴν πόνος εἶχε ἀλλάξει τὸ κάθε τί μέσα στὸ εἶναι τοῦ ἄντρα τῆς, ὡς κι' αὐτὴν ἀκόμα τὴ φωνὴ του! Ἀπλώσε μηχανικὰ τὸ χέρι τῆς καὶ τοῦ χάϊδεψε τὸ κεφάλι. Θέλησε νὰ τὸν σηκώσῃ.

— Ντέμη, ἔλα, ἔλα μὴ κάνῃς σὰν παιδί, ὅλα θὰ μπορούσαν νὰ διορθωθοῦν, ἂν ἤθελες...

— Ὁχι, ὄχι, τὴ διέκοψε αὐτός, ὄχι Τζέλλα, ὅλα θὰ μπορούσαν νὰ διορθωθοῦν, μὰ μιὰν ἄλλην ἐποχὴ. Τώρα πιά εἶναι ἀργά—ἀκοῦς Τζέλλα! εἶναι πολὺ ἀργά γιὰ κάθε ἐπανόρθωση... Πολὺ ἀργά...

Τᾶπε αὐτὰ γρήγορα-γρήγορα, καὶ τὰ μάτια του πετοῦσαν φλόγες. Ὑστερα ἔσκυψε καὶ ξαναφιλώντας τὸ χέρι τῆς γυναίκας του, ὥρμησε κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα.

— Ντέμη, φώναξε ἡ Τζέλλα, Ντέμη!...

Μὰ δὲν τῆς δόθηκε καμμιά ἄλλη ἀπάντηση παρὰ ὁ δυνατὸς κρότος ποῦκανε ἡ πόρτα κλείνοντας ὀρμητικὰ πίσω ἀπ' τὸν ἄντρα τῆς. Ὁρμήσε τότε κι' ἄνοιξε τὸ παράθυρο. Εἶδε

τὸ Ντέμη νὰ βγαίνει βιαστικά ἀπ' τὸ σπίτι καὶ νὰ τρέχῃ νὰ μπῇ μέσ' στ' αὐτοκίνητο.

— Ντέμη, φώναξε ὅσο μπορούσε δυνατώτερα ἢ Τζέλλα, καὶ τὸ μισό της κορμὶ κρεμάστηκε ἔξω ἀπ' τὸ σιδερένιο περβάζι τοῦ παραθυριοῦ.

Ὁ Ντέμης ἄκουσε τὴ φωνή της κι' ἀσυναίσθητα βράδυνε τὸ βῆμα του. Τὴν ἴδια στιγμή μπῆκε μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ ἑνας μικρὸς κρατῶντας μιὰ πελώρια ζέρμπα λουλουδιῶν τυλιγμένη σὲ μεταξωτὸ χαρτί. Ὁ Ντέμης, καθὼς περνοῦσε πλάι του ὁ μικρὸς, ἄπλωσε τὸ χέρι του, κι' ἀνοίγοντας τὸ μεταξωτὸ χαρτί, ἔπιασε τὴν κάρτα ποῦταν καρφίτωμένη πάνω στὰ λουλούδια:

«Στέφανος Πάργας...»

Δάγκωσε τὰ χεῖλη του κι' ἔσφιξε δυνατὰ τὸ μικρὸ χαρτάκι στὰ δάχτυλά του, δυνατὰ, τόσο δυνατὰ, ποῦ σχεδὸν τὸ τσαλάκωσε ὁλότελα. Ὑστερα σήκωσε τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ παράθυρο καὶ τὰ μάτια του ἀντάμωσαν τὸ βλέμμα τῆς Τζέλλας. Ἐνα πικρὸ χαμόγελο ἄνθισε τότε στὰ χεῖλη του καὶ τὰ μάτια του βούρκωσαν. Μὰ κατῶρθωσε νὰ συγκρατηθῇ καὶ σηκώνοντας τὸ χέρι του τὴ χαιρέτησε φωνάζοντας κι' αὐτὸς δυνατὰ γιὰ ν' ἀκουστῇ:

— Ἀντίο, Τζέλλα!... Κι' ὅπως εἴπαμε... Μὴ ξεχάσης ὅ,τι σοῦπα. Ἀντίο!...

Καὶ μ' ἓνα σάλτο πήδηξε μέσ' στ' αὐτοκίνητο, ποῦ ξεκίνησε ἀμέσως.

Ἡ Τζέλλα ἔμεινε λίγο ἀκόμα στὴ θέση της, ὥσπου τ' αὐτοκίνητο χάθηκε στὴ στροφή τοῦ δρόμου. Ἀπ' τὰ μάτια της δὲν ἔφευγε τὸ χλωμὸ πρόσωπο τοῦ ἄντρα της, καὶ στ' αὐτιά της βούιζαν τὰ λόγια του «Ἀντίο, Τζέλλα... Κι' ὅπως εἴπαμε... Μὴν ξεχάσης ὅ,τι σοῦπα... Ἀντίο!...»

Δὲν μπορούσε νὰ συγκεντρώσῃ καμμιά σκέψη της. Τὰ μηνίγγια της χτυποῦσαν δυνατὰ, κι' ἡ καρδιά της λές κι' ἤθελε νὰ σπάσῃ τὸ στήθος της. Τραβήχτηκε κι' ἔκλεισε τὸ παράθυρο. Σχεδὸν ταυτόχρονα ἀνοίξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα στὸ δω-

δωμάτιο ἢ καμαριέρα, κρατῶντας τὴ ζέρμπα τῶν λουλουδιῶν. Τὸ βλέμμα τῆς Τζέλλας ἔπεσε πάνω στὴν τσαλακωμένη κάρτα. Πλησίασε καὶ τραβῶντας της δυνατὰ, τὴν πήρε καὶ τὴ διάβασε. Μιὰ λάμψη πέρασε ἀπ' τὰ μάτια της καὶ ξαφνικά, σὰν κάτι νὰ φώτισε τὸν σκοτισμένο νοῦ της προχώρησε καὶ ξεκρεμῶντας τὸ ἀκουστικὸ τοῦ τηλεφώνου, ζήτησε ἓναν ἀριθμό:

— Ἐμπρός, ἔμπρός, εἶπε σὲ λίγο... Τί εἶναι αὐτοῦ, παρακαλῶ;... Πῶς;... Οἰκία κυρίου Πάργα; Μάλιστα, τὸν ἴδιον... Μὰ μάλιστα, σὰς εἶπα, θέλω τὸν ἴδιον προσωπικῶς!... Πῶς;... Ποιὸς τὸν ζητεῖ; Μιὰ κυρία... Ἡ κυρία Περσίδου, διάβολε... Ναί, εἶναι ἀνάγκη... Μάλιστα... Μάλιστα... Εὐχαριστῶ... Περιμένω...

Ὑστερα, στρέφοντας πρὸς τὴν καμαριέρα της, ποῦ ὀρθῇ περίμενε μὲ τὰ λουλούδια, πρόσθεσε:

— Πάρτα καὶ βάλτα σ' ἓνα βάζο... Καὶ πήγαινε, δὲν σε χρειάζομαι!...

Ἡ ὑπρέτρια μουρμούρισε κάτι μέσ' στὰ δόντια της, καὶ βγῆκε ἔξω κλείνοντας σιγὰ τὴν πόρτα.

— Ἐμπρός; ἔκανε ἡ Τζέλλα, στρέφοντας πάλι στὸ ἀκουστικὸ, ἔμπρός;... Ποιὸς αὐτοῦ;... Ὁ κύριος Πάργας;...

ΟΤΑΝ Ο ΝΤΕΜΗΣ ἔφταξε στὸ γραφεῖο του, βρῆκε τὸ κάθε τι ἀναστατωμένο ἐκεῖ μέσα. Οἱ υπάλληλοί του ἔτρεχαν ἀπάνω-κάτω, ἔμπαιναν κι' ἔβγαιναν σὰν τρελλοί. Δὲν ἄκουε κανέναν τίποτε ἄλλο, παρὰ ἀριθμούς, ἀριθμούς, ἀριθμούς...

Μπῆκε γρήγορα μέσ' στὸ ἰδιαιτέρου γραφεῖο τοῦ καὶ φώναξε τὸν ταμία του.

— Λοιπόν, Σταῦρο, ρώτησε, βγάζοντας τὸ πανωφόρι του, λέγε μου μὲ δυὸ λόγια! Τί ξέρεις;...

— Γιὰ ποῖο ζήτημα; εἶπε αὐτός.

— Διάβολε, γιὰ τὸν ἀπότομο αὐτὸ ὕψωμό!

— Χμ! Κανέναν δὲν ξέρει τίποτε τὸ θετικὸ, κύριε Περσίδη.

— Μά τότε;

— Τι νά σ'ας πώ, όλα αυτά είναι μυστήρια... Τόσα χρόνια είμαι στο χρηματιστήριο, ποτέ μου δεν θυμάμαι ένα τέτοιο πράγμα... Πάντα θα υπήρχε μιὰ άφορμή, μιὰ αίτία, που όσο κι' άν ήταν κρυφή, δέν μπορούσε νά κρατηθί όλότελα μυστική. Κάτι θα ψιθυρίζουνταν, κάτι θα ξέραμε .. Μά τώρα...

— 'Ο ύψωμός, τόν διέκοψε ό Ντέμης, έρχεται άπ' έξω ή μήπως είναι κανένα κόλπο δικό μας;

— Ούτε αυτό μπορεί νά τό ξέρη κανείς... Χθές τό βράδυ, όπως ξέρετε, τίς αφήσαμε τίς έξη χιλιάδες, έξη χιλιάδες δέκα. Σήμερα τό πρωί άνοιξαν πάλι στήν ίδια τιμή, μά σχεδόν άμέσως πήραν τόν άνήφορο: "Έξη πεντακόσιες, έπτά, έπτά πεντακόσιες, όκτώ, έννηά!

— Που βρίσκονται τώρα; τόν διέκοψε πάλι ό Ντέμης.

— Πρίν ένα τέταρτο ήταν δέκα διακόσιες, μά δέν μπορώ νά σ'ας πώ τή στιγμή αυτή που βρίσκονται. Τάχω όλότελα χάσει. Ξέρω και γώ τί νά πώ...

— 'Ο Ντέμης δέν περίμενε νά τελειώση τή φράση του ό Σταύρος. Ξεκρέμασε τό τηλέφωνο και ζήτησε τήν Βαλκανική Τράπεζα. "Υστερα, γυρνώντας πρός τό μέρος του, τόν ρώτησε:

— Σε ποιόν τηλεφώνησε ό κ. Πάργας;

— Στόν Πέτρο, άπάντησε αυτός χαμηλώνοντας τήν φωνή του.

— Πότε;... Τί;...

Τό κουδοι νι του τηλεφώνου ήρθε νά διακόψη τόν Ντέμη.

— Έμπρός, έμπρός, φώναξε. Τί είναι αυτού; Βαλκανική;... Δόστε μου παρακαλώ τόν κύριο διευθυντή... Ναί, ναί, τόν κύριο Δακόστα... Μάλιστα, περιμένω...

— Άπλωσε τό χέρι του κλείνοντας μέ τή παλάμη τό ακουστικό κι' έστριψε ξανά πρός τό Σταύρο.

— Τί ώρα, λοιπόν, τηλεφώνησε ό κ. Πάργας; είπε.

— Μά πρίν μισή ώρα.

— Και τί ήθελε;

— Δέν ξέρω, ό Πέτρος δέν μούπε τίποτε... Μούπε μόνο πώς σ'ας τηλεφώνησε και σ'ας είδοποίησε γι' αυτό τό ζήτημα.

— Καλά, αυτό τό ξέρω. Τίποτε άλλο;

— "Οχι, τίποτε άλλο.

— Και που είναι τώρα ό Πέτρος;

— Μά στο Χρηματιστήριο, έκανε ό Σταύρος.

— Πές του νάρθι άμέσως και νά μού...

Μά πάλι ό Ντέμης άφηκε μισοτελειωμένη τήν φράση του. Κάποιος του μιλούσε. Τράβηξε τό χέρι του άπ' τό ακουστικό, και συμπληρώνοντας τή μισοτελειωμένη φράση του μέ μιὰ χειρονομία, έσκυψε κι' άρχισε νά μιλά.

— Καλημέρα σας, κύριε Δακόστα... Έδώ Περίδης... Ναί, ό Ντέμης... Πώς είπατε;... 'Α! ναί... Δέν μού λέτε, ξέρετε σείς που όφείλεται ό ύψωμός αυτός;... Ναί τώρα τόν έμαθα, δηλαδή πρὸ μισής ώρας... Πώς;... Χαλάει ό κόσμος... Μά τό πιστεύω... Λοιπόν, τί ξέρετε σείς;... Πώς;... Δέν ξέρετε ούτε σείς τίποτε... Μά τότε ποιός ξέρει;... Φαντάζεσθε πώς είναι παιγνίδι τών μετόχων;... Μά γιατί;... "Αλλωστε, αυτό τό πρᾶγμα δέν είναι και τόσο εύκολο. Μάλλον κάτι άλλο θα συμβαίη... Κι' έπειτα, δέν βλέπω κανένα που νάχη ένδιαφέρον γιά ένα τέτοιο παιγνίδι... Πώς είπατε;... 'Υπάρχει ένας;... Ποιός;... 'Ο Πάργας...

Τό πρόσωπο του Ντέμη, που σ' όλο αυτό τό διάστημα εξακολουθούσε νά διατηρή μιὰ νεκρική ώχρότητα, καθώς πρόφερε τ' όνομα αυτό, κέρωσε ακόμα περισσότερο. 'Η φωνή του σιγανότερε κι' ή ζεστή άναπνοή του είχε υγράνει τό κοκκαλένιο στόμιο του ακουστικού. Μέσ' στο μυαλό του στριφογύριζαν ανάκατες οί πιό παράξενες σκέψεις κι' αίσθανότανε τόν εαυτό του όλότελα άνίκανο νά συγκεντρωθί και νά ταξινομήση όλον εκείνον τόν συρφετό τών αλληλοσυγκρουόμενων έκδοχών. "Ακουσε ακόμα λίγα λεπτά ό,τι του έλεγε ό Δακόστα, χωρίς νά προσέχη πιά σε τίποτε, χωρίς τίποτε νά καταλαβαίη, και μουρμουρίζοντας ένα «εύχαριστώ» κρέμασε νευρικά τό ακουστικό στη θέση του.

Μηχανικά έβγαλε τή ταμπακίέρα του κι' άναψε τσιγάρο. Κάπνισε λίγο και τό πέταξε. Τά μάτια του χάιδεψαν τή φω-

τογραφία της γυναίκας του, πούταν μέσ' σέ μιὰ κομπή έβένινη κορνίζα, άκουμπισμένη πάνω στο γραφείο του. "Υστερα σηκώθηκε κι' άρχισε νά περπατά πάνω-κάτω μέσ' στο δωμάτιο. 'Από καιρό σέ καιρό σταματούσε λίγο, σάν νάθελε μ' αυτό νά φέρη μιάν ήρεμία στίς σκέψεις, πούχαν στήσει ένα θεότρελλο χορό μέσ' τó κεφάλι του, μ'ά φτάνοντας πάλι σ' άδιέξοδο, ξανάρχιζε τó πήγαινε-έλα του πιό νευρικά. Τόνομα τοϋ Πάργα βούίξε ξακολουθητικά στ' αϋτιά του καί κάθε στιγμή νόμιζε πώς θ' άνοιγε ή πόρτα τοϋ γραφείου κι' ó Πάργας θά δρασκελίξε τó κατ'ωφλι της.

Τόν έβλεπε μπροστά του, ψηλό, σοβαρό, με την τόσο γνώριμη καί στερεότυπηγκρίζα σκωτσέζικη φορεσιά του, τó σκληρό καπέλλο καί τó μεγάλο μαργαριτάρι στη γραβάτα, νά τόν κυττάζη στα μάτια—ώ! εκείνο τó ψυχρό κι' άσυγκίνητο βλέμμα του, πού τώκανε άκόμα πιό ψυχρό καί πιό άτονο—σάν γυάλινο θαρρείς—τó μονύελο πού φορούσε. Τί θά τούλεγε άν έρχόταν; Πώς θά δικαιολογούσε τόν έαυτό του; Τήν πράξη του; Τó άνοιγμα του; Ποϋ θάβρισκε τά χρήματα για νά τοϋ δώση τίς μετοχές του, άν τοϋ τίς ζητούσε; Καί θά τοϋ τίς ζητούσε, δέν χωρούσε καμμιά άμφιβολία γι' αυτό. Μήπως δέν τηλεφώνησε τó πρωί γυρεύοντάς τις;

Κι' ó Ντέμης, κάνοντας τίς σκέψεις αυτές, ένοιωθε τήν άναπνοή του νά σβύνεται καί τά μάτια του νά θολώνουν. Δέν είχε πιά τίποτε νά περιμένη. Καμμιά βοήθεια. Καμμιά διέξοδο. Τó μόνο πού τοϋ άπόμενε θάταν ή καταστροφή, ή χρεωκοπία, ίσως-ίσως κι' ή φυλακή...

Δέν μπόρεσε νά συνεχίση παραπάνω τίς σκέψεις του. Τó κορμί του λύγιζε καί τó πάτωμα λές κι' ύποχωρούσε κάτω άπ' τά πόδια του. "Ένα άπότομο κουδούνισμα τοϋ τηλεφώνου, τόν έκανε νά πεταχτή άπ' τή θέση του. 'Απ' τó νοϋ του πέρασε για μιá στιγμή ó Πάργας. «Αϋτός θάναι!» σκέφτηκε. Θά τοϋ τηλεφωνούσε για νά τοϋ ζητήση τίς μετοχές του. Κι' ó Ντέμης προτίμησε νά μη τοϋ άπαντήσει. Τó κουδούνι κτύπησε πιό δυνατά τή φορά αϋτή, κι' ó ξερός μεταλλικός

ήχος του έκανε τόν Ντέμη νά σκεφτή πιό ήρεμα, πιό λογικά.

— "Εστω, μурμουρίσε μέσ' στα δόντια του, άς γίνη ό,τι γίνη! Καλλίτερα νά τελειώνουμε μιá ώρα άρχήτερα!...

Καί πλησιάζοντας ξεκρέμασε τó άκουστικό.

— 'Εμπρός, φώναξε, μ' άποφασιστική φωνή κι' όλότελα βέβαιος για τó πρόσωπο, πού τοϋ τηλεφωνούσε, πρόσθεσε ζωηρά: 'Εμπρός, έδώ γραφείον Περισίδη, τί θέλει ó κ. Πάργας; Μά ζητήσατε πρίν...

Μά άμέσως διέκοψε τή φράση του. Στο τηλέφωνο άκουσε μιá γυναικεία φωνή. 'Ασυναίσθητα άπομάκρυνε άπ' τó πρόσωπό του τó άκουστικό. "Ωστε δέν ήταν ó Πάργας πού τοϋ τηλεφωνούσε; Είχε κάνει λάθος...

Κι' ó Ντέμης ένοιωσε νά τόν καταλαμβάνη μιá άτέρμονη άηδία για τόν έαυτό του καί ντράπηκε για τó φόβο, πού άφησε νά τόν κυριεύση. Σκέφτηκε τότε, για μιá στιγμή, νά κρεμάση τó άκουστικό καί νά μην άπαντήσει, μ'ά μέσως σχεδόν, ξαναβρίσκοντας τή ψυχραιμία του, πλησίασε ξανά τó άκουστικό στ' αϋτί του καί με φωνή ήρεμη πρόσθεσε:

— 'Εμπρός, ποιός αϋτοϋ;... 'Α! Ζαΐρα, έσύ είσαι;... Καλημέρα... Γιατί διέκοψα;... 'Α! τίποτε, κάποιος μοϋ μιλούσε... 'Οχι, όχι δέν είναι κανείς τώρα έδώ... Τί είπες; Πήρες τηλεγράφημα άπ' τόν πατέρα σου;... Είναι άρρωστος... Λοιπόν;... Θά φύγης;... Πότε;... Σήμερα κι' όλας έχει βαπόρι στίς δυό... Τó αίγυπτιακό της γραμμής... Ναι... Θές νά με δής... Ναι, νά με δής... Πότε;... Χμ!... Στάσου, στάσου δυό λεπτά νά σκεφτώ...

Καί λέγοντας τά λόγια αϋτά, τά μάτια τοϋ Ντέμη φωτίστηκαν ξαφνικά άπό μιá λάμψη. "Αν έφευγε μαζί της; "Ω! ναι, ήταν κι' αϋτό μιá λύση... 'Η διέξοδος πού γύρευε. Τó ξεγλύστρημά του άπ' τήν καταστροφή. Ναι, δέν σοϋ λέω, θά μπορούσαν ίσως νά τόν κυνηγήσουν κι' εκεί, μ'ά ó σκοπός ήταν νά γλύτωνε τώρα, κι' έπειτα, ποιός ξέρει, τί μπορούσε νά γίνη άργότερα; Θά φυλαγότανε... Θά έφευγε άλλου... Θά...

Μά δέν μπόρεσε ή δέν θέλησε νά συνεχίση τίς σκέψεις του

ὁ Ντέμης. Τοῦφτανε ἡ εὐκαιρία ποῦ τοῦ προσφέρονταν ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ. Τὰ παρακάτω εἶχε πάντα καιρὸ νὰ τὰ σκεφτῇ.

— Ζαῖρα, ἔκανε ξαναγυρνώντας στὸ ἀκουστικό, Ζαῖρα, ἀκοῦς;... Ὁραῖα... Θὰ σὲ δῶ στὸ βαπόρι... Ναί, ναι μὴ ρωτᾷς. Θὰ σοῦ ἐξηγήσω ἀργότερα... Τί ὥρα εἶπες πὼς φεύγει; Στις δυὸ ἀκριβῶς;... Καλά... *Au revoir!*

Κρέμασε τὸ ἀκουστικό κι' ἄφησε τὸ κορμί του νὰ γεῖρη πάνω στὴ πολυθρόνα τοῦ γραφείου του. Ἐσφιγγε νευρικά τὰ δάχτυλά του καὶ πάνω στὰ χεῖλη του εἶχε ἀπλωθῇ ἓνα χαμόγελο, λὲς σατανικό, λὲς πονεμένο.

Τὴν ἴδια στιγμῇ ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα ἓνα νέο παιδί, ἀμούστακο μὲ μαλλιά ἀνακατεμένα καὶ μὲ ροῦχα τσαλακωμένα. Ὁ Ντέμης ἔστρεψε καὶ τὸν κύτταξε.

— Λοιπόν, Πέτρο, ἔκανε σὲ λίγο, τί νέα;

— Ἀνεβαίνουν ἀκόμα, ἀπάντησε αὐτὸς λαχανιασμένος.

— Ποῦ βρίσκονται τώρα;

— Στις ἔντεκα πεντακόσιες...

— Καὶ ἡ ἀγορὰ πὼς φαίνεται;

— Τί νὰ σᾶς πῶ κύριε Περσίδη, γιὰ τὰ πάνω.

— Ἀκόμα;

— Ξέρω καὶ γώ; Ὅλοι ἀγοράζουν καὶ κανέναν δὲν πουλᾷ. Κι' ὅσο γιὰ μένα...

— Τί;

— Μοῦ φαίνεται πὼς θάχουμε πολλὰ κανόνια στὴν ἐκκαθάριση τοῦ δεκαπενθημέρου.

— Καὶ τί λένε γιὰ τὸν ἀπότομο αὐτὸ ὕψωμό;

— Κανέναν δὲν ξέρει! Ἀληθινὸ μυστήριο. Τίποτα τὸ θετικό δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῇ.

— Μὰ ὅπως καὶ νᾶναι, κάτι θὰ ὑπάρχει, διάβολε.

— Αὐτὸ οὔτε συζήτηση, μὰ δὲν μπορεῖ, βέβαια, κανέναν νὰ πιστέψῃ σ' ὅτι ἀεροκουβέντες λέγονται...

— Ὡστε κάτι λέγεται, ἔκανε ὁ Ντέμης κτυπώντας νευρικά τὰ δάχτυλά του πάνω στὸ τραπέζι, σὰν τί λοιπόν;

— Νά, λένε πὼς στὴν αὐριανὴ συνέλευση θὰ ἀνακοινωθῇ

πὼς κατορθώθηκε ὁ συνδυασμὸς ἐκεῖνος ποῦ λέγανε μὲ τὴ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας.

— Αὐτὸ εἶναι ψέμμα, τὸν διέκοψε ὁ Ντέμης, θὰ τῶξερα ἓνα τέτοιο πρᾶγμα.

— Αὐτὸ λέω καὶ γώ, συνέχισε τὸ νέο παιδί, καὶ σήκωσε μιὰ τοῦφα μαλλιών ποῦ εἶχε πέσει στὸ μέτωπό του.

— Ἄλλο;

— Λένε ἐπίσης, πὼς ὁ Δακόστας θὰ παραιτηθῇ καὶ θὰ γίνῃ διευθυντὴς ὁ Μπουφέτης.

— Βλακεῖα, ἔκανε ὁ Ντέμης, ἄλλο.

— Λένε πάλι πὼς ὁ Πάργας κάνει τὸ παιχνίδι του. Αὐτὸ μπορεῖ νᾶναι κι' ἀλήθεια.

— Γιατί; ρώτησε ὁ Ντέμης νευρικά καὶ πετάχτηκε ἀπ' τὴν καρέκλα του.

— Γιατί οἱ περισσότερες πράξεις γίνονται στ' ὄνομά του.

— Πάλι αὐτός! μουρμούρισε μέσ' στὰ δόντια του ὁ Ντέμης καὶ δάγκωσε ἀπὸ λύσσα τὰ χεῖλη του.

— Τί εἶπατε; ρώτησε τὸ νέο παιδί.

— Τίποτα, τίποτα, Πέτρο! Καὶ δὲν μοῦ λές, ποιὸς κάνει τίς πράξεις;

— Ἐδῶ εἶναι τὸ μεγάλο μυστήριο, συνέχισε ὁ Πέτρος. Ὁ γιὸς τοῦ Δακόστα, ὁ Τζώρτζης.

— Τὸν ἄτιμο, οὐρλιάσε ὁ Ντέμης, κι' ἄρχισε νὰ περπατᾷ πάνω-κάτω στὸ γραφεῖο του, μουρμουρίζοντας κάθε τόσο ἀκατάληπτες φράσεις.

Τὸ νέο παιδί δὲν μπορούσε νὰ δώσῃ μιὰν ἐξήγηση στὴν ταραχὴ τοῦ κυρίου του. Τὸ μόνο ποῦ σκέφτηκε ἦταν πὼς ὁ Περσίδης θάχε πειραχτῇ, ποῦ ὁ Πάργας ἔδωσε σ' ἄλλον τὴν ἐντολὴ γιὰ τίς πράξεις ποῦ γινότανε, καὶ δὲν τίς ἔδωσε, ὅπως πάντα, στὸ γραφεῖο τους.

Ξαφνικά, ὁ Ντέμης σταμάτησε, καὶ γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος του, τοῦπε.

— Περίμενέ με ἔξω, Πέτρο, σὲ δυὸ λεφτὰ θὰ πάμε μαζὶ κάτω.

Ὁ Πέτρος βγήκε κλείνοντας πίσω του τὴν πόρτα ὅσο μπο-

ρούσε πιό σιγά, σάν νά μὴν ἤθελε νά ταραξῇ ἢ νά αὐξήσῃ τὸν θυμὸ τοῦ κυρίου του. Μόλις βγῆκε τὸ νέο παιδί ἔξω, ὁ Ντέμης προχώρησε στὸ γραφεῖο του, κι' ἀνοίγοντας ἓνα συρτάρι γεμᾶτο χαρτιά, πῆρε ἀπὸ μέσα ἓνα πιστόλι. Τὸ κύτταξε λίγο, τῶσφιξε μέσ' στὸ χέρι του καὶ χώνοντάς το στὴν πίσω τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγῆκε κι' αὐτὸς ἔξω.

— Πάμε! εἶπε στὸ νέο παιδί, πού τὸν περίμενε. Ὁ Πάργας ἔκανε τὸ παιχνίδι του, θά κάνω κι' ἐγὼ τὸ δικό μου.

ΛΙΓΑ ΛΕΠΤΑ ὑστερώτερα, ὁ Ντέμης μαζί μὲ τὸν ὑπάλληλό του βρισκότανε στὸ στίβο τοῦ Χρηματιστηρίου. Ἡ μεγάλη σάλλα ἦταν κατὰμεστη ἀπὸ ἀνθρώπους, ξεμαλλιασμένους, τσαλακωμένους, πού φώναζαν, οὐρλιαζαν σάν ἄγρια θηρία. Ὁ Ντέμης, σπρώχνοντας, κατῶρθωσε νά φτάσῃ ἴσαμε τὸ κιγκλειδωτὸ χώρισμα καὶ νά ἐξασφαλίσῃ μιὰ μικρὴ θεσοῦλα. Ἡ ἀλήθεια ἦταν πὼς ἡ ἐμφάνισή του στὸ στίβο, πρᾶγμα πού γινόταν πολὺ σπάνια, καὶ μάλιστα σὲ μιὰ τέτοια στιγμή, πού τὸ κάθε τι ἦταν ἀναστατωμένο ἐκεῖ μέσα, ἔφταξε γιὰ νά κάνῃ νά σωπάσουν γιὰ λίγα λεπτά ὅλα ἐκεῖνα τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων, πού ἔξω ἀπὸ κάθε λογικὴ καὶ κάθε συναίσθησι, φώναζαν δυνατά, τόσο δυνατά, πού οἱ ἀρτηρίες τοῦ λαιμοῦ των ξεπετάγονταν προκλητικὰ πάνω ἀπ' τὴν ἐπιδερμίδα τους, τόσο προκλητικὰ πού λές καὶ θᾶσπαγαν.

Μὰ ἡ σιγὴ αὐτὴ κράτησε ἴσαμε τὴ στιγμή πού ἄνοιξε τὸ στόμα τοῦ ὁ Ντέμης:

— Πουλῶ, φώναξε, Βαλκανικὲς στὶς ἔντεκα!

Χίλια στόματα ἀνοίχτηκαν τότε ταυτόχρονα σὰ νᾶθελαν νά καταπιοῦν τὴ φωνή του. Ἐνα πελώριο, γιγάντιο «ἀγοράζω!» δόνησε ὅλη τὴν πνιγερὴ ἀτμόσφαιρα καὶ χίλια χέρια κινήθηκαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς τὸν ἀέρα.

— Πουλῶ, ξαναφώναξε μ' ὅλη τὴ δύναμή του ὁ Ντέμης. Πουλῶ Βαλκανικὲς στὶς δέκα πεντακόσιες...

Τὸ ἴδιο ἄγριο ξέσπασμα τῶν οὐρλιαχτῶν ὑποδέχτηκε ξανά καὶ τὴ δευτέρη αὐτὴ πρόσκληση.

Κι' ἄρχισε τότε ἓνα παράξενο παιχνίδι. Τὰ στόματα ἀνοίγkλειναν, τὰ χέρια σπάθιζαν τὸν ἀέρα, καὶ τ' ἀνοιχτά τους δάκτυλα μούντζωναν ὅλον τὸν κόσμον, ὅλες τὶς διευθύνσεις, κι' αὐτὸν ἀκόμα τὸ Θεό...

Δὲν πρόφτανε ὁ Ντέμης νά πῇ ἓνα «πουλῶ» καὶ τὰ «ἀγοράζω» βιαζόντανε νά τὸ θάψουν κάτω ἀπ' τὸν ὄγκο τους. Καὶ σὲ μισὴ ὥρα μέσα ἡ ἀγορὰ εἶχε πάρει ἄλλον δρόμον. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πού σάν κουρδισμένες μηχανὲς ἐπαναλαμβάναν μιὰ μόνο λέξη: «ἀγοράζω», θὲς γιατί χόρτασαν νά καταβροχθίζουν ὅ,τι ἀγόραζαν, θὲς γιατί κλονίστηκε μέσα τους ἡ πίστη τους στὸν πρότερον Θεό τους, ἄρχισαν ὅλοι μαζί νά ἐπαναλαμβάνουν σάν σὲ χορὸ τὴν ἀντίθετη λέξη. Καὶ κεῖ πού, πρὶν μισὴ ὥρα, δὲν ἀκουγότανε τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ «ἀγοράζω», τώρα πουλοῦσαν ὅλοι. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἄργησε νά φανῇ.

— Πουλῶ, οὐρλιασε ὁ Ντέμης καὶ τὰ μάτια του ἄστραφταν ἀπὸ ἓνα κρᾶμα κακίας κι' εὐχαρίστησης μαζί. Πουλῶ Βαλκανικὲς στὶς ἔννη!

— Στὶς ὀχτὼ ἑννιακόσιες!

— Στὶς ὀκτὼ ἑξακόσιες!

— Στὶς ὀχτὼ τετρακόσιες!

— Στὶς ὀχτὼ!

Στὸ μαυροπίνακα, ὁ ὑπάλληλος ἀγωνιζότανε πραγματικὰ γιὰ νά προφταίνη νά σβύνη καὶ νά γράφῃ μὲ τὴν κιμωλία τὶς τιμές. Τὸ πρόσωπό του ἦτανε κατακόκκινο, κι' ἀπ' τὸ μέτωπό του ἔτρεχε ὁ ἰδρώτας. Κι' ὁ κύκλος αὐτός, ὁ φαῦλος αὐτός κύκλος, ξακολουθοῦσε τώρα χωρὶς νά τολμᾷ κανέναν νά σταματήσῃ τὸν κατήφορο, πού εἶπε πάρει, χωρὶς νά τολμᾷ κανέναν νά μουρμουρίσῃ, ἔστω καὶ σιγανά, ἓνα «ἀγοράζω».

Οἱ Βαλκανικὲς ἔπεφταν, ἔπεφταν γρηγορώτερα ἀπ' ὅτι ἀνέβηκαν. Ὁ κατήφορος, πὺδ ὀλισθηρός, τὶς τραβοῦσε πρὸς τὰ κάτω μ' ὅλη τὴν ταχύτητα πού ἦταν ἀνθρωπίνως δυνατὴ γιὰ νά ἐκφωνοῦνται μόνο οἱ διάφορες τιμές τοῦ κατρακυλισματός των.

Μά ξαφνικά στην πένθιμη εκείνη ήχώ, πού άντηχοϋσε σ' όλη την αίθουσα, μιá φωνή νέα ήρθε νά προστεθί. Κι' ή νέα αύτή φωνή ήταν άγοραστική:

— 'Αγοράζω Βαλκανικές! άντήχησε για μιá στιγμή, και τό «άγοράζω» αύτό ήλθε νά ξεσπάση σάν καινούργιος ήχος μέσα στην άρμονική σκάλα του «πουλω».

Κι' όπως γίνηκε και την πρώτη φορά, όλοι έστρεψαν με μιáς πρós τη νέα αύτή φωνή, και μιá λιγόμεπτη σιγή άπλώθηκε μέσα στην αίθουσα. Τά μάτια όλων καρφώθηκαν στόν άνθρωπο, στο μικροσκοπικό αύτόν άνθρωπο, πουχε την τόλμη νά πάη ενάντια στο ρεύμα του ανθρώπινου εκείνου χειμάρρου, και τόνόμά του, σάν ψίθυρος, μεταβιβάστηκε από στόμα σε στόμα:

— 'Ο Τζώρτζης Δακόστας...

Και τότε οι μανιασμένοι αύτοί άνθρωποι θυμήθηκαν μερικά πράγματα πουχαν ξεχάσει μέσ' την τρέλλα τους. Θυμήθηκαν πώς ό Δακόστας ήταν αύτός που πριν λίγες ώρες πήρε τις μετοχές της Βαλκανικής από έξη χιλιάδες και τις έφταξε στις ένδεκα και μισή. Θυμήθηκαν, πώς πίσω άπ' αύτόν κρυβότανε τό μυστήριο, ό άνθρωπος που τρέμανε, ό Πάργας, ό Στέφανος Πάργας, ό «άνθρωπος με τά εκατομμύρια...» Θυμήθηκαν πάλι πώς, όταν ό Ντέμης έμφανίστηκε στο στίβο, ό Δακόστας έφυγε χωρίς νά θελήση νά δεχτή τη μάχη που του πρότεινε ό Περίδης. Και θυμήθηκαν—ω! αύτό δέν είχαν ανάγκη νά τό θυμηθούν, γιατί ήταν ή πραγματικότητα,—πώς μισή ώρα ύστερα άπ' την άπότομη άναχώρησή του, ό Δακόστας έμφανιζότανε ξανά στο στίβο κι' ή πρώτη λέξη που έλεγε ήταν ένα, ακόμα ζωηρότερο από πριν, «άγοράζω!»...

Οί δυό αντίπαλοι κυττάχτηκαν. Του Ντέμη τά μάτια άστραφταν και στά χείλη του άνέβλυζε μιá σταγόνα αίμα, που την είχε κάμει ένα δυνατότερο και νευρικότερο δάγκωμα των δοντιών του. Του Δακόστα τό πρόσωπο ήταν χλωμό, μά στά χείλη του άνθοϋσε ένα χαμόγελο παράξενο, ένα χαμόγελο άνάκατο, θαρρείς, από σαρκασμό, κακία, εύχαρίστηση. Οί

άλλοι, τό πλήθος, οί άνθρωποι αύτοί που προσκαλοϋνταν, άθελά τους, νά παραστοϋν μάρτυρες, μιáς μονομαχίας που ό καθένας διαισθάνονταν με φρίκη τό τέλος της, κυττοϋσαν σάν χαζοί, άποβλακωμένα, ήλίθια, τους δυό αντιπάλους.

Κι' ή μάχη ύστερα από μιá λιγόμεπτη σιγή, άρχισε. Στην άρχή κανένας άλλος δέν μιλοϋσε. 'Αφησαν τους δυό αντιπάλους μόνους τους.

— Πουλω πεντακόσιες, φώναξε ό Ντέμης στις όχτώ.

— 'Αγοράζω χίλιες, άπαντοϋσε ήρεμα ό Δακόστας.

— Πουλω άλλες χίλιες, ούρλιασε ό Ντέμης.

— 'Αγοράζω δυό χιλιάδες, άπαντοϋσε ήρεμα πάντα ό Δακόστας.

Κι' ή μάχη άρχισε νά γενικεύεται. 'Από παντοϋ τώρα φώναζαν, ούρλιαζαν. 'Η πελώρια αίθουσα δονοϋνταν από άνακατωμένες φωνές «πουλω», «άγοράζω». 'Ενας έξοντωτικός άγώνας τελικής επικράτησης της μιáς άπ' τις δυό αύτές μαγικές λέξεις, διεδραματίζονταν εκεί μέσα. 'Ενας άγώνας, που τελικά θάπρεπε νά σημαίνει τό θάνατο για τόν έναν, τη νίκη για τόν άλλον.

'Ο Ντέμης ούρλιαζε σάν άγριο πληγωμένο θηρίο, ό Δακόστας δεχόταν τά ούρλιάσματά του με τό παράξενο εκείνο χαμόγελο άπλωμένο πάντα πάνω στα χλωμά του χείλη.

'Ενα τέταρτο ύστερώτερα ή μάχη άρχισε νά κλίνει πρós τό μέρος του Δακόστα. Οί τσαλακωμένοι κι' άναμαλλιασμένοι άνθρωποι, έγκαταλείποντας την έπιφυλακτικότητά τους, άρχισαν νά στρέφονται πρós τό μέρος του Δακόστα. 'Ενας-ένας λιποτακτοϋσαν άπ' τις τάξεις του Ντέμη, για νά προσχωρήσουν σ' αύτές του Δακόστα. Και κάθε μιá νέα προσχώρηση χαιρετίζονταν άπ' τους «ώσσιέδες» με μιá όμοβροντία ούρλιασμάτων, με μιá καινούργια προσπάθεια έπιβολής του έμβλήματος της τάξης των. Τά «άγοράζω» άρχισαν πάλι νά σκεπάζουν τά «πουλω» κι' οί μετοχές της Βαλκανικής ξανά πήραν τόν άνήφορο.

Κι' όταν χτύπησε τό κουδούνι του μεσημεριϋ, στο μαυρο-

πίνακα, πλάϊ στις λέξεις «Μετοχές Βαλκανικής Τραπεζής», αναγραφόταν ή τιμή δέκα χιλιάδες πεντακόσιες. Οί άναμαλλιασμένοι άνθρωποι άφηναν σιγά-σιγά τὸ στίβο, τὸ γεμάτο χαρτάκια, σημειωσοῦλες, ἄδεια κουτιά τσιγάρων. Τελευταῖος ἀπ' ὅλους ἔφυγε ὁ Δακόστας, περιτριγυρισμένος ἀπὸ καμμιὰ εἰκοσαριὰ μεσίτες, ποὺ ἀποτελοῦσαν, θαρρεῖς, τὴ τιμητικὴ φρουρὰ τοῦ νικητῆ. Οἱ μόνοι ποὺ ἀπομέναν τώρα μέσ' στὴ πελώρια νεκρὴ καὶ πένθιμη αἴθουσα, ἦταν ὁ Ντέμης κι' ὁ Πέτρος.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Περσίδη, ἦταν χλωμὸ καὶ τὰ μάτια του κυττοῦσαν σὰν γυαλένια. Ἄφηκε τὸ κορμὶ του νὰ πέση πάνω σ' ἓνα πάγκο κι' ἄναψε τσιγάρο.

Πέρασαν κάμποσα λεπτὰ χωρὶς νὰ μιλήσῃ κανένας τους. Ὑστερα ὁ Ντέμης σηκώθηκε ἀργά, ἔστρεψε καὶ κύτταξε μιὰ φορὰ ἀκόμα τὸ μαυροπίνακα, καὶ νόμισε πὼς τὰ νούμερα τῆς κιμῳλίας τοῦ γελοῦσαν εἰρωνικά. Ἔσφιξε τὰ δόντια του, καὶ σκύβοντας τὸ κεφάλι, προχώρησε μ' ἀργὸ βῆμα πρὸς τὴν ἔξοδο. Πίσω του τὸν ἀκολουθοῦσε ὁ Πέτρος. Ὁ καθαρὸς ἀέρας ξανάφερε τὸ Ντέμη στὴν πραγματικότητα. Ἔστρεψε πρὸς τὸ Πέτρο καὶ τοῦπε μὲ σιγανὴ φωνή :

— Πήγαινε στὸ γραφεῖο καὶ κανόνισε τίς πράξεις ποὺ κάναμε. Τὸ ἀπόγεμμα ποὺ θάρθῶ μοῦ δίνεις τὴν κατάσταση.

Ὁ Πέτρος κατέβασε τὸ κεφάλι κι' ἔφυγε χωρὶς νὰ πῇ τίποτα. Ἐνοιώθε κάτι βαρὺ νὰ πιέζῃ τὴν καρδιά του, καὶ νὰ τοῦ φέρνῃ τὰ δάκρυα στὰ μάτια.

Ὅταν ἔμεινε μόνος του, ὁ Ντέμης στάθηκε λίγο, σὰν νὰ θελε νὰ ταξινομήσῃ τίς σκέψεις του, κι' ὕστερα προχώρησε θαρρετά, βγήκε ἔξω στὸ δρόμο, καὶ σταματώντας ἓνα ταξὶ ἔδωκε τὴ διεύθυνση τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Πάργα.

ΛΟΙΠΟΝ, ΕΚΑΝΕ ὁ Στέφανος, τί ἀπέγινε ὕστερα κύριε Δακόστα :

— Ὅπως σὰς εἶπα, κύριε Πάργα, συνέχισε αὐτός. Ὁ Περ-

σίδης, ὅταν ἔφτασα γιὰ δευτέρη φορὰ στὸ Χρηματιστήριο, ὕστερα ἀπ' τὴν τηλεφωνικὴ συνεννόησή μας, εἶχε κατορθώσει νὰ ρίξῃ τίς Βαλκανικὲς στίς ὀκτὼ χιλιάδες. Αὐτὴ τοῦλάχιστον ἦταν ἡ τιμὴ ποὺ ἄκουσα καθὼς πλησίαζα στὸ στίβο. Ἀρχισε τότε τὸ παιχνίδι. Ἔκανα ὅπως μοῦχατε πῆ. Στὴν ἀρχὴ ἀρκέστηκα ν' ἀγοράζω, στίς τιμές τους, ὅσες μετοχές προσέφεραν. Μὰ γρήγορα κατάλαβα πὼς δὲν ἦταν δυνατό νὰ περιοριστῶ ἴσαμε αὐτοῦ. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀγορᾶς φαινότανε τόσο ἐπηρεασμένο μὲ τὸ παιχνίδι τοῦ Περσίδη, κι' αὐτὸς πάλι ἔδειχνε ἄνθρωπο ὁλότελα ἀποφασισμένο νὰ φτάσῃ στὸ σκοπὸ του, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸ κάθε τί, ὥστε θάπρεπε ἢ νὰ παρατήσω τὴν παθητικὴ στάση τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ ν' ἀφήσω μοιραῖα τὴ συνέχιση τῆς πτώσεως τῶν μετοχῶν, πράγμα πού, ὅπως ἔξερετε, μοῦχατε τελείως ἀποκλείσει.

— Λοιπὸν ; ἔκανε ὁ Πάργας διακόποντάς τον.

— Λοιπὸν, ἐπανελάβε ὁ Δακόστας, ἄρχισα κι' ἐγὼ τότε ν' ἀγοράζω διπλάσια καὶ τριπλάσια ποσὰ ἀπ' ὅσα προσέφερε ὁ Περσίδης, μὲ τὴ σκέψη πὼς αὐτὸ θάφερνε τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἐπιδιώκατε γρηγορώτερα.

— Πόσῃν ὥρᾳ κράτησε αὐτό ;

— Ὅχι καὶ πολὺ. Σ' ἓνα τέταρτο, εἴκοσι λεπτὰ περίπου, ποὺ ἄρχισε τὸ παιχνίδι, εἶχα κι' ὅλας ἐπιτύχει. Οἱ Βαλκανικὲς ξαναπῆραν τὸν ἀνήφορο.

— Τί κλείσιμο εἶχαμε ;

— Μὰ τελευταία τιμὴ ἦταν δέκα χιλιάδες πεντακόσιες.

— Ἡ τάση τῆς ἀγορᾶς ;

— Μᾶλλον ὑψωτικὴ.

— Καλὰ, μουρμούρισε ὁ Στέφανος, καὶ σηκώθηκε ἀπ' τὴν πολυθρόνα, ποὺ καθότανε.

Στάθηκε λίγο σὰν νὰ θελε νὰ συγκεντρώσῃ μιὰ στιγμιαία σκέψη, κι' ὕστερα σὰν νὰ θυμῆθηκε κάτι, ἔστρεψε, καὶ παίρνοντας ἓνα φάκελλο ποῦταν ἀκουμπισμένος στὸ γραφεῖο του, προχώρησε καὶ στάθηκε κοντὰ στὸ παράθυρο.

Ὁ Τζώρτζης Δακόστας τὸν κυττοῦσε χωρὶς νὰ καταλα-

βαίνη τίποτε, απ' όλα αυτά τὰ φερσίματά του. Τὸν Πάργα τὸν εἶχε γνωρίσει ἓνα βράδυ μὲ τὴν ἀδελφή του. Τότε δὲν πρόφταξε καλὰ-καλὰ νὰ τὸν δῇ καὶ νὰ μιλήσῃ μαζί του. Ὑστερότερα ἔμαθε τοῦ κόσμου τὰ πράγματα γι' αὐτόν. Τοῦχαν μιλήσῃ γιὰ τοὺς παράξενους κι' ἀνεξήγητους τρόπους του, τοῦχαν πῆ γιὰ τὸ μυστήριο ποὺ κάλυπτε τὴν ὑπαρξή του, τὴ ζωὴ του, τὰ λεφτά του. Τοῦχαν μιλήσῃ καὶ τοῦχαν διηγηθῇ τέτοιες παράδοξες ἱστορίες, ποὺ μέσ' στὴ φαντασία του εἶχε πλάσει γι' αὐτόν μιὰ εἰκόνα ἐξωτική, ὑπεράνθρωπη, σὰν κι' αὐτὲς ποὺ θυμώτανε πῶς, ὅταν ἦταν μικρός, διάβασε σὲ κάτι μυστηριώδη καὶ περιπετειώδη μυθιστορήματα. Καὶ νὰ τώρα ποῦ—κι' αὐτὸ ἐρχότανε ν' αὐξήσῃ ἀκόμα περισσότερο τὴν περιέργειά του καὶ τὸ μυστηριώδες πλαίσιο ποὺ ἡ φαντασία του εἶχε τοποθετήσῃ γύρω απ' τὸν Πάργα—βρισκότανε πλάϊ του, στὸ ἴδιο δωμάτιο μ' αὐτόν, τὸν ἄκουγε νὰ μιλά, νὰ κινῆται, νὰ σκέφτεται, ἴδια κι' ἀπαράλλακτα σὰν κι' αὐτόν, σὰν ἓναν ἄλλον ἄνθρωπο, σὰν ἓναν κοινὸν ἄνθρωπο.

Ὡστε πάει, τίποτε δὲν ἦταν ἀληθινό, τὸ μυστήριο διαλύθηκε. Μὰ πάλι γιατί αὐτὴ ἡ ξαφνικὴ ἐπιμονὴ τοῦ πατέρα του νὰ πάῃ στὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα; Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἀνάγκασε τὸν πατέρα του—γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του—νὰ ἐπιμείνῃ τόσο; Ὡ! δὲν χωροῦσε καμμιὰ ἀμφιβολία, πῶς κάτι συνέβαινε σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ὑπόθεση. Μὰ πάλι τί;

Κι' ὁ Τζώρτζης Δακόστας ἔμενε κεῖ στὴ θέση του ἀκίνητος, μὴ ξεκολλῶντας τὸ βλέμμα του απ' τὸ Πάργα, καὶ βασανίζοντας τὸ μυαλό του νὰ δώσῃ μιὰν ἐξήγησιν σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ἱστορία.

Ξανάβλεπε ὅτι εἶχε μεσολαβήσει απ' τὸ πρωῒ ἴσαμε τώρα. Δὲν εἶχαν περάσει παρὰ ἐλάχιστες ὥρες, κι' ὅμως πόσα πράγματα δὲν εἶχαν συμβῇ ἀνάμεσά τους. Τὸ πρωῒ, ὅταν ἦρθε, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ πατέρα του, καὶ ζήτησε τὸν Πάργα, αὐτὸς τὸν εἶχε δεχτῇ μέσ' στὸ ἴδιο αὐτὸ γραφεῖο. Τοῦσφιξε τὸ χέρι καὶ τοῦπε πῶς ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ εἶχε δεχτῇ νὰ ἐργαστῇ κοντά του. Ἐνοιωθε, εἶπε, τὸν

ἐαυτό του πολὺ κουρασμένο, καὶ θάθελε νὰ βρῇ ἓνα νέον ἄνθρωπο ποὺ νὰ μπορῇ νὰ τοῦ ἐμπιστευθῇ τὴ διεύθυνση τῶν ἐργασιῶν του. Καὶ σὰν τέτοιον, εἶχε προτιμήσει αὐτόν. Δὲν τὸν ἤξερε προσωπικά, μὰ αὐτὸ δὲν εἶχε καμμιὰ σημασία. Εἶχε ἀκούσει νὰ λένε πολλὰ καλὰ γι' αὐτόν.

Κι' ὕστερα οὔτε λέξη παραπάνω. Τοῦ προσέφερε μόνο τσιγάρο κι' ἀμέσως, ἀνοίγοντας ἓνα χαρτοφύλακα ποὺ ἦταν πάνω στὸ γραφεῖο του, τοῦπε νὰ κρατήσῃ μερικὲς σημειώσεις. Θάπρεπε νὰ πάῃ στὸ χρηματιστήριο καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀνεβάσῃ τὶς μετοχὲς τῆς Βαλκανικῆς, μὲ οἰανδήποτε θυσία.

— Αὐτό, τοῦχε πῆ, πρέπει νὰ γίνῃ. Τὰ παρακάτω εἶναι δική σας δουλειά.

Κι' ὅταν ὁ Δακόστας ρώτησε τὸ Πάργα ἴσαμε ποὶο ποσὸ θάπρεπε νὰ φτάξῃ, αὐτὸς τὸν κύτταξε, χαμογέλασε κι' ἀρκέστηκε νὰ τοῦ πῇ:

— Ἰσαμε κεῖ ποὺ θὰ μπορέσετε. Πάντως, οἱ Βαλκανικὲς πρέπει ἴσαμε τὸ μεσημέρι νὰ ὑπερβοῦν τὶς δέκα χιλιάδες. Ὁ κ. Περικλῆς θὰ σὰς δώσῃ ὅ,τι τυχὸν θὰ σὰς χρειαστῇ.

Τοῦ τᾶπε αὐτὰ τόσο κατηγορηματικά, ποὺ ὁ Τζώρτζης δὲν βρῆκε τὴ δύναμιν νὰ τὸν ρωτήσῃ τίποτε ἄλλο. Ἐβαλε τὸ καρνέ του στὴν τσέπη καὶ ἐτοιμαζότανε νὰ φύγῃ, ὅταν ὁ Πάργας τὸν σταμάτησε:

— Ξέχασα νὰ σὰς πῶ, πρόσθεσε, πῶς ἂν ὁ Περσίδης ἐμφανισθῇ στὸ χρηματιστήριο καὶ θελήσῃ νὰ παίξῃ, εἴτε μὲ τὰ πάνω, εἴτε μὲ τὰ κάτω, σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ εἰδοποιήσετε ἀμέσως γιὰ νὰ σὰς δώσω ὅ,τι ὁδηγίες πρέπει. Πηγαίνετε, λοιπόν, καὶ καλὴ ἐπιτυχία...

Ὁ Τζώρτζης βιάστηκε τότε νὰ βγῇ ἀπὸ κεῖ μέσα. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, παρ' ὅλο ποὺ δὲν διέφερε σὲ τίποτε ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, εἶχε κάτι τὸ διαβολικὸ μέσα του, κάτι ποὺ σοῦ ἐπεβάλλετο, ποὺ ἀφαιροῦσε κάθε ἀντίσταση, ποὺ σ' ἐπνίγε. Ἐνοιωθε κάτι νὰ πιέζῃ τὸ εἶναι του, κι' ἤθελε νὰ ἀναπνεύσῃ λίγο ἄερα.

Ὅταν βγῆκε ἔξω, τὸν πῆρε ὁ κ. Περικλῆς καὶ τοῦδωσε κι'

αὐτὸς ἓνα σωρὸ ὁδηγίες. Ὑστερα ἀκολούθησε ἡ σκηνὴ τοῦ χρηματιστηρίου. Νόμιζε πὼς ἀκουγε ἀκόμα τὴ δυνατὴ φωνὴ τοῦ Πάργα, ὅταν, τὴν ὥρα ποὺ πῆγε νὰ τοῦ τηλεφωνήσῃ, εἰδοποιώντας τον γιὰ τὴν ἐμφάνισι τοῦ Περσίδη, τοῦλεγε πὼς θὰ πρεπε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ παιχνίδι ἵσαμε τὸ τέλος.

— Οἱ Βαλκανικὲς πρέπει νὰ κλείσουν τὸ ὀλιγώτερο στίς δέκα χιλιάδες, τοῦχε πῇ τελειώνοντας. Τὸ θέλω αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ γίνῃ.

Καὶ νὰ τώρα ποὺ εἶχε γίνῃ. Τὸ θέλημά του ἦταν κάτι ποὺ τὸ πιστοποιοῦσε ἡ πραγματικότητα τοῦ κλεισίματος ποὺ ἀναγράφονταν στὸ μαυροπίνακα τοῦ χρηματιστηρίου. Καὶ τὴν εἶδησι αὐτῇ, ποὺ κάθε ἄλλος ἄνθρωπος θὰ τὴν πανηγύριζε σὰν πραγματικὴ νίκη, ὁ Πάργας τὴ δέχτηκε ἥρεμα, ἡσυχά, χωρὶς καμμιά ἐκπληξι, σὰν νᾶταν, θαρρεῖς, ἀπὸ πρὶν ὀλότελα σίγουρος γι' αὐτήν.

— «Μὰ ποιὸς ἦταν λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος αὐτός;».

Ἡ ἀπορίᾳ αὐτῇ πίεζε τὸ κεφάλι τοῦ Τζώρτζη, καὶ τὸ κορμὶ τοῦ Πάργα καθὼς ἦταν ἀκουμπισμένο στὸ παράθυρο, ὀρθώνονταν μπροστά του σὰν ἓνας πελώριος ζωντανὸς γριφός.

Ξαφνικά, ὁ Πάργας ἔστρεψε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Τζώρτζη καὶ τοῦπε, δείχνοντάς του τὸν φάκελλο ποὺ κρατοῦσε:

— Ξέρετε τί γράφει ἐδῶ μέσα, κύριε Δακόστα;

— Ὁχι, μουρμούρισε ὁ Τζώρτζης, δὲν ξέρω.

— Εἶναι ἓνα γράμμα τοῦ πατέρα σας.

— Τοῦ πατέρα μου; ρώτησε ἐκπληκτὰ ὁ Τζώρτζης κι' ἔκανε νὰ προχωρήσῃ.

— Ναί, τοῦ πατέρα σας, συνέχισε ὁ Πάργας ἥρεμα. Μοῦ τῷστελε λίγη ὥρα ἀφοῦ φύγατε.

Ὁ Τζώρτζης δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ πιά τίποτε. Τὸ βλέμμα του ἔπεφτε μιὰ στὸν Πάργα καὶ μιὰ στὸ γράμμα, ποὺ κρατοῦσε. Τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἀνάγκασε τὸν πατέρα του νὰ γράψῃ στὸν Πάργα; Βέβαια, θᾶταν κάτι ποὺ ἀφοροῦσε αὐτόν, ἀλλὰ τί; Ἀθελά του θυμήθηκε τὴ σκηνὴ ποῦχε μὲ τὸν πατέρα του τὸ προηγούμενο βράδυ καὶ τὴ ξαφνικὴ ἐπιμονή του

νὰ δεχτῇ τὴ θέσι ποὺ τοῦ προσέφερε ὁ Πάργας. ὦ! δὲν χωροῦσε καμμιά ἀμφιβολία πιά. Ὁ συνδυασμὸς τῶν δυὸ αὐτῶν γεγονότων τὸν ἔπειθε πὼς κάτω ἀπ' τὴν ἀδιάφορη ἐπιφάνειά τους θὰ πρεπε σίγουρα νὰ κρύβονταν κάτι τὸ σοβαρώτερο.

Ὁ Πάργας ποὺ κατάλαβε τίς σκέψεις τοῦ Τζώρτζη, δὲν θέλησε νὰ τὸν ἀφήσῃ περισσότερο μέσα στὸ ἀδιέξοδο αὐτὸ καὶ πρόσθεσε:

— Δὲν θᾶχα καμμιά ἀντίρρηση νὰ σᾶς δώσω τὸ γράμμα νὰ τὸ διαβάσετε...

— Ὁχι, εὐχαριστῶ, ἔκανε ὁ Δακόστα, ξαναβρίσκοντας γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴ ψυχραιμία καὶ τὴν περηφάνειά του. Τὸ γράμμα αὐτὸ εἶναι γραμμένο γιὰ σᾶς, δὲν ἔχω κανένα δικαίωμα νὰ τὸ διαβάσω.

— Μὰ ἀφοῦ σᾶς τὸ ἐπιτρέπω;

— Ἀπὸ μεγάλη σας καλωσύνη κι' εὐγένεια, πρόσθεσε μὲ ἥρεμη φωνὴ ὁ Τζώρτζης, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει νᾶναι γιὰ μένα κάτι ποὺ δὲν θὰ πρεπε νὰ μάθω.

— Καὶ ναὶ καὶ ὅχι, ἔκανε ὁ Πάργας.

— Πῶς;

— Σᾶς εἶπα, ἐπανέλαβε αὐτὸς πὼς εἶναι ἴσως κάτι ποὺ δὲν θὰ πρεπε νὰ μάθετε, ἀλλὰ εἶναι ἐξ ἴσου καὶ κάτι ποὺ θὰ πρεπε νὰ μάθετε.

Καὶ λέγοντας τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια, τὰ τόνισε τόσο, ποὺ ὁ Τζώρτζης ἔνοιωσε νὰ τὸν κυριεύῃ ξανά ἡ περιέργεια.

— Τότε, εἶπε, σᾶς ἀκούω.

— Ὁραῖα, μουρμούρισε ὁ Πάργας, κι' ἄρχισε νὰ βηματίζῃ μεσ' στὸ γραφεῖο του. Δὲν θὰ σᾶς κουράσω πολὺ.

Σώπασε, σὰν νᾶθελε νὰ βρῇ τὴν ἀρχὴ τῆς φράσις του καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε:

— Ὁ πατέρας σας μοῦ γράφει πὼς χτὲς τὸ βράδυ, ὅταν σᾶς εἶπε τὴν ἐπιθυμία μου, σεῖς ἀρνηθήκατε.

— Δὲν ἔκανε καλὰ νὰ σᾶς τὸ γράψῃ αὐτό, τὸν διέκοψε ὁ Τζώρτζης.

— Γιατί ὅχι: Ἰσα-ἴσα αὐτὸ μοῦ δείχνει πὼς ὁ πατέρας

σας είναι άνθρωπος πολύ-πολύ λογικός και προνοητικός.

— Γιατί; τόν διέκοψε ξανά ο Τζώρτζης.

— Τὴν ἐξήγηση, σὰς τὴ δίνει ὁ ἴδιός ὁ πατέρας σας στὸ γράμμα του. Ἀκούστε τί μοῦ γράφει :

Κι' ὁ Πάργας, βγάζοντας ἀπ' τὸ φάκελλο, ποὺ κρατοῦσε τὴ γραμμένη κόλλα, ἄρχισε νὰ διαβάξῃ :

— «Σὰς τὸ γράφω αὐτό, κύριε Πάργα, γιὰ νὰ σὰς προειδοποιήσω καὶ νὰ σὰς παρακαλέσω συνάμα, πὼς ἂν ὁ Τζώρτζης, τυχόν, πράγμα ἐννοεῖται ποὺ δὲν φαντάζομαι, φανῇ λίγο ψυχρὸς ἢ σὰς ἀντιμιλήσῃ σὲ τίποτε, νὰ μὴ τοῦ τὸ καταλογίσετε εἰς βάρος τοῦ. Εἶμαι βέβαιος πὼς τὸ παιδί μου, σὲ λίγο καιρὸ, ὅταν σὰς γνωρίσῃ, ὅταν γνωρίσῃ τὴν καλὴ σας καρδιά καὶ τὰ εὐγενικά σας αἰσθήματα, ὅπως μοῦ δόθηκε σὲ μένα χθὲς ἢ εὐκαιρία νὰ τὰ γνωρίσω, θὰ εἶναι ὁ πιὸ ἀφοσιωμένος ἄνθρωπος ποὺ θὰ σὰς περιστοιχίζῃ καὶ ποὺ θὰ σὰς ἀγαπᾷ».

Λοιπὸν, εἴσθε τώρα ἱκανοποιημένος; ἔκανε ὁ Πάργας διπλώνοντας ἥρεμα κι' ἀργὰ τὸ γράμμα.

Ὁ Τζώρτζης δὲν τοῦδωσε καμμιά ἀπάντηση. Τὸ μυαλό του ἦταν κυριευμένο ἀπ' ἓνα σωρὸ σκέψεις. Μέσα στίς τόσες ἀνεξήγητες ἀπορίες ποὺ πρὶν πίεζαν τὴ σκέψῃ του, τώρα εἶχε προστεθῇ ἀκόμα μιὰ. Ποιὰ ἦταν ἡ εὐκαιρία ποὺ δόθηκε στὸν πατέρα του, τὸ προηγούμενο μάλιστα βράδυ, τὸ ἴδιο δηλαδή βράδυ ποὺ τοῦ μίλησε κι' αὐτουνοῦ κι' ἐπέμενε νὰ δεχτῇ τὴ θέση ποὺ τοῦ προσέφερε στὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα, νὰ καταλάβῃ τὴν καλωσύνη καὶ τὰ εὐγενικά αἰσθήματα τοῦ παράξενου κι' αἰνιγματικοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου;

Στὴν ἀρχὴ σκέφτηκε πὼς θᾶταν καλλίτερο νὰ ρωτοῦσε τὸν ἴδιο τὸν πατέρα του γι' αὐτό, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ καὶ στρέφοντας πρὸς τὸν Πάργα, τὸν ρώτησε :

— Χωρὶς νὰ φανῶ ἀδιάκριτος, θὰ μπορούσα ἴσως νὰ ξέρω τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔκανε τὸν πατέρα μου νὰ γράφῃ ἔτσι;

Ὁ Πάργας, ποὺ κάθε ἄλλη ἐρώτηση περίμενε ἀπ' αὐτήν, σούφρωσε τὰ φρύδια του καὶ κατέβασε τὸ κεφάλι.

— Ὅχι, εἶπε ξερά, αὐτὸ δὲν θὰ τὸ μάθετε ποτέ.

— Μὲ συγχωρεῖται μουρμούρισε ὁ Τζώρτζης, καὶ στρέφοντας ἔκανε νὰ βγῇ ἔξω.

Τὴν ἴδια στιγμή, ὅμως, ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο ὁ κύριος Περικλῆς. Ὁ Πάργας γύρισε πρὸς τὸ μέρος του καὶ τὸν κύτταξε.

— Τί εἶναι, κύριε Περικλῆ; ρώτησε.

Ὁ κύριος Περικλῆς ἔκανε νὰ μιλήσῃ, μὰ σταμάτησε, καὶ τὸ βλέμμα του ἔπεσε στὸ Δακόστα, σὰ νᾶθελε νὰ δείξῃ στὸν Πάργα πὼς δὲν θᾶθελε νὰ μιλήσῃ μπροστά του.

— Λέγετε, λέγετε. εἶπε ὁ Πάργας, καταλαβαίνοντας τὴ σκέψῃ του, ὁ κύριος Δακόστας εἶναι ἀπὸ σήμερα δικός μας ἄνθρωπος. Τί τρέχει, λοιπὸν;

— Πολὺ καλὰ, κύριε Πάργα, πρόσθεσε ὁ κύριος Περικλῆς, ἱκανοποιημένος ποὺ ἀπέφευγε νὰ κάνῃ καμμιά γκάφα. Κάτω εἶναι ὁ κύριος Περσίδης...

— Τὸ περίμενα αὐτό, μουρμούρισε μεσ' στὰ δόντια του ὁ Πάργας.

— Τί εἶπατε; ρώτησε ὁ κύριος Περικλῆς, ποὺ δὲν ἄκουσε τί εἶπε ὁ Πάργας.

— Τίποτε, τίποτε, ἔκανε αὐτός. Λέγετε... Τί θέλει;

— Ζητᾷ ἐπιμόνως νὰ σὰς δῇ. Εἶναι, ὅπως μοῦ εἶπε, ἀπολυτὴ ἀνάγκη νὰ σὰς δῇ.

Ὁ Πάργας δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Ἐβγαλε τὴ ταμπακίερα του κι' ἀναψε τσιγάρο. Ὁ Τζώρτζης τὸν κυττοῦσε στὰ μάτια, προσπαθώντας νὰ μαντέψῃ τίς σκέψεις του. Πέρασαν λίγα λεπτά χωρὶς κανέναν τους νὰ διακόψῃ τὴ σιωπὴ ποῦταν ἀπλωμένη μέσ' στὸ μεγάλο δωμάτιο. Ξαφνικά ὁ Πάργας, πετώντας τὸ τσιγάρο του, ἦρθε καὶ στάθηκε καταμεσῆς τοῦ δωματίου. Σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ κύτταξε μιὰ τὸν Τζώρτζη καὶ μιὰ τὸν Περικλῆ. Ὑστερα, πρόσθεσε, κυττάζοντας τὸν τελευταῖο :

— Θὰ τὸν δεχτῶ. Πέστε του ν' ἀνέβῃ...

Καὶ σὰν κάτι νὰ θυμήθηκε πρόσθεσε :

— Θὰ τὸν περάσετε στὸ γραφεῖο μόλις φύγῃ ὁ κ. Δακόστας.

— Μάλιστα, μουρμούρισε ὁ κύριος Περικλῆς καὶ βγῆκε ἔξω.

Ὁ Πάργας περίμενε νὰ κλείσῃ ἡ πόρτα κι' ἔπειτα ἔστρεψε καὶ πλησίασε τὸν Τζώρτζη.

— Κύριε Δακόστα, εἶπε, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἡ δεσποινὶς ἀδελφή σας συνδέεται πολὺ μὲ τὴν κυρία Περσίδου, ἔτσι ;

— Μάλιστα, ψέλλισε ὁ Τζώρτζης, μὴ μπορῶντας νὰ καταλάβῃ ποιο σκοπὸ εἶχε ἡ ξαφνικὴ αὐτὴ ἐρώτηση.

— Λοιπὸν, πρόσθεσε ὁ Πάργας, θὰ σὰς ἀναθέσω μιὰ λεπτὴ ἀποστολὴ καὶ θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ διαβιβάσετε στὴ δεσποινίδα ἀδελφή σας τὴ θερμὴ μου παράκληση νὰ δεχθῇ νὰ μοῦ προσφέρῃ μαζί σας μιὰ μικρὴ ἐκδούλευση γιὰ τὴν ὁποία θὰ σὰς εἶμαι αἰώνως εὐγνώμων.

— Τί θὰ θέλατε ; ρώτησε ὁ Τζώρτζης.

— Τὸ ἐξῆς, ἔκανε ὁ Πάργας κι' ἀφοῦ σῶπασε λίγο σὰν νὰ-θελε νὰ συγκεντρωθῇ, πρόσθεσε μὴ φωνὴ ἤρεμη μὰ καὶ ταυτοχρόνα ἐπιταχτικὴ :

— Ἡ κυρία Περσίδου μοῦ τηλεφώνησε τὸ πρωτὶ πὼς ἤθελε νὰ μὲ δῇ. Τῆς τὸ ὑποσχέθηκα. Μοῦ ὥρισε τότε πὼς θὰ μὲ περίμενε σπῖτι τῆς τώρα τὸ πρωτὶ. Δυστυχῶς, καθὼς βλέπετε, δὲν μοῦ εἶναι δυνατὸ νὰ πάω, ἀλλὰ—σὰς μιλῶ ὅπως θὰ μιλοῦσα σ' ἕναν ἀδελφὸ μου ἢ φίλο μου, ἂν εἶχα—κι' ἂν ἀκόμα μπορούσα νὰ πάω, θὰ ἀπέφευγα αὐτὴν τὴ συνάντηση, τουλάχιστο γιὰ σήμερα...

— Θέλετε λοιπὸν..., ἔκανε ὁ Τζώρτζης, μὰ σταμάτησε, μὴ μπορῶντας νὰ συνεχίσῃ τὴ φράση του.

— Ναί, θέλω νὰ ἀναλαμβάνετε σεῖς μὲ τὴ δεσποινίδα ἀδελφή σας, νὰ πᾶτε στὸ σπῖτι τῆς κυρίας Περσίδου καὶ νὰ τὴν πάρετε γιὰ ἕνα περίπατο. Ὁ περίπατος αὐτὸς θ' ἄπρεπε νὰ κρατήσῃ ἴσαμε τὸ ἀπόγευμα. Θὰ μπορούσατε ἴσως νὰ φάτε κάπου ἔξω. Τ' αὐτοκίνητό μου εἶναι στὴ διάθεσή σας.

— Ναί, τὸν διέκοψε ὁ Τζώρτζης, καταλαβαίνοντας τὴ φορὰ αὐτὴ τὸ σκοπὸ τοῦ Πάργα. Ἀλλὰ ἡ κυρία Περσίδου, μιὰ ποὺ θὰ σὰς περιμένῃ, δὲν φαντάζομαι νὰ δεχθῇ τὴν πρόσκλησή μας.

— Ὅσο γι' αὐτό, μὴ σὰς ἐνδιαφέρει. Θὰ φροντίσω ἐγώ, ἢ

μᾶλλον, τώρα ποὺ θὰ βγῆτε, λέτε στὸν κύριο Περικλῆ νὰ τηλεφωνήσῃ στὴν κυρία Περσίδου, πὼς μιὰ ἐπείγουσα ἐργασία μ' ἀναγκάζει νὰ μὴ φανῶ συνεπῆς στὸ ραντεβού μου.

— Πολὺ καλὰ, μουρμούρισε ὁ Δακόστας κι' ἔκανε νὰ βγῇ.

— Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα, πρόσθεσε ὁ Πάργας. Θὰ σὰς παρακαλοῦσα νὰ μὴν ἀναφέρετε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά.

— Δηλαδή ;

— Δηλαδή, ἀπ' ὅλα αὐτά ποὺ γίνηκαν σήμερα στὸ χρηματιστήριο, ἀπ' τὸ παιχνίδι τοῦ Περσίδου, ἀπ' τὴν ἐπίσκεψή του σὲ μένα καὶ γενικὰ τίποτα ἀπ' ὅλα ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ τὴν ἀφοροῦν ἢ καὶ νὰ τὴν ἐνδιαφέρουν.

— Θὰ θέλατε ἴσως νὰ μὴν πῶ ὅτι σὰς εἶδα κι' ὅτι εἶμαι στὴν ὑπηρεσία σας ;...

— Αὐτὸ μπορεῖτε νὰ τὸ πῆτε. Δὲν ἔχει καμμιά σημασία. Χωρὶς ἐννοεῖτε νὰ πῆτε λέξη ἀπ' ὅ,τι εἶπαμε κι' οὔτε ἐπίσης πὼς ἐγὼ σὰς εἶπα νὰ πᾶτε νὰ τὴν πάρετε.

— Δὲν πιστεύω νὰ μ' ἔχετε γιὰ τόσο κουτό, τὸν διέκοψε ὁ Τζώρτζης καὶ γέλασε.

— Ὅχι, ἀλλὰ σὰς τὰ λέω αὐτά γιὰτί, βέβαια, ἡ κυρία Περσίδου εἶναι ἀρκετὰ ἐξυπνὴ, κι' ἔπειτα μὴ ξεχνᾶτε πὼς θὰ δῇ τ' αὐτοκίνητό μου.

— Ὡ! Ὅσο γι' αὐτό, ἔκανε ὁ Τζώρτζης, εἶναι εὐκόλο νὰ δικαιολογηθῇ.

— Θαυμάσια. Ὡστε σύμφωνοι, κύριε Δακόστα. Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ ἐκφράσετε τίς εὐχαριστίες μου καὶ στὴ δεσποινίδα ἀδελφή σας.

— Μὰ δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀνάγκη, πρόσθεσε ὁ Τζώρτζης. Δὲν θὰ πῶ τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά στὴ Μαριάννα. Θὰ τῆς πῶ πὼς μοῦ δώσατε τὸ αὐτοκίνητό σας γιὰ ἕναν περίπατο, πὼς πῆγα φυσικὰ νὰ τὴν πάρω καὶ κείνην, καὶ πὼς σκέφτηκα πὼς θὰ μπορούσαμε νὰ παίρναμε μαζί καὶ τὴν κυρία Περσίδου. Ξέρω πόσο φιληνάδες εἶναι, ὥστε, αὐτὸ θὰ τῆς ἔκανε τὴν πιὸ μεγάλη εὐχαρίστηση.

— Ἀκόμα πιὸ θαυμάσια, ἔκανε ὁ Πάργας πλησιάζοντας

τὸ Τζώρτζη. Βλέπω πὼς τὸ μυαλό σας δουλεύει καλλίτερα ἀπ' τὸ δικό μου.

— Ὡστε εἴμεθα σύμφωνοι, εἶπε ὁ Τζώρτζης. Μήπως τυχὸν θέλετε τίποτε ἄλλο;

Ὁ Πάργας σκέφτηκε λίγο καὶ πρόσθεσε:

— ὦ, ναί! Θὰ μπορούσατε ἴσως νὰ μοῦ τηλεφωνούσατε ποὺ θὰ βρίσκεσθε; Δὲν ξέρω, ἴσως νὰρχόμουν καὶ γώ.

— Πολὺ εὐχαρίστως, θὰ σὰς τηλεφωνήσω. Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, ἐπανελάβε ὁ Πάργας, λοιπὸν τίποτε ἄλλο. Aurevoir καὶ σὰς εὐχαριστῶ.

— Παρακαλῶ, μουρμούρισε ὁ Τζώρτζης καὶ βγῆκε ἔξω.

Στὸ πρόσωπο τοῦ Πάργα εἶχε ἀπλωθῇ ἓνα χαμόγελο εὐχαρίστησης κι' ἱκανοποίησης μαζί. Ἄναψε ἓνα τσιγάρο κι' ἄρχισε νὰ βηματίζει πάνω-κάτω μεσ' στὸ γραφεῖο. ὦ! ναί! Τώρα θὰ μπορούσε νὰ δεχτῇ τὸν Περσίδη. Ὅλα εἶχαν γίνει ὅπως τὰθελε, ὅπως τὰχε προβλέψει. Δὲν τοῦμενε πιά παρὰ τὸ μεγάλο παιχνίδι, παιχνίδι ποὺ κι' ἀπ' αὐτὸ θάβγαине καὶ πάλι ὁ ἴδιος νικητής. Δὲν ἦταν δυνατόν νὰ γίνῃ ἄλλοιῶς. Κι' ὁ Πάργας, κάνοντας τίς σκέψεις αὐτές, ἔνοιωσε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ζωὴ του, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, τὴν εὐχαρίστηση νὰ τὸν κυριεύῃ. Μὲ τὸν Περσίδη εἶχαν κάτι παληοὺς λογαριασμοὺς νὰ ξεκαθαρίσουν. Κάτι παλὸ συνέδεε τοὺς δύο αὐτοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ὅσο κι' ἂν ὁ Περσίδης δὲν τὸ θυμώτανε, ὅσο κι' ἂν τῶχε ὀλότελα ξεχάσει, στὴ θύμηση, ὅμως, τοῦ Πάργα κρατοῦσε πάντα τὴν πρώτη θέση.

Μὰ δὲν δόθηκε καιρὸς στὸ Πάργα νὰ συνεχίσῃ παραπάνω τίς σκέψεις του. Οἱ ξεροὶ κρότοι ποὺ ἀκούστηκαν στὴν πόρτα τοῦ γραφείου του, τὸν ξανάφεραν στὴν πραγματικότητα καὶ σταμάτησαν τὸ ξύπνημα ὄλων ἐκείνων τῶν ἀναμνήσεων, ποὺ τόσο ἐγώιστικά καὶ κρυφὰ κρατοῦσε τόσα χρόνια ἡ θύμησή του. Ἔστρεψε καὶ μουρμούρισε ἓνα «ἐμπρός». Ἡ πόρτα ἀνοιξε καὶ στὸ κατῶφλι τῆς φάνηκε ἡ λεπτὴ σιλουέττα τοῦ Περσίδου.

— Καλημέρα σας, κύριε Περσίδη, εἶπε ὁ Πάργας χωρὶς νὰ κινήθῃ ἀπ' τὴ θέση του.

— Καλημέρα σας, ἀπάντησε αὐτὸς βγάζοντας νευρικά τὸ καπέλλο του.

Οἱ δύο ἄντρες κυττάχτηκαν λίγο στὰ μάτια, κι' ἔπειτα ὁ Περσίδης μπῆκε μέσα, κλείνοντας πίσω του τὴν πόρτα. Πέρασαν λίγα λεπτά χωρὶς νὰ μιλήσῃ κανένας τους. Πρῶτος μίλησε ὁ Περσίδης.

— Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ σὰς ἀνησυχῶ, εἶπε κάνοντας δυὸ βήματα πρὸς τὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ σὰς δῶ.

— Σὰς περίμενα, κύριε Περσίδη, τὸν διέκοψε ὁ Πάργας.

— Πῶς; ρώτησε αὐτὸς περίεργα.

— Σὰς περίμενα, ἐπανελάβε ὁ Πάργας στὸν ἴδιο ξερό τόνο. Τὴν ἐπισκεψή σας αὐτὴ τὴν εἶχα προῖδει καὶ τὴν περίμενα ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή.

— Ὡστε ξέρετε;

— Ναί, ξέρω τὸ κάθε τί, κι' αὐτὴ ἡ βεβαίωσή μου πιστεύω νὰ σὰς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ περιττὲς διηγήσεις.

Τὰ μάτια τοῦ Περσίδου ἄστραψαν. Ὡστε δὲν ἦταν, ὅπως τῶχε φανταστῇ πρὶν, ἓνα ἀπλὸ χρηματιστηριακὸ παιχνίδι, ποὺ ὁ Πάργας θέλησε νὰ κάνῃ. Τὸ κάθε τί ἦταν προσχεδιασμένο, προμελετημένο, ὑπολογισμένο. Ὅ,τι γίνηκε, ἦταν γιὰ τὸ Πάργας θέλησε νὰ γίνῃ ἔτσι, θέλησε νὰ πάρουν ἄλλη τροπὴ τὰ πράγματα. Κάτω ἀπ' τὸν ὕψωμό τῶν μετοχῶν τῆς Βαλκανικῆς δὲν κρύβονταν κερδοσκοπικοὶ ὑπολογισμοί, μὰ κάποια ἄλλη αἰτία. Τὸ παιχνίδι, ἦταν ἀπλῶς μιὰ εὐκαιρία, μιὰ ἀφορμή. Μὰ τότε, ποιά ἦταν ἡ αἰτία; Τὸ βλέμμα του δὲν ξεκολλοῦσε πάνω ἀπ' τὸ Πάργα, κι' ἔνοιωθε μέσα στὸ μυαλό του νὰ θολώνουν τὴ σκέψη του οἱ πρὸ ἐξωφρενικοὶ συλλογισμοί κι' οἱ πρὸ παράξενες ὑποθέσεις.

Προσπάθησε νὰ πῇ κάτι, μὰ δὲν τὸ κατῶρθωσε. Ἡ γλῶσσα στριφογύρισε μέσ' στὸ στόμα του καὶ δὲν βρῆκε τὴ δύναμη νὰ προφέρῃ οὔτε μιὰ λέξη.

Στὸν Πάργα δὲν διέφυγε ἡ ταραχὴ τοῦ Περσίδου. Σὲ κάθε ἄλλη περίπτωσι, δὲν θάθελε νὰ τυραννήσῃ περισσότερο ἓναν ἄνθρωπο, μὰ τὴ φορὰ αὐτὴ βλέποντας τὸν Περσίδη νὰ παλεύῃ

μέσ' στο άδιέξοδο, πού τόν είχε φέρει, ένοιωθε νά τόν κυριεύη μιá παράξενη κι' άγνωρη γι' αυτόν εύχαρίστηση. 'Ωστόσο όμως, δέν μπόρεσε νά κρατηθῇ περισσότερο καί στρέφοντας στήλωσε τó βλέμμα του στό δικό του.

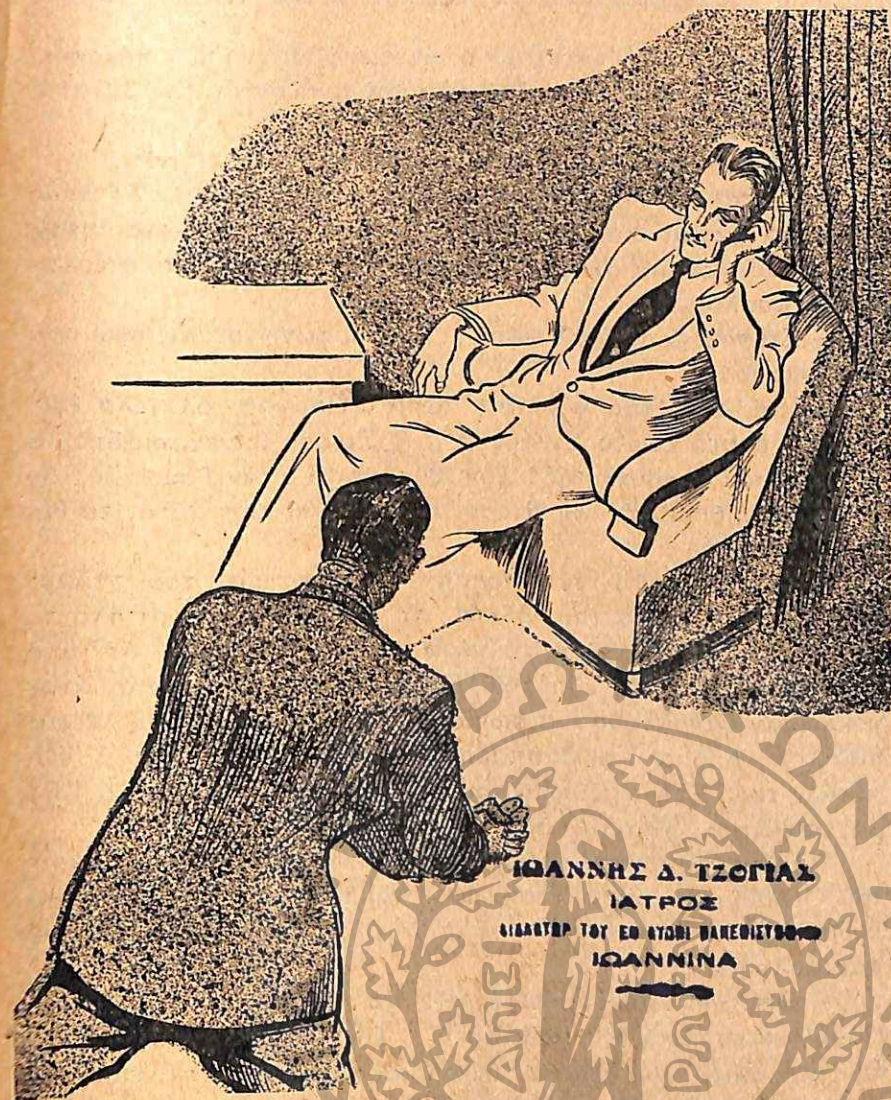
— Ντέμη, εἶπε μέ φωνή, πού παρ' ὅλο πού προσπαθοῦσε νά τῆς δώσῃ ἕναν σκληρό καί ψυχρό τόνο, δέν κατώρθωσε νά σβύσῃ ἀπ' αὐτήν ὁλότελα τήν συγκίνηση, Ντέμη, μέ γνωρίζεις;

‘Ο Περσίδης τινάχτηκε σάν νά πέρασε τó κορμί του ἡλεκτρικό ρεύμα. Στ' αὐτιά του βούιζε ξακολουθητικά τ' ὄνομά του κι' ἔνοιωθε κάτι βαρὺ νά πιέζῃ τó κεφάλι του. Σήκωσε τά μάτια του καί κύτταξε τόν Πάργα. Ποιός ἦταν ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πού τόν καλοῦσε μέ τó μικρό του ὄνομα, ὁ ἄνθρωπος αὐτός πού ἴσαμε χθές ἀκόμα ἦταν γι' αὐτόν ὁ «κύριος Στέφανος Πάργας», ὁ άγνωστος ἄνθρωπος, ὁ παράξενος, ὁ ἰδιότροπος, ὁ «ἄνθρωπος μέ τά ἑκατομμύρια»; Ποιός μπορούσε νάταν ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πού τόν ρώτησε ἂν τόν γνώριζε; Μά πῶς ἂν τόν γνώριζε; Πότε; Ποῦ; 'Απ' τó σκοτισμένο μυαλό του πέρασαν μέ μιá διαβολική ταχύτητα ἕνα σωρό πρόσωπα καί μορφές παληῶν φίλων του, παληῶν λησμονημένων γνωριμιῶν του, μά σέ καμμιá ἀπ' ὅλες αὐτές δέν μπόρεσε νά σταθῇ ὁ Ντέμης, σέ καμμιá δέν κατώρθωσε νά βρῇ μιá συγγένεια μέ τó ξηρό, τετραγωνισμένο πρόσωπο τοῦ Πάργα.

— 'Ωστε ἄλλαξα τόσο πολύ, ἔκανε ὁ Πάργας σέ λίγο, ὥστε οὔτε τώρα ἀκόμα, πού σοῦ δίνω πρῶτος ἀφορμή νά μέ θυμηθῇς, δέν μέ ἀναγνωρίζεις; Κι' ὅμως, Ντέμη, γιά θυμήσου, θυμήσου καλλίτερα!

Στό μέτωπο τοῦ Ντέμη εἶχαν φανῇ οἱ πρῶτες στάλες ἰδρώτα. Τά μάτια του ὀρθάνοιχτα κυττοῦσαν τόν Πάργα, ἀκίνητα, ἄτονα, σάν γυαλένια, κι' ἀπ' τά ρουθούνια του ἔβγαине ἄτακτα ἡ ζεστή ἀναπνοή του.

Μά καί τοῦ Πάργα τó πρόσωπο εἶχε γίνει τώρα κατακόκκινο, καί τά μάτια του λαμπύριζαν. 'Η καρδιά του χτυποῦσε δυνατά, τόσο δυνατά, πού κάθε τόσο οἱ χτύποι της διαγράφουνταν πάνω στή λεπτή μεταξωτή ἐπιφάνεια τοῦ πουκαμισιοῦ του.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΖΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΗΣ ΤΟΥ ΕΘ. ΑΥΤΟΔ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

‘Ο Πάργας ἀφήκε τά χέρια του νά πέσουν ἀπ' τοὺς ὤμους τοῦ Περσίδη καί γυρνώντας, ἦρθε καί σωριάστηκε σέ μιá πολυθρόνα.

• ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ •
• ΕΚΔ. • ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ •

Ξαφνικά, αλλάζοντας τόνο, με φωνή βραχνή κι' υπόκωφη, ο Πάργας, πλησίασε τὸν Περίδη καὶ τινάζοντάς τον δυνατὰ ἀπ' τοὺς ὤμους, τοῦ φώναξε:

— Τί τὴν ἔκανες τὴ Ντόρα, Ντέμη, ἔ! τί τὴν ἔκανες;

Τὰ μάτια τοῦ Ντέμη ἄνοιξαν ἀκόμα περισσότερο. Τὸ ἀπότομο τράνταγμα ποὺ τοῦκανε ὁ Πάργας τὸν ξανάφερε στὸν ἑαυτὸ του, καὶ μιὰ σκέψη σὰν ἀστραπὴ φώτισε τὸ σκοτεινιασμένο μυαλό του.

— Στέφο! φώναξε, Στέφο, κι' ἡ φωνή του πνίγηκε στὸ λαρύγκι του.

— Ναί, ὁ Στέφος, οὐρλιασε τώρα ὁ Πάργας, ὁλότελα ἔξω ἀπ' τὸν ἑαυτὸ του, ὁ Στέφος ὁ Στέφος ὁ Ζαχαριάδης, ὁ παληός σου συμμαθητής! Τὸν θυμᾶσαι, ἔ; τὸν θυμᾶσαι τὸν Στέφο, τὴ θυμᾶσαι τὴ Ντόρα, τὰ θυμᾶσαι ὅλα αὐτά, τὰ θυμᾶσαι, Ντέμη;

Τὰ γόνατα τοῦ Ντέμη λύγισαν κι' ἡ ἀναπνοή του σταμάτησε. Ἀπ' τὰ μάτια του ἔβλεπε νὰ γυρνοῦν ἀνάκατα ὅλα τὰ πράγματα ποὺ βρίσκουνταν γύρω του, κι' ἀνάμεσα ἀπ' ὅλα αὐτὰ δυὸ χεῖλη, τὰ χεῖλη τοῦ Πάργα, πελώρια, γιγάντια, ἀνοιγόκλειναν ξακολουθητικά, φωνάζοντας τίς λίγες ἐκεῖνες λέξεις, ποὺ λίγο ἀκόμα καὶ θάσπαζαν, θαρρεῖς, τὰ τύμπανα τῶν αὐτιῶν του. Στὸ πρόσωπό του εἶχε ἀπλωθῇ ἓνα κίτρινο χρῶμα, φρικτὸ κι' ἀπαίσιο, σὰν πεθαμένου.

Ὁ Πάργας ἀφῆκε τὰ χέρια του νὰ πέσουν ἀπ' τοὺς ὤμους τοῦ Περίδη καὶ γυρνώντας, ἤρθε καὶ σωριάστηκε σὲ μιὰ πολυθρόνα. Κι' ἄρχισε τότε νὰ μιλᾷ γρήγορα-γρήγορα σὰν νὰ παραμιλοῦσε. . .

— Θεέ μου, μурμουρίσε μέσ' τὰ δόντια του, Θεέ μου! Πόσο παλῆ ἀεῖναι ἡ ἱστορία αὐτή. . . Τότε ἤμουν ἀκόμα παιδί, ἓνα νέο παιδί, ποὺ ἔβλεπε τὴ ζωὴ καὶ πίστευε στὰ ὄνειρά της, στὶς ὁμορφιές της. . . Κι' ἀλήθεια, γιατί νὰ μὴν τὰ πιστεῦν; Φίλο εἶχε ἓνα ἄνθρωπο ποὺ ἀγαποῦσε, καὶ νόμιζε πὼς κι' αὐτὸς τὸν ἀγαποῦσε τὸ ἴδιο μὲ τὸν ἑαυτὸ του. . . Ἀγαποῦσε ἓνα κορίτσι, ἓνα φτωχὸ κορίτσι, ποὺ γι' αὐτόν, ὅμως, ἦταν τὸ πᾶν,

ἦταν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς του, ἡ μελλούμενη εὐτυχία του. . . Ἦταν φτωχός, μὰ τί πείραζε αὐτό; Κι' ἔπειτα στὰ νεανικὰ μυαλά, ὅταν ἀγαποῦν, ἡ φτώχεια εἶναι τὸ λιγώτερο. . .

Δὲν μπόρεσε νὰ συνεχίσῃ. Τὰ δάκρυα κυλοῦσαν ἀπ' τὰ μάτια του σὰν ποτάμι κι' ἡ φωνή του ὁλοένα γινότανε πιὸ βραχνή, πιὸ ἀσθενικιά, πιὸ υπόκωφη. Ὁ Ντέμης στεκότανε ἀκίνητος στὴ θέση του, σὰν νᾶχε μαρμαρώσει καὶ τὸν κυτοῦσε χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ ἀρθρώσῃ λέξη.

— Καὶ μιὰ μέρα, συνέχισε ὕστερα ἀπὸ λιγόλεπτη σιωπὴ ὁ Πάργας, μιὰ μέρα ὁ φίλος αὐτός, ποὺ τὸ νέο παιδί ἀγαποῦσε σὰν ἀδελφό, ξεγέλασε τὴν κοπέλλα ποὺ ἀγαποῦσε, τὴν ξεγέλασε μὲ τὰ λεπτὰ του, τὴν ξεγέλασε μὲ τὴ φιλία τους καὶ τὴν κατέστρεψε. . . Ἔτσι δὲν εἶναι, Ντέμη; Κι' ὅταν ὁ ἄλλος, παραβλέποντας τὸ κάθε τί, πνίγοντας τὴν ἀγάπη του, θάβοντας κι' αὐτὴν ἀκόμα τὴν εὐτυχία του, τοῦπε πὼς θάπρεπε νὰ τὴν πάρῃ τουλάχιστο γυναῖκα του, αὐτὸς σηκώθηκε κι' ἔφυγε. Δραπέτευσε στὸ ἐξωτερικό. Δραπέτευσε σὰν τὸν τελευταῖο κακοῦργο, σὰν τὸ χειρότερο ἐγκληματία. Ὁ πατέρας του ὕστερα κανόνισε μὲ λίγα χιλιάρικα ὅλη αὐτὴν τὴν ὑπόθεση. . .

» Μὰ ἂν τὰ χιλιάρικα τοῦ πατέρα του, βούλωσαν τὸ στόμα τοῦ κοριτσιοῦ, ἂν ἱκανοποιήσουν κι' ἓνα ἄλλον. . . Ἐμένα, τὸ Στέφο. . . τὸ ἀσήμαντο ἐκεῖνο παιδί, ποὺ ἀναγκασμένο τότε νὰ φύγῃ στὴν Ἀφρική, γιὰ νὰ πᾶ νὰ δουλέψῃ γιὰ νὰ ζήσει, ναί, τὸν ἀσήμαντον ἐκεῖνον ἄνθρωπάκο, ποὺ τσακισμένος ὁλότελα ἔφευγε μιὰ μέρα ἀπ' τὴν πατρίδα του, κλαίγοντας δυὸ νεκρούς, τὴν ἀγάπη του καὶ τὸ σπίτι του. . . Μὰ ὁ Θεὸς εἶναι μεγάλος, Ντέμη, πολὺ μεγάλος καὶ κανέναν δὲν ἀφήνει νὰ χαθῇ, κανένα καλὸν ἄνθρωπο δὲν ἀφήνει νὰ πεθάνῃ. . . Κι' ὁ μικροῦλης ἐκεῖνος ἄνθρωπάκος γίνηκε ἄντρας ἐκεῖ κάτω, δούλεψε σκυλίσια, ἴδρωσε, κοιμήθηκε νηστικός, πεινασμένος, μὰ στὸ τέλος νίκησε. Πάλαιψε σῶμα μὲ σῶμα μὲ τὴ ζωὴ καὶ βγήκε νικητής. Καὶ μιὰ μέρα γύρισε πίσω, γύρισε πίσω στὴν πατρίδα του, γιατί αὐτὴ τοῦμενε πιά γιὰ μόνο ὄνειρό του. Αὐτὸ τουλά-

χιστο πίστευε τὴ μέρα ποὺ τὸ βαπόρι τὸν ξανάφερνε πίσω στὰ μέρη ποὺ γεννήθηκε καὶ ποὺ πρωταγάπησε...

» Πόσο γελασμένος, ὅμως, βγήκε!... Ἐφταξε νὰ πατήσῃ τὸ πόδι του ἐδῶ γιὰ νὰ νοιώσῃ μέσα του νὰ ξαναζωντανεύουν ὅλες ἐκεῖνες οἱ πεθαμένες θύμῃς. Ἐφταξε ν' ἀντικρύσῃ τὰ παλῆα γνῶρίμά του μέρη γιὰ νὰ βουρκώσουν τὰ μάτια του. Καὶ τότε αἰσθάνθηκε νὰ ξυπνᾷ πέσα του, ἓνα παράξενο αἶσθημα. Τὸ αἶσθημα τῆς ἐκδίκησης, τὸ αἶσθημα τῆς τιμωρίας... Ὅ, τι ἀφήκαν ἀτιμώρητο οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ νόμοι, αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ τὸ τιμωρήσῃ αὐτός. Ἴσως, σκέφτηκε, αὐτὴ νᾶταν ἡ αἰτία ποὺ ὁ Θεὸς τὸν βοήθησε. Καὶ ὁ παλῆος ἀσήμεντος θέλησε νὰ τιμωρήσῃ. Καὶ τιμώρησε... Τιμώρησε...

— Στέφανε! φώναξε ὁ Ντέμης διακόφτοντάς τον, καὶ μὲ μιὰ γρήγορη κίνηση ἦρθε καὶ σωριάστηκε στὰ πόδια του. Στέφανε, λυπήσου με, ἔλεος, λυπήσου με!

Τὰ μάτια τοῦ Πάργα ἄστραψαν καὶ τὰ ρουθούνια του ἀνοιγόκλεισαν γρήγορα κι' ἄτακτα. Πετάχτηκε ὀρθὸς καὶ σκουντώντας τὸ πεσμένο κορμὶ τοῦ Ντέμη ἄρχισε νὰ βηματίζει πάνω-κάτω μέσ' στὸ γραφεῖο του.

— Ἐλεος, λύπη, οἶκτο;... φώναξε. Ὅχι! Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν σοῦ ἀξίζει. Σ' ἓναν παλῆάνθρωπο σὰν καὶ σένα κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ αἰσθήματα δὲν χωροῦν. Καταχράστηκες τὴ φιλία μου, κουρέλιασες τὴν τιμὴ καὶ τὴ ζωὴ ἑνὸς φτωχοῦ κοριτσιοῦ, κατέστρεψες τὴ ζωὴ μιᾶς ἄλλης κοπέλλας, τῆς γυναικας σου, ἔφαγες τὰ λεπτά της μ' ἓνα σωρὸ γύναια τοῦ δρόμου, ἔκλεψες τὴν περιουσία ποὺ σοῦ ἐμπιστεύθηκα, προσπαθεῖς τώρα νὰ κάνῃς τὴν γυναῖκα σου νὰ σ' ἀτιμάσῃ γιὰ νὰ τὴ ξεφορτωθῇς... Ἐ! ὄχι! ὄχι! Ἰσαμε αὐτοῦ... Ὅλη σου ἡ ζωὴ εἶναι μιὰ ἀλυσσίδα ἀπὸ βρωμιές, προστυχιές, ἀτιμίες. Δὲν χωρᾷ γιὰ σένα καμμιά λύπη, κανέννας οἶκτος!

— Στέφανε, παραμιλοῦσε ὁ Ντέμης, Στέφανε, λυπήσου με!

— Νὰ λυπηθῶ ἓνα φεῖδι, ἓνα ἐρπετό; Ὅχι, χίλιες φορὲς ὄχι, οὐρλιαζε ὁ Πάργας μὴ προσέχοντας τὰ λόγια τοῦ Ντέμη. Ξαφνικὰ σταμάτησε τὸ νευρικό πῆγαινε-ἔλα του, πλησίασε

τὸν Περσίδη καὶ σηκώνοντάς τον ἀπὸ χάμω τὸν ἔφτυσε κατὰμουτρα.

— Αὐτὸ σοῦ ἀξίζει, φώναζε, αὐτὸ μόνο. Παλῆάνθρωπε...

Ὁ Ντέμης ἔκανε ἓνα βῆμα πρὸς τὰ πίσω. Τὸ φτύσιμο τοῦ Πάργα ἔφταξε γιὰ νὰ ξυπνήσῃ μέσα του τὸν κουρελιασμένο ἀνθρωπισμό του. Τὰ μηνίγγια του χτυποῦσαν δυνατὰ καὶ τὰ μάτια του θόλωσαν. Δὲν ἤξερε πιά τί ἔκανε. Ἀσυναίσθητα ἔφερε τὸ χέρι του στὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του κι' ἔκανε νὰ τραβήξῃ τὸ πιστόλι του. Μὰ δὲν πρόφταξε. Ὁ Πάργας μὲ μιὰ γρήγορη κίνησι ὥρμησε πάνω του κι' ἀρπάζοντάς του τὸ χέρι ἔσφιξε τόσο δυνατὰ τὸν καρπὸ του, ποὺ τὰ δάχτυλα τοῦ Ντέμη παρέλυσαν. Τράβηξε τότε κι' ἔβγαλε τὸ πιστόλι ἀπ' τὴ τσέπη του καὶ τὸ πέταξε πάνω στὸ γραφεῖο.

Κανέννας τους δὲν εἶχε πῆ λέξη. Ὅλη αὐτὴ ἡ σκηνὴ ξετυλίχτηκε γρήγορα-γρήγορα καὶ σιωπηλά. Ὑστερα ὁ Πάργας πλησίασε τὸ γραφεῖο του καὶ χτύπησε τὸ κουδοῦνι. Τὰ μάτια του κυττοῦσαν τὸ Ντέμη, καὶ τὰ δόντια του ἔτριζαν κάθε τόσο ἀπ' τὸ δυνατό σφίξιμό τους.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ μπήκε μέσα ὁ κύριος Περικλῆς. Στάθηκε λίγο, κυττάζοντας ἀμήχανα μιὰ τὸ Πάργα καὶ μιὰ τὸ Ντέμη. Ὑστερα ἔκανε δυὸ βήματα μέσα στὸ δωμάτιο καὶ ρώτησε.

— Κτυπήσατε;

— Ναί, ἔκανε ὁ Πάργας χωρὶς νὰ κινηθῇ ἀπ' τὴν θέση του. Σὰς παρακαλῶ νὰ συνοδεύσετε τὸν κύριο Περσίδη.

Ὁ Ντέμης ἔστρεψε καὶ κύτταξε μιὰ φορὰ ἀκόμα τὸ Πάργα κι' ἔκανε νὰ βγῇ.

— Μιὰ στιγμὴ, παρακαλῶ, εἶπε ὁ Πάργας καὶ παίρνοντας πάνω ἀπ' τὸ γραφεῖο τὸ πιστόλι προχώρησε στὸ Περσίδη λέγοντάς του: Πάρτε αὐτό... θὰ σὰς χρειαστῇ ἴσως... Γειά σου...

Ὁ Ντέμης κάτι μουρμούρισε μέσ' στὰ δόντια του, πῆρε τὸ πιστόλι καὶ μὲ σταθερὸ βῆμα προχώρησε καὶ βγήκε ἔξω. Ὁ κύριος Περικλῆς βγήκε κι' αὐτὸς ἀπὸ πίσω του κι' ἔκλεισε ἡρεμὰ τὴν πόρτα.

‘Ο Πάργας στάθηκε ακόμα λίγο στη θέση του κυττώντας την κλειστή πόρτα, κι’ ύστερα προχώρησε στο γραφείο, κι’ άφησε τὸ κορμί του νὰ πέση στὴ δερμάτινη πολυθρόνα. Σταύρωσε τὰ χέρια του πάνω στὸ τραπέζι καὶ σκύβοντας τὸ κεφάλι άρχισε νὰ κλαίη, μὲ ἓνα κλάμμα ἥσυχο, ὑπόκωφο, βουβό...

Λίγα λεπτά ὑστερώτερα, ὁ ξερός κρότος τοῦ κουδουνιοῦ τοῦ τηλεφώνου ἤρθε νὰ διακόψῃ τὸ κλάμμα του. ‘Απλωσε τὸ χέρι καὶ ξεκρεμώντας τὸ ἀκουστικὸ τῶφερε στ’ αὐτί του.

— ‘Εμπρός, μουρμούρισε προσπαθώντας νὰ πνίξῃ ἓνα ἀνάφυλλητό. ‘Εμπρός... Λέγετε... ‘Α! ἐσὺ εἶσαι Τζώρτζη... Εὐχαριστῶ... Ποῦ εἶπατε;... Στὴ Γλυφάδα... Ναί... ‘Ελπίζω νάρθω... Τί ἔγινε;... ‘Ω! τίποτε... ‘Ολα διορθώθηκαν... Ναί... Ναί... Θὰ σὰς ἐξηγήσω ἀργότερα... Πότε θάρθω;... Μὰ νά, τώρα ἀμέσως θὰ κατέβω... Νὰ μὲ περιμένετε στὸ τραπέζι;... ‘Οπως θέλετε... ‘Αν δὲν σὰς κάνῃ κόπο... Μερσί... Aurevoir...

‘Ο Πάργας κρέμασε τὸ ἀκουστικὸ καὶ τὸ στῆθος του φούσκωσε σ’ ἓναν ἀναστεναγμό. ‘Εμεινε λίγο ακόμα στὴ θέση του κι’ ὕστερα σηκώθηκε καὶ χτύπησε τὸ κουδούνι.

— Κύριε Περικλῆ, εἶπε μόλις ἀνοιξε ἡ πόρτα, πῆτε νὰ βγάλουν ἀπ’ τὸ γκαράζ τὴν κοῦρσα, θὰ βγῶ...

ΤΙ ΣΟΥ ΕΙΠΕ ὁ Πάργας, ρώτησε ἡ Μαριάννα τὸν ἀδελφὸ της καθὼς γύριζε ἀπ’ τὸ τηλέφωνο. Θάρθῃ;

— Ναί, ἀπάντησε αὐτός, καὶ τραβώντας τὴν καρέκλα του, κάθησε κοντά της. Θάρθῃ σὲ λίγο. Τοῦ εἶπα, μάλιστα, πῶς θὰ τὸν περιμένουμε στὸ τραπέζι, ἐκτὸς ἂν θέλετε νὰ φάμε ἀμέσως...

— Μπα, νὰ τὸν περιμένουμε, διέκοψε ἡ Τζέλλα καὶ στρέφοντας στὴ Μαριάννα πρόσθεσε: τί λὲς καὶ σὺ Μαριάννα;

— Γιατί ὄχι, ὅσο γιὰ μένα, δὲν πεινῶ, κι’ ἔτσι μοῦ κάνει τὸ ἴδιο.

— ‘Ωραϊά, ἔκανε ὁ Τζώρτζης, θὰ μπορούσαμε τότε νὰ πάρουμε ἓνα οὔζο ακόμα, ἔτσι;

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησιν τῶν γυναικῶν, ὁ Τζώρτζης φώναξε τὸ γκαρσόνι καὶ τοῦ παρήγγειλε τρία οὔζα.

‘Υστερα σῶπασαν. Μέσα στὸ ὑελόφρακτο κέντρο, ἐκτὸς ἀπ’ τὴν δικιά τους τὴν παρέα, δὲν ἦταν κανένας ἄλλος. Στὴν ἀρχή, ὅταν ἤρθαν, ἦταν ἐκεῖ δυὸ-τρεῖς κυρίες καὶ κύριοι ἄγνωστοί τους, μὰ ποῦ ἔφυγαν ὑστερώτερα. ‘Η θάλασσα ἀπλῶνότανε ἥσυχη, διάφανη, κι’ ἡ ἀτμόσφαιρα ὁλοκάθαρη θύμιζε ἀνοιξιὰτικὴ μέρα. Δὲν εἶχε περάσει οὔτε μισὴ ὥρα ποῦχαν ἔρθει καὶ θαρρεῖς εἶχαν ἐξαντλήσει ὅλα τους τὰ θέματα. ‘Η Μαριάννα τοὺς εἶχε πῇ ἓνα σωρὸ πραγματάκια γύρω ἀπ’ τὸ τελευταῖο της ταξεῖδι στὸ Παρίσι, ὁ Τζώρτζης ἀκουγε καὶ συνεπλήρωνε ποῦ καὶ ποῦ τὴν ἀδελφή του, ἡ Τζέλλα ἀρκόντανε νὰ μουρμουρίζῃ κανένα μονοσύλλαβο. Οἱ συζητήσεις τους μοιάζανε χωρὶς κανένα ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τοὺς τρεῖς τους, καὶ γινότανε θαρρεῖς, μόνο γιὰ νάχουν κάτι νὰ ποῦν. Κἀτι ἄλλο βασάνιζε τὸ νοῦ τους, κἀτι ἄλλο διαφορετικὸ καὶ γιὰ τοὺς τρεῖς, καὶ ποῦ παρ’ ὅλες τίς προσπάθειές τους δὲν κατόρθωναν νὰ ἐλευθερώσουν τὴ σκέψιν τους ἀπ’ αὐτό. Μὰ ἂν αὐτὸ τὸ «κἀτι» εἶχε καὶ γιὰ τοὺς τρεῖς τους ὁλότελα διαφορετικὴ ἀφετηρία, τὸ τέρμα του ἦταν τὸ ἴδιο. Οἱ σκέψεις καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν ἀνθρώπων στριφογύριζαν γύρω ἀπ’ τὸ πρόσωπο τοῦ Στέφανου Πάργα. ‘Ο Τζώρτζης προσπαθοῦσε, συσχετίζοντας ὅλα ὅσα γίνηκαν τὸ πρωῒ, νὰ δώσῃ μιὰν ἐξήγησιν, ποῦ θὰ τοῦ φανέρωνε τοὺς σκοποὺς τοῦ μυστηριώδους αὐτοῦ ἀνθρώπου. ‘Η Τζέλλα πάλι ἀρχίζοντας ἀπ’ τὴ σκηνὴ ποῦ εἶχε τὸ ἴδιο ἐκεῖνο πρωῒ μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ φτάνοντας ἴσαμε τὴ ξαφνικὴ ἄρνησιν τοῦ Πάργα νὰ πάῃ στὸ σπῖτι της, πράγμα ποῦ τῆς εἶχε ὑποσχεθῇ λίγη ὥρα προτίτερα, δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τί σήμαινε τὸ φέρισμο τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, καὶ τώρα πολὺ περισσότερο ακόμα, ποῦ, καθὼς τηλεφώνησε στὸ Τζώρτζη, θάρχότανε νὰ τοὺς βρῇ. ‘Οσο γιὰ τὴ Μαριάννα, γι’ αὐτὴν τὸ κάθε τί ποῦ συνέβαινε τὸ πρωῒ ἐκεῖνο ἦταν ἀνεξήγητο.

‘Ο ἀδελφός της στήν ὑπηρεσία τοῦ Πάργα, ἡ πρόσκλησή του μέ τὸ αὐτοκίνητο, ἡ ἐπιμονή του νὰ πάρουν μαζί τὴ Τζέλλα κι’ ἡ ἐπιθυμία του νάρθη κι’ ὁ Πάργας στήν παρέα τους, ναί, ὅλα αὐτὰ ξακολουθοῦσαν νᾶναι γι’ αὐτήν ἓνα κομπολόι ἀπὸ ἀπορίες κι’ ἐκπλήξεις.

Γι’ αὐτό, ἀπ’ τὴ στιγμή πού ὁ Τζώρτζης ἀνακάτεψε στή συνομιλία τους τ’ ὄνομα τοῦ Πάργα καὶ σηκώθηκε γιὰ νὰ πάη νὰ τοῦ τηλεφωνήσῃ, ἓνα ἀόριστο συναίσθημα ἔκανε καὶ τοὺς τρεῖς τους νὰ σωπάσουν καὶ ν’ ἀφεθῇ ὁ κάθε ἓνας τους χωριστὰ στήν παρακολούθησή τῆς σκέψης του, βέβαιος ὄντας πὼς κι’ οἱ ἄλλοι σκεφτόντανε τὸ ἴδιο πρόσωπο μ’ αὐτόν, μ’ ἄλλες ἴσως ἀφορμές. Κι’ ἡ σκέψη αὐτὴ πίεζε καὶ τοὺς τρεῖς τους σὰν βραχνᾶς κι’ ὅσο ἡ ὥρα περνοῦσε λὲς καὶ γινότανε πιὸ καταθλιπτική, πιὸ ἐπιτακτική, πιὸ σκληρή.

Πρῶτος ὁ Τζώρτζης, θέλοντας νὰ διακόψῃ τὴν σιωπὴ τους, ἔστρεψε κι’ εἶπε στὴ Τζέλλα :

— Εἶναι πολὺς καιρὸς πού γνωρίζετε τὸν κύριο Πάργα, κυρία Περσίδου ;

‘Η Τζέλλα ξαφνιασμένη ἀπ’ τὴν ἀπότομην αὐτὴν ἐρώτηση τοῦ νεαροῦ Δακόστα, τίναξε χαριτωμένα τὸ κεφαλάκι της, καὶ τὰ μάτια της σ’ ἓνα τρελλὸ ἀνοιγόκλεισμα φανέρωναν τὴν ἐκπληξή της.

— ‘Οχι καὶ πολὺς, μурμουρίσε. Δηλαδή τὸν γνώρισα ἐδῶ κι’ ἓνα-δυὸ μῆνες. Τότε σεῖς λείπατε στὸ Παρίσι. Θυμᾶμαι, πὼς γιὰ πρώτη φορά, πού ἄκουσα νὰ γίνεται λόγος γι’ αὐτόν, ἦταν ἓνα βράδυ πούμασταν καλεσμένοι γιὰ μπριτζ στοὺς Κοζάληδες.

— ‘Απ’ αὐτοὺς τὸν γνώρισες ; τὴ διέκοψε ἡ Μαριάννα.

— Δηλαδή σπίτι τους, μοῦ τὸν γνώρισε, ὅμως, ὁ Ντέμης, πού σ’ αὐτόν πάλι τοῦ τὸν εἶχαν συστήσει πρὶν λίγες μέρες.

— Κι’ ὁ Ντέμης, τὴν διέκοψε ξανά ἡ Μαριάννα, δὲν σοῦχε μιλήσει προτῆτερα γι’ αὐτόν ;

— ‘Οχι. Τούλάχιστο δὲν θυμᾶμαι.

— Περίεργο, ἔκανε ὁ Τζώρτζης.

— Γιατί ;

— Μά, συνέχισε ὁ Τζώρτζης, ὁ Πάργας εἶναι ἓνας ἄνθρωπος, πού φτάνει νὰ τὸν γνωρίση κανεὶς γιὰ νὰ μιλήσῃ ἀμέσως γι’ αὐτόν.

— Θέλετε νὰ πῆτε, ἔκανε ἡ Τζέλλα πειρακτικά, πὼς δὲν μπορεῖ κανένας νὰ μὴ μιλήσῃ γιὰ τὰ ἐκατομμύριά του.

— ‘Α ! ὅχι γι’ αὐτό, ἀπάντησε ξερά ὁ Τζώρτζης κάνοντας πὼς δὲν κατάλαβε τὸ πείραγμα τῆς Τζέλλας, μὰ γιατί εἶναι μιὰ ὁλότελα ξεχωριστὴ καὶ παράξενη φυσιογνωμία.

— Βρίσκετε ; μурμουρίσε ἡ Τζέλλα κι’ ἀνοίγοντας τὴν τσάντα της, πῆρε ἓνα χρυσὸ νεσεσσαίρ καὶ περνώντας τὸ που-πουλένιο πομπὸν λίγες φορές πάνω σὲ μιὰ ροζ πλακίτσα, ἄρχισε νὰ πουδραρίζεται.

‘Ο Τζώρτζης δὲν ἀπάντησε. Προτίμησε ν’ ἀλλάξῃ κουβέντα καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε :

— Πὼς περάσατε ἀλήθεια, χθὲς στὸ χορὸ τῶν Μπουφέ-τηδων ; ‘Αν δὲν ἀπατώμαι, ὁ Ντέμης δὲν εἶχε ἔρθει μαζί σας.

— Ναί ἔκανε ἡ Τζέλλα, ἦταν λίγο ἀδιάθετος, κι’ ἔπειτα εἶχε καὶ δουλειά...

— ‘Αλήθεια, συνέχισε ἡ Μαριάννα, χτὲς δὲν ἦταν οὔτε ὁ Πάργας στοὺς Μπουφέτηδες, κι’ ἡ γρηὰ Μπουφέταινα τὸν περιμένε πὼς καὶ πὼς...

— Ναί, ἔχεις δίκην συμπλήρωσε ὁ Τζώρτζης· οὔτε ὁ Πάργας δὲν ἦταν χθὲς...

Καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ἡ συζήτηση πάλι ξαναγύρισε γύρω ἀπ’ τὸ πρόσωπο τοῦ Στέφανου Πάργα.

‘Η Μαριάννα—ἀν καὶ δὲν τὸν εἶχε δεῖ παρὰ μόνο μιὰ φορά—τὸν εὑρίσκε ἀρκετὰ σικ τύπο, μὰ λίγο πολὺ περήφανο. Δὲν ἦταν δὰ καὶ σπουδαῖος λόγος τὰ ἐκατομμύριά του γιὰ νὰ κρατᾷ τόση πόζα. ‘Ο Τζώρτζης προσπάθησε δύο τρεῖς φορές νὰ σταματήσῃ τὴν ἀδελφή του καὶ νὰ τῆς πῇ, πὼς δὲν ἦταν σωστὸ νὰ χαρακτηρίζῃ κανέναν ἓναν ἄνθρωπο μὲ μόνο μιὰ φορά πού τὸν εἶδε. ‘Η Μαριάννα, ὅμως, δὲν ἔδωκε καμμιά προσοχὴ στὰ λόγια τοῦ ἀδελφοῦ της, κι’ ἐξακολούθησε νὰ λέῃ γι’ αὐτόν τίς ἐντυπώσεις της.

‘Η Τζέλλα ἀπόφευγε ὅσο μποροῦσε ν’ ἀνακατευθῇ στὴ

συζήτηση, κι' άπαντούσε με λιγόλεξες φρασούλες χωρίς καμμιιά σημασία. Μόνο μιιά στιγμή πρόσθεσε κι' αυτή, πώς ό Πάργας τής έκανε έντύπωση άνθρώπου που έπιθυμούσε με κάθε μέσο—και βέβαια προχειρότερο άπ' όλα ήταν ό θρύλος που κυκλοφορούσε για τά πλούτη του—νά δημιουργή θόρυβο γύρω άπ' τ' όνομά του και νά κατορθώνη έτσι νά διατηρηή άκέραιο τó ένδιαφέρον του κόσμου και τó μυστήριο που κάλυπτε τόσο τήν καταγωγή του, όσο και τήν άπόκτηση τής περιουσίας του.

— Αύτή τούλάχιστο τήν έντύπωση κάνει, πρόσθεσε ή Τζέλλα τελειώνοντας.

— Ίσως νάχετε δίκη, άπάντησε ό Τζώρτζης, μά θάθελα πολύ νά πιστέψετε πώς τή φορά αύτή, όπως άλλωστε και τις περισσότερες φορές συμβαίνει, ή έντύπωση που κάνει ό Στέφανος Πάργας δέν είναι κι' ή άληθινή.

— Έλα, καυμένε Τζώρτζη, τόν διέκοψε ή άδελφή του, τί μπορεί νά ξέρης έσύ για νά μιλάς έτσι;

— Πώς; έκανε, ή Τζέλλα στρέφοντας προς τή Μαριάννα, ασφαλώς ό Τζώρτζης κάτι θά ξέρη για νά μιλά έτσι, με τόση μάλιστα βεβαιότητα. "Αλλωστε, άν δέν άπατώμαι, δέν μούπατε πώς άπό σήμερα τó πρωί μπήκατε στην ύπηρεσία του κ. Πάργα;

Ό Τζώρτζης έκανε πώς δέν άκουσε τά τελευταία λόγια τής Τζέλλας, λεγμένα σ' ένα τόνο πειρακτικό κι' ίσως-ίσως είρωνικό. Έβγαλε τή ταμπακέρα του και τής πρόσφερε τσιγάρο.

— Εύχαριστώ μурμουούρισε ή Τζέλλα, παίρνοντας τó τσιγάρο, και άμέσως ξαναγύρισε στη πρώτη της έρώτηση: Λοιπόν, δέν μούπατε, άλήθεια, τις έντυπώσεις σας άπ' τή πρώτη σας συνεργασία με τόν κ. Πάργα;

— Μά φαντάζομαι, τής άπάντησε ό Τζώρτζης, μη μπορώντας ν' άνεχθί και τή δεύτερη αύτή πρόκληση τής Τζέλλας, πώς ό Ντέμης θά σας έχη ήδη πη πολλά πράγματα για τó θέμα αυτό. "Αν δέν άπατώμαι ήταν τώρα και κάμποσο καιρό στο χρηματηστήριο ό έπίσημος μεσίσης του κ. Πάργα. Κι' όπως μάλιστα λένε, του είχε έμπιστευθή τή διαχείρηση ένός άρκετά σεβαστού ποσού.

Η Τζέλλα δάγκωσε τά χείλη της. Είχε καταλάβει τó πείραγμα του νεαρού Δακόστα, και τή φορά αύτή προτίμησε νά μη συνεχίση. Έφερε τó τσιγάρο στα χείλη της και τράβηξε λίγες ρουφηξιές νευριασμένα. Άπ' τó μυαλό της πέρασαν ξανά ανάκατες, ένα σωρό σκέψεις. Τό πρωινό τηλεφώνημα του άντρα της, τó ξαφνικό άνέβασμα των μετοχών, ή άρνηση του Πάργα, ή πρόσληψη του Δακόστα, ή έπίσκεψη τής Μαριάννας και τελευταία άπ' όλα ή πρόσκληση τους στο μεσημεριάτικο αυτό περίπατο και τó γεύμα. "Απλώσε τó χέρι της κι' αφήνοντας μέσα στη μετάλλινη στακτοθήκη τó τσιγάρο της, έστρεψε προς τόν Τζώρτζη, έτοιμη νά του ζητήσει μιάν εξήγηση για τά τελευταία του λόγια.

Μά δέν τής δόθηκε καιρός. Στην καμπή του δρόμου, ανάμεσα σ' ένα σύννεφο σκόνης, ξεχώρισε ή κίτρινη κουρσα του Πάργα, που σέ λίγα λεπτά, με μιιά γρήγορη άπότομη στροφή, έρχόντανε νά σταματήσει καμμιά δεκαριά μέτρα έξω άπ' τή τζαμένια βεράντα του κέντρου.

Σχεδόν ταυτόχρονα, με μιιά σβέλτη κίνηση, πετάχτηκε άπό μέσα ό Πάργας και προχώρησε προς τó μέρος τους. Ό Τζώρτζης σηκώθηκε άσυναίσθητα άπ' τή θέση του και στάθηκε πίσω άπ' τήν άδελφή του.

— Σας ζητώ συγγνώμη, μурμουούρισε ό Πάργας, καθώς έσκυβε νά φιλήση τó χέρι τής Τζέλλας, που σας έκανα νά με περιμένετε. Αυτό ήταν πολύ μεγάλη καλωσύνη εκ μέρους σας.

— Παρακαλώ, τόν διέκοψε ή Τζέλλα δέν ήταν δά και τόσο σπουδαίο πράγμα.

— Καλωσύνη σας, κυρία μου, πρόσθεσε ό Πάργας—και γυρνώντας προς τήν Μαριάννα: καθώς και δική σας καλωσύνη, δεσποινίς Δακόστα, αλλά σ' αυτό δέν φταίω έγώ... Ό περισσότερο αίτιος είναι ό άδελφός σας.

— Ne vous en faites pas, είπε ή Μαριάννα και θέλοντας ν' αλλάξει συζήτηση, συνέχισε: "Αλλωστε, θάχα κι' έγώ νά σας εύχαριστήσω για τήν ευγένεια σας...

— Λοιπόν, βιάστηκε νά πη ό Τζώρτζης, διακόπτοντας τήν

ἀδελφή του, ἀπὸ φόβο μήπως πῇ τίποτε ποῦ δὲν θάπρεπε νὰ πῇ, μοῦ φαίνεται πὼς μποροῦμε νὰ φάμε, ἔτσι ;

— Ἀσφαλῶς ναί, ἔκανε ὁ Πάργας, καὶ τραβώντας μιὰ καρέκλα κάθησε κοντὰ στὴ Μαριάννα.

Τὸ γκαρσόνι πλησίασε, κι' ὁ Τζώρτζης ἀνέλαβε τὴν παραγγελία τῶν φαγητῶν. Σ' ὅλο τὸ διάστημα τοῦ γεύματος μιλοῦσαν ὅλοι γιὰ ἓνα σωρὸ ἀδιάφορα πράγματα. Ὁ Πάργας προσπαθοῦσε νὰ ναι εὐθυμος καὶ ν' ἀπαντᾷ πάντα ὅσο τοῦ ἦταν δυνατὸ πιὸ εὐχάριστα καὶ διασκεδαστικά. Ὁ Τζώρτζης δὲν ξεκολλοῦσε τὰ μάτια του ἀπὸ πάνω του, κι' ἓνας ἀόριστος φόβος πίεζε τὸ στῆθος του σὲ τέτοιο βαθμό, ποῦ σὲ κάθε καινούργια σιωπὴ νόμιζε πὼς θὰ ξέσπαγε ξαφνικὰ ἢ εἶδηση κάποιου δυστυχήματος. Ἡ Μαριάννα δὲ ἄφηνε καμμιὰ εὐκαιρία ποῦ νὰ μὴν πειράξῃ τὸν Πάργα πειράγματα ποῦ αὐτός, ἂν καὶ καταλάβαινε, προσπαθοῦσε ν' ἀποφύγῃ κι' ἔστρεφε κάθε τόσο τὴ συζήτηση ἄλλοι.

Ἡ Τζέλλα παρακολουθοῦσε τὴ συζήτηση ἀφηρημένα, καὶ περιοριζόταν ποῦ καὶ ποῦ νὰ χαμογελάῃ ἢ νὰ λέῃ λίγα μονοσύλλαβα. Ἐνοιωθε κανένας πῶς, παρ' ὅλες τίς προσπάθειες τοῦ Πάργα καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Τζώρτζη, κάποιο μυστικό, κάποιο ἄγνωρο συναίσθημα πίεζε τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, κι' ἔκανε τὴν ἀτμόσφαιρα πνιγερή, κρύα, καταθλιπτική. Κι' ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτὴ κράτησε σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ γεύματος, ἴσαμε τὴ στιγμή ποῦ τὸ γκαρσόνι σέρβιρε τοὺς καφέδες.

Τότε ἡ Τζέλλα, στρέφοντας ξαφνικὰ πρὸς τὸν Πάργα καὶ κυττάζοντάς τον στὰ μάτια, τὸν ρώτησε :

— Μήπως εἶδατε σήμερα τὸ Ντέμη, κύριε Πάργα ;

Ὁ Πάργας δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Ἐκανε πὼς δὲν ἄκουσε καὶ ρώτησε :

— Πῶς εἶπατε, κυρία μου ;

— Σὰς ρώτησα, ἐπανελάβε ἡ Τζέλλα, ἂν ἔτυχε νὰ δῆτε σήμερα τὸ πρωτὶ τὸ Ντέμη ;

Τοῦ Τζώρτζη τὸ πρόσωπο χλώμιασε, κι' ἡ καρδιά του ἄρχισε νὰ χτυπᾷ δυνατὰ κι' ἄτακτα, σὰν νὰ θελε νὰ σπᾷσῃ.

Ἐκεῖνο ποῦ φοβότανε πὼς θὰ γίνῃ, ἦταν πιά γεγονὸς τετελεσμένο. Τὰ μάτια του εἶχαν κρεμαστῇ ἀπ' τὰ χεῖλη τοῦ Πάργα κι' ἡ ἀναπνοή του σταμάτησε, περιμένοντας τὴν ἀπάντηση ποῦ θὰ ἔδινε ὁ Πάργας. Ἡ Μαριάννα, ποῦ κατάλαβε τὴν ταραχὴ τοῦ ἀδελφοῦ της, ἔστρεψε κι' αὐτὴ μηχανικὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πάργα κι' ἓνα ἀόριστο συναίσθημα κυρίευσε τὴν ψυχὴ της, συναίσθημα ποῦ τὴν ἔκανε νὰ πιστεύῃ, πὼς αὐτὸ ποῦ θάκουγε ἔκρυβε μέσα του κάποιο κακὸ μύνημα.

— Ὅχι, ἔκανε ἐπὶ τέλους ὁ Πάργας, προσπαθώντας νὰ διατηρήσῃ τὸ ἀδιάφορο καὶ ψυχρὸ ὕφος του· δὲν εἶδα καθόλου τὸ Ντέμη σήμερα.

Ὁ Τζώρτζης ἀνάνευσε βαθειὰ σὰν νὰ γλύτωνε θαρρεῖς τὸ βραχνᾶ ποῦ τὸν πίεζε. Μὰ σχεδὸν ἀμέσως, μιὰ δεύτερη ἐρώτηση τῆς Τζέλλας ἤρθε ν' αὐξήσῃ τὴν ἀγωνία καὶ τὴν ταραχὴ του.

— Μήπως, ρώτησε ἡ Τζέλλα, μάθατε τότε, κύριε Πάργα, τί γίνηκε στὸ χρηματιστήριον ;

— Σὰν τί δηλαδή, κυρία μου ; ἔκανε ὁ Πάργας, ἐξακολουθώντας πάντα νὰ κρατᾷ τὸ ἴδιο ἀδιάφορο ὕφος.

— Νά, σήμερα τὸ πρωτὶ εἶχαν τηλεφωνήσει στὸ Ντέμη γιὰ κάποια ξαφνικὴ ὕψωση, κι' ἔφυγε ἀπ' τὸ σπῆτι σὰν τρελλός... Ἐπρόκειτο γιὰ κάτι μετοχές...

— Τῆς Βαλκανικῆς, συνεπλήρωσε ἀσυναίσθητα ὁ Τζώρτζης, κι' ἀμέσως, σὰν νὰ κατάλαβε τὴ γκάφα του, δάγκωσε τὰ χεῖλη του.

— Τοῦ μπαμπᾶ ; ἔκανε ἡ Μαριάννα κι' ἔστρεψε πρὸς τὸ μέρος του νομίζοντας πὼς ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει κάτι ἀπ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορία.

— Ναί, εἶναι ἡ ἀλήθεια, συνέχισε ὁ Πάργας, πὼς σήμερα τὸ πρωτὶ γίνηκε στὸ χρηματιστήριον ἓνα παιχνίδι γύρω ἀπ' τίς μετοχές τῆς Βαλκανικῆς, μὰ παραπάνω δὲν ξέρω τίποτε, οὔτε φαντάζομαι πὼς ὁ Ντέμης θάχῃ ἀνωμαλίες ἀπ' αὐτὴ τὴν ὕψωση... Ξέρω καλὰ πὼς τώρα τελευταῖα δὲν ἦταν ἀνακατωμένος στὰ χαρτιὰ αὐτά...

— Ἴσως, ὅμως, ὁ μπαμπᾶς, μουρμούρισε ἡ Μαριάννα.

— "Α! οὔτε ὁ κύριος Δακόστας μπορεῖ ν' ἀνησύχησε ἀπ' αὐτό, βιάστηκε ὁ Πάργας νὰ προσθέσῃ, θέλοντας νὰ καθουχάσῃ τὴ Μαριάννα. "Αλλωστε, τοῦ τηλεφώνησα λίγη ὥρα πρὶν φύγω γιὰ νάρθω ἐδῶ γιὰ μιὰν ἄλλη δουλειὰ καὶ δὲν μοῦ εἶπε τίποτε σχετικὰ.

— Σωστά, ἔκανε πάλι ὁ Τζώρτζης, προσπαθώντας κι' αὐτὸς νὰ χαμογελάσῃ κι' εὐχαριστημένος πού ἡ συζήτηση θὰ σταματοῦσε ἴσαμε ἐκεῖ.

— Τί ξέρεις ἐσύ; μουρμούρισε ἡ Μαριάννα, στρέφοντας πρὸς τὸν ἀδελφὸ της.

— Γιατί ἀδικεῖτε τὸ Τζώρτζη; παρατήρησε ὁ Πάργας.

— Δὲν τὸν ἀδικῶ...

— Μὰ πῶς; Τί μεγαλείτερη ἀδικία θέλετε νὰ τοῦ κάνετε, ὅταν τοῦ λέτε πῶς δὲν παρακολουθεῖ καὶ δὲν ἐνδιαφέρετε γιὰ τίς δουλειές τοῦ πατέρα του;

— Ξέρω πῶς δὲν τὸν ἐνδιαφέρουν καὶ τόσο...

— Κουταμάρες! τὴ διέκοψε ὁ Τζώρτζης.

— "Ἡ καλλιτέρα, πρόσθεσε ὁ Πάργας, ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν πατέρα.

— Δὲν πιστεύω νᾶναι κακὸ αὐτό, ἔκανε ἡ Μαριάννα μὲ τόνο πειρακτικό.

— Ὁ Πάργας κάτι πῆγε νὰ πῇ, μὰ τὸν διέκοψε ἡ Τζέλλα.

— Πολὺ παιδί γίνεσαι Μαριάννα, εἶπε: ἄξια εἶσαι νὰ μαλώσῃς κι' ὅλας...

Καὶ σχεδὸν ἀμέσως θέλοντας ν' ἀλλάξῃ κουβέντα συνέχισε:

— Ἀλήθεια μάθατε πῶς ἡ Μπουφέταινα θέλει νὰ ἀρραβωνιάσῃ τὸν Ρένο μὲ τὴ Πέρλη τὴ Κοζάλη;

— Δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ ἐπιβεβαιώσω τὴν πληροφορίαν σας, ἔκανε ὁ Πάργας, κι' αὐτὸ γιὰτὶ δὲν παρακολουθῶ τὰ κοινωνικὰ παρασκήνια...

— Ἐκεῖ πού δὲν θέλετε δηλαδή, πρόσθεσε στὸν ἴδιο τόνο ἡ Μαριάννα.

— Ἔστω! ἀπάντησε ὁ Πάργας, κάνοντας καὶ πάλι πῶς δὲν καταλάβαινε τὸ πείραγμά της.

— Λοιπόν, ἐπανελάβε ἡ Τζέλλα στρέφοντας πρὸς τὴ Μαριάννα, τῶμαθες καὶ σύ;

— Δηλαδή, μουρμούρισε αὐτὴ χτυπώντας τὴ στάχτη τοῦ τσιγάρου της, ἄκουσα κάτι τέτοιο χθὲς στὸ χορό, μὰ ὅπως μοῦλεγαν, αὐτὸς ἀγαπᾷ τὴ ξαδέλφη του.

— Ποιάν; Τὴ Λένα;

— Ναί, αὐτὴν. Μεγαλώσανε βλέπεις μαζί. Φαίνεται πῶς εἶναι παληὸ αἶσθημα.

— Ναί, μὰ νὰ δοῦμε τί λέει κι' ἡ γρηὰ Μπουφέταινα.

— "Ωχ! καὶ μένε! Μιλᾷς σὰν νὰ μὴ ξέρῃς τὴν ἀγάπη πῶχουν στὸ Ρένο. Ἀρκεῖ νὰ τὸ θέλῃ αὐτὸς καί...

— Τύφλα νᾶχῃ ὁ πεθερός! συμπλήρωσε ὁ Πάργας γελώντας.

— Βλέπω ξέρετε καὶ παροιμίες, ἔκανε ἡ Μαριάννα.

— Καμμιά φορὰ χρειάζονται κι' αὐτές, πρόσθεσε ὁ Πάργας κι' ἔβγαλε τὸ ρολοῖ του.

— Τί ὥρα εἶναι; ρώτησε ἡ Τζέλλα.

— Τέσσερις παρὰ τέταρτο.

— "Ω! μὰ τότε εἶναι ὥρα νὰ πηγαίνουμε.

— Ὅπως θέλετε, ἀπάντησε ὁ Πάργας καὶ σηκώθηκε.

Προχώρησαν, χωρὶς νὰ ποῦν τίποτε ἄλλο, πρὸς τὴν ἐξοδο. Μπροστὰ πῆγαινε ἡ Τζέλλα μὲ τὸν Τζώρτζη καὶ λίγο πιὸ πίσω ἐρχότανε ἡ Μαριάννα μὲ τὸν Πάργα. Καθὼς βγαίνανε ἀπὸ τὸ ὑαλόφρακτο κέντρο ἡ Μαριάννα ἄφησε τὸ βλέμμα της νὰ χαϊδέψῃ τὴν ἡσυχὴ θάλασσα πού ἀπλωνότανε μπροστὰ της. Ἡ ἀτμόσφαιρα διάφανη καὶ δροσερὴ ἄφηνε νὰ καθρεφτίζεται ἡ ἡρεμία της πάνω στὴ ναρκωμένη γαλάζια ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ.

— Τί ὥραϊο καράβι, φώναξε ξαφνικὰ ἡ Μαριάννα, καὶ τὰ μάτια της καρφώθηκαν πέρα βαθειὰ στὸν ὀρίζοντα.

Ἀσυναίσθητα ὅλων τὰ βλέμματα στράφηκαν πρὸς τὸ μέρος ποῦ βλεπε ἡ Μαριάννα. Ἐνα μεγάλο καράβι διαγράφονταν ἀνάμεσα στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ θάλασσα, κι' ὁ καπνὸς τῶν φουγάρων του, καθὼς ἀνέβαινε σχηματίζοντας μιὰ φιλὴ γραμμὴ, φάνταζε σὰν μιὰ γκρίζα πινελιὰ τραηγμένη ἀπρό-

σεκτα κι' απότομα πάνω στο ταμπλώ της δειλινής φύσεως με τὸ γαλάζιο φόντο.

— Πῶς θάθελα νάμουνα μέσα, μουρμούρισε ἡ Τζέλλα, νὰ ταξίδευα!

— Σὰς ἀρέσουν τὰ ταξίδια; ρώτησε ἀνόρεκτα ὁ Τζώρτζης, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πῇ κάτι.

— ὦ! ναί, συνεπλήρωσε ἡ Τζέλλα, μακάρι νὰ μπορούσα νὰ ταξίδευα σ' ὅλη μου τὴ ζωή... Ἀρά γε ποῦ νὰ πηγαίνει;

Ὁ Πάργας πού ἴσαμε τὴν στιγμή ἐκείνη δὲν εἶχε πῇ τίποτε ἔστρεψε πρὸς τὸ μέρος της καὶ πρόσθεσε:

— Ἄν δὲν ἀπατῶμαι, εἶναι τὸ αἰγυπτιακὸ τῆς γραμμῆς.

— Ἡ «Φεζάρα» ἴσως, εἶπε ὁ Τζώρτζης.

— Ναί, συνέχισε ὁ Πάργας, ἢ ἡ «Φεζάρα» θάναί ἢ ἡ «Φαμάκα».

— ὦστε, ἔκανε ἡ Τζέλλα, πηγαίνει στὴν Ἀλεξάνδρεια...

— Στὴν πατρίδα τῆς φιληνάδας σας τῆς Ζαΐρας, μουρμούρισε ὁ Πάργας.

— ὦ! ἀλήθεια, εἶπε ἡ Τζέλλα καὶ σὰν νὰ θυμήθηκε κάτι, πρόσθεσε: Τὴν καυμένη τῇ Ζαΐρα, θὰ μ' ἔχασε σήμερα... Δὲν θὰ ξέρῃ τί γίνηκα.

— Δὲν ὑπάρχει φόβος, κυρία μου, ξέφυγε ἀπ' τὸ στόμα τοῦ Πάργα, πού σχεδὸν ἀμέσως καταλαβαίνοντας τὴ γκάφα πού πῆγε νὰ κάνῃ σώπασε κι' ἔστρεψε ἄλλοῦ.

Μὰ ἦταν ἀργά πιά. Ἡ Τζέλλα, πού ἄκουσε τὴν ἀρχὴ τῆς φράσης του βιάστηκε νὰ τὸν ρωτήσῃ:

— Τί θέλετε νὰ πῆτε;

— Δηλαδή, μουρμούρισε ὁ Πάργας ἀποφασιστικά, ἢ δνὶς Δημητριάδου ἔφυγε σήμερα γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια.

— Pas de blagues! εἶπε ἡ Τζέλλα γελῶντας.

— Σὰς δίνω τὸ λόγο μου, πρόσθεσε ὁ Πάργας πειραγμένα.

— Μὰ τότε, πῶς δὲν μοῦ εἶπε τίποτα;

— Δὲν ξέρω! Πάντως ξέρω μονάχα πῶς ἔφυγε σήμερα καὶ χωρὶς νὰ νομίσετε πῶς ἀστειεύομαι, τὴ στιγμή αὐτὴ ἡ φιληνάδα σας βρίσκεται μέσα στὸ βαπόρι πού βλέπετε...

Ἡ Τζέλλα τὸν κυττοῦσε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει. Τί σήμαινε πάλι αὐτό; Πῶς ἦταν δυνατό ἡ Ζαΐρα νάφυγε γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια χωρὶς νὰ τῆς πῇ οὔτε λέξη; Χθὲς ἀκόμα πού τὴν εἶχε δῇ, δὲν τῆς εἶχε ἀναφέρει τίποτε, μὰ τίποτε. Τότε; Κι' ἔπειτα, πῶς τῷξερε ὁ Πάργας αὐτό; Ποιὸς τοῦ τῷχε πῇ; Ἄν ἦταν ἓνας ἄνθρωπος, πού θὰ μπορούσε νὰ ξέρῃ ἔστω καὶ μιὰ ξαφνικὴ ἀπόφασή της νὰ φύγῃ, αὐτὸς θάπρεπε νάταν αὐτὴ. Ἀδικὰ στριφογύρισαν μέσ' στὸ μυαλό της ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις. Δὲν μπορούσε νὰ δώσῃ καμμιά ἐξήγηση καὶ στὸ τέλος πλησιάζοντας τὸ Πάργα τοῦπε σοβαρά:

— Μιλάτε ἀλήθεια ἢ ἀστειεύεσθε;

Μὰ δὲν δόθηκε καιρὸς στὸ Πάργα ν' ἀπαντήσῃ. Ἡ Μαριάννα μὲ τὸν ἀδελφὸ της εἶχαν κι' ὅλας μπῆσι' αὐτοκίνητο καὶ κορνάριζαν.

— Μὰς φωνάζουν, εἶπε στὴ Τζέλλα, τὰ λέμε στὸ δρόμο.

— Soit! μουρμούρισε αὐτὴ νευριασμένα καὶ προχώρησε πρὸς τ' αὐτοκίνητο.

Ἡ Μαριάννα καθόταν μπροστὰ μὲ τὸ σωφὲρ κι' ὁ Τζώρτζης εἶχε ξαπλώσει πίσω. Μόλις φτάσανε κοντὰ ἡ Τζέλλα μὲ τὸ Πάργα, ὁ Τζώρτζης πετάχτηκε ἔξω, καὶ πρὶν προφτάξῃ ὁ σωφὲρ, ἄνοιξε τὴν πορτοῦλα γιὰ νὰ περάσῃ μέσα ἡ Τζέλλα.

— Θὰ γυρίσουμε ὅπως ἤρθαμε; ρώτησε ὁ Τζώρτζης.

— Γιατί; φώναξε ἡ Μαριάννα. Θάρθῃ μαζί μας καὶ ὁ κύριος Πάργας, ἐκτὸς ἂν προτιμᾷ νὰ γυρίσῃ μόνος του μὲ τὴν κούρσα του.

— Σὰς παρακαλῶ, μουρμούρισε ὁ Πάργας, δὲν εἶναι αὐτὸς λόγος. Μεγάλῃ γιὰ μένα εὐχαρίστηση νάρθω μαζί σας.

— Τότε ἐμπρός, φώναξε ἡ Μαριάννα, ἄς ἀνεβάσῃ ὁ σωφὲρ σας τὴν κούρσα καὶ σεῖς θὰ σωφάρετε τ' αὐτοκίνητό μας.

Κι' ἀλλάζοντας τόνο πρόσθεσε πειρακτικά:

— ... Δηλαδή θάθελα νὰ πῶ τ' αὐτοκίνητό σας.

— Τὸ ἴδιο κάνει, πρόσθεσε ὁ Πάργας καὶ ἔκανε νὰ γελάσῃ.

— Καθόλου, κύριέ μου, ὑπάρχει μιὰ μικρὴ διαφορά...

Ὁ Τζώρτζης πού παρακολουθοῦσε τὴ συζήτηση χωρὶς νὰ

μιλά ἄρχισε νά σφυρίζη τὴ ρεφραὶν ἀπὸ ἓνα γνωστὸ νούμερο ἐπιθεωρήσεως.

— Ναί, συνέχισε ἡ Μαριάννα, *c' est ça...*, κι' ἄρχισε νά σιγανοτραγουδῇ κι' αὐτὴ τὴ ρεφραὶν ποὺ σφύριζε ὁ ἀδελφός της :

«Υπάρχει μιὰ διαφορίτσα
μιὰ διαφορά...»

— Μά, τὴ διέκοψε ὁ Πάργας, κι' ἂν σὰς τὸ χάριζα :

— ὦ λά! λά! φώναξε ἡ Μαριάννα σταματώντας τὸ τραγουδί της. *Quelle gentillesse.*

Ὁ Πάργας τὴ φορὰ αὐτὴ προτίμησε νὰ μὴν ἀπαντήσῃ. Μουρμούρισε κάτι στὸ σωφέρ του, ποὺ στεκότανε λίγα μέτρα πίσω του, κάθησε πλάϊ στὴ Μαριάννα, κι' ἔβαλε μπρός.

Τ' αὐτοκίνητο τώρα ἔτρεχε μὲ διαβολεμένη ταχύτητα ἀνεβαίνοντας στὴν Ἀθήνα. Πέρα στὸ βάθος ὁλοένα καὶ γινότανε πιὸ ξέθωρη ἡ σιλουέττα τοῦ καραβιοῦ κι' ἡ γκρίζα γραμμὴ τοῦ καπνοῦ τοῦ μόλις ξεχώριζε. Ποῦ καὶ ποῦ ἡ Μαριάννα ἔλεγε κάτι τοῦ Πάργα, κι' αὐτὸς τῆς ἀπαντοῦσε μὲ μονοσύλλαβα. Στὸ πίσω μέρος ἡ Τζέλλα κι' ὁ Τζώρτζης δὲν εἶπαν οὔτε μιὰ λέξη. Στὸ κεφάλι τους στριφογύριζαν ἀνάκατες ἓνα σωρὸ σκέψεις καὶ σὰν νὰ τὸ μάντευαν, δὲν ἤθελε νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχία ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου.

Μισὴ ὥρα ὑστερότερα τὸ αὐτοκίνητο τοῦ Πάργα στεκότανε μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τῆς Τζέλλας. Δὲν πρόφταξε νὰ σταθῇ καλὰ, καλὰ κι' ἡ καμαριέρα τῆς ἀνοίγοντας τὴν πόρτα, δρασκέλισε μὲ μεγάλα γρήγορα βήματα τὸ μικρὸ κηπάκο καὶ πλησιάζοντας τ' αὐτοκίνητο φώναξε δυνατὰ :

— Κυρία..., ὁ κύριος...

Δὲν μπόρεσε νὰ πῇ περισσότερα. Τὰ μάτια της ἦταν κατακόκκινα καὶ ἡ ἀναπνοή της λές κι' εἶχε σταματήσει.

— Τί... τί τρέχει; ρώτησε ἡ Τζέλλα καὶ πετάχτηκε ὀρθὴ μέσ' στ' αὐτοκίνητο.

— Ὁ κύριος..., μουρμούρισε πάλι αὐτὴ ἀνάμεσα σ' ἀναφυλλητὰ καὶ σῶπασε.

— Τί... τί ὁ κύριος; φώναξε ἡ Τζέλλα, κι' ἀνοίγοντας τὴν πόρτα πετάχτηκε ἔξω κι' ὤρμησε μέσ' στὸ σπῖτι.

Πίσω της ἔτρεξε ἡ ὑπηρετρία, ἡ Μαριάννα, ὁ Τζώρτζης. Μόνο ὁ Πάργας στάθηκε λίγο, δάγκωσε τὰ χεῖλη του, καὶ σὲ λίγο, σὰν νᾶχε πάρῃ τὴν ἀπόφασή του, προχώρησε κι' αὐτὸς σιγὰ πρὸς τὸ σπῖτι κι' ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει τὴ σκάλα.

Δὲν εἶχε, ὅμως, ἀνεβῇ λίγα σκαλοπάτια ὅταν ἔφταξαν ἴσαμε αὐτὸν οἱ φωνές καὶ τὰ κλάμματα τῆς Τζέλλας. Ἀρχισε τότε ν' ἀνεβαίνει γρήγορα καὶ σὲ λίγα δευτερόλεπτα βρισκότανε ἀπάνω. Προχώρησε στὸ δωμάτιό, ποὺ ἐρχόντανε τὰ κλάμματα κι' ἔσπρωξε τὴ μισανοιγμένη πόρτα. Πάνω στὸ κρεβάτι βρισκότανε ὁ Ντέμης. Τὸ προσκέφαλο ποῦταν ἀκουμπισμένο τὸ κεφάλι του ἦταν γεμᾶτο αἷμα, κι' ἀπ' τὰ χλωμὰ χεῖλη του κρέμουνταν μιὰ σταγόνα αἷμα παγωμένο.

Ἡ Τζέλλα πεσμένη πάνω στὸν ἄνδρα τῆς ἐκλαιγε καὶ φώναζε δυνατὰ. Ἡ Μαριάννα, μαζί μὲ τὴν καμαριέρα, προσπαθοῦσαν νὰ τὴ τραβήξουν ἀπὸ κεῖ. Ὁ Τζώρτζης στεκότανε σὲ μιὰ γωνιὰ ἄφωνος, χλωμός, ἀκίνητος μὲ τὰ μάτια καρφωμένα πάνω στὸ πτώμα.

Ὁ Πάργας δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ περισσότερο. Ἐκλείσε τὰ μάτια κι' ἓνα ρίγος πέρασε ὅλο του τὸ κορμί. Ἐκανε ἓνα βῆμα πρὸς τὰ πίσω καὶ κλείνοντας τὴν πόρτα, προχώρησε καὶ μπῆκε μέσ' στὴ τραπεζαρία. Ἀφῆκε τὸ κορμί του νὰ πέσῃ πάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ φέρνοντας τὸ χεῖρ του στὸ πρόσωπό του, ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ κλαίῃ, ἓνα κλάμμα ἡσυχό, ἥρεμο, βουβό...

Ἀπ' τὸ ἄλλο δωμάτιο οἱ φωνές καὶ τὰ κλάμματα τῆς Τζέλλας ἐρχόντανε κάθε τόσο νὰ ταραξοῦνε τὴν ἡρεμία ποὺ βασίλευε γύρω του καὶ νὰ κάνουν τὸ κορμί του ν' ἀνατριχιάζῃ...

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΡΕΙΣ ΜΕΡΕΣ είχαν περάσει απ' την αυτοκτονία του Περσίδη, και παρ' όλη την έντατική εργασία του κυρίου Περικλή και των λογιστών του Πάργα, δέν είχε ακόμα κατορθωθεί να μπή μια τάξη στα βιβλία του. "Όλα εκεί μέσα βρίσκουνταν σε μια πρωτοφανή άταξια. "Ολόκληρες πράξεις δέν αναγράφουνταν, κονδύλια είχαν περαστή δυο και τρεις φορές, ενώ άλλα ούτε αναφέρονταν καν, άδικαιολόγητα νούμερα έρχόντανε να μπερδέψουν το κάθε τί, αναλήψεις υπέρογκες έμεναν ανεξήγητες, και με δυο λέξεις έφτανε κανείς να ρίξει μια ματιά στους άκατάστατους εκείνους λογαριασμούς για να καταλάβη, άν όχι την κακή πίστη του χρηματιστοϋ, τουλάχιστο μιάν άσυγχώρητη κι' άσύνητη άταξια κι' άδιαφορία.

"Ο κύριος Περικλής είχε δώσει το λόγο του στον Πάργα πώς εκείνο το βράδυ θα μπορούσε να του δώσει καθαρό λογαριασμό της κατάστασης του Περσίδη, κι' ήξερε πολύ καλά πώς δέν επιδέχουνταν καμμιά άναβολή. Τις τρεις αυτές μέρες τις πέρασε κλεισμένος μέσ' στο γραφείο του ανάμεσα σε βιβλία, σ' άποδείξεις, σε έγγραφα και κάθε λογής χαρτιά και χαρτάκια, γράφοντας, σβύνοντας, διορθώνοντας αριθμούς. Δούλευε με μια υπερένταση πνευματική, και τα μάτια του, κόκκινα απ' την άϋπνία και την κούραση, έβλεπαν ξακολουθητικά μπροστά τους να χοροπηδοϋν ένα σωρό νούμερα.

Μά το άπόγευμα ή ταραχή κι' ή νευρικότητά του είχε φτάσει στο κατακόρυφο. "Όσο οι ώρες περνοϋσαν και πλησίαζε ο καιρός που θα τον καλοϋσε ο Πάργας, για να του υποβάλη τους λογαριασμούς, τόσο το πρόσωπό του πορφύρωνε, τα μά-

τια του λαμπύριζαν και τα δάχτυλά του έτρεχαν γρήγορα και νευρικά πάνω στις άσπρες χαρακωμένες κόλλες. Μέσ' στο γραφείο του βασίλευε μια νεκρική ήσυχία, που την χαλνοϋσε το γρατζούνισμα της πέννας του κι' ή βαρεία άνάσα του.

Το ρολόι κτύπησε έπτά κι' ο μεταλλικός ξερός κρότος του άπλώθηκε μέσ' στην ήρεμη άτμόσφαιρα κι' ήρθε να δυναμώσει την ταραχή και τη νευρικότητα του κυρίου Περικλή.

Ξαφνικά, εκεί που πασπάτευε κάτι σημειωσοϋλες, ένα ρόζ χαρτάκι ξεγλύστρησε ανάμεσα απ' τ' άλλα κι' έπεσε χάμω. "Ο κύριος Περικλής έστρεψε, το κύτταξε και βαρέθηκε να το σηκώσει. Προτίμησε να συνεχίση το γράψιμό του. Μά δέν το κατάρθωσε. Κάθε τόσο έβλεπε μέσ' στα νούμερα που έγραφε το μικρούλικο ρόζ χαρτί στους λογαριασμούς του. Δέν μπόρεσε να συγκρατήσει περισσότερο την περιέργειά του, και σκύβοντας, άπλωσε το χέρι του και το σήκωσε. Πρώτη φορά τώβλεπε. Ήταν ένα φύλλο κομμένο από σημειωματάριο, που πάνω του, με μικροσκοπικά γράμματα, ήταν γραμμένες λίγες φρασσοϋλες και μερικά νούμερα.

Και ξαφνικά τότε, καθώς το βλέμμα του, προσηλώθηκε πάνω στο μικρό εκείνο χαρτί, μια λάμψη φώτισε τα μάτια του και ή καρδιά του κτύπησε γρήγορα κι' άτακτα. Χωρίς κι' αυτός να μπορη να καταλάβη το γιατί, μέσ' στο μυαλό του καρφώθηκε ή σκέψη πώς αυτό θα τουδινε τη λύση.

"Εβγαλε τα γυαλιά του και παίρνοντας το μαντήλι του, σκούπισε τα θαμπωμένα κρύσταλλά τους και με μια ξεκούραση ξαφνική, που τουδινε ή έλπίδα κι' ή χαρά, που άδικαιολόγητα ένιωθε, έσκυψε πάνω στο μικρούτσικο χαρτάκι κι' άρχισε να διαβάξη.

Τα δάχτυλά του άρπαξαν νευρικά το μολύβι κι' άρχισε να αντιγράφη τα νούμερα που διάβαζε και να κάνει διάφορες πράξεις. Σε λίγα λεπτά ένα χαμόγελο άνθισε στα χείλη του και για μια στιγμή πέταξε το μολύβι του πάνω στο γραφείο του, πετάχτηκε άπάνω κι' άρχισε να περπατά μέσ' στο δωμάτιο, ενώ τα μάτια του λαμπύριζαν και τα χείλη του άνοιγά-

κλειναν, μουρμουρίζοντας ένα σωρό ακατάληπτες φρασσοδίες.

Ἡ ἔκφρασή του πρόδιδε ἕναν ἄνθρωπο εὐχαριστημένο, ποὺ θαρρεῖς ἀδημονοῦσε νὰ διαλαλήσῃ στὸν κόσμον τὴ χαρὰ ποὺ ἔνοιωθε. Ἔστρεψε καὶ κύτταξε τὸ ρολόϊ. Ἐπτὰ καὶ τέταρτο. Τοῦ φάνηκε τώρα πῶς ἀργοῦσε νὰ περάσῃ ἡ ὥρα. Καὶ τὴν πρότε-
ρη ταραχὴ τοῦ τώρα διαδέχτηκε ἡ ἀνυπομονησίᾳ νὰ δῇ μιὰν ὥρα ἀρχήτερα τὸν Πάργα καὶ νὰ τοῦ ὑποβάλῃ τοὺς λογαριασμοὺς.

Ὁ κύριος Περικλῆς προχώρησε ξανά στὸ γραφεῖο του, μάζεψε τὰ διάφορα χαρτιά ποῦταν σκορπισμένα πάνω στὸ τραπέζι, τᾶβαλε μὲ τάξη, ὕστερα πῆρε τὶς κόλλες του, τὶς ἀρίθμησε καὶ παίρνοντας ὅλο αὐτὸ τὸ χάρτινο πάκο κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη του, τράβηξε τὸ ζακέτο του, ξεσκόνισε τὰ πέτα του κι' ἔκανε νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν πόρτα. Μὰ σταμάτησε. Ἔστρεψε καὶ ξανακύτταξε τὴν ὥρα. Δὲν εἶχαν περάσει οὔτε δέκα λεπτά. Ξαναγύρισε πίσω κι' ἄρχισε νὰ περπατᾷ πάνω-κάτω μέσ' στὸ γραφεῖο. Κάθε τόσο σταματοῦσε, ἔστρεφε καὶ κύτταζε τὸ ρολόϊ καὶ ξανάρχιζε τὸ πῆγαινε-ἔλα του.

Τὸ ρολόϊ κτύπησε ὁκτῶ καὶ σχεδὸν ταυτόχρονα ἀκούστηκε καὶ τὸ κουδοῦνι τοῦ Πάργα, ποὺ τὸν καλοῦσε. Στὸ ἄκουσμά του ὁ Περικλῆς ἔνοιωσε ἀσυναίσθητα ἕνα ρῖγος νὰ περνᾷ τὸ κορμί του καὶ φέρνοντας μηχανικὰ τὸ χέρι του στὸ πάκο μὲ τοὺς λογαριασμοὺς ψαχοῦλεψε τὰ χαρτιά ποὺ κρατοῦσε. Ὑστερα προχώρησε κι' ἀνοίγοντας θαρρετὰ τὴν πόρτα, προσπέρασε τὸ μικρὸ διάδρομο καὶ κτύπησε ἑλαφρὰ τὴν πόρτα τοῦ γραφείου τοῦ Πάργα. Περίμενε λίγο καὶ στρέφοντας τὸ πόμολο, ἄνοιξε καὶ μπῆκε μέσα.

Ὁ Πάργας τὸν περίμενε καθισμένος στὸ γραφεῖο του. Πλάϊ του στεκόταν ὁ Δακόστας, κρατῶντας στὸ χέρι του τὸ καπέλλο καὶ τὸ μπαστοῦνι του.

— Λοιπόν, ἔκανε ὁ Πάργας καὶ σηκώθηκε ἀπ' τὴν πολυθρόνα του, τί νέα ἔχουμε κύριε Περικλῆ, πῶς πῆγαν οἱ λογαριασμοί, τελειώσαμε;

— Μάλιστα, κ. Πάργα, ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ κ. Περικλῆς, μὴ μπορῶντας νὰ συγκρατήσῃ τὴ χαρὰ του. Ὅλα εἶναι ἐδῶ μέσα.

— Ὁραῖα, μπράβο σας, αὐτὸ εἶναι πολὺ εὐχάριστο, μουρμούρισε σὰν νὰ μονολογοῦσε ὁ Πάργας καὶ προχωρῶντας πρὸς τὸ παράθυρο, ἀκούμπησε στὸ περβάζι του κι' ἔστρεψε τὸ βλέμμα του ἔξω στὸ δρόμο.

Ὁ Δακόστας, ποὺ ἴσαμε ἐκείνη τὴ στιγμή δὲν εἶχε πῆ λέξη, μόνο παρακολουθοῦσε κάθε κίνηση τοῦ Περικλῆ καὶ τὰ μάτια του φανερῶναν τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀνυπομονοῦσε νὰ μάθῃ κάτι, μόλις ὁ Πάργας στάθηκε στὸ παράθυρο κι' ἔστρεψε τὸ πρόσωπο ἔξω, προχώρησε καὶ φτάνοντας κοντὰ στὸν κύριο Περικλῆ, τὸν ρώτησε σιγὰ:

— Τί βγαίνει ἀπ' τοὺς λογαριασμοὺς, κύριε Περικλῆ; Εἶναι μεγάλο τὸ ἄνοιγμα;

Αὐτὸς δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Ψαχοῦλεψε ξανά τὰ χαρτιά ποὺ κρατοῦσε, καὶ σὲ λίγο σὰν νᾶθελε νὰ συγκεντρώσῃ μιὰ ἰδέα ποὺ τοῦ διέφευγε, πρόσθεσε στὸν ἴδιο χαμηλὸ τόνο:

— Δηλαδή καὶ ναὶ καὶ ὄχι;

— Τί πάει νὰ πῇ καὶ ναὶ καὶ ὄχι; Δὲν σὲ καταλαβαίνω.

— Ἀπλούστατα, ἔκανε ὁ Περικλῆς, τὸ ἄνοιγμα θάταν τεράστιο ἂν...

— Ἄν; ρώτησε ἀνυπόμονα ὁ Τζώρτζης.

— Ἄν τὰ χρήματα ποὺ κατεχράστηκε ἀνῆκαν σὲ ἄλλους...

Στάθηκε λίγο καὶ πρόσθεσε:

— Εὐτυχῶς ποὺ ὁ μόνος ποὺ θὰ μποροῦσε νᾶταν ἀπαιτητὴς εἶναι ὁ κύριος Στέφανος, κι' ἔτσι τὰ πράγματα διορθώνονται κάπως. Ἀλλωστε θάπρεπε νὰ ξέρετε πῶς ὁ...

Δὲν πρόφταξε ν' ἀποτελειώσῃ τὴ φράση του. Ὁ Πάργας ἔστρεψε ἀπότομα πρὸς τὸ μέρος τοὺς καὶ προσπαθῶντας νὰ χαμογελάσῃ ρώτησε:

— Τί μουρμουρίζετε σεῖς αὐτοῦ;

Ὁ κύριος Περικλῆς τᾶχασε κι' ἀσυναίσθητα τὰ δάκτυλά του ψαχοῦλεψαν ξανά τὰ χαρτιά ποὺ κρατοῦσε. Ὁ Δακόστας, ἀφοῦ γιὰ λίγα δευτερόλεπτα στριφογύρισε τὴ γλῶσσα του χωρὶς νὰ μπορῇ ν' ἀρθρώσῃ λέξη, κατῶρθωσε νὰ δώσῃ μιὰν ἀπάντηση.

— Ρωτοῦσα τὸν κύριο Περικλῆ, εἶπε, γιὰ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Ντέμη.

— Καὶ λοιπόν, ἔκανε ὁ Πάργας πλησιάζοντάς τους, τί λέει ὁ Περικλῆς;

— Λέει, πρόσθεσε ὁ Τζώρτζης, πὼς τὸ ἄνοιγμα εἶναι μεγάλο καὶ πὼς ὅλο βαρύνει ἐσᾶς.

— Αὐτὸ τὸ φανταζόμουν, μουρμούρισε ὁ Πάργας καὶ βγάζοντας τὴν ταμπακέρα του πῆρε κι' ἄναψε τσιγάρο.

Πέρασαν λίγα λεπτά χωρὶς νὰ μιλήσῃ κανένας τους. Ὁ Πάργας κάπνιζε νευρικά καὶ προσπαθοῦσε νὰ διασκεδάσῃ τὴν νευρικότητά του στέλοντας τὸν καπνὸ σὲ δακτυλιδάκια νὰ σβύσῃ στὴν ὀροφή. Ὁ Τζώρτζης, μόλις συγκρατοῦσε τὴν περιέργειά του νὰ μάθῃ κι' ἄλλες λεπτομέρειες. Ὁ κύριος Περικλῆς εἶχε σκυφτὸ τὸ κεφάλι καὶ κυττοῦσε ἐπίμονα τὶς μύτες τῶν παπουτσιῶν του.

Τὸ κουδοῦνι τοῦ τηλεφώνου ἦρθε νὰ διακόψῃ τὴ σιγὴ ποὺ βασιλεύεε ἐκεῖ μέσα. Ὁ Πάργας ἔστρεψε, κύτταξε τὸ Τζώρτζη σὰν νᾶθελε νὰ μαντέψῃ ἀπ' τὰ μάτια του ποιὸς τηλεφώνουσε, καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε :

— Κύτταξε Τζώρτζη, ποιὸς εἶναι;

Αὐτὸς προχώρησε καὶ ξεκρέμασε τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός, ἔμπρός, μουρμούρισε. Ποιὸς αὐτοῦ;

Μὰ σχεδὸν ἀμέσως τὸ πρόσωπό του κοκκίνησε, ὥστερα χλώμιασε, κι' ἀσυναίσθητα ἀπομάκρυνε ἀπ' τὸ πρόσωπό του τὸ ἀκουστικό κι' ἔκλεισε μὲ τὴν παλάμη του τὸν κοκκαλένιο δέκτη. Ἐστρεψε καὶ κύτταξε τὸν Πάργα.

— Ποιὸς εἶναι; ρώτησε αὐτὸς μὲ σιγανὴ φωνή.

— Ἡ κυρία Περσίδου, ἀπάντησε ὁ Τζώρτζης.

— Καὶ ζητᾷ ποιόν;

— Ἐσᾶς...

Ὁ Πάργας δάγκωσε τὴν ἄκρη τοῦ τσιγάρου του, μάσσησε τὸν καπνὸ κι' ἐνῶ ἀπ' τὰ μάτια του πέρασε μιὰ λάμψη, πρόσθεσε ξερά κι' ἥρεμα :

— Πῆτε της πὼς δὲν εἶμαι ἐδῶ...

Ὁ Τζώρτζης ξανάφερε τὸ ἀκουστικό στὸ στόμα του καὶ μὲ φωνὴ ποὺ φανέρωνε μιὰν παράξενη συγκίνηση διαβίβασε τὰ λόγια τοῦ Πάργα.

Μὰ δὲν σταμάτησε ἴσαμε αὐτοῦ ἡ συνομιλία τους. Κάτι πρόσθεσε ἡ κ. Περσίδου κι' ὁ Τζώρτζης βιάστηκε νὰ τῆς ἀπαντήσῃ.

— Ναί, ἐγὼ ὁ ἴδιος, εἶπε, καὶ σώπασε γιὰ ν' ἀκούσῃ τί τοῦ ἔλεγε. Πὼς εἶπατε;... Θὰ ἔρθῃ αὐτοῦ ἡ Μαριάννα;... Πότε;... Τὸ βράδυ; Πρὶν ἀπ' τὸ φατ' ἢ μετὰ;... Θὰ φάτε μαζί;... Νᾶρθω καὶ γώ... Εὐχαριστῶ πολὺ κυρία μου, μὰ δὲν ξέρω ἂν θὰ εἶμαι ἐλεύθερος...

Καθὼς πρόφερε τὴν τελευταία αὐτὴ φράση ὁ Τζώρτζης ἔστρεψε καὶ κύτταξε τὸν Πάργα, σὰν νᾶθελε νὰ τοῦ πῇ αὐτὸς ἂν θὰ μπορούσε νᾶναι ἐλεύθερος γιὰ ὄχι.

Μὰ ὁ Πάργας εἶχε πλησιάσει κι' ὅλας κοντά του καὶ μὲ μιὰ κίνηση τοῦ κεφαλιοῦ τοῦλεγε νὰ δεχτῇ τὴν πρόσκληση.

— Εὐχαριστῶ πολὺ, κυρία μου, συνέχισε ὁ Τζώρτζης χλωμὸς τὴν φορὰ αὐτὴ κι' ἐνῶ ἡ φωνὴ του σιγανότερε. Εὐχαριστῶ πολὺ, θὰ φροντίσω νᾶμαι αὐτοῦ στὴν ὥρα μου... Πὼς;... Ὁ κύριος Πάργας;... Μὰ σᾶς εἶπα πὼς δὲν εἶναι ἐδῶ... Θὰ θέλατε νὰ τὸν βλέπατε ἀπόψε;... Πολὺ καλὰ... Θὰ τοῦ ἀφήσω μιὰ σημείωση... Δὲν σᾶς ἐγγυῶμαι, ὅμως, ἂν θὰ τὴ βρῇ ἀπόψε... Ἴσως νὰ μὴν γυρίσῃ νωρὶς... Πολὺ καλὰ... Εὐχαριστῶ καὶ πάλι... Au revoir.

Ὁ Τζώρτζης κρέμασε τὸ ἀκουστικό καὶ γυρνώντας πρὸς τὸν Πάργα, πρόσθεσε σιγανά, τόσο σιγὰ ποὺ σχεδὸν μόλις ἀκουγότανε.

— Δὲν ξέρω ἂν ἔκανα καλὰ ποὺ τῆς εἶπα αὐτά, εἶπε.

Ὁ Πάργας δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Ἐβγαλε κι' ἄναψε ἓνα καινούργιο τσιγάρο κι' ἄρχισε νὰ βηματίζῃ πάνω-κάτω μέσ' στὸ γραφεῖο. Καὶ μόνο ἀφοῦ πέρασαν ἄρκετὰ λεπτά, σὰν νὰ μολογοῦσε ἔδωσε τὴν ἀπάντηση ποὺ περίμενε ὁ Τζώρτζης.

— Καλὰ, καλὰ... Ἴσως αὐτὴ ἡ λύση θᾶναι κι' ἡ καλλίτερη... Ἴσως... Ποιὸς ξέρει!... Καὶ στρέφοντας πρὸς αὐτὸν

πρόσθεσε: "Ακου, Τζώρτζη, έσύ νά φύγης καί νά πās στῆς κυρίας Περσίδου... Θά τῆς πῆς πώς ἄφησες ἐδῶ μιὰ σημείωση γιά μένα καί πώς μοῦ γράφεις σ' αὐτήν, ἄν γυρίσω νωρίς, νά ἔρθω σπῖτι της. Ἐγὼ θάρθω κατὰ τῖς δέκα. Τὸ μόνο ποῦ σέ παρακαλῶ εἶναι ἄν τυχὸν θά εἶναι ἐκεῖ ἐκτός ἀπ' τὴν Μαρριάννα καί κανεῖς ἄλλος, νά μοῦ τηλεφωνήσης ἢ νά μὲ εἰδοποιήσης μ' ἓναν ὁποιοδήποτε τρόπο γιά νά μὴν ἔρθω. Ἐγὼ θά μείνω ἐδῶ ἴσαμε τῖς δέκα. Κι' ἄν ὥς τότε δὲν ἔχω τηλεφώνημά σου, θάρθω. Κατάλαβες;

— Μάλιστα, μουρμούρισε ὁ Τζώρτζης χωρὶς νά ξεκολλᾶ τὰ μάτια του ἀπ' τὸ πρόσωπο τοῦ Πάργα, προσπαθώντας νά μαντέψῃ τῖς σκέψεις του.

— Ἐκεῖνο ποῦ σέ παρακαλῶ πολύ, πρόσθεσε ὁ Πάργας, εἶναι ν' ἀποφύγης κάθε συζήτηση σχετική μὲ ὅλα αὐτά. Κι' ἄν ἀκόμα τυχὸν σέ ρωτήσῃ ἡ κυρία Περσίδου γιά τὴν ἐκκαθάριση τῶν λογαριασμῶν τοῦ γραφείου τοῦ Ντέμη, θά προσποιηθῇς πὼς δὲν ξέρεις τίποτε καί πὼς δὲν ἀνακατεύεσαι διόλου στὴ δουλειὰ αὐτήν. Δὲν θέλω νά ξέρῃ τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ πρὶν... πρὶν...

Μὰ ὁ Πάργας δὲν τέλειωσε τὴν φράση του. Προτίμησε νά σταματήσει ἴσαμε ἐκεῖ καί νά στρέψῃ ἄλλοι τὴν κουβέντα.

— Λοιπὸν σύμφωνοι, ἔτσι;

— Μάλιστα, μουρμούρισε ξανά ὁ Τζώρτζης, ἐνῶ τὸ μυαλό του ἄδικα προσπαθοῦσε νά δώσῃ τὴ συνέχεια τῆς μισοτελειωμένης φράσης τοῦ Πάργα.

— Ὠραῖα, ἔκανε ὁ Πάργας. Καί τώρα, φύγετε. Μόλις ἔχετε καιρὸ νά πᾶτε σπῖτι σας καί νᾶσθε στὴν ὥρα σας στῆς κυρίας Περσίδου.

Ὁ Τζώρτζης στάθηκε λίγο, σὰν νᾶθελε νά βεβαιωθῇ γιά μιὰ φορὰ ἀκόμα πὼς δὲν ἔεχασε τίποτε, κι' ὕστερα προχώρησε πρὸς τὴν πόρτα.

— *Au revoir*, εἶπε καθὼς ἔστρεφε τὸ πόμολό της καί χωρὶς νά περιμένῃ ἀπάντηση τὴν ἀνοίξε καί βγῆκε ἔξω.

Λίγα λεπτὰ ὕστερότερα ὁ Πάργας, καθισμένος στὸ γρα-

φεῖο του κι' ἔχοντας μπροστά του ἀνοιγμένα τὰ χαρτιά καί τῖς ριγωμένες κόλλες τῖς γεμάτες ἀριθμούς, κρατοῦσε σκυμμένο τὸ κεφάλι πάνω σ' αὐτὰ καί ἄκουγε τὸν κύριο Περικλῆ.

— Καθὼς βλέπετε, ἔλεγε αὐτὸς δείχνοντας μὲ τὴν ἄκρη τοῦ μολυβιοῦ του μιὰ σειρὰ ἀριθμῶν, ἀπὸ δῶ μπορεῖτε νά καταλάβετε ποῦ ξεοδεύτηκαν τὰ λεπτὰ αὐτὰ ὅλα. Τὸ ἀνοιγμα τοῦ Περσίδου, ὑπολογιζόμενο σὲ τρία ἐκατομμύρια περίπου, δὲν μποροῦσε ἁλλοιῶτικα νά ἐξηγηθῇ καί πουθενὰ δὲν βρισκόντανε καμμιά δικαιολογία, ἐκτός...

Ὁ κύριος Περικλῆς σταμάτησε καί περίμενε. Στὰ χεῖλη του εἶχε ἀνθίσει ἓνα περίεργο χαμόγελο, γεμάτο ἀπὸ εὐχάριστη ἱκανοποίηση, γεμάτο ἀπὸ ὑπερηφάνεια. Ἰσαμε ἐκείνη τὴ στιγμή ὅλα ἐκεῖνα τὰ νούμερα, κι' ὅλες ἐκεῖνες οἱ πράξεις ποῦ ἀναγράφονταν στὰ ἐπίσημα νά ποῦμε βιβλία τοῦ χρηματιστοῦ δὲν ἔρριχναν κανένα φῶς σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ἀνεξήγητη διαφορά, καί τὸ ἔλλειμμα ποῦ ἐμφανίζονταν, ἐξακολουθοῦσε νά τὸ καλύπτῃ ἓνα μυστήριον. Κι' αὐτὸ τῷ ἔφερε καλὰ ὁ κύριος Περικλῆς, κι' ἄν ἀκολουθῆσε τὸ δρόμο αὐτὸν στὴν εἰσήγησή του, ἦταν γιά νά μπλέξῃ περισσότερο τὰ πράγματα, νά τὰ κἀνῃ πῶς ἀνεξήγητα, πῶς μυστηριώδη, γιά νᾶχῃ ὕστερα τὴν ἱκανοποίηση νά βγῇ ἀπὸ τὸν λαβύρινθο ἐκεῖνον μὲ μιὰ μόνο λέξη, μὲ λίγα νούμερα, μὲ τὸ μικροῦλικο ρῶς χαρτάκι. Νόμιζε κανεῖς πὼς αἰσθανότανε μιὰν εὐχαρίστηση νά βλέπῃ νά παιδεύεται ὁ Πάργας, ὅπως παιδεύτηκε κι' αὐτός.

Ὁ Πάργας, ἀπορροφημένος μὲ τὰ νούμερα καί τῖς διαφορές πράξεις, μόλις παρακολουθοῦσε ὅσα τοῦ ἔλεγε, ἐπεξηγώντας του διάφορα χαρτιά, ὁ κύριος Περικλῆς, καί γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο, δὲν πρόσεξε διόλου τὸ ἀπότομο σταμάτημα τῆς φράσης τοῦ ὑπαλλήλου του. Ἐξακολουθοῦσε νά κρατᾶ σκυμμένο τὸ κεφάλι, καί μόνο ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ σημεῖωνε πάνω στὰ χαρτιά κι' ἀπὸ μιὰ λέξη, ἀντέγραφε μερικὸς ἀριθμούς, τοὺς πρόσθετε, τοὺς ἀφαιροῦσε, καί μὴ μένοντας στὸ τέλος εὐχαριστημένος ἀπ' τὸ ἀποτέλεσμα ποῦ ἐβγαζε, ξανάρχιζε ἀπ' τὴν ἀρχή.

Καί μόνο όταν βασανίστηκε κι' απέτυχε πολλές φορές, σήκωσε τὸ κεφάλι νευριασμένος, καί βλέποντας τὸν κύριο Περικλῆ, θυμήθηκε τὴν παρουσία του καί τὴν απότομη διακοπή τῆς εισήγησής του.

— Μὰ τέλος πάντων, φώναξε νευριασμένα καί πετώντας τὸ μολύβι ποὺ κρατοῦσε πάνω στὸ γραφεῖο του, τί βρήκατε σεῖς ἀπ' ὅλην αὐτὴν τὴν φασαρία; Ἐγὼ δὲν βλέπω τίποτε ποὺ νὰ μπορῇ νὰ μοῦ δώσῃ τὴ λύση.

Ὁ κύριος Περικλῆς, ποὺ αὐτὸ ἀκριβῶς περίμενε τόσην ὥρα, χαμογέλασε καί πρόσθεσε μὲ σιγανὴ φωνή:

— Αὐτὸ σὰς ἔλεγα καί γὼ πρὶν λίγη ὥρα.

— Τί μοῦ λέγατε; ρώτησε ὁ Πάργας, ποὺ μὴ προσέχοντας πρὶν, δὲν μπορούσε νὰ θυμηθῇ τί τοῦχε πῆ.

— Σὰς ἔλεγα δηλαδή, συνέχισε ὁ κύριος Περικλῆς, πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ χαρτιά καί τὰ νούμερα ποὺ μὰς ἔδωσαν καί ποὺ πήραμε ἀπ' τὸ γραφεῖο τοῦ Περσίδη, δὲν μὰς ἔφερναν πουθενὰ ἄλλοῦ παρὰ σὲ ἓνα μεγαλύτερο ἀδιέξοδο. Κι' ἔμενε μόνο ἡ πραγματικότης τοῦ ἐλλείμματος, ποὺ, ὅπως σὰς ἔλεγα, εἶναι τρία ἑκατομμύρια περίπου, χωρὶς νὰ μπορούμε νὰ δώσουμε καμμιά δικαιολογία, ποὺ πῆγαν τὰ λεπτά αὐτά.

— Μήπως ὑπάρχουν σὲ καταθέσεις σ' ἄλλες Τράπεζες, ἴσως—ἴσως μ' ἄλλα ὀνόματα; τὸν διέκοψε ὁ Πάργας.

— Δυστυχῶς δὲν συμβαίνει κάτι παρόμοιο. Σ' αὐτὸ μπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκιστῇ, πὼς ὁ Περσίδης ἔκανε ὅ,τι ἔκανε, ἀλλὰ ποτὲ του δὲν σκέφτηκε μιὰ δολία χρεωκοπία.

— Μὰ τότε τὸν διέκοψε ξανά ὁ Πάργας νευριασμένος, ποὺ στὸ διάβολο πῆγαν ὅλα αὐτὰ τὰ λεπτά. Ἐδῶ ἀπ' ὅ,τι φαίνεται τοῦλάχιστον ἀπ' τὰ βιβλία του, δὲν ὑπάρχουν πράξεις ποὺ νὰ ζημίωσαν τόσο πολὺ τὸν Περσίδη. Μᾶλλον κέρδη βρίσκει κανεὶς, παρὰ ζημίες... Ποῦ πῆγαν λοιπόν;

— Θὰ σὰς ἐξηγήσω ἀμέσως, ἔκανε ὁ κύριος Περικλῆς, καί βγάζοντας ἀπ' τὸ πορτοφόλι του τὸ μικροῦλι ρόζ χαρτάκι, πρόσθεσε δίδοντάς το στὸν Πάργα: Ἐδῶ πάνω μπορεῖτε νὰ δῆτε ὠρισμένα πράγματα.

— Τί εἶναι αὐτό; ρώτησε ὁ Πάργας παίρνοντάς το.

— Ἐνα φύλλο σημειωματαρίου. Κυττάξτε ἐδῶ...

— Περιττόν, μουρμούρισε ὁ Πάργας, κι' ἔσκυψε πάνω στὸ μικρὸ ρόζ χαρτάκι.

Στὴν ἀρχὴ δὲν ἤθελε νὰ πιστέψῃ σ' ὅ,τι διάβαζε.

— «Ἀδύνατον», μουρμούριζε κάθε τόσο καί δάγκωνε μιὰ τσιγάρο του, μιὰ τὴν ἄκρη τοῦ μολυβιοῦ του, μιὰ τὰ χεῖλη του. Ἀδύνατον, δὲν μπορεῖ νᾶναι ἀλήθεια...

— Κι' ὅμως, κύριε Πάργα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ πιστέψουμε. Ἀλλωστε, ἂν παραβάλλετε τοὺς ἀριθμούς, θὰ πεισθῇτε πὼς ἔτσι εἶναι.

Ὁ Πάργας δὲν πρόσεχε πιά σ' ὅ,τι τοῦ ἔλεγε ὁ κ. Περικλῆς. Κυττοῦσε τὸ χαρτάκι, τὸ διάβαζε, τὸ ξαναδιάβαζε, παρέβαλλε τοὺς ἀριθμούς, πρόσθετε, ἀφαιροῦσε, μουντζούρωνε χαρτιά.

— Τὸν ἀχρεῖο, φώναξε γιὰ μιὰ στιγμή καί πετάχτηκε ἀπάνω. Τὸν ἀχρεῖο...

Ὁ κύριος Περικλῆς τὸν κυττοῦσε χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ ἀρθρώσῃ λέξη. Τόσα χρόνια ποὺ βρισκότανε στὴν ὑπηρεσία του, δὲν μπορούσε νὰ θυμηθῇ μιὰν ἄλλη φορὰ ποὺ νὰ εἶχε δῇ τὸν Πάργα τόσο ἐκνευρισμένο. Τὸ πρόσωπό του ἦταν καταπόρφυρο καί τὰ μάτια του λαμπύριζαν. Γιὰ μιὰ στιγμή μάλιστα σκέφτηκε πὼς δὲν ἔκανε καλὰ δείχνοντάς του τὸ χαρτάκι αὐτὸ καί πὼς θᾶταν καλλίτερα νᾶμενε γιὰ πάντα ἀδικαιολόγητο τὸ ἔλλειμμα τοῦ Περσίδη παρὰ νὰ τοῦχε δοθῇ ἡ ἐξήγηση αὐτή.

Μὰ ὅ,τι εἶχε γίνῃ ἦταν πιά τετελεσμένο γεγονός. Δὲν ἦταν δυνατὴ καμμιά ὑποχώρηση, καμμιά ἐπανόρθωση. Ἀρκέστηκε λοιπὸν νὰ παρακολουθῇ ἄφωνος τὸ ξέσπασμα τοῦ θυμοῦ τοῦ Πάργα, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς αὐτὸ ἴσως θὰ τὸν κατεπράυνε πρὸ γρήγορα καί πρὸ σίγουρα.

Τὸ ρολόι χτύπησε δέκα, κι' ὁ ξηρὸς, μεταλλικὸς ἦχος του ἀντήχησε πένθιμα μέσ' στὴν ἡσυχία τοῦ δωματίου.

Ὁ Πάργας ἔστρεψε τὸ πρόσωπό του καί τὸ βλέμμα του καρφώθηκε στὸ ἐκκρεμές τοῦ ρολοιοῦ, ποὺ ξακολουθοῦσε τὸ

αδιάφορο πήγαινε-έλα. Τὰ μάτια του ἦταν κατακόκκινα, κλαμμένα. Τὸ στήθος του φούσκωσε, ἀφήνοντας ἕναν βαθὺ ἀναστεναγμὸ καὶ σχεδὸν ταυτόχρονα, κάνοντας μιὰν ὑπέρτερη προσπάθεια, ξαναγίνηκε κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ προχωρώντας πλησίασε τὸν κύριο Περικλῆ κι' ἀπλώνοντας τὸ χέρι του, τοῦ κτύπησε ἐλαφρὰ τὸν ὦμο καὶ τοῦπε μурμουριστά :

— Σ' εὐχαριστῶ πολὺ, κύριε Περικλῆ, γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτή. Ὑστερα, κυττώντας τὸν στὰ μάτια, πρόσθεσε. Δὲν θέλω νὰ λεχτῇ τίποτε σχετικὰ μ' αὐτό. Οὔτε λέξη. Θὰ τὸ ξέρουμε οἱ δυὸ μας. Εὐχαριστῶ.

Καὶ στρέφοντας τὸ πρόσωπο, ἴσως γιὰ νὰ μὴν ἀντιληφθῇ ὁ κύριος Περικλῆς τὴ συγκίνησή του, προχώρησε πρὸς τὴν πόρτα τοῦ δωματίου του.

Στάθηκε λίγο, σὰν νάθελε νὰ συγκρατήσῃ τὶς σκέψεις του καὶ καθὼς ἄπλωσε τὸ χέρι του, ἀνοίγοντας τὴν πόρτα, πρόσθεσε:

— Ἐγὼ θὰ φύγω τώρα. Ξέρετε ποῦ θὰ πάω, ἔτσι;

Ὁ κύριος Περικλῆς κούνησε τὸ κεφάλι του ἀντὶ γιὰ ἄλλη ἀπάντηση.

— Ὡραῖα λοιπόν, ἂν μὲ χρειασθῇτε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ μὲ εἰδοποιήσετε ἐκεῖ. Καληνύκτα σας. Καὶ βγαίνοντας ἔκλεισε πίσω του τὴν πόρτα.

Ὁ κύριος Περικλῆς ἔμεινε λίγα λεπτὰ ἀκίνητος στὴ θέση του, μὲ τὸ βλέμμα στραμμένο πρὸς τὴν πόρτα ποὺ εἶχε κλείσει πίσω ἀπ' τὸν Πάργα.

Ὑστερα, προχώρησε κι' ἄρχισε νὰ μαζεύῃ ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ γραφεῖο τὰ σκόρπια χαρτιά.

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο τῆς Γλυφάδας, εἶχαν ξαναβρεθῇ κι' οἱ τρεῖς τους, ἡ Τζέλλα, ἡ Μαριάννα κι' ὁ Τζώρτζης, γύρω ἀπ' τὸ ἴδιο τραπέζι. Ὁλὴν ὥρα ποὺ κράτησε τὸ φαί τους, νοιώθανε κι' οἱ τρεῖς τους κάτι ἀόριστο, ποὺ πίεζε τὰ εἶναι τους καταθλιπτικά, στενό-

χωρα, σὰν βραχνᾶς. Ἄδικα προσπάθησε ἡ Μαριάννα μερικὲς φορὲς νὰ πῇ κάτι, ν' ἀνοίξῃ μιὰ κουβέντα, νὰ ζωηρέψῃ μιὰ συζήτηση. Ἡ Τζέλλα ἄλλες φορὲς δὲν πρόσεχε ὁλότελα σ' ὅ,τι τῆς ἔλεγε, κι' ἄλλες πάλι ἀπαντοῦσε μὲ μονοσύλλαβα, βαρετὰ καὶ ἀδιάφορα.

Ὁ Τζώρτζης—αὐτὸς δὲ ἦτανε κι' ἂν ἦτανε—δὲν ἔβγαζε λέξη ἀπ' τὸ στόμα του. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν «καλησπέρα» ποὺ εἶπε μπαίνοντας, καὶ μερικὲς τυπικὲς φρασσοῦλες ποὺ σιγανοψιθύριζε πρὸς πολὺ ἀπὸ μιὰ ἀνόητη κοινωνικὴ συνήθεια παρὰ γιὰ αἰσθανότανε κάποιαν ἀνάγκη γι' αὐτό, σ' ὅλο τὸ ἄλλο διάστημα δὲν εἶχε ἀνοίξει τὸ στόμα του.

Πηροῦνιαζε τὸ φαί μηχανικά, μασσοῦλοῦσε ἀνόρεκτα καὶ κάπου-κάπου ἔβρεχε τὰ χεῖλη του μὲ λίγο κρασί. Μέσ' στοῦ μυαλό του εἶχαν στήσει ἕνα θεότρελλο χορὸ οἱ πιὸ ξωτικές, οἱ πιὸ παράξενες κι' ἀνεξήγητες σκέψεις. Ξανάβλεπε μὲ τὴν ἐλαχιστότερη λεπτομέρειά τους, τὸ κάθε τί ποὺ συνέβηκε ἀπ' τὸ βράδυ, ποὺ ὁ πατέρας του τοῦ ἀνάγγελλε, πὼς θάπρεπε νὰ πάῃ ὑπάλληλος στὸν Πάργα, ἴσαμε τὴ τελευταία φράση ποὺ τοῦχε πῇ ὁ αἰνιγματικὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος τὴ στιγμή ποὺ τὸν ἀποχαιρετοῦσε, πρὶν δυὸ ὥρες. Προσπαθοῦσε νὰ βρῇ μιὰν ἐξήγησι σ' ὅλα αὐτά, κόπιαζε νὰ συναρμολογήσῃ τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, νὰ δώσῃ μιὰ λύση. Μὰ ὅλες του αὐτὲς οἱ προσπάθειες δὲν εἶχαν κανένα ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ νὰ αὐξάνουν τὸ ἀνεξήγητο, τὸ ἄγνωστο. Τόσο ποὺ στὸ τέλος καθὼς σηκώθηκαν ἀπ' τὸ τραπέζι καὶ πέρασαν πλάι σ' ἕνα μικρὸ σαλονάκι γιὰ νὰ πάρουν τὸν καφέ τους, δὲν κρατήθηκε περισσότερο καὶ στρέφοντας πρὸς τὴ Τζέλλα, τὴ ρώτησε ἀπότομα καὶ μὲ φωνὴ ποὺ μαρτυροῦσε τὴ συγκίνησή καὶ τὴν ταραχή του:

— Θὰ μπορούσα, ἴσως, κυρία Περσίδου, χωρὶς νὰ φανῶ ἀδιάκριτος, νὰ μάθω τί θέλατε τὸν κ. Πάργα;

Ἡ Τζέλλα ἔστρεψε καὶ τὸν κύτταξε στὰ μάτια. Ἡ ἀπότομη κι' ἀναπάντεχη αὐτὴ ἐρώτησι τοῦ Τζώρτζη τὴν ἔφερε μὲ μιὰς σὲ δύσκολη θέση, καὶ δὲν μπόρεσε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἀμέσως. Ἡ Μαριάννα, ποὺ κι' αὐτὴν τὴν ξάφνιασε ἡ ἐρώτησι τοῦ ἀδελ-

φοῦ της, σήκωσε τὸ πρόσωπο καὶ τὸν κύτταξε σὰν νᾶθελε νὰ μαντέψῃ τὴ σκέψη του, σὰν νᾶθελε νὰ τὸν μαλλώσῃ γιὰ τὴν ἄστοχη φράση του.

Μὰ ὁ Τζώρτζης, μὴ προσέχοντας σ' αὐτὴν, ἐπανελάβε ζωηρότερα τὴν ἐρώτησή του στὴ Τζέλλα. ἐνῶ τὰ δάχτυλά του ἔπαιζαν νευρικά μὲ τὴν ἀλυσιδίτσα τοῦ ρολογιοῦ του. Πέρασαν ἀρκετὰ λεπτὰ ὥσπου νὰ μπορέσῃ ἡ Τζέλλα νὰ ἀπαντήσῃ. Προχώρησε, καὶ ἀφήνοντας τὸ κορμί της νὰ πέσῃ πάνω σὲ μιὰ δερμάτινη πολυθρόνα, ἄρχισε νὰ μιᾷ μὲ φωνὴ ἥσυχη, ἤρεμη σχεδὸν μουρμουριστή:

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε, ποῦ δὲν ἀπάντησα ἀμέσως στὴν ἐρώτησή σας· μὰ ὀφείλετε νὰ ὁμολογήσετε, ἀγαπητέ μου, πὼς μοῦ φάνηκε ἂν ὄχι ἀδιάκριτη, τόσο ἀπότομη, ὥστε νὰ μὴ μπορῶ νὰ ἀπαντήσω ἀμέσως.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμη, μουρμούρισε ὁ Τζώρτζης, καὶ κάθησε πλάϊ της. Μὰ ἂν σὰς ρώτησα...

— Καταλαβαίνω πολὺ καλὰ, τὸν διέκοψε ἡ Τζέλλα, τὴ σκέψη σας, κι' οὔτε ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ μοῦ ζητήσετε καμμιά συγγνώμη. Ἀλλωστε, καὶ σεῖς νὰ μὴν μὲ ρωτοῦσατε, εἶχα ἀπόφαση νὰ σὰς δώσω ἐγὼ μιὰν ἐξήγηση γιὰ ὅλα αὐτά...

— Τί θέλετε νὰ πῆτε, ἔκανε ὁ Τζώρτζης περιεργά, μὴ καταλαβαίνοντας πιά τίποτε.

— Θέλω νὰ πῶ, συνέχισε ἡ Τζέλλα στὸν ἴδιο πάντα ἥσυχο τόνο, πὼς εἶχα ἀποφασίσει πρῶτα-πρῶτα νᾶχω μιὰν ἐξήγηση ἀπ' τὸν κ. Πάργα γιὰ ὅ,τι γίνηκε, καὶ δεύτερο νὰ σὰς πῶ καὶ σὰς, δηλαδὴ προπαντὸς στὴ Μαριάννα, μερικὲς λεπτομέρειες ποῦ δὲν θὰ ξέρατε καὶ ποῦ θᾶπρεπε νὰ μαθαίνατε. Μὰ ἴσως-ἴσως αὐτὸ ποῦ γίνεται τώρα νᾶναι τὸ καλλίτερο. Ἔτσι θᾶσατε καὶ σεῖς μάρτυρες σ' ὅ,τι θᾶχω νὰ πῶ μὲ τὸν Πάργα, καὶ ἐγὼ δὲν θὰ ὑποχρεωθῶ νὰ ἐπαναλάβω τὰ ἴδια πράγματα...

Κι' ἡ Τζέλλα τελειώνοντας τὴ φράση της, ἔφερε τὸ χέρι της στὸ πρόσωπό της, κλείνοντας τὰ μάτια της, σὰν γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ μιὰ σκέψη ποῦ τῆς ξέφευγε. Ὁ Τζώρτζης τὴν κυττοῦσε τώρα σὰν χαζός. Ἐνοιωθε τὸ κεφάλι του βαρὺ καὶ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΖΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

— Εὐχαριστῶ πολὺ, μουρμούρισε ἡ Μαριάννα ἀφίοντας τὸ κορμί της νὰ πέσῃ πάνω στὸ δερμάτινο κάθισμα.

• ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ •
• ΕΚΔ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ •

τῇ σκέψῃ του παραδομένη, ὁλότελα ἀνυπεράσπιστη, στοὺς πιὸ τρελλοὺς κι' ἀπίθανους συλλογισμούς. Ἡ Μαριάννα ἀκουπιισμένη στὸν τοῖχο, κάπνιζε καὶ κυττοῦσε τὰ σταχτιά δακτυλιδάκια ποὺ ξέφευγαν κάθε τόσο ἀπ' τὰ μακιγιαρισμένα χεῖλη της.

Πρῶτος μίλησε ὁ Τζώρτζης.

— Θᾶταν προτιμότερο, εἶπε νὰ μὴν εἵμασταν καὶ μεῖς, τουλάχιστο ἐγώ, μπροστὰ σ' ὅ,τι θάχετε νὰ πῆτε μὲ τὸ κ. Πάργα.

Ἡ Τζέλλα κατέβασε τὸ χέρι της ἀπ' τὸ πρόσωπό της καὶ βυθίζοντας τὸ βλέμμα της στὰ μάτια τοῦ Τζώρτζη, τὸν κύτταξε κάμποσα λεπτὰ χωρὶς νὰ μιλά.

— Καὶ γιατί, ἔκανε· σὲ τί θὰ μπορούσε νὰ μ' ἐνοχλήσῃ ἡ παρουσία σας ;

— Ἐσᾶς ἴσως ὄχι, ἀπάντησε ὁ Τζώρτζης, μὰ εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ ἐνοχλοῦσε τὸν κ. Πάργα.

— Καὶ γιατί ; βιάστηκε νὰ προσθέσῃ ἡ Τζέλλα· ἐσεῖς ἴσα-ἴσα, εἴστε τώρα, καθὼς μαθαίνω ὁ ἰδιαιτερός γραμματεὺς του. Κατὰ συνέπειαν...

Δὲν πρόφταξε νὰ τελειώσῃ τὴ φράση της, κι' ἀκούστηκε ὁ ξερός κρότος τοῦ κουδουνιοῦ τῆς ἐξώπορτας.

Ἄσυναίσθητα σῶπασαν καὶ κυττάχτηκαν στὰ μάτια. Ὁ Τζώρτζης ἔβγαλε τὸ ρολοῖ του.

— Ὁ Πάργας, μουρμούρισε καὶ σηκώθηκε ἀπάνω.

— Ἔτσι ποὺ τὸ λέτε, εἶπε ἡ Τζέλλα, ρίχνοντάς του μιὰ εἰρωνικὴ ματιά, εἶναι σὰν νᾶστε βέβαιος γι' αὐτό, ἐνῶ προηγούμενως μοῦχατε πῆ πῶς δὲν ἤσασταν καὶ τόσο σίγουρος ἂν θαρχόταν...

— Μὴν τὸν προσέχῃς Τζέλλα, τὴ διέκοψε ἡ Μαριάννα θέλοντας ν' ἀλλάξῃ κουβέντα, καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴ γκάφα τοῦ ἀδελφοῦ της. Ὁ Τζώρτζης ἔχει πάθει μιὰ ψύχωση μὲ τὸν ἄνθρωπο αὐτόν. Λὲς καὶ πάσχει ἀπὸ Παργομανία...

Τὸ αἷμα τοῦ Τζώρτζη ἀνέβηκε στὸ κεφάλι του. Τοῦ φάνηκε βαρὺ τὸ πείραγμα τῆς ἀδελφῆς του καὶ μὴ καταλαβαίνοντας τὸν λόγο ποὺ τὴν ἀνάγκασε νὰ τοῦ τὸ πῇ, ἔστρεψε καὶ τὴν κύτταξε θυμωμένος.

— Ἐσύ, θὰ κάνῃς καλά, μουρμούρισε μέσ' στὰ δόντια του, ἄλλῃ φορὰ νὰ μὴν...

Σχεδὸν ταυτόχρονα ἄνοιξε ἡ πόρτα κι' ἡ ὑπρέτρια φάνηκε στὸ κατῶφλι της.

— Ὁ κ. Πάργας, εἶπε καὶ τραβήχτηκε πρὸς τὰ πίσω.

Σχεδὸν ταυτόχρονα στὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας ξεχώρισε ἡ σιλουέττα τοῦ Πάργα. Στάθηκε ἓνα λεπτό κι' ὕστερα προχωρώντας, ἔσκυψε καὶ φίλησε τὸ χέρι τῆς Τζέλλας.

— Καλησπέρα σας, κυρία Περσίδου, μουρμούρισε καθὼς σήκωσε τὸ κεφάλι· ἐλπίζω νὰ μὴν ἄργησα.

— Καλησπέρα σας κύριε Πάργα, εἶπε ἡ Τζέλλα δείχνοντάς του τὴν πολυθρόνα ποὺ βρισκότανε πλάι της γιὰ νὰ καθήσῃ.

— Εὐχαριστῶ, μουρμούρισε αὐτὸς κι' ἔκανε νὰ καθήσῃ. Μὰ στάθηκε, καὶ σὰν νᾶβλεπε ἐκεῖνη τὴ στιγμή τὴ Μαριάννα, πλησίασε καὶ τῆς πρότεινε τὸ χέρι.

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμη, δεσποινὶς Δακόστα, εἶπε ὁ Πάργας. Δὲν σᾶς ἀντελήφθηκα ἀμέσως, ἔχει τόσο δυνατὸ φῶς ἐδῶ μέσα, ὥστε...

— Δὲν πειράζει, ἀπάντησε ἡ Μαριάννα, λίγο πειραγμένα, κι' ἔστρεψε ἄλλοῦ τὸ πρόσωπό της.

Ὁ Πάργας στάθηκε λίγο, μὴ μπορῶντας νὰ ἐξηγήσῃ τὸν τρόπο τῆς Μαριάννας, κι' ὕστερα προχώρησε καὶ κάθησε στὴν πολυθρόνα ποὺ βρίσκονταν πλάι στὴ Τζέλλα.

Πέρασαν λίγα λεπτὰ χωρὶς νὰ μιλήσουν. Ὅλοι τοὺς κατὶ θέλανε νὰ ποῦνε μὰ κανένας τοὺς δὲν τολμοῦσε ν' ἀρχίσῃ. Πέριμενε ν' ἀνοίξῃ τὴ συζήτηση κάποιος ἄλλος.

Σὲ λίγο μίλησε ἡ Μαριάννα :

— Δὲν βρίσκεis, εἶπε μ' ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλη, στρέφοντας πρὸς τὸν ἀδελφὸ της, πῶς θάπρεπε ν' ἀφήναμε τὴ Τζέλλα μόνη μὲ τὸν κ. Πάργα γιὰ νὰ μιλήσουν πιὸ ἐλεύθερα.

Ὁ Τζώρτζης δὲν μπόρεσε ν' ἀπαντήσῃ ἀμέσως. Τὰ χεῖλη του κινήθηκαν χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ προφέρουν κατὶ, καὶ μὲ τὸ βλέμμα του προσπάθησε νὰ μαντέψῃ τὴ σκέψη της.

— Δέν ὑπάρχει καμμιά ἀνάγκη, ἔκανε ἡ Τζέλλα ἀπαντώντας αὐτὴ στὴ Μαριάννα, νὰ μᾶς ἀφήσετε μόνους. Ἐγὼ τοῦλάχιστο δέν ἔχω τίποτε μυστικό νὰ πῶ στὸν κ. Πάργα, κι' ἐλπίζω πὼς τὸ ἴδιο θὰ συμβαίνει κι' ἀπὸ μέρους του.

— Φυσικά, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ αὐτός. Ἄλλωστε ἐγὼ τοῦλάχιστο δέν ἔχω κανένα μυστικό ἀπ' τὸν Τζώρτζη.

— Εὐχαριστῶ, μурμουρίσε αὐτός καὶ κύτταξε τὴν ἀδελφὴ του θριαμβευτικά, σὰν νᾶθελε νὰ τῆς δείξῃ τὴν ἱκανοποίησή του. Σώπασαν ξανά.

Πρῶτος τῇ φορᾷ αὐτὴ ἄρχισε νὰ μιλᾷ ὁ Πάργας.

— Κυρία μου, εἶπε σὲ λίγο σταυρώνοντας πάνω στὸ στήθος τὰ χέρια του, θὰ προτιμοῦσα νὰ μὲ ρωτούσατε χωρὶς περιστροφές ὅ,τι θέλετε νὰ μάθετε ἀπὸ μένα. Ὁ τρόπος αὐτός φαντάζομαι πὼς θᾶναι κι' ὁ καλλίτερος.

— Τὸν προτιμῶ καὶ ἔγω πρόσθεσε ἡ Τζέλλα, καὶ γι' αὐτὸ ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς διατυπώσω ξερὰ μιὰ ἐρώτηση.

— Σᾶς ἀκούω.

Ἡ Τζέλλα κύτταξε τὸν Πάργα γιὰ λίγα λεπτά στὰ μάτια, κι' ὕστερα πρόσφερε σιγὰ-σιγὰ:

— Γιατί τὸ κάνατε αὐτό; Γιατί;...

— Κυρία μου, τῇ διέκοψε κάπως ἀπότομα ὁ Πάργας, θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς δώσω τὴν ἀπάντηση ποὺ μοῦ ζητᾶτε μὲ μιὰ μόνο λέξη, μὰ δέν θᾶθελα μιὰ τέτοια λύση. Ὁ τρόπος αὐτός, ποὺ ἴσως θᾶταν τόσο γιὰ μένα ὅσο καὶ γιὰ σᾶς ὁ πιὸ σύντομος, θὰ σᾶς ἄφηνε καὶ πάλι μέσα σὲ μιὰν ἀμφιβολία γιὰ τὰ ἀληθινὰ ἐλατήρια ποὺ μ' ἀνάγκασαν νὰ φτάσω ἐκεῖ ποὺ ἔφτασα. Γι' αὐτὸ προτιμῶ νὰ σᾶς κουράσω λίγο, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅμως πὼς ἔτσι θὰ σᾶς κάνω νὰ καταλάβετε τὸ κάθε τί...

Στάθηκε λίγο, σὰν νᾶθελε νὰ συγκεντρώσῃ τίς σκέψεις του καὶ πρόσθεσε:

— Μὲ τὸν ἄνδρα σας, κυρία Περσίδου, γνωριζόμασταν ἀπὸ παιδιά....

— Πὼς εἶπατε; τὸν διέκοψε ἡ Τζέλλα κι' ἀνακάθησε στὴν πολυθρόνα τῆς.

— Ναί, ἀπὸ πολλὰ χρόνια... συνέχισε αὐτός.

— Δὲ μοῦ εἶχε πῆ ποτὲ τίποτε.

— Τὸ πιστεύω. Ἄλλωστε κι' αὐτός δέν μὲ θυμῶταν διόλου, ὥστε δέν μποροῦσε νὰ φαντασθῇ ποτέ του πὼς ὁ παλιὸς συμμαθητῆς καὶ φίλος του ἦταν τὸ ἴδιο πρόσωπο μὲ τὸ Στέφανο Πάργα....

— Μὰ τότε γιατί δέν τοῦ τὸ εἶπατε σεῖς ὅταν γνωριστήκατε;

— Δέν τὸ εἶπα, πρῶτα-πρῶτα, γιατί ἡ παλιὰ μας ἐκείνη γνωριμία θὰ τοῦ ἔφερνε στὴ θύμησή του θλιβερὲς ἀναμνήσεις, κι' ὕστερα γιατί μαθαίνοντας πὼς στὸ μεταξύ εἶχε παντρευτῇ, ἤθελα νὰ ἐξακριβώσω, ἂν ὅ,τι κακὸ εἶχε κάνει τότε προερχόμενος ἀπὸ μιὰ νεανικὴ τρέλλα κι' ἐπιπολαιότητα, ἢ ἐξακολουθοῦσε ἀκόμα νᾶναι—συγχωρήστε με γιὰ τὸν χαρακτηρισμό— ὁ πρωτινὸς παληανθρωπάκος....

Τὰ μάτια τοῦ Πάργα, καθὼς πρόφερε τίς τελευταῖες αὐτὲς λέξεις, λαμπύρισαν παράξενα καὶ τὰ μάγουλά του εἶχαν πορφυρώσει.

— Δέν σᾶς καταλαβαίνω, ἔκανε ἡ Τζέλλα νευρικά· μιλήστε μου, σᾶς παρακαλῶ, πιὸ καθαρά....

— Θὰ μὲ καταλάβετε κυρία μου, συνέχισε αὐτός ρίχνοντας μιὰ γρήγορη ματιὰ στὴ Μαριάννα, ποὺ τώρα εἶχε ἀφήσει τὸ ἀδιάφορο ὕφος τῆς καὶ παρακολουθοῦσε μὲ ἀγωνία ὅσα ἔλεγε. Θὰ μὲ καταλάβετε; εἶνε ἄλλωστε ὅλα αὐτὰ τόσο καθαρὰ ποὺ δέν ὑπάρχει φόβος νὰ σᾶς διαφύγῃ τίποτε....

Σώπασε πάλι λίγο, ἔβγαλε, ἄναψε ἓνα τσιγάρο, κι' ἀφήνοντας τὸ κορμί του νὰ γύρῃ πίσω στὴν πολυθρόνα, ἄρχισε νὰ μιλᾷ μὲ ἡσυχία, σιγανή, φωνή, σὰν νᾶλεγε παραμυθι.

— Μὲ τὸν Ντέμη γνωριζόμασταν πρὶν χρόνια... Στὸ σχολεῖο καθόμασταν στὸ ἴδιο θρανί, κι' ἤμασταν ἀχώριστοι... Μιὰ μέρα γνωρίστηκα μὲ τὴ Ντόρα... Ποιὰ ἦταν ἡ Ντόρα... Ἔνα φτωχὸ κορίτσι... Ἔνα κορίτσι πού....

Ὅταν τέλειωσε ὁ Πάργας, μέσα στὸ μικρὸ σαλονάκι ἀπλώθηκε μιὰ νεκρικὴ σιγή. Ὅλοι τοὺς μένανε ἀκίνητοι καὶ τὰ μά-

τια τους όρθάνοικτα κυττοῦσαν ἄτονα, ἀφηρημένα, λές κι' ἦταν ψεύτικα, γυαλένια. Ἡ ἀτμόσφαιρα πνιχτή ἀπ' τὸν καπνὸ τῶν τσιγάρων τοὺς ἔκανε νὰ φαίνονται πιὸ πολὺ σὰ σκιές φανταστικές παρὰ σὰ ζωντανοὶ ἄνθρωποι. Ἡ διήγηση τοῦ Πάργα πίεζε τὸ στήθος τους σὰ βραχνᾶς, καὶ στ' αὐτιά τους βούιζε ἀκόμα ὁ ἥσυχος τόνος τῆς φωνῆς του.

Μιά ζωὴ εἶχε ξεσκεπαστή. Μιά ὁλόκληρη ζωὴ φάνταζε τώρα σ' ὄλων τὰ μάτια σὰν καινούργια. Ὅλοτελα ἄγνωρη. Τὰ γνωστὰ εἶχαν γίνει ἄγνωστα καὶ τ' ἄγνωστα γνωστά. Μιά πραγματικότητα ξέφτιζε σὰν παραμῦθι, κι' ἓνα παραμῦθι ἔπαιρνε τὴ θέση τῆς πραγματικότητας. Ὁ Ντέμης Περισίδης, ὁ ἄνδρας τῆς Τζέλλας, ὁ χθεσινὸς «κύριος», ὁ χθεσινὸς χρηματιστής, λές κι' ἦτανε γιὰ ὄλους τοὺς ἓνα πρόσωπο ἀνύπαρκτο, μιὰ ὄπτασία. Στὴ θέση του ὑπῆρχε τώρα κάποιος ἄλλος, ποὺ τὸ μόνο κοινὸ γνώρισμα, ποὺ εἶχε μὲ τὸν προηγούμενο, ἦταν τ' ὄνομα. Ναί, μιὰ ἀπλὴ μόνοςυνωνυμία. Τίποτε ἄλλο. Κι' ὁ ἄλλος αὐτὸς ἦταν ὁ παλιὸς φίλος τοῦ Πάργα, ὁ νέος ποὺ καταχράστηκε τὴν ἐμπιστοσύνη ἑνὸς φίλου του, ποὺ ἀτίμασε ἓνα φτωχὸ κορίτσι καὶ τ' ἄφησε ὕστερα στοὺς δρόμους, ποὺ κοροΐδεψε μιὰν ἄλλη κάνοντάς τὴν γυναῖκα του γιὰ νὰ πάρῃ τὰ λεπτὰ της καὶ νὰ τὰ σκορπίσῃ ὕστερα μ' ἓνα σῶρὸ ἐρωμένες του, ποὺ ἔκλεψε τὴν περιουσία ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκαν γιὰ νὰ τὴ σπαταλήσῃ μὲ μιὰ φιληνάδα τῆς γυναίκας του...

Τί διαφορὰ, Θεέ μου, τί μεγάλῃ διαφορὰ ποῦχαν ἀνάμεσα τοὺς οἱ δυὸ αὐτοὶ ἄνθρωποι!...

Ἐνα πνιχτὸ κλᾶμμα ἦρθε τώρα νὰ σπάσῃ τὴν ἥσυχία ποὺ βασιλεψε μέσ' στὸ μικροῦλι σαλονάκι. Ἡ Τζέλλα, κρύβοντας μέσ' στὰ χέρια τὸ πρόσωπο, ἔκλαιε μὲ λυγμούς...

Κανένας τοὺς δὲν σκέφτηκε νὰ τὴν παρηγορήσῃ, νὰ τῆς πῇ τίποτε. Ἐνοιωθάν ὅλοι τὴν ψυχὴ τοὺς βαρειά, καὶ τὰ μάτια τοὺς βουρκωμένα, ἦταν ἔτοιμα νὰ ξεσπάσουν σὲ κλάμματα...

Πόση ὥρα ἔκλαιγε ἡ Τζέλλα, δὲν μποροῦσε κανένας τοὺς νὰ θυμηθῇ. Ὅταν πιά στέρεψαν τὰ δάκρυά της κι' ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι, τὰ μάτια της, κατακόκκινα, λάμπανε σὰ γυαλιστερές

χάντρες. Τὸ στήθος της ἀναταράσσονταν ἀπ' τ' ἀναφυλλητὰ καὶ τὰ ρουθουνάκια της ἀνοιγόκλειναν γρήγορα καὶ νευρικά. Ἐμεινε λίγο κυττάζοντας, ἀφηρημένα, γύρω της κι' ὕστερα σηκώθηκε ἀργὰ ἀπ' τὴ θέση της καὶ προχωρώντας ἦρθε καὶ στάθηκε μπρὸς στὸ Πάργα.

— Εὐχαριστῶ, τοῦπε, δίνοντάς του τὸ χέρι, εὐχαριστῶ πολὺ. Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ στὴ ζωὴ μου τὴν ἀποψινὴ βραδυά.

Ὁ Πάργας σηκώθηκε καὶ παίρνοντας τὸ χέρι της, ἔσκυψε καὶ τὸ φίλησε. Ὑστερα πλησίασε τὸ Τζώρτζη καὶ τοῦπε μὲ σιγανὴ φωνὴ γιὰ νὰ μὴν ἀκουστῇ:

— Δὲν θᾶταν σωστὸ νὰ τὴν ἀφήνατε μόνη. Παρακαλέστε καὶ ἐκ μέρους μου τὴν ἀδελφή σας νὰ μείνῃ ἀπόψε μαζί της.

— Καλὰ, μουρμούρισε αὐτός, καὶ πλησίασε τὴ Μαριάννα.

Σ' ὅλο τὸ διάστημα ποὺ τῆς μιλοῦσε αὐτὴ κυττοῦσε τὸν Πάργα. Ἐκείνη τὴ βραδυὰ ὁ Στέφανος φάνταζε στὰ μάτια της ἀλλοιωτικός. Χωρὶς νὰ ξέρῃ κι' αὐτὴ τὸ γιατί, ὅταν τὸν πρωτογνώρισε εἶχε νοιώσει μιὰν ἀνεξήγητὴ ἀντιπάθεια γι' αὐτόν. Θὲς γιατί τὴν πειραζε τὸ ὑπερήφανο βλέμμα του, θὲς γιατί εἶχε ἀκούσει τόσα καὶ τόσα γύρω ἀπ' τ' ὄνομά του, τὰ πλούτη του, τὴ ζωὴ του, θὲς γιατί αἰσθάνθηκε τὴν ὑπερηφάνειά της πληγωμένη, ποὺ ὁ ἀδελφός της ἐργαζότανε στὸ γραφεῖο του, ναί, τέλος πάντων, μιὰ ἀπ' ὅλες αὐτὲς τίς αἰτίες ἢ καὶ καμμιά τὴν εἶχαν κάνει νὰ μὴν ὑποφέρῃ τὴν παρουσία του. Μὰ σήμερα, ὦ! ναί σήμερα τὸ βράδυ, ὅλη αὐτὴ ἡ εἰκόνα, ποῦχε πλάσει μέσα της γι' αὐτόν, σβύστηκε καὶ χάθηκε σὰν νᾶτανε ὄπτασία. Ὁ Πάργας ξεχώριζε μέσ' στὸ μυαλό της σὰ ἓνα φωτεινὸ σημάδι κι' ἡ καρδιά της ἔνοιωσε ἄθελα κι' ἀσυναίσθητα ἓνα παράξενο σκίρτημα.

Ἡ Μαριάννα ἄκουσε ἀδιάφορα ὅτι τῆς ἔλεγε ὁ ἀδελφός της καὶ μηχανικὰ μουρμούρισε τὸ «ναί».

Ὁ Τζώρτζης, ὅταν πῆρε τὴ συγκατάθεση τῆς ἀδελφῆς του, γύρισε καὶ τὴν εἶπε στὸν Πάργα.

— Καὶ τώρα, πρόσθεσε αὐτός, θᾶπρεπε νὰ φύγουμε. Εἶναι ἀργά, κι' ἔπειτα θᾶταν προτιμότερο νὰ τίς ἀφήναμε νὰ ἡσυχάσουν.

Προχώρησε πρὸς τὴ Τζέλλα, ποὺ ἔμενε ἀκίνητη μὲ τὸ βλέμμα χαμένο καὶ τὴν καληνύκτισε. Αὐτὴ τὸν κύτταξε ἀφηρημένα καὶ μурμουρίσε μέσ' στὰ δόντια της μιὰ «καλανύχτα», ποὺ ἀκούστηκε σὰν ἤχώ.

Ἔστρεψε γιὰ νὰ βγῇ. Καθὼς περνοῦσε μπροστὰ ἀπ' τὴν Μαριάννα, πῆρε τὸ χέρι της καὶ τὸ φίλησε.

— Σὰς εὐχαριστῶ πολύ, δεσποινὶς Δακόστα, μурμουρίσε: Καληνύχτα σας.

Ἡ Μαριάννα προσπάθησε νὰ πῇ κάτι, μὰ ἡ γλῶσσα της στριφογύρισε ἄδικα μέσ' στὸ στόμα της, χωρὶς νὰ μπορέσῃ ν' ἀρθρώσῃ λέξη. Ὁ Πάργας προχώρησε κι' ἀνοίγοντας τὴν πόρτα, βγῆκε ἔξω. Πίσω του ἀκολουθοῦσε ὁ Τζώρτζης.

Κατέβηκαν κάτω χωρὶς νὰ ποῦν τίποτε. Στὸ δρόμο περίμενε τ' αὐτοκίνητο τοῦ Πάργα. Ὁ σωφὲρ εἶχε ἀποκοιμηθῇ γυρμένος πάνω στὸ βολάν, καὶ τὸ κασκέτο του ἔκρυβε ὁλότελα τὸ πρόσωπό του.

Ὁ Πάργας στάθηκε λίγο καὶ τὸ στῆθος του φούσκωσε σὲ μιὰ δυνατὴ ἀναπνοή.

— Πάρτε σεῖς τ' αὐτοκίνητο εἶπε, στὸ Τζώρτζη, ποὺ στεκότανε πλάι του· ἐγὼ θὰ περπατήσω λίγο. Ἔχω δυνατὸ πο-νοκέφαλο καὶ θὰ μοῦ κάνῃ καλὸ ὁ ἀέρας... Καληνύχτα σας!

Ὁ Τζώρτζης κάτι πῆγε νὰ πῇ, μὰ δὲν τοῦ δόθηκε καιρὸς. Ὁ Πάργας εἶχε κι' ὅλας ἀπομακρυνθῇ.

Στάθηκε λίγο καὶ κύτταξε τὴ σιλουέττα του καθὼς ἀπομακρυνόνταν κι' ἔσβυνε μέσ' στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας. Ὑστερα πλησίασε καὶ χτύπησε τὸ σωφὲρ στὸν ὦμο.

Αὐτὸς πετάχτηκε ξαφνιασμένος ἀπ' τὸν ὕπνο του καὶ κατέβηκε κάτω ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου.

— Τράβα Πέτρο, εἶπε ὁ Τζώρτζης, θὰ μὲ πᾶς σπίτι, κι' ὕστερα θὰ γυρίσης στὸ γκαράζ. Ὁ κύριος Πάργας θὰ γυρίσῃ μὲ τὰ πόδια...

Ἀφῆσε τὸ κορμί του νὰ πέσῃ μέσα, κι' ἔκλεισε τὰ μάτια. Μπροστὰ του ξεπετοῦσε ξακολουθητικὰ μιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Πάργα καὶ μιὰ τῆς Τζέλλας...

— Τὴ δυστυχισμένη, μурμουρίσε μέσ' στὰ δόντια του, τὴ δυστυχισμένη... Κι' ὅμως, πόσο διαφορετικὴ, πόσο ἀλλοιωτική, πόσο καλλίτερη θὰ μποροῦσε νὰ ᾔταν ἡ ζωὴ γι' αὐτήν... Πόσο διαφορετικὴ... Πόσο καλλίτερη...

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ μέρας ὁ Πάργας δέχτηκε στὸ γραφεῖο του τὴν ἐπίσκεψη τῆς Μαριάννας.

Τὴν νύχτα ὅλη τὴν εἶχε περάσει ἄγρυπνος, σκυμμένος πάνω στὸ γραφεῖο του, ἐξελέγχοντας τὰ χαρτιά καὶ τὰ βιβλία τοῦ Περσίδη. Κι' ὅταν στίς ἐννιά μπῆκε μέσα στὸ γραφεῖο του ὁ κ. Περικλῆς, τὸν βρῆκε ὁλότελα ἀπορροφημένο στοὺς λογαριασμούς του, τόσο ποὺ δὲν πρόσεξε κἄν τὴν εἴσοδό του, οὔτε στὴν ἀρχὴ ὅταν τοῦ μίλησε φάνηκε πὼς τὸν ἄκουσε.

Χρειάστηκε νὰ ἐπαναλάβῃ πολλὰς φορὲς τὴν «καλημέρα» τοῦ ὁ κ. Περικλῆς, γιὰ νὰ σηκώσῃ ἐπὶ τέλους ὁ Πάργας τὸ κεφάλι καὶ νὰ τὸν κυττάξῃ. Τὸν ρώτησε τότε τί ὥρα ἦταν, κι' ἂν τὸν εἶχε ζητήσῃ κανένας. Ὑστερα τοῦ εἶπε πὼς τὸν χρειαζόταν, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν περιμένῃ μέσα ἐκεῖ ὅσην ὥρα θᾶκανε γιὰ νὰ πάρῃ ἓνα μπάνιο καὶ νὰ ντυθῇ.

— Θὰ μποροῦσατε, τοῦ εἶπε καθὼς ἀνοίγε τὴν πόρτα τῆς κάμαράς του, ὅσο θὰ λείπω νὰ τακτοποιήσετε τὰ χαρτιά αὐτά. Δὲν τὰ χρειάζομαι πιά. Ὅτι εἶχα νὰ δῶ, τὸ εἶδα.

Ὑστερα βγῆκε κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα. Μὰ σχεδὸν ταυτόχρονα χτύπησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου, κι' ὁ Περικλῆς προχώρησε καὶ ξεκρέμασε τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός, μурμουρίσε σιγανὰ σὰν νὰ φοβώτανε μήπως ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τοῦ δωματίου, τί θέλετε;

Τὸν εἰδοποιοῦσαν ἀπ' τὸ θυρώρετο, πὼς ἡ δεσποινὶς Δακόστα εἶχε ἔρθῃ καὶ ζητοῦσε νὰ δῇ τὸν κ. Πάργα, τώρα ἀμέσως.

Ὁ κ. Περικλῆς στὴν ἀρχὴ σκέφτηκε νὰ πῇ πὼς θάπρεπε νὰ περιμένῃ, μὰ μετάνοιωσε, φοβήθηκε μήπως αὐτὸ θύμωνε τὸν Πάργα, καὶ προτίμησε νὰ τὸν ρωτήσῃ. Εἶπε νὰ περιμένῃ

λίγο κι' αφήνοντας τὸ ἀκουστικὸ πάνω στὸ γραφεῖο προχώρησε καὶ χτύπησε τὴν πόρτα τῆς κάμαρας τοῦ Πάργα.

— Λέγετε, τί εἶναι; ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ Στέφανου.

— Κύριε Πάργα, ἔκανε ὁ Περικλῆς, κατω εἶναι ἡ δεσποινὶς Δακόστα καὶ θέλει, λέει, νὰ σὰς δῇ, καὶ τώρα μάλιστα.

— Ποιὸς εἶπες; τὸν διέκοψε ὁ Πάργας μὲ δυνατὴ φωνή.

— Ἡ δεσποινὶς Δακόστα...

— Λοιπὸν;

— Θέλει νὰ σὰς δῇ, συνέχισε ὁ κ. Περικλῆς, καὶ τώρα ἀμέσως. Τί νὰ κάνω; Νὰ πῶ νὰ σὰς περιμένῃ ἢ θὰ τὴ δεχθῇτε.

Κι' ὁ κ. Περικλῆς στάθηκε ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν. Πέρασαν κάμποσα λεπτὰ χωρὶς νὰ πῇ τίποτε ὁ Πάργας. Τὸ κουδοῦνι τοῦ τηλεφώνου ξαναχτύπησε κι' ὁ κ. Περικλῆς σὰ νὰ θυμήθηκε πὼς θάπρεπε νὰ δώσῃ μιὰν ἀπάντησιν, χτύπησε τὴν πόρτα καὶ μὲ φωνὴ κάπως δυνατώτερη ἐπανέλαβε:

— Λοιπὸν, τί νὰ κάνω;

Ἀντὶ γιὰ ἀπάντησιν ἀνοίξε ἡ πόρτα καὶ φάνηκε ὁ Πάργας. Προσπαθοῦσε νὰ καρφισώσῃ πάνω στὴν γραβάτα του τὸ μεγάλο μαργαριτάρι ποὺ φοροῦσε πάντα.

— Ν' ἀνέβῃ, εἶπε καθὼς ἔκανε νὰ προχωρήσῃ μέσ' στὸ δωμάτιο. Πηγαίνετε νὰ τὴ συνοδεύσετε.

— Ὅπως θέλετε, μουρμούρισε ὁ κ. Περικλῆς καὶ βγῆκε ἔξω.

Στάθηκε λίγο ἀκόμα ὁ Πάργας, ὥσπου νὰ σιάξῃ τὸ μαργαριτάρι του κι' ἔπειτα ἄρχισε νὰ περπατᾷ πάνω-κάτω μέσ' στὸ γραφεῖο του. Στὸ μυαλό του εἶχε σφηνωθῇ ἐπίμονα μιὰ σκέψη: Σὲ τί ὠφείλονταν ἄρᾳ γε ἡ πρωΐνῃ αὐτῇ ἐπίσκεψι τῆς Μαριάννας; Τί τὸν ἤθελε; Καὶ γιατί ἐρχότανε σπῖτι του, ἀφοῦ ἔξερε καλά, πὼς δὲν δεχότανε κανένα, καὶ πιὸ πολὺ γυναῖκες;

Γιὰ μιὰ στιγμή σκέφτηκε τὸν πατέρα της, τὸν Τζώρτζη. Ἴσως νὰ τοὺς συνέβαινε τίποτε τὸ ἔκτακτο. Μὰ πάλι, γιατί νὰ μὴν ἐρχόνταν αὐτοί, μὰ ἔστελναν τὴ Μαριάννα; Ἐπειτα ὁ Τζώρτζης, τοῦλάχιστο, εἶχε τόση ἐλευθερία πάρει μαζί του, μέσ' στὶς τελευταῖες αὐτὲς μέρες, ὥστε, ἂν εἶχε τίποτε νὰ τοῦ

πῇ, θὰ τοῦ τῶλεγε ὁ ἴδιος κι' ὄχι μέσον τῆς ἀδελφῆς του.

Ὅχι, δὲν μπορούσε νάταν αὐτὴ ἡ αἰτία τῆς ξαφνικῆς αὐτῆς ἐπίσκεψης. Τότε ἴσως ἡ Τζέλλα; Μὰ κι' αὐτὴ τί μπορούσε νάχῃ; Πρὶν λίγες ὥρες τὴν εἶχε ἀφήσει σπῖτι της καὶ βέβαια ἂν τῆς συνέβαινε τίποτε θὰ τοῦ τηλεφώνουσαν, θὰ τοῦ τηλεφώνουσε πρῶτα ἡ ἴδια ἡ Μαριάννα, ποῦχε μείνει μαζί της.

Μὰ τότε τί;

Οἱ ξεροὶ κρότοι ποὺ ἀκούστηκαν πάνω στὴν πόρτα τοῦ γραφείου του ἦρθαν νὰ σταματήσουν τίς ὑποθέσεις ποὺ ἔκανε στὸ μυαλό του. Προχώρησε γρήγορα κι' ἀνοίξε ὁ ἴδιος τὴν πόρτα. Στὸ κατώφλι της στεκόταν ἡ Μαριάννα καὶ λίγο πίσω της ὁ κ. Περικλῆς. Φοροῦσε ἓνα ὁμορφο φορεματάκι κι' ἓνα καπέλλο χωστὸ ποὺ ἔκρυβε τὸ μισό της πρόσωπο.

— Μεγάλῃ μου τιμῇ νὰ σὰς δεχτῶ στὸ γραφεῖο μου, δεσποινὶς Δακόστα, εἶπε ὁ Πάργας καθὼς ἔκανε δυὸ βήματα πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ τῆς ἀφήσῃ τόπο νὰ περάσῃ.

— Ὅχι δά, ἀπάντησε ἐκείνη γελώντας κι' ἀφήνοντας νὰ φανοῦν ἀνάμεσα ἀπ' τὰ κοκκινοβαμμένα χεῖλη της δυὸ σειρὲς ὀλόασπρες δοντιῶν, μεγάλῃ τιμῇ θὰ μπορούσα νὰ πῶ ἐγὼ πὼς μοῦ κάνετε νὰ μὲ δέχεσθε, ἂν πιστέψῃ κανεὶς σ' ὅ,τι λέγονται γιὰ τὴν μισανθρωπία σας ἢ ἀκριβέστερα γιὰ τὸ μισογυνισμό σας...

Ὁ Πάργας προσποιήθηκε πὼς δὲν ἄκουσε κι' ἀπέφυγε ν' ἀπαντήσῃ. Στρέφοντας μόνο, ἔκανε νόημα στὸν κύριο Περικλῆ πὼς δὲν τὸν χρειάζονταν καὶ κλείνοντας τὴν πόρτα προχώρησε καὶ προσέφερε μιὰ πολυθρόνα στὴ Μαριάννα.

— Εὐχαριστῶ πολὺ, μουρμούρισε αὐτὴ ἀφήνοντας τὸ κορμί της νὰ πέσῃ πάνω στὸ δερμάτινο κάθισμα, καὶ σχεδὸν ἀμέσως συνέχισε: Ἀλήθεια ξέχασα νὰ σὰς ἐκφράσω τὰ θερμὰ μου συγχαρητήρια γιὰ τὸ σπῖτι σας..., pardon, γιὰ τὸ μέγαρό σας ἤθελα νὰ πῶ. Περίφημο γοῦστο...

— Βρίσκετε; τὴ διέκοψε ὁ Πάργας.

— Ὡ! ναί. Καὶ ξέρετε, ἐμένα ὅπως δὲν μ' ἀρέσει νὰ μοῦ κάνουν κομπλιμέντα, τὸ ἴδιο καὶ γὰρ δὲν συνηθίζω ποτέ μου νὰ κάνω.

— Τότε σὰς εὐχαριστῶ πολύ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε μονάχα νὰ παραδεχτῶ πολὺ ἐπικερὴ τὴν κρίση σας.

Ἡ Μαριάννα προσποιήθηκε τώρα κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της πὼς δὲν ἄκουσε καὶ στρέφοντας τὸ πρόσωπό της στ' ἀνοιχτὸ παράθυρο, ἀπέφυγε νὰ τοῦ δώσῃ μιὰ ἀπάντηση.

Πέρασαν ἔτσι λίγα λεπτά χωρὶς νὰ μιλᾶνε. Ὁ Πάργας τὴν κυττοῦσε προσπαθώντας νὰ μαντέψῃ τὴν αἰτία τοῦ ἐρχομοῦ της. Αὐτὴ ξακολουθοῦσε νὰ κρατᾷ τὸ βλέμμα της βυθισμένο στὴ μικρούλικη λουρίδα τοῦ οὐρανοῦ ποὺ διαφαίνονταν πίσω ἀπ' τὰ κρύσταλλα τοῦ παραθυριοῦ. Πρῶτος μίλησε ὁ Πάργας.

— Κι' ἂν δὲν εἶμαι ἀδιάκριτος, εἶπε, θὰ μπορούσα νὰ ξέρω, δεσποινίς Δακόστα, τὴν ἀφορμὴ τῆς ἐπισκέψεώς σας;

Αὐτὴ γύρισε καὶ τὸν εἶδε μιὰ στιγμὴ χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἀμέσως. Σὲ λίγο πρόσθεσε:

— Εὐχαρίστως. Ἀλλωστε φαντάζομαι, πὼς κι' ἂν δὲν μὲ ρωτοῦσατε, θὰ σὰς τὴν ἔλεγα ἐγώ.

Ὁ Πάργας κατάλαβε τὸ πείραγμά της καὶ δάγκωσε θυμωμένα τὰ χεῖλη του. Ἐνοιωθε τὴν ὑπερηφάνειά του πληγωμένη, καὶ πιὸ πολὺ τὸν πείραξε ἡ σκέψη, πὼς δὲν μπορούσε νὰ τῆς πῇ τίποτε. Σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ σῶπασε.

— Γιατί δὲν μιλάτε; ρώτησε σὲ λίγο ἡ Μαριάννα.

— Περιμένω, ψιθύρισε αὐτός, ξακολουθώντας νὰ κρατᾷ σταυρωμένα πάνω στὸ στήθος του τὰ χέρια του.

— Περιμένετε; Τί περιμένετε; ὦ! ναί! Καταλαβαίνω, πειραχτήκατε ἴσως ἀπ' τὴν προηγούμενη φράση μου. Μὰ πιστέψτε με, δὲν τὴν εἶπα γιὰ νὰ σὰς προσβάλω. Ναί, ναί, δὲν εἶχα τέτοια πρόθεση. Τῶπα χωρὶς νὰ δώσω σημασία...

Στάθηκε λίγο κυττάζοντάς τον καὶ σὲ λίγο εἶπε:

— Λοιπὸν; Ξεθυμώσατε;

Ὁ Πάργας δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ ἓνα χαμόγελο, ποὺ φάνηκε στὰ χεῖλη του. Προχώρησε πρὸς τὸ μέρος της κι' ἀκουμπώντας τὸ χέρι του πάνω στὴν πολυθρόνα, ποὺ καθότανε ἡ Μαριάννα, συνέχισε:

— Λοιπὸν, σὰς ἀκούω.

— Δὲν θὰ σὰς κουράσω πολὺ, ἄρχισε ἡ Μαριάννα· θάθελα μόνο νὰ μοῦ ἀπαντήσετε εἰλικρινὰ σὲ μερικὲς ἐρωτήσεις ποὺ θὰ σὰς ἔκανα. Θέλετε;

— Εὐχαρίστως, μουρμούρισε ὁ Πάργας, λέγετε.

— Καὶ πρῶτα-πρῶτα, χθὲς εἶχατε πῇ πὼς πρὶν φύγετε ἀπ' τὴν Ἑλλάδα, ὅταν ἦσασταν νέος, τότε δηλαδὴ ποὺ ἦσαστε φίλος μὲ τὸ Ντέμη, ἀγαπούσατε μιὰ κοπέλλα ποὺ τὴ λέγανε:

— Ντόρα.

— Δηλαδή;

— Τί θέλετε νὰ πῆτε;

— Θέλω νὰ πῶ τί ἦταν αὐτὸ τὸ Ντόρα; Θεοδώρα; Πανδώρα; Ὁ Πάργας τὴν κύτταξε στὰ μάτια, μὴ μπορώντας νὰ ἐξηγήσῃ γιατί τὸν ρωτοῦσε αὐτὴν τὴ λεπτομέρεια, καὶ σὲ τί μπορούσε νὰ τὴν ἐνδιαφέρῃ.

— Λοιπὸν, ἐπανελάβε ἡ Μαριάννα, θυμώσατε τί ἦταν;

— Ὅχι, μουρμούρισε αὐτός, μὰ σὲ τί θὰ μπορούσε νὰ σὰς ἐνδιαφέρῃ;

— Θὰ τὸ δῆτε πιὸ ὕστερα, ἔκανε ἡ Μαριάννα· τώρα μοῦ ὑποσχεθήκατε πὼς θὰ μ' ἀπαντᾶτε μόνο στίς ἐρωτήσεις μου, καὶ πρέπει νὰ κρατήσετε τὴν ὑπόσχεσή σας.

— Ἔστω, σὰς ἀκούω, λέγετε.

— Δὲν πειράζει, συνέχισε ἡ Μαριάννα, κρίμα μόνο ποὺ δὲν ξέρετε νὰ μοῦ πῆτε· θὰ μᾶς βοηθοῦσε ἴσως πολὺ αὐτὴ ἡ λεπτομέρεια. Ἄς πᾶμε, ὅμως, παρακάτω. Δὲν μοῦ λέτε, πόσων χρονῶν ὑπολογίζετε πὼς θάταν τώρα ἡ κοπέλλα αὐτή;

Ὁ Πάργας ἔφερε τὸ χέρι του στὸ πρόσωπό κλείνοντας τὰ μάτια, σὰ νὰ προσπαθοῦσε νὰ ὑπολογίσῃ.

— Μὰ σαράντα περίπου χρονῶν, εἶπε σὲ λίγο.

— Ὡραῖα, συνέχισε ἡ Μαριάννα. Καὶ τώρα ἀκόμα κάτι, ἦταν ξανθὴ μὲ γαλανὰ μάτια, ὅχι πολὺ ψηλὴ καὶ μ' ἓνα σημάδι μικρὸ στὸ δεξιὸ της μάγουλο;

— Ποῦ τὴν ξέρετε; φώναξε ὁ Πάργας διακόποντάς τὴν, κι' ἐνῶ τὰ μάτια του λαμπύριζαν παράξενα. Πῆτε μου ποῦ τὰ ξέρετε σεῖς ὅλα αὐτά; Ποιὸς σὰς τᾶπε;

Ἡ Μαριάννα δὲν τοῦδωσε καμμιάν ἀπάντηση. Ἄνοιξε μόνο τὴν τσάντα της καὶ βγάζοντας μιὰ φωτογραφία ἀπὸ μέσα τοῦ τὴν ἔδωσε λέγοντας.

— Τὴν γνωρίζετε αὐτὴν τὴν γυναῖκα;

Ὁ Πάργας ἄρπαξε τὴ φωτογραφία ποὺ τοῦ πρότεινε ἡ Μαριάννα κι' ἔσκυψε πάνω της κυττάζοντάς την. Στὸ πρόσωπό του εἶχε ξεχυθῇ ἓνα ὠχρὸ χρῶμα, κέρινο, κι' ἡ ἀνάσα του ἔβγαине βαρειά καὶ ζεστή ἀπ' τὸ στήθος του. Κάτι προσπάθησε νὰ πῇ, μὰ δὲν τὸ κατῶρθωσε. Τὰ μάτια του βούρκωσαν κι' ἔνας λυγμὸς ξέφυγε ἀπ' τὸ στήθος του.

Ἡ Μαριάννα, ἀφοῦ τὸν κύτταξε λίγο χωρὶς νὰ μιλά, σὰν νὰ μὴν ἤθελε νὰ ταράξῃ τὸν πόνο ποὺ αἰσθανότανε νὰ πλημμυρίξῃ τὴν ψυχὴ τοῦ Πάργα, σηκώθηκε ἀπ' τὴν πολυθρόνα ποὺ καθότανε καὶ προχωρώντας ἦρθε καὶ στάθηκε κοντὰ στὸ παράθυρο μὲ τὸ πρόσωπο στραμμένο ἔξω στὸ δρόμο.

Λίγες στιγμὲς ἀκόμα ἡ ἡσυχία τοῦ δωματίου ταράσσονταν ἀπ' τοὺς πινητοὺς λυγμούς, ποὺ ξέφευγαν κάθε τόσο ἀπ' τὸ στήθος τοῦ Πάργα. Ὑστερα, τὸ κάθε τί σῶπασε καὶ μιὰ πένθιμη ἡρεμία ἀπλώθηκε μέσ' στὸ γραφεῖο. Ἡ Μαριάννα ἔνοιωθε μέσα της νὰ τὴν κυριεύῃ ἀκράτητα ἡ ἐπιθυμία της περιέργειας, μὰ δὲν τολμοῦσε νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπο πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πάργα. Αὐτὸς πάλι ἔμενε ἀκίνητος στὴ θέση του, μὲ τὸ βλέμμα βυθισμένο στὴ φωτογραφία ποὺ κρατοῦσε. Ἡ συγκίνηση κι' ἡ ταραχὴ του εἶχαν ἀρχίσει νὰ ὑποχωροῦν, καὶ σιγὰ-σιγὰ ξανάβρισκε τὸν ἑαυτό του. Μέσ' στὸ μυαλό του τώρα στριφογύριζε ἐπίμονα μιὰ σκέψη: Ποῦ τᾶξερε ὅλα αὐτὰ ἡ Μαριάννα; Ποιὸς μποροῦσε νὰ τῆς τᾶχε πῇ; Ποιὸς ἄλλος παρὰ αὐτὸς ἦ... ἦ... ὁ Ντέμης!

Κι' ὁ Πάργας συμπληρώνοντας ἔτσι τὴ σκέψη του, νόμισε πὼς ξαφνικά εὑρίσκει τὴ λύση τοῦ αἰνίγματος ποὺ πίεζε τὸ μυαλό του. Τὰ μάτια του φωτίστηκαν ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴ χαρὰ καὶ ἓνα χαμόγελο, ποὺ θάταν δύσκολο νὰ χαρακτηρίσῃ κανένας ἂν προέρχονταν ἀπὸ εὐχαρίστηση ἢ ἀπὸ πόνο, ἄνθισε πάνω στὰ χλωμὰ χεῖλη του. Σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ κύτταξε γιὰ λίγο

τὸ λεπτὸ κορμί τῆς Μαριάννας, σὰ νᾶθελε νὰ πάρῃ μιὰν ἀπόφαση. Ὑστερα, βάζοντας τὴ φωτογραφία ποὺ κρατοῦσε στὴν τσέπη του, προχώρησε πρὸς τὸ μέρος της καὶ φτάνοντας κοντὰ της, τῆς εἶπε μὲ φωνὴ πού, παρ' ὅλο ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὴν κάνῃ ἀδιάφορη, μαρτυροῦσε μιὰν ἀπέραντη συγκίνηση.

— Δεσποινὶς Δακόστα, ἂν σὰς παρακαλοῦσα νὰ μοῦ λέγατε κάτι, θὰ ἀρνιώσασταν;

Αὐτὴ, ποὺ ἡ ἀπότομη ἐρώτηση τοῦ Πάργα ἦρθε νὰ τὴν ξυπνήσῃ ἀπ' τίς σκέψεις ποῦταν βυθισμένη, ξαφνιαστικὴ καὶ γύρισε πρὸς τὸ μέρος του, μὴ μπορῶντας νὰ βρῇ μιὰν ἀπάντηση.

— Λοιπὸν; ἔκανε σὲ λίγο ὁ Πάργας κυττώντας τὴν στὰ μάτια, τί θὰ κάνετε; Θὰ μ' ἀπαντοῦσατε ἢ ὄχι.

— Γιατί ὄχι; ψιθύρισε ἡ Μαριάννα μὲ σβυστὴ φωνή.

— Εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Πάργας καὶ πρὶν προφτάξῃ ἡ Μαριάννα νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ παίρνοντας τὸ δικό της ἔσκυψε καὶ τὸ φίλησε.

Λίγα λεπτὰ ὑστερότερα ὁ Πάργας καθισμένος πλάϊ στὴ Μαριάννα ἄκουε, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία του, τὴ διήγησή της. Δὲν ἦταν καὶ πολλὰ πράγματα ποῦχε νὰ τοῦ πῇ. Νά, θυμώτανε πὼς μιὰ μέρα ὁ Περσίδης, ἀκούγοντας πὼς ἤθελαν γιὰ τὸ σπίτι τους μιὰν οἰκονόμο, προθυμοποιήθηκε νὰ τοῦ συστήσῃ μιὰ πατριώτισσά του, πού, καθὼς τοὺς εἶχε πῇ, τὴν ἤξερε καλὰ καὶ θᾶθελε νὰ τὴ βάλῃ σ' ἓνα σπίτι καλὸ σὰ τὸ δικό τους.

Αὐτοί, δέχτηκαν φυσικά, καὶ λίγες μέρες ὑστερότερα ἦρθε σπίτι τους μιὰ γυναῖκα ἴσαμε καμμιά τριανταπενταριά χρονῶν. Δὲν τὴ ρώτησαν τίποτε, οὔτε καμμιά συζήτηση γιὰ μισθὸ τῆς εἶχαν κάνει. Φαινότανε ἐργατικὴ, πρόθυμη γιὰ τὸ κάθε τί, καὶ ποτέ της δὲν ἄνοιγε τὸ στόμα της νὰ πῇ κανένα παράπονο ἢ νὰ ἀντιμιλήσῃ. Τὸ γέλιο κι' ἡ χαρὰ ἦταν, θαρρεῖς, πράγματα ἄγνωρα γι' αὐτήν. Ζοῦσε μέσα στὸ σπίτι τους σὰν φάντασμα μᾶλλον παρὰ σὰν ἄνθρωπος. Κανένας δὲν ἤξερε οὔτε ἀπὸ ποῦ ἐρχότανε, οὔτε τί τὴν συνέδεε μὲ τὴ ζωὴ. Κανένας ποτέ δὲν ἦρθε νὰ τὴ ζητήσῃ, κανενὸς ὄνομα ποτέ της δὲ πρόφεραν τὰ χεῖλη της.

Κι' ὁ Περσίδης ἓνα ἄλλο βράδυ, πού ἡ Μαριάννα τὸν εἶχε ρωτήσει γι' αὐτήν, ἔκανε στήν ἀρχή πῶς δὲν ἄκουσε γιὰ νὰ ἀποφύγῃ ν' ἀπαντήσῃ, κι' ὕστερα μάζωσε τὰ λόγια του, τῆς εἶπε πῶς κάποτε εἶχε μιὰν ἐρωτική περιπέτεια, ἀπ' αὐτὲς τίς συνηθισμένες, πῶς αὐτὸς πού τὴν ἀγαποῦσε τὴν παράτησε κι' ἔφυγε, πῶς... πῶς, κι' ἓνα σωρὸ ἄλλες λεπτομέρειες πού συνοδεύουν ἀναπόσπαστα κάθε τέτοια κοινὴ ἱστορία.

Ἀπὸ τότε ἡ Μαριάννα ἐνοιώθη μέσα της μιὰν ἰδιαίτερη ἀγάπη γιὰ τὴν γυναῖκα ἐκείνη, καὶ τὴν ἀγάπη της αὐτὴν εὗρισκε πάντα τρόπο νὰ τῆς τὴν δείχνῃ, ἄλλες φορές μ' ἓναν καλὸ λόγο, κι' ἄλλες μὲ μικροδωράκια πού τῆς χάριζε.

Καὶ μιὰ μέρα, θάταν δυὸ χρόνια ἀπὸ τότε, ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἀρρώστησε ξαφνικὰ καὶ λίγες μέρες ὑστερώτερα πέθανε. Ἐνα βράδυ λοιπόν, τὸν καιρὸ τῆς ἀρρώστειας της, πού ἡ Μαριάννα ἀνέβηκε στὸ δωμάτιό της γιὰ νὰ τὴν ρωτήσῃ πῶς ἦταν, αὐτὴ τῆς εἶπε μιὰν ἱστορία πού μόλις θυμώτανε. Τῆς εἶχε μιλήσει γιὰ μιὰν ἄλλη ζωὴ, γιὰ μιὰν ἀγάπη πού εἶχε, τῆς εἶχε πῆ ἓνα ὄνομα: Στέφανος—ὦ! ναὶ αὐτὸ τὸ θυμώτανε καλὰ—τῆς εἶχε πῆ ὕστερα γιὰ ἓναν ἄλλον πού δὲν θέλησε νὰ φανερώσῃ τ' ὄνομά του, κι' ὕστερα, ὕστερα τῆς διηγήθηκε μιὰ σειρὰ ἀπὸ πράγματα πού ἔφεραν στὰ μάτια της τὰ δάκρυα. Στὴν ἀρχὴ ἡ Μαριάννα νόμισε πῶς ὅ,τι τῆς ἔλεγε ἦταν παραμιλήματα πυρετοῦ, μὰ γρήγορα κατάλαβε: πῶς ἡ γυναῖκα δὲν εἶχε χάσει τὰ λογικά της. Προσπάθησε νὰ τὴν παρηγορήσῃ, καὶ τὴν ἄλλη μέρα μίλησε γιὰ ὅλα αὐτὰ στὸν Περσίδη. Αὐτὸς ταραχτήκε στὴν ἀρχὴ μὰ σιγὰ-σιγὰ κατῴρθωσε νὰ ξαναβρῇ τὴν ψυχραιμία του καὶ παρακολούθησε τὸ τέλος τῆς ἱστορίας πού τοῦ διηγώτανε μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἀπέφυγε νὰ τῆς δώσῃ μιὰν ἀπάντησιν σ' ὅσα τοῦχε πῆ καὶ μόνο σὰν πέθανε, μιὰν ἄλλη φορὰ, πού βγήκε ἡ ἴδια συζήτηση, τῆς εἶχε πῆ πῶς ὅλα αὐτὰ ἦταν σὲ πολλὰ σημεῖα ἀλήθεια, μὰ τᾶχε μεγαλοποιήσει λίγο ἢ ἄρρωστη μὲ τὴ φαντασία της.

Ποῦ τὴν εἶχαν θάψῃ, δὲν ἤξερε. Τὴν εἶχε πάρει τότε ὁ Περσίδης. Αὐτὸς εἶχε φροντίσει γιὰ ὅλα, κι' ἔτσι κανένας τους

δὲν ἔμαθε γι' αὐτὴν τίποτε ἄλλο. Αὐτὸς εἶχε πάρει κι' ὅλα τὰ πράγματά της, ποῦταν σπίτι τους. Τοὺς εἶχε πῆ πῶς θὰ τᾶστελνε στὸ χωριὸ της, σὲ κάτι συγγενεῖς πού εἶχε. Τὸ μόνο πρᾶγμα πού τῆς ἔμεινε—τῶχε βρῇ ὕστερα ἀπὸ πολλὰς μέρες ἡ ὑπηρετρία πού καθάριζε τὴν κάμαρά της—ἦταν ἡ φωτογραφία αὐτῆς, πού ἡ Μαριάννα κράτησε χωρὶς νὰ ξέρῃ κι' αὐτὴ, καλὰ καλὰ τὸ γιατί...

Ἐδῶ σταμάτησε ἡ διήγησις τῆς Μαριάννας. Τὰ μάτια τοῦ Πάργα σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἦταν κρεμασμένα θαρρεῖς ἀπ' τὰ χεῖλη της καὶ τὸ πρόσωπό του ἦταν χλωμό, κέρινο.

Ὑστερα σῶπασαν κι' οἱ δυὸ, λὲς καὶ φοβόντανε μήπως ἡ φωνὴ τους ταραξεί τὴν ἡσυχία τῆς ἀτμόσφαιρας πού πίεζε τὴν καρδιά τους σὰ βραχνᾶς. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μόνο τὸ στήθος τοῦ Πάργα ἀναταράσσονταν ἀπὸ βαθεῖς ἀναστεναγμοὺς καὶ τὰ δόντια του δάγκωναν νευρικὰ τὰ χεῖλη του.

Σὲ λίγο μίλησε ἡ Μαριάννα.

— Μὰ τώρα θάπρεπε νὰ φύγω, εἶπε καθὼς ἔκανε νὰ σηκωθῇ ἀπ' τὴν πολυθρόνα της.

Ὁ Πάργας σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὴν κύτταξε ἀφηρημένα κι' ἀδιάφορα σὰν νὰ μὴν καταλάβαινε τί τοῦλεγε. Ὑστερα πετάχτηκε ἀπάνω καὶ πιάνοντάς της τὸ χέρι τῶφere στὰ χεῖλη του.

— Σὰς εὐχαριστῶ, μουρμούρισε, σὰς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ. Ποτὲ στὴ ζωὴ μου δὲ θὰ ξεχάσω αὐτὴν τὴ μέρα...

Κάτι προσπάθησε νὰ πῇ ἡ Μαριάννα, χωρὶς, ὅμως, νὰ τὸ κατορθώσῃ. Προχώρησαν κι' οἱ δυὸ ἴσαμε τὴν πόρτα τοῦ γραφείου. Ὁ Πάργας ἄπλωσε τὸ χέρι του κι' ἔπιασε τὸ πόμολο, ἔτοιμος ν' ἀνοίξῃ. Μὰ στάθηκε καὶ σὰ κάτι νὰ θυμῆθηκε:

— Ὡστε λοιπόν, μουρμούρισε πνιχτὰ, δὲν ξέρετε ποῦ...

Δὲν μπόρεσε νὰ τελειώσῃ. Ἐνας λυγμὸς ἐπνίξε τὴ φράση του.

— Ὅχι, ἀπάντησε ἡ Μαριάννα χωρὶς νὰ τὸν κυττάξῃ.

Ὁ Πάργας ἔστρεψε τὸ πόμολο κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα.

— Χαίρετε, εἶπε ἡ Μαριάννα καθὼς δρασκέλιζε τὸ κατῶφλι.

— Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, μουρμούρισε αὐτὸς καὶ βιάστηκε

νά κλείση την πόρτα, θαρρείς και φοβήθηκε μήπως πέση χάμω. Ὑστερα στάθηκε λίγο κυττάζοντας γύρω του ἀφηρημένα, καὶ προχωρῶντας ἄφησε τὸ κορμί του νὰ πέση πάνω στὴν πολυθρόνα τοῦ γραφείου του καὶ λύθηκε ξανά σὲ λυγμούς...

Ἀπ' τὰ χεῖλη του ξέφευγε κάθε τόσο, ἓνα ὄνομα:

— Ντόρα... Ντορούλα...

Καὶ τ' ὄνομα αὐτὸ ἀντηχοῦσε γιὰ ὥρα πολλή στοὺς γύρω πανύψηλους καὶ γυμνοὺς τοίχους, σὰν πένθιμο μοιρολόϊ...

ΤΟ ΙΔΙΟ ΕΚΕΙΝΟ βράδυ ἡ εἴδηση τῆς ξαφνικῆς ἀναχώρησης τοῦ Πάργα, ξέσπασε σὰ μπόμπα στοὺς κοσμικοὺς κύκλους τῆς πρωτεύουσας. Κάθε ἄλλη συζήτηση εἶχε παραμερισθῇ. Τίποτε ἄλλο δὲν ἄκουε κανένας, παρὰ πὼς ὁ Πάργας θάφευγε τὴν ἄλλη μέρα ἀπ' τὴν Ἀθήνα.

Τὴν ἀπόφασή του αὐτὴ τὴ γνωστοποίησε τὸ ἴδιο ἀπόγευμα ὁ κύριος Περικλῆς στοὺς ὑπαλλήλους του.

— Ὁ κύριος Πάργας, τοὺς εἶχε πῇ, φεύγει αὔριο γιὰ ἓνα μακρινὸ ταξίδι καὶ μὲ διέταξε νὰ σὰς δηλώσω πὼς ἀπὸ αὔριο σὰς ἀπαλλάσσει ἀπ' τὴν ὑπηρεσίαν σας. Θὰ σὰς δοθοῦν πέντε μισθοὶ γιὰ ἀποζημίωση.

Κι' ὅταν τὸν ρώτησαν, ἂν θάκλεινε ὀριστικὰ τὸ γραφεῖο του, τοὺς εἶχε πῇ πὼς θάμενε αὐτὸς μόνο μὲ δυὸ ὑπαλλήλους καὶ μὲ τὸ Τζώρτζη Δακόστα. Ὅταν πάλι θὰ ξαναγύριζε ὁ Πάργας, ἀσφαλῶς θὰ τοὺς ξανάπαιρνε. Μὰ πότε θὰ γύριζε κι' ἂν θὰ γύριζε, αὐτὸ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ξέρη.

Θέλησαν τότε νὰ τοῦ κάνουν κι' ἄλλες ἐρωτήσεις γιὰ τὴν αἰτία τῆς ξαφνικῆς αὐτῆς ἀπόφασης, μὰ ὁ κύριος Περικλῆς ἔκανε πὼς δὲν τίς ἄκουσε, ἀπέφυγε νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ καὶ σταμάτησε κάθε κουβέντα πάνω στὸ θέμα αὐτό.

— Σὰς περιμένω, εἶπε καθὼς ἔβγαине ἀπὸ τὴν μεγάλη αἴθουσα, στὸ γραφεῖο μου γιὰ νὰ σὰς δώσω, γιὰ τοὺς μισθοὺς σας, τίς σχετικὲς ἐπιταγὲς στὴν Τράπεζα.

Μόλις βγήκε, οἱ ὑπάλληλοι μαζεύτηκαν σχηματίζοντας ἓνα κύκλο κι' ἄρχισαν τὴ συζήτηση. Ἄκουε κανένας τότε τίς πιὸ παράξενες ἐκδοχές, τίς πιὸ φανταστικὲς ὑποθέσεις, τίς πιὸ ἐξωφρενικὲς γνώμες. Ὁ καθένας ἔλεγε ὅ,τι ἤθελε. Ἄλλος πὼς οἱ δουλειές του δὲν πηγαινάν καλά, ἄλλος πὼς ἡ πτώχευση τοῦ Περσίδη τὸν εἶχε καταστρέψει, ἄλλος πὼς ἦτανε μπερδεμένος σὲ βρωμοδουλειές καὶ φοβώτανε μήπως τώρα μὲ τὴν πτώχευση τοῦ Περσίδη ἔβγαίναν στὴ φόρα, ἄλλος πάλι ἄλλα καὶ ποὺ ὅλα αὐτὰ ἐρχόντανε ν' ἀντικρούσῃ τὸ ἓνα τὸ ἄλλο καὶ νὰ ρίξῃ περισσότερο μυστήριο σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ἱστορία.

Στὸ τέλος, ἀφοῦ ἐξάντλησαν ὅλες τοὺς τίς φαντασίες, σῶπασαν καὶ καθένας τοὺς ἄρχισε νὰ μαζεύῃ τὰ χαρτιά καὶ τὰ πράγματά του περιμένοντας τὴν ὥρα ποὺ θὰ τοὺς εἰδοποιούσε ὁ κύριος Περικλῆς ν' ἀνέβουν στὸ γραφεῖο του νὰ πληρωθοῦν. Καὶ δὲν περίμεναν πολὺ. Ἐνας ὑπηρετάκος ἦρθε σὲ λίγο νὰ τοὺς ἀναγγεῖλῃ, πὼς ὁ κύριος Περικλῆς τοὺς περίμενε.

Ἀρχισε τότε ν' ἀνεβαίνει ἓνας-ἓνας. Δὲν κράτησε πολὺ ἡ ὑπόθεση αὐτή. Ὁ κύριος Περικλῆς εἶχε ἑτοιμὲς κι' ὅλας τίς ἐπιταγὲς στοῦ καθενὸς τὸ ὄνομα, κι' ἔτσι μόλις ἔμπαιναν μέσα στὸ γραφεῖο, τίς ἔπαιρναν κι' ἔφευγαν. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐπεχείρησαν καὶ γιὰ δεύτερη φορὰ νὰ ψαρέψουν τίποτε ἀπ' τὸν κύριο Περικλῆ γιὰ τὴν ξαφνικὴ ἀπόφασή τοῦ Πάργα, μὰ στάθηκαν καὶ τούτῃ τὴ φορὰ ἄτυχοι. Αὐτὸς ἡ ἔκανε πὼς δὲν ἄκουε τίς ἐρωτήσεις τοὺς ἢ γύριζε ἄλλοῦ τὴν κουβέντα.

Σὲ λίγο εἶχαν τελειώσει ὅλα. Κι' οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐσχύθηκαν στοὺς δρόμους, ζωντανὲς ἐφημερίδες, στὸ νὰ διαδόσουν τὸ τί στάθηκε. Κι' ἀλήθεια δὲν κοπίασαν καὶ πολὺ. Μιὰν ὥρα ὑστερώτερα, ὅλη ἡ Ἀθήνα ἤξερε πὼς ὁ Πάργας ἔφευγε τὴν ἄλλη μέρα, πὼς εἶχε διαλύσει τὸ γραφεῖο του, πὼς οἱ μόνοι ποὺ κρατοῦσε ἦταν ὁ Τζώρτζης Δακόστας, ὁ κύριος Περικλῆς καὶ δυὸ ὑπάλληλοι—ἓνας λογιστὴς κι' ἓνας ἀλληλογράφος.

Φρύαξαν τότε κυριολεκτικὰ ἡ φῆμες καὶ τὰ κουτσομπολιὰ. Ἀπ' τὰ τραπεζάκια τῶν μπάρ ἴσαμε τίς φιλικὲς συναθροίσεις τῶν σαλονιῶν δὲν ἄκουε κανένας παρὰ μιὰ μόνη συζήτηση:

τὴν ἀναχώρηση τοῦ Πάργα. Δὲν ἄκουε παρὰ ἓνα μόνο ὄνομα : Στέφανος Πάργας «ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ ἑκατομμύρια!...»

Κι' ὁ αἰνιγματικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, ποῦ μιὰ μέρα εἶχε μπῆ μέσ' στὴ ζωὴ τους σὰ μετέωρο, σβύνονταν τώρα σὰν ἀστραπή. Οἱ λησμονημένοι θρόλοι ξανάρθανε στὴ θύμησή τους, τὸ κάθε τί, κι' αὐτὴ ἀκόμα ἡ ἀσημαντότερη λεπτομέρεια τῆς ζωῆς του ξανάγινε θέμα συζήτησης, τὸνομα κι' ἡ καταγωγή του ἔδωκαν τροφή στίς πιὸ φανταστικὲς ὑποθέσεις, ἡ περιουσία του ἀναλύθηκε μὲ τὴν μεγαλύτερη ἀκριβὴ λεπτολογία.

Ὁ Στέφανος Πάργας, ὁ παράξενος κι' ἰδιότροπος αὐτὸς τύπος, ὁ «ἄνθρωπος μὲ τὰ ἑκατομμύρια» στάθηκε γιὰ δεύτερη φορὰ ἡ μυστηριώδης σφίγγα, ποῦ ἡ ἐξήγησή της βασάνιζε τὸ μυαλό τους.

Ἡ ἴδιες ἀπορίες γεννήθηκαν πάλι μέσα τους. Ποιὸς ἦταν ὁ ἄνθρωπος αὐτός; Ἀπὸ ποῦ ἦταν; Τί ἤθελε; Γιατί ἦρθε; Καὶ τώρα γιατί ἔφευγε;

Μὰ μ' ὅλες τίς προσπάθειές τους, καμμιά σωστὴ ἀπάντηση δὲν μπορούσαν νὰ βροῦν. Οἱ ἄγνωστοι συντελεστοὶ τοῦ προβλήματος ξακολουθοῦσαν νᾶναι γι' αὐτοὺς πάντα ἄγνωστοι, καὶ κάθε τόσο νόμιζαν πὼς ἔβλεπαν τὸ ψυχρὸ τετραγωνισμένο, θαρρεῖς, πρόσωπό του νὰ χαμογελᾷ εἰρωνικά, νὰ σαρκάζῃ μὲ τὴν ἀδυναμία τους...

Τὰ γεγονότα χόρευαν γύρω τους σ' ἓνα τρελλό, φανταστικὸ χορό, κεντρίζοντας περισσότερο τὴν περιέργειά τους. Μὰ κάθε φορὰ ποῦ ἐπιχειροῦσαν ν' ἀρπιάξουν κάτι ἀπ' αὐτά, νὰ τὸ ταξινομήσουν, γλυστροῦσαν μέσ' ἀπ' τὰ χέρια τους καὶ γίνονταν ἀκόμα πιὸ σκοτεινά, πιὸ ἀβέβαια, πιὸ ἀπίστευτα...

— Μὰ ποιὸς μπορούσε νᾶταν ἐπὶ τέλους αὐτὸς ὁ «ἄνθρωπος μὲ τὰ ἑκατομμύρια»;»

Κι' ἡ ἐρώτηση αὐτὴ, σὰν σφήνα, τρύπωνε καὶ μάτωνε ὀλοένα καὶ πιὸ πολὺ τὸ μυαλό τους. Κι' αὐτὴν τὴν ἴδια ὥρα, ποῦ τὸ κάθε στόμα πρόφερε ἀσυναίσθητα καὶ μηχανικὰ τὸνομα του, ὁ Πάργας κλεισμένος στὸ γραφεῖο του συζητοῦσε ἡρεμα, σὰν τίποτε τὸ ἔκτακτο νὰ μὴ συνέβαινε, μὲ τὸ Τζώρτζη Δακόστα.

— Δὲν πιστεύω νᾶχετε καὶ πολλὴ δουλειά, συνέχισε ὁ Πάργας τὴν κουβέντα του μ' ἡσυχία καὶ ἡρεμὴ φωνή, οὔτε νὰ μὲ χρειασθῆτε ὅσο καιρὸ θὰ λείψω. Ἀλλωστε ὁ κύριος Περικλῆς ξέρεי καλὰ τὸ κάθε τί, κι' αὐτὸς θὰ μπορῇ νὰ σᾶς βοηθῇ σ' ὅ,τι τυχὸν θὰ χρειαζόσασταν...

Ὁ Τζώρτζης τὸν κυττοῦσε χωρὶς νὰ μιλᾷ. Ἡ ξαφνικὴ ἀπόφαση τοῦ Πάργα, ὁλότελα ἀδικαιολόγητη γι' αὐτόν, τοῦ εἶχε φέρει τέτοιαν ἀναστάτωση στὸ μυαλό του, ποῦ δὲν εὑρίσκε τὴ δύναμη νὰ πῇ τίποτε. Στεκόντανε ἐκεῖ, μισὴ ὥρα τώρα, καὶ τὸν ἄκουε νὰ μιλᾷ, κουνώντας κάθε τόσο τὸ κεφάλι του καὶ προσπαθώντας νὰ συγκρατήσῃ ὅ,τι τοῦλεγε. Ὁ Πάργας, μαντεύοντας τίς σκέψεις ποῦ βασάνιζαν τὸν Τζώρτζη, σταματοῦσε σὲ ἴσα διαστήματα τὴν κουβέντα, θέλοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτόν νὰ τοῦ δώσῃ καιρὸ νὰ καταλάβῃ τί τοῦλεγε.

— Ἐγώ, πρόσθεσε σὲ λίγο, δὲν ξέρω, βέβαια, ἂν θὰ γυρίσω σύντομα ἢ ὄχι. Ποτέ μου, δταν πρόκειται νὰ ταξειδέψω δὲν λογαριάζω τί μπορεῖ νὰ μοῦ συμβῇ. Μ' ἀρέσει νὰ ζῶ λίγο ἀπρογραμμάτιστα, τοῦλάχιστο ὅσο μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία γι' αὐτό. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, πὼς δὲν μπορῶ νὰ ξέρω πότε θὰ γυρίσω κι' ἂν θὰ γυρίσω.

— Μὰ τότε; ρώτησε ὁ Τζώρτζης καὶ σῶπασε, μετανοημένος θαρρεῖς, γιατί ἄφησε ἀσυναίσθητα νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὰ χεῖλη του ἡ μικρὴ ἐκείνη ἐρώτηση.

— Τότε;... Τότε..., ἔκανε ὁ Πάργας, ἂν συμβῇ νὰ πάρω τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν ξαναγυρίσω, θὰ σᾶς γράψω, κι' ἂν θέλετε ἔρχεσθε μαζί μὲ τὸν κύριο Περικλῆ κοντά μου, ἀλλοιῶτα...

Κι' ὁ Πάργας δὲν τέλειωσε τὴ φράση του. Σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὸ βλέμμα του βυθίστηκε στὰ μάτια τοῦ Τζώρτζη, σὰ νὰ προσπαθοῦσε ἀνάμεσά τους νὰ μαντέψῃ τὸ μέλλον.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀνοιξε ἡ πόρτα τοῦ γραφείου καὶ μπῆκε μέσα ὁ κύριος Περικλῆς. Κρατοῦσε κάτω ἀπ' τὴν μασχάλῃ του ἓνα πάκο χαρτιά, ποῦ προχωρώντας, ἦρθε καὶ τ' ἄφησε πάνω στὸ γραφεῖο τοῦ Πάργα.

—'Ορίστε, μουρμούρισε, τὸ κάθε τι εἶναι αὐτοῦ μέσα. Ὅλα γίνηκαν ὅπως διατάξατε.

Ὁ Πάργας ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ πιάνοντας τὸ πακέτο μὲ τὰ χαρτιά ἄρχισε νὰ τὸ φυλλομετρεῖ ἀδιάφορα.

— Τὸ προσωπικό; ρώτησε σὲ λίγο.

— Ἐκανονίσθη ὅπως εἶπατε, ἀπάντησε ὁ κ. Περικλῆς. Τοὺς ἔδωσα ἐκτὸς ἀπ' τὸν τρεχούμενο καὶ πέντε μισθοὺς δῶρο.

— Εἶπαν τίποτε;

— Ὁχι.

— Παραπονήθηκε μήπως κανένας;

— Ὁχι, ἐπανελάβε ὁ κύριος Περικλῆς.

— Πάει καλὰ τότε, καὶ λέγοντας τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Πάργας σταμάτησε τὸ φυλλομέτρημα τῶν χαρτιῶν κι' ἄφησε τὸ κορμί του νὰ γείρη ξανά πίσω στὴν πολυθρόνα του.

Πέρασαν λίγα λεπτά χωρὶς νὰ μιλήσῃ κανένας τους. Ὑστερὰ ὁ Πάργας, ξανασκύβοντας πάνω στὸ γραφεῖο του πῆρε ἓνα φύλλο χαρτιοῦ κι' ἔγραψε λίγες γραμμές. Τὸ δίπλωσε καὶ τῶβαλε σ' ἓνα φάκελλο μαζί μὲ μιὰν ἐπιταγὴ πού ἔβγαλε ἀπ' τὸ πορτοφόλι του.

— Ὅριστε, εἶπε κυττάζοντας τὸ Δακόστα, θὰ μοῦ κάνετε τὴν χάρη αὐριο, ὅταν θὰ φύγω, νὰ δώσετε σὺτὸ τὸν φάκελλο στὴν κυρία Περσίδου. Μέσα βρίσκεται καὶ μιὰ ἐπιταγὴ δέκα χιλιάδων λιρῶν. Θὰ τῆς πῆτε, ἐκ μέρους μου—πρᾶγμα πού τῆς τὸ γράφω ἄλλωστε—πὼς εἶναι τὸ καθαρὸ ὑπόλοιπο τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἀντρα της. Καταλάβετε;

— Μάλιστα, μουρμούρισε ὁ Τζώρτζης, παίρνοντας τὸ φάκελλο πού τοῦ πρότεινε ὁ Πάργας καὶ τὸν ἔβαλε στὴ τσέπη του.

— Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, πρόσθεσε ὁ Πάργας, θάθελα νὰ σὰς παρακαλέσω κάτι. Δὲν θὰ μ' εὐχαριστοῦσε, ἂν μάθαινε ποτὲ ἡ κ. Περσίδου τίποτε ἀπ' ὅσα ξέρετε σχετικά μὲ τὴν διαχείριση καὶ πὺ πολὺ μὲ τὴ ζωὴ τοῦ Ντέμη. Εἶναι τόσο δυστυχισμένη ἡ γυναῖκα αὐτή, πού δὲν θάταν σωστὸ ν' αὐξήσωμε μεῖς τὴ θλίψη της μὲ περιττὰς κι' ἀσήμαντες πιά γι' αὐτὴν λεπτομέρειες. Βασίζουμαι σὲ σὰς...

Καὶ λέγοντας τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια, ὁ Πάργας σηκώθηκε ἀπάνω.

— Καὶ τώρα, καληνύχτα σας εἶπε καθὼς τοῦ ἔδινε τὸ χέρι του. Δὲν ἔχω κοιμηθῇ καθόλου ἀπὸ προχθὲς κι' εἶμαι φοβερὰ κουρασμένος. Ἄλλωστε δὲν ἔχουμε καὶ τίποτε ἄλλο νὰ ποῦμε. Αὐριο τὸ πρωῒ θὰ ἰδωθοῦμε ἀκόμα μιὰ φορά. Θὰ φύγω στίς ἑννιά ἀπ' ἐδῶ, ὥστε κι' ἂν ξεχάσαμε τίποτε τὸ λέμε αὐριο...

— Ἐλπίζω πὼς θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς συνοδεύσω, ἔκανε ὁ Τζώρτζης σφίγγοντάς του τὸ χέρι.

— Ὁχι! εὐχαριστῶ πολὺ, ἀπάντησε ὁ Πάργας. Συνήθισα νὰ ταξιδεύω μόνος μου, καὶ πὺ πολὺ νὰ μὴν ἀνησυχῶ κανέναν ὅταν ταξιδεύω, ὥστε δὲν θάθελα τὴν φορὰ αὐτὴ νὰ κάνω ἐξαίρεση. Θὰ ἀποχαιρετισθοῦμε ἐδῶ. Καληνύχτα σας.

Καὶ πρὶν προφτάσῃ ὁ Τζώρτζης νὰ πῇ τίποτε, ὁ Πάργας προχώρησε κι' ἀνοίγοντας τὴν πόρτα τῆς κάμαράς του μῆκε μέσα, κλειδώνοντάς τὴν ξοπίσω του.

Ὁ Τζώρτζης κι' ὁ κύριος Περικλῆς ἔμειναν λίγο ἀκόμα ἀκίνητοι στὴ θέση τους. Μέσ' στὸ μυαλὸ καὶ τῶν δυὸ αὐτῶν ἀνθρώπων στριφογύριζαν τοῦ κόσμου οἱ παράξενες κι' οἱ πὺ ιδιότροπες σκέψεις. Μὰ κανένας τους δὲν ἐπιχείρησε νὰ τὶς φανερῶσῃ, λὲς καὶ φοβῶτανε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον.

Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ Τζώρτζης γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος τοῦ κυρίου Περικλῆ τὸν κύτταξε λίγα λεπτά κι' ὕστερα, παίρνοντας τὸ χέρι του, τῶσφιξε δυνατὰ.

— Καληνύχτα σας, μουρμούρισε μὲ σβυστὴ καὶ συγκινημένη φωνή. Ὁ Θεὸς ἂς δώσῃ στὸν ἄνθρωπον αὐτὸν τὴν εὐτυχία πού τοῦ στέρησε ἡ ζωὴ.

Ὁ κύριος Περικλῆς δὲν εἶπε τίποτε. Σήκωσε μόνο τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανὸ κι' ἓνας βαθὺς ἀναστεναγμὸς ξέφυγε ἀπ' τὰ στήθη του.

ΜὉ ΛΟ ΠΟΥ ὁ Πάργας εἶχε πῇ τὸ προηγούμενο βράδυ στὸ Δακόστα καὶ στὸ κύριο Περικλῆ πὼς θάφευγε

στις έννιά άπ' τὸ σπίτι του, μόλις ξύπνησε τὸ πρωτ—δέν θά-
ταν ἀκόμα οὔτε ἐφτά—σηκώθηκε, ντύθηκε καὶ παρήγγειλε στὸ
σωφὲρ του νὰ βγάλη άπ' τὸ γκαράζ τ' αὐτοκίνητο καὶ νὰ τὸν
περιμένῃ. Θάφευγε ἀμέσως. Ἔτσι σκέφτηκε θ' ἀπέφευγε καμ-
μιὰ περιττὴ ἐπίσκεψη κι' ἀνεπιθύμητες συζητήσεις.

Ὅταν κατέβηκε κάτω καὶ προχώρησε στὸν κήπο, ἔτοιμος
νὰ μῇ στ' αὐτοκίνητό του, ἄκουσε πίσω του γρήγορα βήματα
σάν κυνηγητό. Ἔστρεψε καὶ κύτταξε. Ἦταν ὁ κύριος Περικλῆς,
ποὺ μαθαίνοντας τὴν ξαφνικὴ αὐτὴ ἀλλαγὴ τῆς ἀπόφασίς του,
βιάστηκε νὰ τρέξῃ ξοπίσω του γιὰ νὰ τὸν προφτάσῃ.

Ὅταν πλησίασε, τὸ στήθος του ἀνεβοκατέβαινε ἄτακτα
κι' ἡ ζεστὴ ἀνάσα του ἔβγαινε σάν ἀχνὸς άπ' τὸ στόμα του.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κατάρθωσε νὰ πῇ ὁ κύριος Περικλῆς, μὲ
μιὰ φωνὴ σιγανότρεμη καὶ ποὺ διακόφτουσαν κάθε τόσο άπ' τὸ
λαχάνιασμά του. Νόμιζα πὼς θὰ φεύγατε στίς έννιά ὅπως
μας εἶπατε χθὲς βράδυ καὶ γι' αὐτό...

— Δέν πειράζει, ἀπάντησε ὁ Πάργας, κι' οὔτε ἔπρεπε ν' ἀ-
νησυχῆσετε τόσο πολὺ. Σκέφτηκα πὼς θάταν καλλίτερα νὰ
κατέβαινα ἀπὸ τώρα στὸ βαπόρι. Ἀλλωστε ἐδῶ δέν ἔχω πιά
καμμιά δουλειά.

Καὶ καθὼς τέλειωνε τὴ φράση του, ἄνοιξε τὴν πορτοῦλα τοῦ
αὐτοκινήτου κι' ἔκανε νὰ μῇ μέσα.

— Κι' ὁ Δακόστας; ρώτησε ὁ κύριος Περικλῆς. Τί νὰ τοῦ
πῶ; Ὅπου κι' ἂν εἶναι θάρθη τώρα.

Ὁ Πάργας δέν ἀπάντησε ἀμέσως. Δάγκωσε νευρικὰ τὰ
χείλη του καὶ τὸ βλέμμα του ἀδιάφορο κύτταζε μιὰ τὴ καμπου-
ριαστὴ σιλουέττα τοῦ κυρίου Περικλῆ καὶ μιὰ τ' αὐτοκίνητό του.

— Νὰ τοῦ πῆτε, νὰ τοῦ πῆτε..., πρόσθεσε σὲ λίγο, πὼς
χθὲς τὸ βράδυ εἶχα ξεχάσει μιὰ δουλειά ποὺ ἔπρεπε νὰ κάνω
πρὶν φύγω, κι' ἔτσι δέν μπόρεσα νὰ τὸν περιμένω. Τοῦ εὐχου-
μαι καλὴν ἀντάμωση.

— Ὅπως θέλετε, μουρμούρισε ὁ κύριος Περικλῆς κι' ἔκλεισε
τὴν πορτοῦλα τ' αὐτοκινήτου, ἐνῶ ὁ Πάργας εἶχε μῇ κι' ὅλας
μέσα καὶ ξάπλωσε στὸ δερμάτινο κάθισμα.

Ὁ σωφὲρ ἔβαλε τὴ μηχανὴ μπροστὰ καὶ μιὰ μυρωδιά ἐξα-
τμισμένης μπενζίνας ἔκανε τὸν κύριο Περικλῆ νὰ φέρῃ ἀσυναί-
σθητα τὸ χέρι του στὴ μύτη. Τ' αὐτοκίνητο ξεκίνησε.

— Στάσου δυὸ λεπτά, φώναξε ὁ Πάργας στὸ σωφὲρ του
καὶ γυρνώντας πρὸς τὸν κύριο Περικλῆ πρόσθεσε:

— Ἄν ὁ κύριος Δακόστας θελήσῃ νὰ κατέβῃ κάτω νὰ μὲ
δῇ, δέν θέλω νὰ τὸν ἀφήσετε. Καταλάβετε;

Κι' ἀφήνοντας τὸ κορμί του νὰ ξαναπέσῃ μέσα στ' αὐτοκί-
νητο, φώναξε στὸ σωφὲρ νὰ ξεκινήσῃ.

Μιὰ πινητὴ ἐξάτμιση, λίγος γκρίζος καπνός, κι' ἓνας ἡσυ-
χος ρυθμικὸς θόρυβος. Τίποτε ἄλλο. Τ' αὐτοκίνητο περνοῦσε
κι' ὅλας τὴ μεγάλη φαρδεῖά καγκελλένια πόρτα τοῦ κήπου κι' ἔ-
παιρνε τὴ λεωφόρο Κηφισοῖς.

Σὲ λίγο τ' αὐτοκίνητο εἶχε στρίψει κι' ὅλας τὴ λεωφόρο
Συγγροῦ, ἔρημη κι' ἡσυχη ὁλότελα ἀπὸ κάθε θόρυβο ἐκείνη τὴν
ῶρα. Ἐνα δροσερὸ ἀεράκι πηρούνιασε τὸ κορμί τοῦ Πάργα
καὶ ξύπνησε μέσ' στὸ μυαλό του ἓνα σωρὸ θύμησης...

Ἀλήθεια, πότε πέρασε κι' ὅλας τὸσος καιρὸς!...

Κι' ὁ Πάργας θυμώτανε τὴ μέρα ποὺ ξαναγύρισε στὴν Ἀθήνα
ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, θυμώτανε τὴν ἐντύπωση ποὺ προξέ-
νησε ἡ ἐμφάνισί του, θυμώτανε τὴ γνωριμία του μὲ τὸν Περσίδη
—τὴ δεύτερη γνωριμία του δηλαδὴ μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο—τὸ
παιχνίδι του, τοὺς κόπους ποὺ χρειάστηκε γιὰ νὰ τὸν ξεσκεπάσῃ
ὁλότελα, τὴν τελευταία συνάντησή τους, τὸ σκοτωμὸ του...

Ναί, ὁ Πάργας θυμώτανε τὸ κάθε τί ποὺ στάθηκε στὴ ζωὴ
του σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα. Περνοῦσαν ὅλα γρήγορα-γρή-
γορα άπ' τὰ μάτια του, μὲ μιὰ διαβολικὴ ταχύτητα, γιὰ νὰ
σταματήσουν πάνω σ' ἓνα τάφο, ἓνα τάφο δίχως σταυρό, δί-
χως κερί, δίχως ὄνομα ἴσως... Ἐνα λησμονημένο μνημεῖο μιᾶς
ἄκλαφτης νεκρῆς, μιᾶς νεκρῆς ποὺ τόσο ἀγάπησε καὶ ποὺ κα-
τάρθωσε νὰ τιμωρήσῃ τὴν ἀδικία ποὺ τῆς γίνηκε.

Καί, παράξενο πρᾶγμα, δέν ἐνοιῶθε πιά καμμιά θλίψη, κα-
νένα πόνο στὴ θύμησή της. Ἡ καρδιά του, ξαλαφρωμένη ἀπὸ
κάτι ποὺ πρὶν τὴν πίεζε σὰ βραχνᾶς, χτυποῦσε ἡρεμὰ καὶ

σιγά, σάν τίποτε νά μὴν εἶχε συμβῇ ἀπ' ὅλα αὐτά. Καί ξαφνικά ὅλες αὐτὲς οἱ ζωγραφίες, σβύνουνταν καί στὴ θέση τους ἔβλεπε νά τοῦ χαμογελά ἓνα νέο, ρόδινο προσωπάκι, μ' ὁμορφα μεγάλα μαῦρα μάτια, ποὺ ἄλλοτε λὲς κι' ἔκρυβαν μέσα τους μιὰν ἀνεξήγητη μελαγχολία, κι' ἄλλοτε καθρέφτιζαν ἄγνωρες ὑποσχέσεις μιᾶς μελλοντικῆς εὐτυχίας. Κι' ὁ Πάργας κουρασμένος ἀπ' ὅλες αὐτὲς τίς σκέψεις, ποὺ στριφογύριζαν ἀδιάκοπα μέσ' στὸ μυαλό του, ἔκλεισε τὰ μάτια, καί τὰ χεῖλη του ἀσυναίσθητα πρόφεραν ἓνα ὄνομα :

— Μαριάννα...
Τὸ ξαφνικὸ σταμάτημα τοῦ αὐτοκινήτου ἦρθε νὰ ξυπνήσῃ τὸν Πάργα ἀπ' τὸ τρελλό του ὀνειροπόλημα. "Ανοιξε τὰ μάτια του καί κύτταξε γύρω του. Τ' αὐτοκίνητο στεκόταν λίγα μέτρα μακρύτερα ἀπ' τὴ σκάλα τοῦ πλευρισμένου βαποριοῦ. Σηκώθηκε βαρετὰ καί μ' ἄργὸ βῆμα κατέβηκε καί προχώρησε στὴ σκάλα. Ξοπίσω του ὁ σωφὲρ του μαζί μ' ἓνα βαστάζο κουβαλοῦσαν τίς βαλίτσες του. "Αρχισε ν' ἀνεβαίνει τὴ σκάλα. "Όταν ἔφταξε ἐπάνω, εἶπε νὰ πᾶνε τὰ πράγματά του στὴ καμπίνα του, κι' αὐτὸς τράβηξε, ἀποφεύγοντας τὸν κόσμον, λίγο παρακεῖ κι' ἀκουμπώντας πάνω στὴ κουπαστὴ τοῦ βαποριοῦ ἄφησε τὸ βλέμμα του νὰ βυθισθῇ στὸ τρελλὸ παιχνίδισμα τοῦ πρωῒνοῦ ἡλίου μὲ τὸ γαλάζιο νερό.

Οἱ ἴδιες σκέψεις κυρίεψαν πάλι τὸ μυαλό του. Στ' αὐτιά του βούιζε ξακολουθητικὰ ἡ φωνὴ τῆς Μαριάννας, καί πάνω στὴν ἡσυχία, λὲς ναρκωμένη, ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας νόμιζε πὼς ξεχώριζε δυὸ μεγάλα ὁμορφα μαῦρα μάτια ποὺ τὸν κύτταζαν ἐπίμονα, σάν ν' ἄθελαν νὰ τοῦ φανερώσουν κάποιο παράπονό τους, κάποια θλίψη, κάποια ἐλπίδα, κάποια ὑπόσχεση...

"Εβγαλε κι' ἄναψε ἓνα τσιγάρο. Μὰ οὔτε κι' αὐτὸ στάθηκε ἱκανὸ νὰ διασκεδάσῃ τὴ σκέψη του. Κάπνισε δυὸ-τρεῖς ρουφηξιὲς καί τὸ πέταξε ἀηδιασμένος.

— Μαριάννα... , μουρμούρισαν ξανὰ τὰ χεῖλη του.

Μὰ σχεδὸν ταυτόχρονα γύρισε πίσω του τρομαγμένος. Κάποιο χέρι τὸν εἶχε ἀγγίξει στὸν ὦμον.

Ὁ Πάργας δὲν μπόρεσε νὰ κρύψῃ τὴν ἐκπληξή του. Πλάι του στεκόταν ἡ Μαριάννα Δακόστα. Φοροῦσε τὸ ἴδιο ἐκεῖνο φορεματάκι ποὺ φοροῦσε τὸ προηγούμενο πρωῒνὸ ποὺ εἶχε πᾶει σπíti του, καί στὰ χέρια τῆς κρατοῦσε ἓνα μπουκέτο λουλούδια. Κυττάχτηκαν λίγο στὰ μάτια, χωρὶς νὰ ποῦν τίποτα.

— "Ηρθα, εἶπε σὲ λίγο ἡ Μαριάννα, προσπαθώντας νὰ χαμογελάσῃ, γιὰ νὰ σᾶς εὐχηθῶ «καλὸ ταξεῖδι»...

Στάθηκε λίγο καί συνέχισε :

— Φαντάσθηκα πὼς δὲν θάταν σωστὸ ἐκ μέρους μου, ὕστερα ἀπ' ὅτι σᾶς εἶπα χθές, νὰ μὴν σᾶς φέρω ἡ ἴδια, λίγα λουλούδια γιὰ τὸ ταξεῖδι σας...

Ὁ Πάργας δὲν μπόρεσε ν' ἀρθρώσῃ λέξη. Ἡ γλῶσσα του στριφογύριζε ἄδικα μέσ' στὸ λαρύγγι του, καί κάθε τόσο κατὶ ἔκανε νὰ πῇ, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μουρμουρίξῃ ἀσυνάρτητα λόγια, ποὺ οὔτε κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος καταλάβαινε. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ κι' ἄταχτα κι' ἐνοιώθε τὸ αἷμα του νὰ πορφυρώνῃ τὸ πρόσωπό του.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ, μουρμούρισε ἐπιτέλους κάνοντας μιὰ τελευταία προσπάθεια. Σᾶς εὐχαριστῶ τόσο πολύ, ποὺ θάταν πολὺ δύσκολο πρᾶγμα γιὰ μένα ἂν ἐπιχειροῦσα νὰ σᾶς ἀποδείξω πόσο μεγάλη χαρὰ μοῦ προξενήσατε, δεσποινίς Δακόστα...

"Όση ὥρα μιλοῦσε ὁ Πάργας ἡ Μαριάννα τὸν κυττοῦσε μὲ τὸ ἴδιο χαδιάρικο βλέμμα, καί σάν τέλειωσε, ἄπλωσε τὸ χέρι τῆς καί τοῦ πρόσφερε τὰ λουλούδια ποὺ κρατοῦσε.

— "Ορίστε, τοῦπε μὲ φωνὴ τρυφερή.

Ὁ Πάργας ἔσκυψε καί παίρνωντάς τα, τῆς φίλησε τὸ χέρι.

— Καί τώρα, πρόσθεσε ἡ Μαριάννα, εἶναι ὥρα νὰ φύγω.

Σᾶς εὐχουμαι λοιπὸν καλὸ ταξεῖδι καί καλὴν ἀντάμωση...

Καί καθὼς πρόφερε τὴν τελευταία αὐτὴ εὐχή, βύθισε τὸ βλέμμα τῆς πρὸς ἐπίμονα ἀκόμα στὰ μάτια τοῦ Πάργα.

— Εὐχαριστῶ, μουρμούρισε αὐτὸς στὸν ἴδιο ταραγμένο τόνο, κρατώντας πάντα σφιγκτὰ μέσ' στὰ χέρια του τὸ λεπτὸ καί ρόδινο χεράκι τῆς Μαριάννας.

“Υστερα σώπασε λίγο καὶ ξαφνικὰ ἐνῶ τὰ μάτια του λαμπύριζαν παράξενα, στρέφοντας τὸ πρόσωπο καὶ κυττάζοντάς την, πρόφερε μὲ φωνὴ πού μαρτυροῦσε τὴ συγκίνησή του :

—Κι’ ἂν σὰς ἔλεγα, ἂν σὰς παρακαλοῦσα, Μαριάννα, νάρθῃτε μαζί μου, θὰ δεχόσασταν ; ... Πῆτε μου, θὰ δεχόσασταν ;

Ἡ Μαριάννα πῆγε κάτι νὰ πῇ, μὰ δὲν τὸ κατόρθωσε. Μάσησε τὰ λόγια της, τᾶχασε, σώπασε κι’ ἔσκυψε τὸ κεφάλι. Ἦταν τόσο ἀνεπάντητη ἡ ἐρώτηση τοῦ Πάργα, πού δὲν τῆς ἦταν βολετὸ νὰ τοῦ δώσῃ μιὰν ἀπάντηση.

Ὁ Πάργας σφίγκοντάς της ἀκόμα δυνατώτερα τὸ χέρι, μουρμούρισε ξανὰ μὲ τὴν ἴδια συγκίνηση στὴ φωνή.

— Λοιπόν, πῆτε μου, θὰ δεχόσασταν ;

Μὰ οὔτε καὶ τὴ φορὰ αὐτὴ ἡ Μαριάννα κατῶρθωσε ν’ ἀπαντήσῃ. Ἐγειρε μόνο τὸ κορμί της σ’ αὐτὸν καὶ τὸ κεφάλι της ἀκούμπησε ἀνάλαφρα πάνω στὸν ὦμο του.

Κι’ ὁ Πάργας, τρελλὸς ἀπὸ χαρὰ κι’ ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸν κόσμον πού βρίσκονταν γύρω τους, ἄπλωσε τὸ χέρι του κι’ ἀγκαλιάζοντας τὴ μέση της, τὴν ἔσυρε ἥσυχά πάνω στὸ στήθος του καὶ σφίγκοντάς την, τὴ φίλησε στὸ μέτωπο...

Τὸ βαπόρι σφύριξε. Κι’ ὁ ἔλικας σ’ ἓνα δυνατὸ κι’ ἀποτομο χτύπημα πάνω στὴν ἥσυχον ἐπιφάνεια τοῦ γαλάζιου νεροῦ, γέμισε τὴ θάλασσα μ’ ἓνα σωρὸ ἄσπρα κρινάκια, μὲ χιλιάδες ἄσπρα, κάτασπρα κρινάκια...

ΤΕΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΤΣΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

Ἀθήνα, Ὀκτώβριος 1930—Μάιος 1931.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Εἰκονογράφηση κειμένου
κ. Ν. ΝΟΜΙΚΟΥ

Τὸ ἐξώφυλλο ὀφείλεται στὸν
κ. Ν. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ “ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.”

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ν. Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ
ΠΡΩΤΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ
ΕΚΤΟΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΝΤΟΛΗ ΝΙΚΒΑ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ἡ Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία πού ἀπέδωσε τόσο πλούσιους καρπούς, δυσανάλογους θὰ μπορούσε νὰ πῇ κανεὶς πρὸς τὴ σχετικὰ λιγύχρονη παράδοση της, ἴσαμε τώρα τελευταῖα ἔμενε καθυστερημένη σ’ ἓνα σημαντικώτατον πεδίο : τὸ πεδίο τοῦ λογοτεχνικοῦ μυθιστορήματος. Γιὰ τὸν ἓνα λόγο ἢ γιὰ τὸν ἄλλον, οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς προτίμησαν νὰ ἐκφρασθῶν διὰ μέσου ἐνὸς εἰδους τυπικὰ δικοῦ μας : τοῦ διηγήματος. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ εἶναι ἀρχετὰ δύσκολον γιὰ νὰ ἐξηγηθῇ : ἑλλειψίς πνοῆς, θέματα περιορισμένα, δυσκολία τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ στὸ νὰ παρακολουθήσῃ μιὰ κάπως πλατύτερη δημιουργικὴ προσπάθεια, ὅλα αὐτὰ ἐπαιξάν σημαντικὸν ρόλον στὴν καθυστέρηση πού σημειώθηκε ὡς πρὸς τὸ λογοτεχνικὸ μυθιστόρημα. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως ἄρχισε νὰ δημιουργεῖται μιὰ παράδοση. Τὰ λογοτεχνικά μυθιστορήματα ἄρχισαν νὰ παρουσιάζωνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χωρὶς ὅμως νὰ συστηματοποιηθῇ ἡ παραγωγή τους. Σ’ αὐτὴν κατηγορίαν πρέπει νὰ περιλάβουμε τὴ μνημειώδη ἐκείνη «Πάπισσα Ἰωάννα» τοῦ Ροῖδου, ἓνα-δυὸ βιβλία τοῦ Βικέλα, τοῦ Κονδυλάκη, κτλ.

Ὁ πραγματικὸς ὅμως πρωτοπόρος στὸ εἶδος αὐτὸ στάθηκε ὁ Κώστας Θεοτόκης, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργο εἶναι τὸ πρῶτον καθαρὰ μυθιστοριογραφικὸν ἔργον πού ἀναφέρεται στὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Καταδίκου» καὶ τοῦ «Σκληροὶ ἀγῶνες γιὰ μικρὴ ζωὴ» παρουσίασε ἓνα ἔργον ἀτόνιστον, ὁργανωμένον, προικισμένον μὲ μιὰ καλλιτεχνικὴ κοσμοθεορία. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Θεοτόκης δίκαια μπορεῖ νὰ

διεκδικήσῃ τὸν τίτλον τοῦ «πατέρα τοῦ ἑλληνικοῦ μυθιστορήματος».

Ὁ Κώστας Χατζόπουλος δὲν ὑπῆρξε στὴν κυριολεξίαν μυθιστοριογράφος. Τὸ μοναδικὸν τοῦ ὅμως ῥωμάντζο, τὸ «Φθινόπωρον» πού εἶναι γραμμένον σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ συμβολισμοῦ εἶναι ἓνα πραγματικὸν ἀριστοῦργημα.

Στοὺς δυὸ αὐτοὺς εκπροσώπους τοῦ Ἑλληνικοῦ Μυθιστορήματος πρέπει νὰ προστεθῶν δυὸ ἄλλοι, τοῦ ζοῦν σήμερα : ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος καὶ ὁ Διονύσιος Κόκκινος, πού καὶ οἱ δυὸ τους προσέφεραν σημαντικώτατες ὑπηρεσίας στὴν υπόθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Μυθιστορήματος. Καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ συγγραφεῖς ἐδημιούργησαν ἓνα εὐρύτατον ἀναγνωστικὸν κοινόν, πού μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ ἓνα λογοτεχνικὸν μυθιστόρημα ἀπὸ μιὰ ἐπιφυλλίδα, καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὰς προσπάθειαις τῶν νεωτέρων συγγραφέων.

Τὸ πῶς παρήγορον σημεῖον στὴ λογοτεχνίαν μας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία μιᾶς δμάδος ὁλόκληρης ἀπὸ νέους συγγραφεῖς, πού προικισμένοι μὲ πολὺν ταλάντον προσπαθοῦν νὰ παρουσιάσων ἓνα ἑλληνικὸν μυθιστόρημα ἐφάμιλλον τῶν ἄλλων ἐκδηλώσεων τῆς πνευματικῆς μας κινήσεως.

Ἀνάμεσα στὴν πλειάδα τῶν συγγραφέων αὐτῶν ξεχωρίζει ὁ Ντόλης Νίκβας, λογοτέχνης ἐμπειρὸς καὶ πού ἔχει νὰ παρουσιάσῃ πολλὴν ὅσον καὶ σημαντικὴν ἐργασίαν, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν «Ἀνθρῶπον μὲ τὰ ἑκατομμύρια» περιλαμβάνουμε στὴν σειρά αὐτὴ τῶν «Τυχρῶν Βιβλίων μὲ τὸ παρὸν τεῦχος, τιμῶντας ἔτσι τὸν νέον δρόμον πού πῆρε ἡ ἑλληνικὴ μυθιστοριογραφία.

λ. π.

Πρό τεσσάρων ἐτῶν ἦλθε καὶ μὲ ἐπισκέφθηκε ὁ φίλος μου Πιέρ. Ἦξερε πῶς συνδέομαι μὲ ὅλες τὶς ἐπιστημονικὰς κορυφὰς τῆς Γαλλίας, καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν συστήσω σὲ κάποιον γιατρὸν γιὰ ν' ἀδυνατίσω. Ὁ Πιέρ ζύγιζε τότε 130 κιλά. Τὸν ἔστειλα τότε στὸν γιατρὸ Μπελαρτόρ, ὁ ὁποῖος τὸν ὑπέβαλε σὲ μιὰ δίαιτα χάρις στὴν ὁποία μέσα σ' ἓνα μῆνα ὁ Πιέρ ἔχασε δέκα πέντε κιλά. Δυστυχῶς, ὅμως, ἀπὸ τὴν ξαφνικὴ ἀδυναμία του πρὶσθησαν τότε τὰ πόδια. Ὁ Πιέρ μου ξαναζήτησε τὴ συμβουλή μου, κι' ἐγὼ τὸν ἔστειλα στοῦ γιατροῦ Σίτμερ πού γιαιρεύει τὶς παθήσεις τῶν ποδῶν μὲ λασπόλουτρα. Ὁ κ. Πιέρ ἀκολούθησε τὴν κατ'ἀλληλὴν θεραπεία, καὶ σὲ τρεῖς μῆνες τὰ πόδια του εἶχαν ὁλότελα γιαιτρευθῇ. Δυστυχῶς ὅμως, γιὰ δευτέρου φορά, χάρις στὰ λασπόλουτρα, εἶχε πάθει μιὰ ἀσθενία λάρυγγος πού τὸν ἔκανε νὰ ὑποφέρει πάρα πολύ. Μὰ ἦταν εὐκολο νὰ τὸν γιαιτρέψουμε. Τὸν ἔστειλα στὸν γιατρὸ Σολαμές, εἰδικὸν λαρυγγολόγον, ὁ ὁποῖος χάρις σὲ ἡλεκτρικὰ μπάνια τὸν θεράπευσε μέσα σὲ ἕξ μῆνες. Ὁ Πιέρ ὅμως ἦταν ἀνέκαθεν νευρικός. Καὶ ἡ ἡλεκτροθεραπεία τοῦ Σολαμές, ἐπεδείκνυσε τὴν κατάστασιν. Τρεῖς-τέσσερις φορές τὴν ἡμέρα ὁ φίλος μου πάθαινε νευρικὰς κρίσεις. Τὸν ἔστειλα τότε στὸν διάσημον νευρολόγον Παγκλεμάν, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀρχίσει θεραπεία μὲ βρωμιούχα ἅλατα. Σὲ ἐλάχιστον καιρὸν — ἕξ μονάχα μῆνες — ὁ Πιέρ εἶχε θεραπευθῇ ἀπὸ τὴν νευρικὴν του πάθησιν. Καὶ ξανάρχισε νὰ ζῇ τὴ κανονικὴν του ζωὴν. Μόνον πού τώρα ὁ Πιέρ ἦταν πολὺ ἀνεφρὸς ὅπως ὅλοι ὅσοι πάσχουν

ἀπὸ τὸ στομάχι... Γιατὶ ὅπως ξέρετε, τὰ βρωμιούχα ἅλατα, ἓνα κι' ἓνα γιὰ τὰ νεύρα, καταστρέφουν τὸ στομάχι. Ἐστειλα τότε τὸν Πιέρ στὸν καθηγητὴν Μπιρίτωφ, τὸν διάσημον Ρώσσον στομαχολόγον. Ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐπέβαλε νὰ τρώῃ μόνον πατάτες, ψωμί, ζάχαρη καὶ ἀμυλῶδη.

Σὲ λίγο τὸ στομάχι τοῦ Πιέρ ἦταν ἐν τάξει. Κι' ὁ φίλος μου ἦρθε νὰ μὲ εὐχαριστήσῃ. Μόνον πού τώρα ἦταν πάρα πολὺ παχὺς, πῶς παχὺς κι' ἀπὸ πρὶν :

150 κιλά. Ἡ δίαιτα τοῦ Μπιρίτωφ ἦταν καλὴ γιὰ τὸ στομάχι, ὄχι ὅμως καὶ γιὰ τὸ πάχος :

— Πρέπει γὰ καὶ νηδίαται, τοῦ εἶπα, γιὰ ν' ἀδυνατίσῃς...

— Naί, μοῦ ἀπάντησε, ἀλλὰ ἂν ἀδυνατίσω κάνοντας δίαιτα, τὰ πόδια μου θὰ πρὶσθοῦν, ὕστερα θὰ πιασθῇ ὁ λαιμός μου, ὕστερα θὰ γίνω νευρικός, ὕστερα...

— Στάσου ! ἔκανα. Θὰ σὲ πᾶω στὸν γιατρὸν Λερανσερὶ πού ἀδυνατίζει τοὺς πελάτας του χάρις στὴν ἱππασία.

Πράγματι ὁ Λερανσερὶ ἔδωσε στὸν Πιέρ ὁδηγίους γιὰ τὸ πῶς νὰ ἔσθῃ ἱππασία ἐπρεπε νὰ κάνῃ τὴν ἡμέρα. Ὁ Πιέρ διάλεξε ἓνα γερὸ ἄλογο καὶ ἀρχισε τὴν ἱππασία.

Λοιπόν, πᾶνε τρεῖς μέρες πού ἀρχισε, κι' ὅμως ἀδυνατίσε 36 κιλά. Δὲν εἶναι λίγο ! Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς πῶ πῶς τὴν πρώτη μέρα πού τῆγε καβάλλα ἐπесе ἀπὸ τὸ ἄλογο κι' ἀναγκάσθησαν νὰ τοῦ κόψουν τὸ ἓνα πόδι πού ζύγιζε ἀκριβῶς 36 κιλά, τὰ 36 κιλά πού ἀδυνατίσε...

Ὑστερα εἶναι νὰ μὴ λέῃ κανεὶς ὅτι οἱ γιατροὶ κατορθώνουν θαύματα !

ΤΡΙΣΤΑΝ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Τέσσα πολλά γραφτήκανε
γιὰ φρύδια καὶ γιὰ ἐλπές,
γιὰ χεῖλη, γιὰ ματέκλαδα
καὶ γιὰ γλυκὲς λαλιές,

πού γιὰ τὰ ὠραία μάτια σου
νὰ γράψω ἀποτραβίμαι
καὶ μοναχὰ κυτῶντας τὰ
μεθὺ καὶ λησμονεῖμαι !

+ ΑΠ. ΜΑΜΜΕΛΗΣ

Τὸ μυστηριώδες διάβασμα.—Νὰ ἓνα διασκεδαστικὸ ὅσο καὶ εὐκολο παιχνίδι. Μοιράζεστε στὴν παρέα σας τετράγωνα χαρτιά καθὼς καὶ φακέλλους. Παρακαλεῖται ὕστερα νὰ γράψουν πάνω στὰ χαρτιά μιὰν ὁποιαδήποτε ἐρώτησιν, νὰ τὰ βάλουν ὕστερα στοὺς φακέλλους καὶ νὰ τοὺς κλείσουν. Παίρνετε ὕστερα τοὺς φακέλλους, τοὺς ἀκουμπάτε ἓνα-ἓνα στὸ μέτωπό σας καὶ ἀπαντᾶτε σὲ κάθε ἐρώτησιν χωρὶς ν' ἀνοίξετε τοὺς κλειστοὺς φακέλλους.

Τώρα, πῶς τὸ κατορθώνετε ; Ἀπλούστατα. Εἴσθε συνεννοημένοι μ' ἓναν ἀπὸ τὴν παρέα σας καὶ ἔχετε συμφωνήσει ἀπὸ πρὶν τί ἐρώτησιν θὰ γράψῃ, ἄς ποῦμε : «Τί καιρὸς θὰ εἶναι αὐριο ;» Μαζεύετε τοὺς φακέλλους, καὶ βάζετε τὸ φάκελλο τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ὁποῖον εἴσθε συνεννοημένοι κάτω ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους φακέλλους. Παίρνετε ὕστερα τὸν πρώτον φάκελλο καὶ ἀπαντᾶτε στὴν ἐρώτησιν αὐτοῦ μὲ τὸν ὁποῖον εἴσθε συνεννοημένοι. Ἀνοίγετε ὕστερα τὸ φάκελλο καὶ προσοιεῖσθε ὅτι διαπιστώνετε ὅτι πρόκειται πραγματικὰ γιὰ τὴν ἐρώτησιν καὶ ὅτι ἡ ἀπάντησίς σας εἶναι ὅπως ἐστὶν ἡ πραγματικότητα ὅμως διαβάζετε τὴν ἐρώτησιν ἐνὸς ἄλλου τῆς παρέας, καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐρώτησιν ἀπαντᾶτε ὅταν πλησιάσετε τὸν δεύτερον φάκελλο στὸ μέτωπό σας. Καὶ ἐξακολουθεῖτε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, νὰ ἀπαντᾶτε, ἵσαμε τὸν τελευταῖον φάκελλο.

Ἡ καταγωγή τῶν ζώων.—Οἱ σκύλοι κατάγονται ἀπὸ τοὺς λύκους ἢ τὰ τσακάλια. Ἡ γάτα εἶναι αἰγυπτιᾶκῆς καταγωγῆς ὁ πρόγονός της εἶναι ὁ Γαντωμένος Γάτος τῆς Νομβίας. Τὸ ἄλογο προέρχεται ἀπὸ ἓνα ἄγριο εἶδος πού συναντᾶται καὶ σήμερον στὴν ἐρημὸν τῆς Νιζουγγαρίας. Ὁ γαῖδαρος κατέγεται ἀπὸ τὸν ἀγριογαῖδαρον τῆς Σοκεντρῶας Ἀσίας. Τὸ γουροῦνι κατέγεται ἀπὸ τὸ ἀγριογουροῦνι ἢ κάπρον. Ἡ κασίκα εἶναι ἀπόγονος τοῦ αἰγίου.

Τὸ ἀρνὶ κατέγεται ἀπὸ τὸν Ἀρμενικὸν Μουφτῶνα καὶ τὸ κουνέλι κατέγεται ἀπὸ τὸν λαγὸν, τοῦ ὁποῖου πατέρις εἶναι ἡ Βόρειος Ἀφρική.

Ἡ προέλευσις τῶν μηνῶν.—Ὁ Ἰανουάριος προέρχεται ἀπὸ τὸν Ἰανό, μυθολογικὸν βασιλεῖα τοῦ Λατίου στὸν ὁποῖον οἱ Ρωμαῖοι ἀφιέρωναν τὴν πρώτην μέραν τοῦ ἔτους. Ὁ Φεβρουάριος προέρχεται ἀπὸ τὴν λέξιν «Φεμπρουάλες» θρησκευτικὴ ἐορτὴ τῶν Ρωμαίων. Ὁ Μάρτιος ἦταν ἀφιερωμένος στὸν Θεὸ Ἀρη (λατινικὰ Μάρς). Ὁ Ἀπρίλιος προέρχεται ἀπὸ τὴν λατινικὴν λέξιν «ἀπριόρε» (ἀνοίγω) γιὰ τὸν μῆνα αὐτὸν «ἀνοίγει», βλασταίνει ἡ φύσις. Ὁ Μάιος προέρχεται ἀπὸ τὸ λατινικὸν «μαῖμόρες» (πρόγονον) γιὰ τὸ μῆνα αὐτὸς ἦταν ἀφιερωμένος ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους στοὺς γέροντας. Ὁ Ἰούνιος προέρχεται ἀπὸ τὴν λατινικὴν λέξιν «ζουνο» (Ἥρα) ἢ «Ἰουνιόρες» (νέοι) γιὰ τὸ μῆνα αὐτὸς ἦταν ἀφιερωμένος τόσο στὴν Ἥρα ὅσο καὶ στοὺς νέους. Ὁ Ἰούλιος ὠνομάσθηκε ἔτσι πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Ὁ Αὐγουστος ὠνομάσθηκε πρὸς τιμὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγουστοῦ Ὁκταβίου. Ὁ Σεπτέμβριος, ὁ Ὀκτώβριος, ὁ Νοέμβριος καὶ ὁ Δεκέμβριος προέρχονται ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα ὀνόματα τῶν λατινικῶν μηνῶν καὶ ἦσαν ὁ ἑβδομος, ὁγδοὺς ἑνατὸς καὶ δέκατος μῆνας τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔτους.

Χρήσιμες συμβουλές.—Ἐνας εὐκολος τρόπος νὰ καθαρίζετε τὰ σκεῦη ἀπὸ ἀλουμίνιον εἶναι : σκόνη βόρσας 50 γρ., ἀμμωνία 10 γρ. καὶ 1 λίτρο νερό. Τρίβετε δυνατὰ τὸ μέταλλο καὶ ὕστερα τὸ ξεπλένετε καλὰ καὶ τὸ σκουπίζετε. Ἄν θέλετε νὰ ξεπλένετε λίγο τοὺς τοίχους τῶν δωματίων σας, ζεματίσετε 2 κουταλιὰς τσάι σὲ 100 δόλια νερό καὶ μὲ αὐτὸ βουτώντας ἓνα σφουγγάρι περνάτε τοὺς τοίχους. Μὴ καθαρίζετε τὶς πατάτες προτοῦ βράσουν ἀλλὰ μετὰ τὸ βράσιμο, θὰ ἔχετε τοῦλάχιστον, μιὰ οἰκονομίαν 12%.

“ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ,,
ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΩΪΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ
Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΝΙΚ. Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΦΥΠΝΙΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΝΕΑΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ

“ΑΘΗΝΑΙ,,

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ “ΕΛΛΗΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,,
“Ο Βασιλεὺς τοῦ περιοδικοῦ τύπου
τῶν Βαλκανίων.
Συνεργάται οἱ Κορυφαῖοι “Ελληνες
καὶ ξένοι συγγραφεῖς.
Εἰκονογράφαις πρωτοφανῆς.
Πολύχρωμες εἰκόνες ἐντὸς κειμένου
διὰ καντράκια.
ΘΑΥΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

“ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ,,

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ “ΕΛΛΗΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,,
Τεράστιον σύγγραμμα περιλαμβάνον
τὴν ἱστορίαν ὅλων τῶν ἐθνῶν ἀπὸ
τῶν ἀρχαιοτ. χρόνων μέχρι σήμερον.
Εἰκονογράφαις πλουσιωτάτῃ.
Ἐμφανίσις πρωτοφανῆς.
Γράφεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων
ἱστορικῶν πηγῶν.
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΟΛΟΣΣΟΣ

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ “ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,,

Τὰ ἀριστουργηματικώτερα μυθιστορήματα τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας, εἰκο-
γραφημένα καὶ εἰς πρωτοφανῆ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐκδόσιν.
“Εκαστον ἡριθμημένον βιβλίον συμμετέχει διὰ λαχνοῦ εἰς δεκαπενθήμερον ἀπὸ
τῆς κυκλοφορίας του κληρώσιν με κέρδη 400.000 Δρχ. ἑτησίως.
Τὸ ἔξδομον βιβλίον θὰ κυκλοφορήσῃ περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου.
ΜΑΘΙΛΔΗΣ ΣΕΡΑΦ: Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΑΣΙΝΑ ΜΑΤΙΑ

ΤΟ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ"

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

ΜΕ

1

ΜΙΑΝ

ΔΡΑΧΜΗΝ

Α' ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ **ΑΘΗΝΑΙ**
ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΠΛΟΥΤΙΣΜΕ-
ΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ—ΘΑΥΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΦΟΡΕΙ ΤΟ

Β' ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ
ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΣΑ
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ ΤΟΥ ΚΟ-
ΣΜΟΥ ΜΕ ΠΛΟΥΣΙΩΤΑΤΗΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΝ

Γ' ΤΟ ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
ΚΕΡΔΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ 300.000
ΕΝΝΕΑ ΕΙΔΙΚΑΙ ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ—Α' ΚΛΗΡΩΣΙΣ 15 ΜΑΙΟΥ 1935

Δ' ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ
ΚΕΡΔΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΡΧ. 300.000

Ε' ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΕΙΚΟ-
ΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΚΛΗΡΩ-
ΣΕΩΝ ΕΙΣ ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ